

Vejledning
nr. 9209 af 8. april 2014
om afholdelse af
Europa-Parlamentsvalg
søndag den 25. maj 2014

UOFFICIEL TRYKVENLIG VERSION

(Til alle kommunalbestyrelser og valgbestyrelser)

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	5
2. Oversigt over opgavefordelingen ved Europa-Parlamentsvalg.....	5
2.1. Kommunalbestyrelsens opgaver.....	5
2.2. Valgbestyrelsens opgaver.....	6
3. Oversigt over tidsfristerne ved Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014.....	6
4. Valgret, valglistes og valgkort.....	13
4.1. Valgret.....	13
4.1.1. Folketingsvælgere (§ 3, stk. 1, nr. 1).....	14
4.1.2. Danskere bosat i et andet EU-land (§ 3, stk. 1, nr. 2).....	14
4.1.3. Herboende EU-borgere (§ 3, stk. 1, nr. 3, 1. led).....	14
4.1.4. EU-diplomater (§ 3, stk. 1, nr. 3, 2. led).....	14
4.2. Generelt om optagelse på valglisten.....	15
4.2.1. Automatisk optagelse på valglisten.....	16
4.2.1.1. Herboende folketingsvælgere.....	16
4.2.1.2. Visse herboende EU-borgere.....	17
4.2.2. Optagelse på valglisten efter ansøgning.....	18
4.2.2.1. Folketingsvælgere, der (midlertidigt) opholder sig i udlandet.....	18
4.2.2.2. Danskere bosat i et andet EU-land.....	19
4.2.2.3. Visse herboende EU-borgere.....	20
4.2.2.4. EU-diplomater.....	20
4.3. Indberetning af ændringer vedrørende afstemningsområder og afstemningssteder.....	21
4.4. Maskinel udarbejdelse af valglistes.....	21
4.4.1. 16.-dagsvalglisten.....	21
4.4.2. Udlandstilflyttervalglisten.....	22
4.4.3. Udlandsdanskervalglisten.....	23
4.4.4. Københavnervalglisten.....	23
4.5. Manuel rettelse af valglisten på grund af mangler m.v. vedrørende indberetning til CPR.....	24
4.6. Manuel optagelse på valglisten i øvrigt.....	24
4.6.1. Manuel optagelse på valglisten af visse vælgere, der er tilflyttet fra udlandet, Færøerne eller Grønland.....	24
4.6.2. Manuel optagelse på valglisten af visse vælgere, der har valgret uanset ophold i udlandet efter folketingsvalglovens § 2.....	25
4.6.3. Manuel optagelse på valglisten af vælgere, der 9 dage før valgdagen eller senere får dansk indfødsret eller får ophævet deres værgemål med fratagelse af den retlige handleevne.....	26
4.6.4. Manuel optagelse på valglisten af EU-diplomater.....	26
4.7. Manuel slettelse af valglisten i øvrigt.....	26
4.7.1. Manuel slettelse af vælgere, der manuelt optages på valglisten i en anden kommune.....	27
4.7.2. Manuel slettelse af vælgere, der afgår ved døden, kommer under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne eller fortaber dansk indfødsret m.v.....	27
4.7.3. Manuel slettelse af vælgere, der fraflytter til udlandet, Færøerne og Grønland.....	27
4.7.4. Manuel slettelse af Københavnervalglisten af vælgere med valgret til Folketinget uanset ophold i udlandet.....	27
4.7.5. Manuel slettelse af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i et af de øvrige EU-lande.....	27
4.7.6. Manuel slettelse af vælgere, der mister deres status som EU-diplomater.....	27
4.8. Særligt om flytning mellem kommuner eller inden for en kommune senere end 16 dage før valgdagen.....	28
4.9. Særligt om tilflytning fra udlandet, Færøerne eller Grønland senere end 7 dage før valgdagen.....	28
4.10. Udsendelse af valgkort.....	28
4.11. Bekendtgørelse om udsendelse af valgkort. Indsigelser vedrørende valgkort og valglistes.....	29
4.12. Elektronisk valgliste.....	30
4.13. Mulighed for ændret afstemningssted for vælgere med handicap eller nedsat førlighed.....	30
5. Valg m.v. af valgbestrelser, valgstyrere og tilforordnede vælgere.....	32
5.1. Valgbestrelser.....	32
5.2. Valgstyrere.....	33
5.3. Tilforordnede vælgere.....	34

5.4. Diæter	35
6. Kandidatlister, stemmesedler og opslag m.v.	36
6.1. Kandidatlister m.v.	36
6.2. Stemmesedler og opslag	36
6.2.1. Stemmesedler	36
6.2.2. Opslag	37
6.2.3. Fejl i stemmesedler og opslag	37
6.2.4. Afdøde kandidater	37
6.3. Partiernes plakatsætning ved offentlig gade eller vej m.v.	37
6.3.1. Plakatsætning, der ikke længere kræver tilladelse	38
6.3.2. Opsætning af valgplakater m.v., der fortsat kræver tilladelse	39
7. Afstemning på valgdagen	39
7.1. Kommunalbestyrelsens forberedelse af afstemningen	40
7.1.1. Fysisk tilgængelighed til stemmeafgivningen	40
7.1.2. Opslag	40
7.1.3. Andre forberedelser	41
7.2. Den almindelige fremgangsmåde ved stemmeafgivningen	41
7.3. Reglerne om hjælp til stemmeafgivningen på valgdagen	42
7.4. Opretholdelse af ro og orden i stemmelokalerne	44
7.5. Valgagation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning er ikke tilladt i stemmelokalerne m.v.	45
7.6. Indsamlinger på afstemningsstederne	46
7.7. Andre afstemninger samtidig med valg	46
7.8. Exit polls	46
7.9. Pressens adgang til stemmelokalerne	47
8. Brevstemmeafgivning	47
8.1. De generelle regler om brevstemmeafgivning her i landet	47
8.2. Særligt om brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. borgerservicecentre og lignende	49
8.2.1. Ændring af bestemmelsen om brevstemmeafgivning i kommunen	49
8.2.2. Betingelserne for brevstemmeafgivning	49
8.2.2.1. Brevstemmeafgivning på biblioteker, uddannelsesinstitutioner, i mobile brevstemmeafgivningsenheder (valgbusser) m.v.	50
8.2.3. Den almindelige fremgangsmåde ved brevstemmeafgivningen	50
8.2.4. Reglerne om hjælp til brevstemmeafgivningen	52
8.3. Særligt om brevstemmeafgivning på sygehuse og i kriminalforsorgens anstalter og arresthusene	54
8.4. Særligt om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem	54
8.4.1. Betingelserne for brevstemmeafgivning	54
8.4.1.1. Brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen	54
8.4.1.2. Brevstemmeafgivning i vælgerens hjem	55
8.4.2. Udpegning af stemmemodtagere	56
8.4.3. Den almindelige fremgangsmåde ved brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem	56
8.4.4. Reglerne om ydelse af hjælp til stemmeafgivningen	57
8.5. Særligt om brevstemmeafgivning på mindre øer, herunder Christiansø	58
8.6. Brevstemmeafgivning på Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg	58
8.6.1. Brevstemmeafgivningssteder og brevstemmemodtagere på Færøerne, i Grønland og i udlandet	58
8.6.2. Brevstemmeafgivningssteder og brevstemmemodtagere på danske skibe i udenrigsfart og danske havanlæg	58
8.6.3. Tidsrum for brevstemmeafgivning	59
8.6.4. Brevstemmematerialet samt fremgangsmåden ved afgivning af brevstemme	59
8.6.5. Fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning	59
8.7. Modtagelse og kontrol af brevstemmer	59
8.7.1. Kommunalbestyrelsens modtagelse og registrering af brevstemmer m.v.	59

8.7.2. Elektronisk brevstemmeprotokol	60
8.7.3. Valgstyrernes kontrol og gennemgang af de modtagne brevstemmer	61
9. Opgørelse af afstemningen i opstillingskredsen	63
9.1. Kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen	63
9.2. Stemmeoptælling på afstemningsstedet	64
9.2.1. Rammerne for stemmeoptællingen på afstemningsstedet	64
9.2.2. Fremgangsmåden ved stemmeoptællingen på afstemningsstedet	64
9.2.3. Afslutningen på stemmeoptællingen på afstemningsstedet	64
9.3. Særligt om offentliggørelse af valgresultatet før kl. 23.00	65
9.4. Bedømmelse af stemmesedler	66
9.4.1. Bedømmelse af stemmesedler afgivet på afstemningsstedet	66
9.4.2. Bedømmelse af brevstemmesedler	67
9.4.2.1. Påføring af uofficielle bogstavbetegnelser	68
9.4.2.2. Påføring af modstridende angivelser	68
9.4.2.3. Andre usikkerhedsmomenter	69
9.4.2.4. Øvrige ugyldighedsgrunde	69
9.4.3. Registrering af ugyldige stemmesedler, herunder brevstemmesedler	69
9.5. Valgstyrernes afstemningsbog	70
9.6. Indberetning til Danmarks Statistik på valgaftenen	70
9.7. Fintælling i opstillingskredsen	70
9.7.1. Rammerne for fintællingen	70
9.7.2. Fremgangsmåden ved fintællingen	71
9.7.3. Afslutningen på fintællingen	71
9.8. Valgbestyrelsens valgbog	71
9.9. Indsendelse af attesteret valgbogskopi til Danmarks Statistik og til Økonomi- og Indenrigsministeriet	72
9.10. Rettelse af eventuelle fejl og mangler i valgbogen	72
10. Opbevaring og kassation af valgmateriale	72
11. Afholdelse af udgifterne ved valget	73
12. Formularer m.v. til brug ved valget	73
Bilag 1	74
Bilag 2	76
Bilag 3	80
Bilag 4	82
Bilag 5	84
Bilag 6	89
Bilag 7	90

1. Indledning

Søndag den 25. maj 2014 skal der afholdes valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, jf. bekendtgørelse i Statstidende den 1. oktober 2013 om fastsættelse af dagen for afholdelse af valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet i 2014.

Der skal ved Europa-Parlamentsvalget i 2014 vælges 13 danske medlemmer til Europa-Parlamentet. Der afholdes ikke Europa-Parlamentsvalg på Færøerne og i Grønland.

Valget afholdes efter lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet (Europa-Parlamentsvalgloven), se lovbekendtgørelse nr. 368 af 10. april 2014, samt efter folketingsvalgloven, se lovbekendtgørelse nr. 369 af 10. april 2014, i det omfang Europa-Parlamentsvalgloven henviser hertil. Valget afholdes tillige efter de bekendtgørelser og cirkulærer, som ministeriet har udstedt i henhold til Europa-Parlamentsvalgloven og folketingsvalgloven, se oversigten i *bilag 1* til denne vejledning.

Økonomi- og indenrigsministeren har ved brev af 4. oktober 2013 til alle kommunalbestyrelser fastsat, at stemmeoptællingen skal foretages på de enkelte afstemningssteder umiddelbart efter afstemningens afslutning med efterfølgende fintælling i opstillingskredsene senest dagen efter afstemningen, dvs. mandag den 26. maj 2014, se Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 1.

Siden Europa-Parlamentsvalget den 7. juni 2009 er der gennemført forskellige ændringer af reglerne om Europa-Parlamentsvalg. *Bilag 2* til denne vejledning indeholder en oversigt over ændringerne af de særlige regler om Europa-Parlamentsvalg samt de regler i folketingsvalgloven, som er af betydning for Europa-Parlamentsvalg.

I denne vejledning redegøres der for de opgaver, der i henhold til lovgivningen m.v. påhviler henholdsvis kommunalbestyrelser og valgbestyrelser i forbindelse med forberedelse, afholdelse og opgørelse af Europa-Parlamentsvalget søndag den 25. maj 2014.

Økonomi- og Indenrigsministeriet vil desuden udsende en række meddelelser inden Europa-Parlamentsvalget, der vil gøre rede for særlige forhold vedrørende Europa-Parlamentsvalget, herunder udformning af stemmesedler, håndtering af brevstemmeafgivningen m.v.

Det forventes endvidere, at der samme dag – søndag den 25. maj 2014 – skal afholdes folkeafstemning om en fælles patentdomstol. Baggrunden herfor er, at regeringen den 2. oktober 2013 har fremsat lovforslag om en fælles patentdomstol (L 22), der indebærer, at der overlades yderligere beføjelser til EU. Grundlovens § 20 finder derfor anvendelse ved behandlingen af lovforslaget. Vedtagelse af lovforslaget kræver således enten, at der opnås et flertal på 5/6 af Folketingets medlemmer, eller at der

opnås et almindeligt flertal, og at lovforslaget efterfølgende godkendes ved en folkeafstemning efter reglerne i grundlovens § 42.

Regeringen har besluttet, at såfremt der ikke opnås et flertal på 5/6 af Folketingets medlemmer, skal folkeafstemningen afholdes samme dag som Europa-Parlamentsvalget, dvs. søndag den 25. maj 2014. Folkeafstemning skal ikke afholdes på Færøerne og i Grønland, se § 77 i lov nr. 458 af 30. juni 1993 om folketingsvalg på Færøerne og § 70 i lov om folketingsvalg i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 255 af 28. april 1999, samt § 8, stk. 1, i forslag til lov om en fælles patentdomstol (L 22).

Der må således påregnes, at der skal afholdes to forskellige valghandlinger samme dag. Økonomi- og Indenrigsministeriet vil senere udsende en særskilt vejledning om afholdelsen af folkeafstemningen om patentdomstolen.

Om forholdet mellem valget til Europa-Parlamentet søndag den 25. maj 2014 og folkeafstemningen om patentdomstolen, der afholdes samme dag, henvises til Økonomi- og Indenrigsministeriets brev af 31. januar 2014 til alle kommunalbestyrelser. Brevet er, dog uden bilag, vedhæftet denne vejledning som *bilag 7*.

2. Oversigt over opgavefordelingen ved Europa-Parlamentsvalg

Dette afsnit indeholder en oversigt over de opgaver, der påhviler henholdsvis kommunalbestyrelserne og valgbestyrelserne ved Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014. Det nærmere indhold af de enkelte opgaver er beskrevet i de følgende afsnit i vejledningen.

2.1. Kommunalbestyrelsens opgaver

Ved Europa-Parlamentsvalg tager kommunalbestyrelsen sig af følgende opgaver:

- 1) Behandler og afgør sager om optagelse af herboende EU-borgere på valglisten efter ansøgning, se afsnit 4.1.3.
- 2) Udarbejder valglister og udsender valgkort, se afsnit 4.
- 3) Træffer afgørelse om ændring af afstemningssted i bopælskommunen i opstillingskredsen for vælgere med handicap og nedsat førlighed, se afsnit 4.13.
- 4) Vælger medlemmer til opstillingskredsens valgbestyrelse, se afsnit 5.1.
- 5) Vælger valgstyrere til at stå for afstemningen og den efterfølgende stemmeoptælling på de enkelte afstemningssteder, se afsnit 5.2.

- 6) Vælger tilforordnede vælgere dels til at hjælpe valgstyrene, dels til at være stemmemodtagere ved afgivning af brevstemmer i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger, samt i vælgerens hjem, se afsnit 5.3.
- 7) Tilrettelægger afgivningen af brevstemmer på det eller de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger, samt i vælgerens hjem og udpeger stemmemodtagere på mindre øer, se afsnit 8.
- 8) Forbereder afstemningen på valgdagen (bortset fra fremstilling af stemmesedler og opslag), se afsnit 7.
- 9) Sørger for, at valgmaterialer er til stede ved fintællingen, se afsnit 9.
- 10) Opbevarer valgmaterialer og tilintetgør nærmere angivne dele af dette, når Folketinget endeligt har afgjort eventuelle klager over valget, se afsnit 10 (gælder kun de kommuner, hvis borgmester er formand for valgbestyrelsen).

Københavns Kommune varetager ved Europa-Parlamentsvalg endvidere den opgave at behandle og afgøre sager om optagelse af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et af de øvrige EU-lande, på valglisten efter ansøgning, se afsnit 4.2.2.2.

2.2. Valgbestyrelsens opgaver

Ved Europa-Parlamentsvalg tager valgbestyrelsen i opstillingskredsen sig af følgende opgaver:

- 1) Får fremstillet stemmesedler og opslag og sørger for, at dette materiale bliver afleveret til kommunalbestyrelsen i de enkelte kommuner i opstillingskredsen, se afsnit 6.2.
- 2) Modtager indberetninger på valgaftenen fra de enkelte afstemningssteder i opstillingskredsen om resultatet af stemmeafgivningen. Indberetter resultatet af stemmeafgivningen for opstillingskredsen som helhed til Danmarks Statistik, se afsnit 9.
- 3) Foretager senest dagen efter valget fintælling for hele opstillingskredsen, udarbejder valgbog m.v. og sender samme dag en attesteret kopi af valgbogen m.v. til Økonomi- og Indenrigsministeriet og en attesteret kopi af valgbogen m.v. til Danmarks Statistik, se afsnit 9. En annulleret stemmeseddel indsendes samtidig til Økonomi- og Indenrigsministeriet.

3. Oversigt over tidsfristerne ved Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014

Forberedelse, gennemførelse og opgørelse af Europa-Parlamentsvalget skal afvikles inden for de tidsfrister, der er fastsat i Europa-Parlamentsvalgloven, herunder ved en henvisning i Europa-Parlamentsvalgloven til de relevante bestemmelser i folketingsvalgloven, samt i de forskrifter, der er fastsat i medfør af disse love. I det følgende gives en oversigt over disse tidsfrister:

2. oktober 2013

Datoen for underskrivelse af Økonomi- og Indenrigsministeriets bekendtgørelse i Statstidende om fastsættelse af dagen for afholdelse af valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet i 2014 til søndag den 25. maj 2014. Bekendtgørelsen blev kundgjort i Statstidende den 4. oktober 2013.

4. oktober 2013

Økonomi- og Indenrigsministeriet udsendte en meddelelse til alle kommunalbestyrelser om valgdatoen med yderligere oplysning om, at økonomi- og indenrigsministeren har fastsat, at stemmeoptællingen ved Europa-Parlamentsvalget søndag den 25. maj 2014 skal foretages på de enkelte afstemningssteder umiddelbart efter afstemningens afslutning med efterfølgende fintælling i opstillingskredsene senest dagen efter afstemningen.

Mandag den 25. november 2013

(Nærmeste hverdag som ikke er en lørdag, efter 6 måneder før valgdagen)

Tidligste frist for indgivelse af ansøgning til Københavns Kommune om optagelse på en særlig valgliste i Københavns Kommune af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i EU (EU-bosatte)¹.

31. januar 2014

Udsendelse af brev fra Økonomi- og Indenrigsministeriet til alle kommunalbestyrelser om afholdelse af to separate valgbehandlinger samme dag.

Snarest muligt efter mandag den 24. februar 2014

(Dagen før 3 måneder før valgdagen)

- 1) Økonomi- og Indenrigsministeriet sender snarest muligt efter *mandag den 24. februar 2014* underretning til herboende EU-borgere, der ikke var optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i 2009, om de betingelser og bestemmelser, der gælder for udøvelse af retten til at stemme og opstille til valg i Danmark. Underretning sendes til de personer, som mandag den 24. februar 2014:
 - er registreret i CPR med bopæl eller fast opholdssted i en kommune i Danmark, og
 - er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i EU, og
 - vil være fyldt 18 år senest på valgdagen, og
 - ikke er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, og
 - ikke er omfattet af pkt. 2) nedenfor.²

Ved underretningen får de pågældende oplyst, at de kan hente det ansøgningsskema, de skal benytte ved ansøgning om optagelse på valglisten, på ministeriets hjemmeside valg.oim.dk. Underretningen indeholder oplysning om relevant kontaktinformation til Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Underretning udsendes på dansk og engelsk og findes endvidere på tysk, fransk og polsk på ministeriets valg-hjemmeside valg.oim.dk tillige med ansøgningsskemaer med tilhørende vejledninger i de nævnte fem sprogversioner.

- 2) Økonomi- og Indenrigsministeriet sender snarest muligt efter *mandag den 24. februar 2014* underretning til herboende EU-borgere, der tidligere har været optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark, om, at vedkommende automatisk vil blive optaget på valglisten i Danmark, medmindre vedkommende anmoder om at blive slettet af valglisten. Underretning sendes til de personer, som mandag den 24. februar 2014:
 - er bopælsregistreret i CPR, og
 - er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i EU og
 - er fyldt 18 år og
 - ikke er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6 og

- var optaget på valglisten i Danmark til Europa-Parlamentsvalget i 2009 og
- siden da uafbrudt har haft fast bopæl i Danmark, og
- ikke har anmodet om at blive slettet af valglisten.³

Underretningen indeholder endvidere henvisning til ministeriets valghjemmeside valg.oim.dk for nærmere oplysning om betingelserne for at stille op til Europa-Parlamentsvalg i Danmark. Underretningen indeholder oplysning om relevant kontaktinformation til Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Underretning udsendes på dansk og engelsk og findes endvidere på tysk, fransk og polsk på ministeriets valg-hjemmeside valg.oim.dk.

- 3) Økonomi- og Indenrigsministeriet sender til EU-repræsentationerne og internationale organisationer i Danmark mandag den 24. februar 2014 eller snarest derefter underretning om muligheden for at blive optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i Danmark efter ansøgning for statsborgere fra andre medlemslande i Den Europæiske Union, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.). Sammen med underretningen udsendes et ansøgningsskema på dansk og engelsk.

Tirsdag den 25. februar 2014

(3 måneder før valgdagen)

- 1) Tidligste frist for herboende EU-borgeres indgivelse af ansøgning om optagelse på valglisten til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor ansøgeren er bopælsregistreret i CPR.⁴
- 2) Brevstemmeafgivning til Europa-Parlamentsvalget kan begynde på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme i Danmark, på Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg uden for dansk område⁵. Brevstemmematerialet skal derfor senest fra denne dag forefindes på de nævnte brevstemmesteder⁶.
- 3) Økonomi- og Indenrigsministeriet udsender senest denne dag til brug for brevstemmeafgivningen en foreløbig fortegnelse over de partier, der er opstillingsberettiget til Europa-Parlamentsvalg i medfør af Europa-Parlamentsvalglovens § 10.

Kommunalbestyrelsen kan – på et passende tidspunkt i forhold til påbegyndelsen af brevstemmeafgivning på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme – indrykke annoncer i de stedlige dagblade eller lokalaviser samt oplysning på kommunens hjemmeside om brevstemmeafgivningen til Europa-Parlamentsvalget.

Kommunalbestyrelsen opretter og fører en brevstemme-protokol over de brevstemmer, kommunalbestyrelsen modtager til det pågældende valg.⁷

Kommunalbestyrelsen eftersender på denne dag brevstemmer fra vælgere, der har brevstemt, men som siden er flyttet til en anden kommune, til den nye bopælskommune.⁸ Kommunalbestyrelsen skal endvidere fra denne dag straks videresende brevstemmer til vælgerens bopælskommune.⁹

Perioden fra tirsdag den 25. februar 2014 til tirsdag den 22. april 2014

Kommunalbestyrelsen udleverer eller sender underretning og ansøgningsskema til personer,¹⁰

- a) der er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i EU, og
- b) som vil være fyldt 18 år senest på valgdagen, og
- c) som ikke er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, og
- d) som inden for perioden fra og med tirsdag den 25. februar 2014 til tirsdag den 22. april 2014:
 - anmelder flytning til tilflytningskommunen for en flytning til Danmark, der er foretaget inden tirsdag den 25. februar 2014, eller
 - er flyttet til Danmark og har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen, eller
 - har erhvervet statsborgerskab i en af de øvrige medlemsstater i EU, eller
 - har fået ophævet værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6.

Lørdag den 1. marts 2014

Tidligste frist for ansøgning om optagelse på valglisten af statsborgere fra andre EU-lande, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.). Ansøgning skal indgives til den kommune, hvor EU-diplomaten m.fl. har sin private bolig (adresse).¹¹ Ministeriet stiller dog *ikke* krav om, at der holdes ekstraordinært åbent for personlig modtagelse af disse ansøgninger, hvis der ikke normalt er åbent om lørdagen i den pågældende kommune.

Søndag den 30. marts 2014

(8 uger før valgdagen)

- 1) - kl. 12. Sidste frist for anmeldelse til Økonomi- og Indenrigsministeriet af nye partier til deltagelse i Europa-Parlamentsvalget søndag den 25. maj 2014.¹²

- 2) Såfremt der er ændring i forhold til den foreløbige fortegnelse over de partier, der er opstillingsberettiget til Europa-Parlamentsvalg i medfør af Europa-Parlamentsvalglovens § 10, som blev udsendt tirsdag den 25. februar 2014, udsender Økonomi- og Indenrigsministeriet denne dag eller snarest muligt derefter til brug for brevstemmeafgivningen en endelig fortegnelse over de partier, der er opstillingsberettiget til Europa-Parlamentsvalg. Den oprindeligt udsendte fortegnelse gælder, medmindre Økonomi- og Indenrigsministeriet efter sidste frist søndag den 27. april 2014 kl. 12 for anmeldelse af nye partier til Europa-Parlamentsvalget søndag den 25. maj 2014 udsender en revideret fortegnelse.

Søndag den 13. april 2014

(6 uger før valgdagen)

- 1) Partier, der er opstillingsberettiget som følge af, at de er repræsenteret i Folketinget henholdsvis Europa-Parlamentet, skal denne dag opfylde betingelserne herfor.
- 2) Tidligste frist for indlevering af kandidatlistener til Økonomi- og Indenrigsministeriet.¹³
- 3) Tidligste frist for indlevering af anmeldelser om valgforbund til Økonomi- og Indenrigsministeriet.¹⁴

Tirsdag den 22. april 2014

(To dage efter 5 uger før valgdagen)

- 1) Sidste frist for EU-bosatte danske statsborgere til at søge Københavns Kommune om at blive optaget på en særlig valgliste i Københavns Kommune af EU-bosatte (*Københavnervalglisten*)¹⁵.
- 2) Sidste frist for visse herboende EU-borgere (statsborgere i et af de øvrige EU-lande, der er bopælsregistreret i CPR) til at søge den kommune, hvor ansøgeren er bopælsregistreret i CPR, om at blive optaget på valglisten.¹⁶

Fristen gælder de herboende EU-borgere, som:

- senest tirsdag den 15. april 2014 er flyttet til Danmark, og
- senest tirsdag den 15. april 2014 har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen, og
- senest tirsdag den 15. april 2014 har erhvervet statsborgerskab i en af de nævnte stater, og
- senest tirsdag den 22. april 2014 har fået ophævet et eventuelt værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6.

Bemærk, at ansøgningsfristen rykkes til tirsdag den 29. april 2014 henholdsvis fredag den 9. maj 2014 for visse

herboende EU-borgere, se nærmere nedenfor under de nævnte datoer.

Lørdag den 26. april 2014

(4. lørdag før valgdagen)

Fra døgnetts begyndelse kan der uden tilladelse fra vejbestyrelsen/vejmyndigheden ske ophængning af valgplakater på højst 0,8 m² på offentlige veje og private fællesveje i byer og bymæssige områder. De nærmere regler herom i vejlovgivningen skal iagttages.¹⁷

Søndag den 27. april 2014

(4 uger før valgdagen)

- 1) - kl. 12. Sidste frist for indlevering af kandidatlistener til Økonomi- og Indenrigsministeriet.¹⁸
- 2) - kl. 12. Sidste frist for tilbagetrækning af kandidatlistener over for Økonomi- og Indenrigsministeriet.¹⁹
- 3) - kl. 12. Sidste frist for indlevering af anmeldelser om valgforbund til Økonomi- og Indenrigsministeriet.²⁰
- 4) Kandidater til valget, der har valget til Europa-Parlamentet, skal også opfylde valgretsbetingelserne bortset fra aldersbetingelsen denne dag.²¹
- 5) Ansøgning om at brevstemme i hjemmet kan fra og med denne dag indgives til opholdskommunen.²²
- 6) Ansøgning om at afgive stemme på valgdagen på et andet afstemningssted i bopælskommunen som følge af vælgerens handicap eller nedsatte førlighed kan fra og med denne dag indgives til bopælskommunen.²³
- 7) Sidste frist for kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til valgbestyrelsen.²⁴

Kommunalbestyrelsen skal vælge valgstyrelser og tilfornede vælgere i passende tid før valgdagen.²⁵

Kommunalbestyrelsen indrykker annoncer i de stedlige dagblade eller lokalaviser om brevstemmeafgivning på et passende tidspunkt i forhold til, hvornår brevstemmeafgivning i vælgerens hjem kan begynde.²⁶

Mandag den 28. april 2014 og snarest muligt derefter

(Dagen efter 4 uger før valgdagen)

- 1) Økonomi- og Indenrigsministeriet bekendtgør i Statstidende, hvilke kandidatlistener ministeriet har godkendt, hvilke bogstavbetegnelser de har fået til-

delt, samt hvilke af kandidatlistenerne der har indgået valgforbund.²⁷

- 2) Økonomi- og Indenrigsministeriet udsender fortegnelser over de godkendte kandidatlistener, herunder navnene på de godkendte kandidater, de tildelte bogstavbetegnelser og de anmeldte valgforbund, til valgbestyrelserne²⁸ og til kommunalbestyrelser m.fl. til brug for brevstemmeafgivningen. Udsendelsen sker senest 3 uger før valgdagen dvs. senest søndag den 4. maj 2014.²⁹

Tirsdag den 29. april 2014

(To dage efter 4 uger før valgdagen)

Sidste frist for visse herboende EU-borgere (statsborgere i et af de øvrige EU-lande, der er bopælsregistreret i CPR) til at søge den kommune, hvor ansøgeren er bopælsregistreret i CPR, om at blive optaget på valglisten³⁰. Fristen gælder for de herboende EU-borgere, som inden for perioden fra og med onsdag den 16. april 2014 til og med tirsdag den 22. april 2014:

- 1) har anmeldt flytning til tilflytningskommunen for en flytning til Danmark, der er foretaget senest tirsdag den 15. april 2014, *eller*
- 2) er flyttet til Danmark og har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen, *eller*
- 3) har erhvervet statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande,

Torsdag den 1. maj 2014

Sidste frist for ansøgning om optagelse på valglisten af visse statsborgere fra andre EU-lande, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.). Fristen gælder for EU-diplomater m.fl., der senest den 1. maj 2014 er registreret i Udenrigsministeriets protokol og i øvrigt opfylder valgretsbetingelserne i lovens § 3, stk. 1, nr. 3, bortset fra aldersbetingelsen. Ansøgning skal indgives til den kommune, hvor EU-diplomaten m.fl. har sin private bolig (adresse).³¹

Bemærk, at ansøgningsfristen rykkes til fredag den 9. maj 2014 for visse herboende EU-borgere registreret i Udenrigsministeriets protokol, se nærmere nedenfor under den nævnte dato.

Søndag den 4. maj 2014

(3 uger før valgdagen)

Brevstemmeafgivning kan begynde på sygehuse, i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder plejehjem m.v. og i ældreboliger, i kriminalforsorgens anstalter og arresthusene, i vælgerens hjem, på afsides beliggende øer, der ikke udgør et selv-

stændigt afstemningsområde, samt på danske havanlæg på dansk område.³²

Fredag den 9. maj 2014

(16 dage før valgdagen)

Da 15.-dagen før valgdagen er en lørdag, rykkes de skæringsdatoer og sidste frister, der er nævnt under 1-9, frem til hverdagen umiddelbart før, som ikke er en lørdag, dvs. fredag den 9. maj 2014. 15.-dagsvalglisten betegnes derfor i det følgende som 16.-dagsvalglisten.

- 1) Sidste frist for visse herboende EU-borgere (statsborgere i et af de øvrige EU-lande, der er bopælsregistreret i CPR) til at søge den kommune, hvor ansøgeren er bopælsregistreret i CPR, om at blive optaget på valglisten. Fristen gælder for herboende personer, der hidtil har haft dansk indfødsret, men som i perioden fra og med onsdag den 23. april 2014 til og med fredag den 9. maj 2014 har ændret status til at være statsborger i en af de øvrige medlemsstater i EU.³³
- 2) - Kl. 12. Sidste frist for visse statsborgere fra andre EU-lande, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol, (EU-diplomater m.fl.) til at søge den kommune, hvor ansøgeren har sin private bolig (adresse), om at blive optaget på valglisten. Fristen gælder for herboende EU-borgere, der i perioden fra og med den 24. april 2014 til og med den 9. maj 2014 bliver registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.) eller i øvrigt opfylder valgretsbetingelserne i lovens § 3, stk. 1, nr. 3, bortset fra aldersbetingelsen. Ansøgning skal indgives til den kommune, hvor EU-diplomaten m.fl. har sin private bolig (adresse).³⁴
- 3) Sidste frist for statsborgere i et af de øvrige EU-lande, der er bopælsregistreret i CPR, til at anmode den kommune, hvor vedkommende er bopælsregistreret i CPR, om at blive slettet af valglisten med virkning for Europa-Parlamentsvalget i 2014.³⁵
- 4) Sidste frist for kommunalbestyrelsens afgørelser om optagelse på valglisten af statsborgere i et af de øvrige EU-lande, der er bopælsregistreret i CPR.³⁶
- 5) Sidste frist for Københavns Kommunes afgørelser om optagelse af EU-bosatte på en særlig valgliste i Københavns Kommune (*Københavnervalglisten*).³⁷
- 6) Skæringsdato for optagelse af tilflyttere fra en anden kommune på valglisten, såfremt de senest denne dag er flyttet til kommunen og har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen.³⁸

7) Skæringsdato for optagelse af personer, der flytter inden for kommunen og senest denne dag har anmeldt flytningen til kommunen, på valglisten under den nye bopæl.³⁹

8) Skæringsdato for kommunalbestyrelsens indberetninger til CPR af:

- anmeldelser om flytning, herunder tilflytning fra Færøerne, Grønland eller udlandet,
- iværksættelse eller ophævelse af værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6,
- erhvervelse eller fortabelse af dansk indfødsret
- fortabelse af statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande uden erhvervelse af statsborgerskab i et andet af de øvrige EU-lande, samt
- dødsfald i de særlige tilfælde, hvor dødsfald indberettes af kommunalbestyrelsen og ikke af søgenmyndigheden.

Indberetninger sker til brug for den maskinelle udskrivning af en valgliste over de vælgere, der denne dag er registreret i CPR med bopæl i kommunen (16.-dagsvalglisten).

9) Skæringsdato for kommunalbestyrelsens indberetning til CPR af:

- de afgørelser om optagelse på valglisten, der er nævnt ovenfor under 4)⁴⁰ og 5)⁴¹, samt
- de anmodninger om at blive slettet af valglisten, der er nævnt ovenfor under 3).

Indberetningerne sker til brug for den maskinelle udskrivning af 16.-dagsvalglisten.

10) Sidste frist for kommunalbestyrelsens indberetning af ændringer vedrørende afstemningsområder (valgdistrikter) til CPR's vejregister.

11) Sidste frist for kommunalbestyrelsens indberetning af ændringer vedrørende afstemningssteder til kommunens databehandler (KMD eller anden).

12) Sidste frist for, at en EU-diplomat m.fl., som er optaget på valglisten i fraflytningskommunen og flyttet til en anden kommune, kan blive optaget på valglisten i tilflytningskommunen. EU-diplomaten m.fl. skal senest denne dag give tilflytningskommunen meddelelse om flytningen. Tilflytningskommunen giver senest denne dag fraflytningskommunen meddelelse om, at EU-diplomaten er optaget på valglisten. Fraflytningskommunen skal herefter slette EU-diplomaten m.fl. af valglisten i fraflytningskommunen.⁴²

- 13) Seneste tidspunkt for Økonomi- og Indenrigsministeriets udsendelse til valgbestyrelserne af filer til stemmesedler og opslag.

Lørdag den 10. maj 2014
(15 dage før valgdagen)

Det vil være hensigtsmæssigt at holde åbent nogle timer for brevstemmeafgivning mindst ét sted i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme.

Sidste frist for kommunernes afgørelse om optagelse på valglisten af statsborgere fra andre EU-lande, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.).⁴³

Sidste frist for kommunernes manuelle udarbejdelse af en valgliste over EU-diplomater m.fl. i kommunen med valget efter lovens § 3, stk. 1, nr. 3 (*EU-diplomatvalglisten*). På valglisten optages de EU-diplomater m.fl., som kommunen har truffet afgørelse om skal optages på valglisten samt de EU-diplomater m.fl., som efter lovens § 14 a, stk. 2, automatisk optages på valglisten. Fra valglisten slettes de EU-diplomater m.fl., som anmoder om at blive slettet af valglisten, eller som ikke længere opfylder valgrets betingelserne.⁴⁴

Tirsdag den 13. maj 2014
(12 dage før valgdagen)

- kl. 18. Sidste frist for at ansøge opholdskommunen om at brevstemme i hjemmet, med mindre kommunalbestyrelsen har fastsat en senere frist.⁴⁵ Kommunen skal til dette formål holde åbent mindst ét sted i kommunen i mindst nogle timer umiddelbart inden kl. 18.

Torsdag den 15. maj 2014
(10 dage før valgdagen)

- 1) Økonomi- og Indenrigsministeriet bekendtgør senest denne dag i landets dagblade:⁴⁶
- På hvilken dag og på hvilket tidspunkt afstemningen finder sted,
 - at der vil blive udsendt valgkort til vælgerne, samt
 - at indsigelser om manglende modtagelse af valgkort eller modtagelse af valgkort med fejlagtigt indhold skal fremsættes over for kommunalbestyrelsen.

Da 7. dagen før valgdagen er en søndag, rykkes de skæringsdatoer og sidste frister, der er nævnt under nr. 2) og 3) nedenfor, endvidere frem til hverdagen umiddelbart før, som ikke er en lørdag. Da 8.-dagen før valgdagen er

en lørdag, rykkes den frist, der er nævnt under nr. 4) nedenfor, endvidere frem til hverdagen umiddelbart før, som ikke er en lørdag. Da fredag den 16. maj 2014 er en helldag (Store Bededag), rykkes de skæringsdatoer og sidste frister, der er nævnt under nr. 2) - 4) nedenfor, frem til torsdag den 15. maj 2014.

- 2) Skæringsdato for kommunalbestyrelsens indberetninger til CPR af:
- anmeldelser om tilflytning fra Færøerne, Grønland eller udlandet
 - ophævelse af værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6,
 - erhvervelse af dansk indfødsret samt
 - dødsfald i de særlige tilfælde, hvor dødsfald indberettes af kommunalbestyrelsen og ikke af sønemyndigheden.

Indberetningerne sker til brug for den maskinelle udskrivning af en særlig valgliste over de vælgere, der ikke er optaget på 16.-dagsvalglisten, men som senest 10 dage før valgdagen er flyttet til kommunen fra Færøerne, Grønland eller udlandet, har fået ophævet værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6 eller har fået dansk indfødsret (*Udlandsdanskervalglisten*).

- 3) Skæringsdato for kommunalbestyrelsens indberetninger til CPR af afgørelser om optagelse på valglisten af personer, der har valget til Folketinget uanset udlandsophold, til brug for den maskinelle udskrivning af en særlig valgliste over disse vælgere (*Udlandsdanskervalglisten*).

Det vil være hensigtsmæssigt, at modtagne ansøgninger om optagelse på valglisten af personer, der har valget til Folketinget uanset udlandsophold, behandles senest denne dag af hensyn til fristen for den maskinelle optagelse på udlandsdanskervalglisten.

- 4) Skæringsdato for den maskinelle udskrivning af udlandstilflyttervalglisten, udlandsdanskervalglisten og Københavnervalglisten.
- 5) - kl. 12. Sidste frist for at ansøge bopælskommunen om at afgive stemme på valgdagen på et andet afstemningssted i bopælskommunen som følge af vælgerens handicap eller nedsatte førerlighed.⁴⁷

Lørdag den 17. maj 2014
(8 dage før valgdagen)

Kommunalbestyrelsen skal have modtaget den maskinelt udskrevne 16.-dagsvalgliste. Kommunalbestyrelsen skal også have modtaget de maskinelt udskrevne valgkort for vælgere optaget på 16.-dagsvalglisten, hvis det er kom-

municipalbestyrelsen og ikke kommunens databehandler, der afleverer valgkortene til postbesørgelse.

Kommunalbestyrelsen sørger for at rette disse valglisten manuelt i nødvendigt omfang frem til valgdagen.

Det vil være hensigtsmæssigt at holde mindst ét sted i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, åbent for brevstemmeafgivning i mindst nogle timer den sidste lørdag før udløbet af fristen for brevstemmeafgivning fredag den 23. maj 2014, selv om der normalt er lukket om lørdagen. Det vil i øvrigt være hensigtsmæssigt at holde også evt. øvrige steder i kommunen, hvor der kan brevstemmes, åbent for brevstemmeafgivning i nogle timer den sidste lørdag før fristens udløb.

Kommunen afhenter post på posthuset og efterser sin postkasse og elektroniske postkasse denne dag for at behandle ansøgninger om optagelse på valglisten fra udlandsdanskere (ansøgere om optagelse på folketingsvalglisten i henhold til folketingsvalglovens § 2) senest dagen efter (7 dage før valgdagen).

Søndag den 18. maj 2014

(7 dage før valgdagen)

- 1) Maskinelt udskrevne valgkort vedrørende vælgere, der er optaget på den maskinelt udskrevne 16.-dagsvalgliste, skal være afleveret til postbesørgelse enten af kommunalbestyrelsen eller af kommunens databehandler.
- 2) Skæringsdato for optagelse på valglisten af vælgere, der flytter til Danmark fra Færøerne, Grønland eller udlandet (*udlandstilflyttervalglisten*).⁴⁸ Vælgere, der er tilflyttet fra Færøerne, Grønland eller udlandet, og som ikke er optaget på den maskinelt udskrevne udlandstilflyttervalgliste, optages manuelt på valglisten af vedkommende kommunalbestyrelse.
- 3) Personer, der har valgt til Folketinget uanset udlandsophold, og som i forbindelse med udlandsopholdet er registreret i CPR som udrejst, skal optages på valglisten, hvis kommunalbestyrelsen eller Valgnævnet senest denne dag har truffet afgørelse herom (*udlandsdanskervalglisten*).⁴⁹

De under nr. 2) og 3) nævnte vælgere skal optages manuelt på valglisten, hvis de ikke er optaget på de maskinelt udskrevne valglisten, hvis skæringsdato er torsdag den 15. maj 2014, se ovenfor.

Kommunen efterser sin postkasse og elektroniske post denne dag for samme dag at behandle evt. ansøgninger om optagelse på folketingsvalglisten fra udlandsdanskere (ansøgere om optagelse på folketingsvalglisten i henhold til folketingsvalglovens § 2).

Mandag den 19. maj 2014 – søndag den 25. maj 2014

Kommunen retter fejl frem til valgdagen ved udfærdigelse af nye valgkort og ved rettelser i valglisten.⁵⁰

Kommunen retter valglisten, hvis kommunen modtager meddelelse om, at en vælger har mistet sin valgtret.⁵¹

Mandag den 19. maj 2014

(6 dage før valgdagen)

Kommunens databehandler skal aflevere de maskinelt udskrevne valgkort til postbesørgelse for de vælgere, der er optaget på den maskinelt udskrevne *udlandstilflyttervalgliste* (dvs. vælgere tilflyttet fra Færøerne, Grønland eller udlandet).

Tirsdag den 20. maj 2014

(5 dage før valgdagen)

- 1) Vælgere skal have modtaget de maskinelt udskrevne valgkort.
- 2) Kommunalbestyrelsen skal have modtaget den maskinelt udskrevne *udlandstilflyttervalgliste* og *udlandsdanskervalgliste*.
- 3) Kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune skal have modtaget den maskinelt udskrevne særlige valgliste over EU-bosatte danskere (*Københavnervalglisten*)

Kommunalbestyrelsen sørger for at rette disse valglisten manuelt i nødvendigt omfang frem til valgdagen.

Fredag den 23. maj 2014

(Næstsidste hverdag før valgdagen)

Sidste dag for brevstemmeafgivning i Danmark, herunder på danske havanlæg på dansk område.⁵²

Lørdag den 24. maj 2014

(Dagen før valgdagen)

Valgstyrerne kan begynde at undersøge, om brevstemmerne kan komme i betragtning. Undersøgelsen skal være

færdig, inden afstemningen begynder kl. 9 på valgdagen.⁵³

For at komme i betragtning skal brevstemmerne være modtaget af valgstyrrerne, inden afstemningen begynder kl. 9.⁵⁴

Kommunen skal afhente post på posthuset og efterse sin postkasse denne dag for at sikre, at brevstemmer kan afleveres rettidigt til vedkommende valgstyrrere.

Valgbestyrelsen skal aflevere stemmesedler og opslag til kommunalbestyrelserne i god tid, inden afstemningen begynder.⁵⁵

Søndag den 25. maj 2014

(Valgdagen)

Kommunen skal, inden afstemningen begynder, afhente post på posthuset og efterse sin postkasse for at sikre, at evt. sent fremkomne brevstemmer kan afleveres rettidigt til vedkommende valgstyrrere på de enkelte afstemningssteder.

Afstemning kl. 9-20.⁵⁶ Stemmeoptælling foretages på afstemningsstederne umiddelbart efter afstemningens afslutning.⁵⁷ Resultatet indberettes til valgbestyrelsen og til Danmarks Statistik.⁵⁸

Mandag den 26. maj 2014

(Fintællingsdagen – dagen efter valgdagen)

Kommunalbestyrelsen sørger for, at stemmematerialet er til stede ved fintællingen.⁵⁹

Valgbestyrelsen foretager fintælling for hele opstillingskredsen⁶⁰, udarbejder valgbog⁶¹, indberetter resultatet til Danmarks Statistik og afsender samme dag attesteret kopi af valgbogen til Økonomi- og Indenrigsministeriet og Danmarks Statistik. Valgbestyrelsen sender samme dag en annulleret stemmeseddel til Økonomi- og Indenrigsministeriet.⁶²

Søndag den 1. juni 2014

(Ugedagen efter valgdagen)

Sidste frist for at klage over valget. Klager skal stiles til Folketinget og sendes til Økonomi- og Indenrigsministeriet.⁶³

Når Folketinget endeligt har afgjort eventuelle klager over valget, - hvilket sædvanligvis sker inden 1. juli - tilintetgøres stemmesedler, valglistes og valgkort samt brev-

stemmemateriale.⁶⁴ Økonomi- og Indenrigsministeriet giver kommunerne besked herom.

Mandag den 2. juni 2014

(8 dage efter valgdagen)

Nedtagning af valgplakater, der efter vejlovgivningens regler er ophængt uden tilladelse fra vejbestyrelsen/vejmyndigheden, skal være tilendebragt ved døgnets afslutning.

4. Valgret, valglistes og valgkort

Siden Europa-Parlamentsvalget den 7. juni 2009 er valglovgivningen ændret på nogle områder, der har betydning for valgret til Europa-Parlamentsvalget samt udarbejdelse af valglistes.

For det første har en ny persongruppe – nemlig EU-borgere, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater m.fl.) – fået tillagt valgret og skal optages på valglisten efter en nærmere beskrevet procedure og efter særlige frister, se nærmere nedenfor afsnit 4.1.4. og 4.2.2.4.

For det andet kan vælgere med handicap eller nedsat førlighed efter ansøgning afgive deres stemme på valgdagen på et andet afstemningssted i opstillingskredsen i deres bopælskommune end det, vælgerne er tilknyttet i henhold til valglisten. Ændringen af afstemningssted skal være begrundet i vælgerens handicap eller nedsatte førlighed, f.eks. hvis der i kommunen er et mere handicaptilgængeligt afstemningssted, som vælgeren ønsker at benytte. Se nærmere afsnit 4.13. nedenfor.

4.1. Valgret

Europa-Parlamentsvalgloven indeholder i § 3 følgende bestemmelse om valgret til Europa-Parlamentet:

»§ 3. Valgret til Europa-Parlamentet har enhver, der på valgdagen

- 1) har valgret til Folketinget eller
- 2) har dansk indfødsret, har opnået alderen for valgret til Folketinget og har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, medmindre vedkommende er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, eller
- 3) er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, har opnået alderen for valgret til Folketinget og har fast bopæl i Danmark eller er registreret i Udenrigsministeriets protokol, medmindre vedkommende er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6.

Stk. 2. Personer, der har fast bopæl på Færøerne eller i Grønland, har ikke valgret til Europa-Parlamentet.«

4.1.1. Folketingsvælgere (§ 3, stk. 1, nr. 1)

Efter grundlovens § 29 og folketingsvalglovens § 1 har enhver valgtret til Folketinget, der

- har dansk indfødsret (statsborgerskab),
- er fyldt 18 år og
- har fast bopæl i riget.

Personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, har dog ikke valgtret (tidligere kaldt »umyndiggjorte«).

Personer, der er under andre former for værgemål efter værgemålslovens §§ 5 og 7, bevarer derimod deres valgret.

Folketingsvælgere, der har fast bopæl på Færøerne eller i Grønland, har ikke valgtret til Europa-Parlamentet. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 2.

Personer, der er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste uden for riget, anses for at have fast bopæl i riget, se folketingsvalglovens § 2, stk. 1. Endvidere anses personer, der midlertidigt har taget ophold i udlandet, og som er omfattet af en af de persongrupper, der er opregnet i folketingsvalglovens § 2, stk. 2, for at have fast bopæl i riget.

Personer, der opholder sig i udlandet, anses også for at have fast bopæl i riget, hvis de agter at vende tilbage til riget, inden der er gået 2 år efter udrejsen, se folketingsvalglovens § 2, stk. 3.

Det samme gælder under visse betingelser for ægtefæller, registrerede partnere og samleverer til personer, der er omfattet af folketingsvalglovens § 2, stk. 1, 2 eller 3, se § 2, stk. 4.

Se om optagelse på valglisten for denne gruppe afsnit 4.2.1.1. og 4.2.2.1. nedenfor.

4.1.2. Danskere bosat i et andet EU-land (§ 3, stk. 1, nr. 2)

Personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et af de øvrige EU-lande, og som på valgdagen er fyldt 18 år, har valgtret til Europa-Parlamentet i Danmark. Personer under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6 har dog ikke valgtret.

Bopælskravet anses for opfyldt, når man i forbindelse med flytning til udlandet er registreret som udrejst i CPR og har taget ophold i et af de øvrige EU-lande på en måde, der ikke er rent midlertidig som f.eks. ferie, gennemrejse og lignende.

Se om optagelse på valglisten for denne gruppe afsnit 4.2.2.2. nedenfor.

4.1.3. Herboende EU-borgere (§ 3, stk. 1, nr. 3, 1. led)

Statsborgere i et af de øvrige EU-lande har valgtret til Europa-Parlamentsvalg i Danmark, hvis de på valgdagen er fyldt 18 år og har fast bopæl i Danmark. Personer under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6 har dog ikke valgtret.

Bopælskravet anses for opfyldt, hvis man er bopælsregistreret i CPR. Se om optagelse på valglisten for denne gruppe afsnit 4.2.1.2. og 4.2.2.3. nedenfor.

Angående statsborgere fra andre EU-lande, der er registreret i Udenrigsministeriet (EU-diplomater), se nærmere nedenfor under afsnit 4.1.4.

EU-borgere, der har fast bopæl på Færøerne eller i Grønland, har ikke valgtret til Europa-Parlamentet. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 2.

4.1.4. EU-diplomater (§ 3, stk. 1, nr. 3, 2. led)

Ved en ændring af Europa-Parlamentsvalgloven i 2010 (§ 1 i lov nr. 1545 af 21. december 2010 og det tilhørende lovforslag L 17 fra Folketingets samling 2010-11, 1. samling) blev den personkreds, der har valgtret og valgbarhed ved bl.a. Europa-Parlamentsvalg, udvidet til også at omfatte statsborgere fra andre medlemslande i Den Europæiske Union, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol.

Statsborgere i et af de øvrige EU-lande, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol, har herefter valgtret til Europa-Parlamentsvalg i Danmark, hvis de på valgdagen er fyldt 18 år og har fast bopæl i Danmark. Personer under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6 har dog ikke valgtret.

De pågældende EU-diplomater blev ved lovændringen tillagt valgtret, uanset at den pågældende persongruppe i kraft af deres registrering i Udenrigsministeriets protokol eller deres status som medfølgende familiemedlemmer til sådanne personer ikke optages i Det Centrale Personregister (CPR), se CPR-lovens § 18, stk. 1 og 2, medmindre de har dansk indfødsret (er danske statsborgere) eller tidligere har været optaget i CPR som følge af ophold i Danmark på andet grundlag. De pågældende registreres i stedet i Udenrigsministeriets protokol. De pågældende diplomater opfyldte således i praksis ikke det dagældende krav om fast bopæl i Danmark som betingelse for at have valgtret til Europa-Parlamentsvalg, se Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 3. Dette skyldtes, at afgørelsen af, hvorvidt en statsborger fra en anden medlemsstat i Den Europæiske Union opfylder dette bopælskrav, på dagældende tidspunkt altid beroede på, om den pågældende er bopælsregistreret i CPR, se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 1, 1. pkt.

Baggrunden for lovændringen var en henvendelse fra Kommissionen til den danske regering. Ifølge Kommissionen syntes det forhold, at statsborgere fra andre EU-lande ikke kunne optages på valglisten i Danmark, fordi de var ansat ved et EU-agentur (eller lignende), at være i strid med bestemmelserne i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Med lovændringen blev det derfor sikret, at også statsborgere i de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, som er registreret i Udenrigsministeriets protokol, opfylder bopælskravet for valgret og – forudsat de i øvrigt opfylder betingelserne herfor – kan optages på valglisten i den kommune, hvor de har deres private bolig (adresse), og derved udøve deres valgret og stille op til Europa-Parlamentsvalg i Danmark (og kommunal- og regionalvalg) i overensstemmelse med deres rettigheder efter traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Det er en betingelse for at have valgret som EU-diplomat, at den pågældende er registreret som diplomat eller anden eksterritorial person i Udenrigsministeriets protokol (og dermed betragtes som havende opfyldt kravet om fast bopæl i kommunen eller regionen som betingelse for at have valgret til Europa-Parlamentsvalg), og at den pågældende opfylder de øvrige valgets betingelser, dvs. er fyldt 18 år og ikke er undergivet værgemål med fratagelse af den retlige handleevne (ikke er umyndiggjort) samt er statsborger i en anden medlemsstat i Den Europæiske Union.

Personkredsen, der registreres i Udenrigsministeriets protokol, omfatter diplomater og andet udsendt personale (tjenestepersonale forudsat, at de har tjenestepas) ved herværende ambassader samt medfølgende familiemedlemmer, der tilhører husstanden (børn normalt indtil det fyldte 21. år), se Wienerkonventionen om diplomatiske forbindelser art. 17 og 37. Endvidere er omfattet udsendte embedsmænd ved internationale organisationer (herunder EU-institutioner) i Danmark samt medfølgende familiemedlemmer, der tilhører husstanden (børn normalt indtil det fyldte 21. år), se dog værtskabsaftalerne for den enkelte internationale organisation. Det er altså ikke kun personale, der arbejder for EU-institutioner, som er omfattet af lovændringen.

Derimod optages lokalt ansat personale uanset nationalitet samt servicemedarbejdere med dansk pas ikke i Udenrigsministeriets protokol og er derfor ikke omfattet af lovændringen.

De pågældende EU-diplomater skal optages på valglisten i den kommune, hvor de har deres private bolig (adresse), se afsnit 4.2.2.4. nedenfor. Med udtrykket »privat bolig« menes den adresse, hvor de pågældende bor. Ved afgørelsen af, i hvilken kommune de nævnte vælgere har deres private bolig, skal der tages udgangspunkt i de principper, der gælder efter CPR-lovgivningen for vurderingen af,

hvor en person skal bopælsregistreres, sammenlign CPR-lovens §§ 6-9.

Det er ministeriets vurdering, at ordningen navnlig vil berøre et begrænset antal kommuner i hovedstadsområdet, hvor ministeriet antager, at de fleste EU-diplomater har deres private bolig. Også andre kommuner kan blive berørt. Ministeriet forventer endvidere, at det formentlig kun vil være et meget begrænset antal vælgere i denne persongruppe, der eventuelt vil anmode om at blive optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalg. Ministeriet vil underrette de berørte diplomatiske repræsentationer og internationale organisationer i Danmark om muligheden for at blive optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget for den nævnte persongruppe samt henviser de personer, der måtte være interesseret heri, til at anmode den kommune, hvor de har deres private bolig, om at blive optaget på valglisten.

4.2. Generelt om optagelse på valglisten

For at udøve sin valgret, dvs. have ret til at stemme, skal man være optaget på valglisten, se Europa-Parlamentsvalglovens § 4.

Kommunalbestyrelsen skal i de år, hvor der afholdes valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, udarbejde en valgliste over kommunens vælgere, se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 1. Der skal udarbejdes en valgliste for hvert afstemningsområde i kommunen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt., der henviser til folketingsvalglovens § 18, stk. 1.

Bemærk, at der skal udarbejdes særskilte valglisten for Europa-Parlamentsvalget og folkeafstemningen om den fælles patentdomstol. Der henvises til Økonomi- og Indenrigsministeriets brev af 31. januar 2014 til alle kommunalbestyrelser. Brevet er, dog uden bilag, vedhæftet denne vejledning som *bilag 7*.

Bemærk, at der på Færøerne og i Grønland ikke afholdes valg til Europa-Parlamentet, se Europa-Parlamentsvalglovens § 2, stk. 3. Færøerne og Grønland skal derfor betragtes som udland med hensyn til tilflytning og fraflytning, se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 2. pkt.

Valglisten består af en 15.-dagsvalgliste (ved dette valg en 16.-dagsvalgliste), en udlandstilflyttervalgliste og en udlandsdanskervalgliste. Herudover har Københavns Kommune ansvaret for en særlig valgliste over EU-bosatte danskere med valgret i Danmark til Europa-Parlamentet (Københavnervalglisten). Alle disse valglisten udskrives via CPR.

Endelig har de kommuner, der måtte modtage ansøgninger om optagelse på valglisten fra herboende EU-borgere,

som er registreret i Udenrigsministeriets protokol, (EU-diplomater m.fl., se ovenfor afsnit 4.1.4.) ansvaret for at føre en valgliste over disse herboende EU-borgere (EU-diplomatvalglisten). Se bekendtgørelse nr. 291 af 19. marts 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater) § 13. Det står den enkelte kommunalbestyrelse frit for, om kommunen vil føre en særskilt manuel valgliste over de pågældende vælgere, eller om kommunen vil søge de pågældende vælgere integreret i hovedlisten, evt. ved mellemkomst af kommunens databehandler, se afsnit 4.6.4.

Da 15.-dagen før valgdagen er lørdag den 10. maj 2014, rykkes de skæringsdatoer/frister, der i henhold til folketingsvalgløvens bestemmelser falder på 15.-dagen før valgdagen, frem til hverdagen umiddelbart før, som ikke er en lørdag, dvs. fredag den 9. maj 2014, se Europa-Parlamentsvalgløvens § 14, stk. 2, 1. pkt., jf. folketingsvalgløvens § 18, stk. 7. 15.-dagsvalglisten benævnes derfor i det følgende for 16.-dagsvalglisten.

På *16.-dagsvalglisten* optages de folketingsvælgere og herboende EU-borgere med valgret til Europa-Parlamentet, se afsnit 4.1.3., der senest 16 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 9. maj 2014, er flyttet til kommunen, og som senest denne dag har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen. Dette følger af Europa-Parlamentsvalgløvens § 14, stk. 2, 1. pkt. og § 14 a, stk. 1 og 2, sammenholdt med folketingsvalgløvens § 18, stk. 2, 1. pkt., samt § 13 i bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014.

På *udlandstilflyttervalglisten* optages de folketingsvælgere, der ikke er optaget på 16.-dagsvalglisten, og som senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 18. maj 2014, er flyttet til kommunen fra udlandet, Færøerne eller Grønland, og senest denne dag har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen, se Europa-Parlamentsvalgløvens § 14, stk. 2, samt folketingsvalgløvens § 18, stk. 6, 1. pkt. Det gælder, selv om 7.-dagen før valgdagen falder på en søndag. Dette følger modsætningsvis af folketingsvalgløvens § 18, stk. 7, som der henvises til i Europa-Parlamentsvalgløvens § 14, stk. 2, 1. pkt.

På *udlandstilflyttervalglisten* optages også de vælgere, der ikke er optaget på 16.-dagsvalglisten, og som senest 7 dage før valgdagen har fået ophævet værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, eller har fået dansk indfødsret.

På *udlandsdanskervalglisten* optages de folketingsvælgere, der har valgret uanset ophold i udlandet efter folketingsvalgløvens § 2, og som i forbindelse med udlandsopholdet er registreret i CPR som udrejst, såfremt de har søgt om at blive optaget på valglisten, og enten kommu-

nalbestyrelsen eller Valgnævnet har truffet afgørelse herom senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 18. maj 2014, se folketingsvalgløvens § 18, stk. 6, 2. pkt., som der henvises til i Europa-Parlamentsvalgløvens § 14, stk. 2, 1. pkt. Det gælder, selv om 7.-dagen før valgdagen falder på en søndag. Dette følger modsætningsvis af folketingsvalgløvens § 18, stk. 7, som der henvises til i Europa-Parlamentsvalgløvens § 14, stk. 2, 1. pkt.

På *Københavnervalglisten* optages de personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et andet EU-land og valgret i Danmark til Europa-Parlamentet, se afsnit 4.1.2., såfremt de har søgt om at blive optaget på valglisten, og kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune har truffet afgørelse herom senest fredag den 9. maj 2014 (16 dage før valgdagen). Se bekendtgørelse nr. 1303 af 19. november 2013. Vælgere, der er optaget på udlandsdanskervalglisten, kommer ikke på Københavnervalglisten eller slettes efterfølgende. Se nærmere afsnit 4.2.2.2.

På *EU-diplomatvalglisten* optages de statsborgere fra andre EU-lande, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol, se afsnit 4.1.4. ovenfor, såfremt de har søgt om at blive optaget på valglisten i den kommune, hvor de har deres private bolig (adresse), og kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse herom senest fredag den 9. maj 2014 (16 dage før valgdagen). Se bekendtgørelse nr. 291 af 19. marts 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater) (EU-diplomatbekendtgørelsen).

Kommunerne skal endvidere indberette evt. optagelse på valglisten af sådanne EU-borgere (EU-diplomater) til Økonomi- og Indenrigsministeriet. Det skyldes hensynet til den informationsudveksling, ministeriet foretager med de øvrige EU-lande om herboende statsborgere fra andre EU-lande, der er optaget på den danske valgliste til Europa-Parlamentsvalget, og om danske statsborgere bosat i andre EU-lande, der er optaget på de pågældende bopælslandes valgliste til Europa-Parlamentsvalget. Se EU-diplomatbekendtgørelsens §§ 15 og 16.

4.2.1. Automatisk optagelse på valglisten

4.2.1.1. Herboende folketingsvælgere

Vælgere, der har valgret til Folketinget, og som er bopælsregistreret i CPR, dvs. registreret i CPR med bopæl, fast opholdssted eller under vejkode større end 9900, optages automatisk, dvs. uden at ansøge herom, på valglisten til Europa-Parlamentsvalg. De optages på valglisten i den kommune, hvor de er bopælsregistreret i CPR senest 16 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 9. maj 2014. Skæringsdagen er dog, for så vidt angår vælgere, der flytter hertil fra udlandet, Grønland eller Færøerne, senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 18.

maj 2014. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 15 sammenholdt med § 18.

Det gælder også vælgere, der er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste uden for riget, se folketingsvalglovens § 2, stk. 1, såfremt de har taget ophold i udlandet i forbindelse med den beordrede tjeneste fra og med den 1. juli 2000. Det samme gælder under visse betingelser deres ægtefæller, registrerede partnere og samlevere, se folketingsvalglovens § 2, stk. 4. Dette skyldes, at de nævnte vælgere fra og med den 1. juli 2000 ikke registreres som udrejst i CPR, jf. § 24, stk. 5 og 6, i lov om det Centrale Personregister (CPR-loven), se lovbekendtgørelse nr. 5 af 9. januar 2013 med senere ændringer.

Også vælgere, der på 16.-dagen før valgdagen er registreret under vejkode større end 9900, se § 14 i bekendtgørelse nr. 1153 af 23. november 2006 om folkeregistrering m.v., optages automatisk på valglisten (se dog afsnit 4.10. nedenfor om udsendelse af valgkort). Vælgere, der på 16.-dagen før valgdagen er registreret af den hidtidige bopælskommune som forsvundet i CPR, fordi de resultatløst er eftersøgt, se § 6, stk. 5, i CPR-loven, optages ikke på valglisten.

Den omstændighed, at en vælger er uden fast opholdssted og dermed hjemløs, indebærer således ikke i sig selv, at den pågældende ikke optages på valglisten. Er vedkommende registreret som forsvundet i CPR, optages den pågældende derimod ikke på valglisten, medmindre vedkommende er fundet eller har givet sig til kende senest på 16.-dagen før valgdagen. I så fald skal vedkommendes registrering som forsvundet i CPR ophøre. Kommer der efter 16.-dagen før valgdagen, men dog senest på valgdagen oplysninger frem, der gør, at det kan konstateres, at den pågældende fejlagtigt på 16.-dagen før valgdagen var registreret som forsvundet i CPR, skal den pågældende manuelt optages på valglisten. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis en vælger, der på 16.-dagen før valgdagen er registreret som forsvundet i CPR, giver sig til kende på et senere tidspunkt, f.eks. ved at møde frem på et afstemningssted på valgdagen, og hvis det på grundlag af de oplysninger, kommunalbestyrelsen herved kommer i besiddelse af, kan konstateres, at vælgeren fejlagtigt på 16.-dagen var registreret som forsvundet i CPR.

Skæringsdatoen for automatisk optagelse på valglisten *under den nye bopæl* er som nævnt 16 dage før valgdagen, dvs. fredag den 9. maj 2014, for vælgere, der flytter til kommunen fra en anden kommune. Skæringsdatoen for automatisk optagelse på valglisten under den nye bopæl er ligeledes 16 dage før valgdagen for vælgere, der flytter inden for kommunen. Det betyder, at kommunalbestyrelsen skal optage de vælgere på valglisten under den aktuelle bopæl, der senest 16 dage før valgdagen er flyttet til kommunen fra en anden kommune eller er flyttet inden for kommunen, og som senest denne dag har anmeldt

flytningen til (tilflytnings)kommunen. Se folketingsvalglovens § 18, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3 sammenholdt med stk. 7, som der henvises til i Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt.

Bemærk, at CPR lukker midlertidigt for opdatering af CPR-systemet mellem kl. 18 fredag den 9. maj 2014 og kl. 24 af hensyn til udarbejdelse af udtrækket af 16.-dagsvalglisten. Vælgere, der via digital selvbetjening melder flytning fredag den 9. maj 2014 mellem kl. 18 og kl. 24 med virkning fra denne dato, vil således blive optaget på udlandstilflyttervalglisten, der udarbejdes 10 dage før valgdagen, se afsnit 4.4.2. nedenfor.

Vælgere, der senere end 16 dage før valgdagen er flyttet til en anden kommune eller inden for kommunen, eller som senere end denne dag har anmeldt flytning, skal forblive optaget på valglisten under den hidtidige bopæl, se folketingsvalglovens § 18, stk. 4 og 7, som der henvises til i Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt.

For folketingsvælgere, der flytter til kommunen fra udlandet, Færøerne eller Grønland, er skæringsdatoen for at blive optaget på valglisten 7 dage før valgdagen, dvs. søndag den 18. maj 2014, se folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 1. pkt., sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2. Det gælder, selv om 7.-dagen før valgdagen falder på en søndag, se folketingsvalglovens § 18, stk. 7, modsætningsvis, som der henvises til i Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt. Det betyder, at kommunalbestyrelsen skal optage de vælgere på valglisten under den aktuelle bopæl, der er flyttet til kommunen fra udlandet, Færøerne eller Grønland senest 7 dage før valgdagen, og som senest denne dag har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen.

De pågældende vælgere skal optages manuelt på valglisten, hvis de ikke er optaget på den maskinelt udskrevne udlandstilflyttervalgliste, hvis skæringsdato er torsdag den 15. maj 2014 (da fredag den 16. maj 2014 er Store Bededag), se afsnit 4.4.2. og 4.6.1.

4.2.1.2. *Visse herboende EU-borgere*

Herboende EU-borgere, der var optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i 2009, optages automatisk på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i 2014, hvis de pågældende siden da uafbrudt har haft fast bopæl i Danmark (dvs. siden da uafbrudt har været bopælsregistreret i CPR), hvis de pågældende ikke i mellemtiden har anmodet om at blive slettet af valglisten, samt hvis de pågældende i øvrigt fortsat opfylder betingelserne for at have valgret, som er beskrevet i afsnit 4.1.3. ovenfor. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 2. De herboende EU-borgere skal optages på valglisten i den kommune, hvor de er bopælsregistreret i CPR på skæringsdatoen for optagelse på valglisten af vælgere, der tilflytter fra en anden kommune, se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a,

stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18. Ved Europa-Parlamentsvalget i 2014 er denne skæringsdato 16.-dagen før valgdagen, dvs. fredag den 9. maj 2014, se nærmere afsnit 4.2.1.1. ovenfor.

Herboende EU-borgere, der automatisk er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i Danmark, skal slettes af valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014, hvis de senest fredag den 9. maj 2014 sender en skriftlig anmodning til kommunalbestyrelsen om at blive slettet af valglisten. Se nærmere afsnit 4.2.2.3.

4.2.2. Optagelse på valglisten efter ansøgning

Alle andre vælgere end dem, der er nævnt ovenfor i afsnit 4.2.1., optages kun på valglisten, hvis de har søgt om det. De nærmere regler herom er fastsat i de bekendtgørelser med tilhørende vejledninger, der er nævnt nedenfor i afsnit 4.2.2.1.- 4.2.2.4.

4.2.2.1. Folketingsvælgere, der (midlertidigt) opholder sig i udlandet

Vælgere, der har valgt til Folketinget uanset ophold i udlandet efter folketingsvalglovens § 2, og som i forbindelse med udlandsopholdet er registreret i CPR som udrejst, optages kun på valglisten, hvis de har ansøgt om det, og enten kommunalbestyrelsen eller Valgnævnet har truffet afgørelse om optagelse på valglisten senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 18. maj 2014. Det gælder, selv om 7.-dagen før valgdagen falder på en søndag, se folketingsvalglovens § 18, stk. 7, modsætningsvis, som der henvises til i Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2.

Optagelse på valglisten i kraft af kommunalbestyrelsens eller Valgnævnets afgørelse herom vil endvidere kun få betydning for Europa-Parlamentsvalget, hvis vælgerens registrerede udrejsedato i CPR ligger forud for eller samtidig med valgdagen, se nærmere afsnit 4.6.2. Ellers vil vælgeren på valgdagen være automatisk optaget på valgdagen som herboende folketingsvælger, se afsnit 4.2.1.1.

Optagelse på valglisten sker i den kommune i Danmark, hvor de sidst har været bopælsregistreret i CPR. Vælgere, der er omfattet af folketingsvalglovens § 2, stk. 1, eller § 2, stk. 4, jf. stk. 1 (ansatte i den danske stat beordret til tjeneste uden for riget og deres ægtefæller, samleverer eller registrerede partnere), og som umiddelbart inden udsendelsen til tjeneste uden for riget var bopælsregistreret i CPR i en kommune på Færøerne eller i Grønland, optages også efter ansøgning på valglisten i den kommune i Danmark, hvor de sidst har været bopælsregistreret i CPR, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 16, stk. 1.

Ansøgning om optagelse på valglisten af en vælger, der har valgt uanset ophold i udlandet efter folketingsvalglovens § 2, og som er registreret i CPR som udrejst, skal

indgives til kommunalbestyrelsen i den kommune i Danmark, hvor vælgeren sidst har været bopælsregistreret i CPR, idet vælgeren i givet fald skal optages på valglisten i denne kommune, se. ovenfor.

Skæringsdatoen for optagelse på valglisten af vælgere, der har valgt uanset ophold i udlandet efter folketingsvalglovens § 2, er som nævnt 7 dage før valgdagen, dvs. søndag den 18. maj 2014. Det betyder, at afgørelse om optagelse på valglisten skal være truffet senest 7 dage før valgdagen, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 2. pkt.

Ansøgninger om optagelse på valglisten skal behandles løbende. Kommunalbestyrelsen skal endvidere, så vidt det overhovedet er muligt, sikre, at indkomne ansøgninger kan blive behandlet senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 18. maj 2014. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at kommunen lørdag den 17. maj 2014 afhenter post på posthuset samt lørdag den 17. maj 2014 og søndag den 18. maj 2014 efterser sin postkasse og elektroniske post med henblik på at konstatere, om der i posten måtte være ansøgninger om optagelse på valglisten af vælgere omfattet af folketingsvalglovens § 2.

De pågældende vælgere skal optages manuelt på valglisten, hvis de ikke er optaget på den maskinelt udskrevne udlandsdanskervalgliste, hvis skæringsdato er torsdag den 15. maj 2014, se afsnit 4.4.3. og 4.6.2. Ansøgninger, der er modtaget senest torsdag den 15. maj 2014, skal derfor så vidt muligt behandles senest denne dag af hensyn til fristen for den maskinelle optagelse på udlandsdanskervalglisten.

Ansøgninger om optagelse på valglisten, herunder ansøgninger om fornyet optagelse, som kommunalbestyrelsen modtager senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 18. maj 2014, skal derfor behandles straks efter modtagelsen, herunder eventuelt straks sendes videre til Valgnævnet. Hvis det er nødvendigt, kan ansøgninger videregives til Valgnævnet pr. telefaks (72 28 24 01) eller sikker (krypteret) e-post til valg@oim.dk ved anvendelse af digital signatur med anførelse af "Valgnævnet" i emnefeltet. Der henvises til bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000 med senere ændringer om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning, samt tilhørende vejledning nr. 37 af 2. april 2001. På Økonomi- og Indenrigsministeriets hjemmeside <http://valg.oim.dk/valgmyndigheder/send-sikker-e-post-til-os.aspx> findes en vejledning i, hvordan man sender sikker e-post til ministeriet.

Behandlingen af en ansøgning om *forny*et optagelse på valglisten, der er indgivet *inden* 2-årsperiodens udløb, kan dog i visse tilfælde sættes i bero til efter afstemningen, se nedenfor i afsnit 4.6.2. under punkt D. 1.

Det er kun Valgnævnet, der kan give *afslag* på ansøgninger om optagelse på valglisten, herunder om fornyet optagelse. Kommunalbestyrelsen kan dog give afslag på optagelse på valglisten, hvis afslaget skyldes, at den pågældende ikke opfylder de almindelige valgrets betingelser, bortset fra bopælsbetingelsen (alderskrav, krav om dansk indfødsret samt krav om retlig handleevne efter værgeomstændighedslovens § 6).

Vælgere, der ansøger om at blive optaget på valglisten senere end 7 dage før valgdagen, dvs. senere end søndag den 18. maj 2014, kan ikke optages (eller eventuelt forblive optaget) på valglisten, heller ikke selvom ansøgningen indgives i forbindelse med anmeldelse af flytning til udlandet.

Reglerne om optagelse på valglisten af personer, der har valgret uanset ophold i udlandet efter folketingsvalglovens § 2, og som er registreret i CPR som udrejst, er fastsat dels i folketingsvalglovens §§ 16 og 17 og § 18, stk. 6, 2. pkt., dels i bekendtgørelse nr. 605 af 21. juni 2004 om optagelse på folketingsvalglisten af personer, der har valgret uanset udlandsophold, med tilhørende vejledning nr. 65 af 27. juni 2004 om behandling af ansøgninger om optagelse på folketingsvalglisten af personer, der har valgret uanset udlandsophold.

Får Økonomi- og Indenrigsministeriet underretning fra et af de andre EU-lande om, at en person med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et andet EU-land og uanset ophold i udlandet er optaget på valglisten som folketingsvælger til Europa-Parlamentsvalget i Danmark, er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i et af de øvrige EU-lande, kommer vælgeren ikke på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i Danmark eller slettes efterfølgende. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 4. Der henvises til afsnit 4.2.2.2. nedenfor.

4.2.2.2. *Danskere bosat i et andet EU-land*

Reglerne om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer med dansk indfødsret, der bor i et andet EU-land, er fastsat i bekendtgørelse nr. 1303 af 19. november 2013 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et af de øvrige EU-lande. Disse regler administreres af Københavns Kommune.

Personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et af de øvrige EU-lande, og som opfylder de øvrige betingelser for valgret til Europa-Parlamentsvalget i Danmark, se afsnit 4.1.2., kan efter ansøgning optages på en særlig valgliste i Københavns Kommune (Københavnervalglisten). Ansøgning skal ske på et særligt ansøgningsskema til Københavns Kommune, og ansøgningen skal være modtaget af Københavns Kommune senest tirsdag den 22. april 2014. Se § 2, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1303 af 19. november 2013.

Københavns Kommune skal senest fredag den 9. maj 2014 afgøre ansøgningerne om optagelse på den særlige valgliste af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et af de øvrige EU-lande. Københavns Kommune skal endvidere senest samme dag indberette afgørelserne til CPR om optagelse på valglisten af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et andet EU-land. Se § 4, stk. 1, og § 5 i bekendtgørelse nr. 1303 af 19. november 2013.

Via CPR kontrolleres, om en vælger, der er optaget på den særlige valgliste i Københavns Kommune, også i medfør af reglerne om udlandsdankeres valgret i folketingsvalglovens § 2, jf. § 16, er optaget på valglisten i den kommune, hvor vælgeren sidst har været bopælsregistreret i CPR (udlandsdanskervalglisten). Hvis det viser sig, at en vælger, der er optaget på Københavnervalglisten, også er optaget på udlandsdanskervalglisten, bliver vælgeren slettet af den særlige valgliste i Københavns Kommune og bliver stående på valglisten i den kommune, hvor den pågældende sidst har været bopælsregistreret i CPR.

Den særlige valgliste for Københavns Kommune vil derfor blive maskinelt udskrevet fra CPR på skæringsdatoen for udskrivelsen af udlandsdanskervalglisten, som ved dette Europa-Parlamentsvalg er torsdag den 15. maj 2014 (10.-dagen før valgdagen).

Får Økonomi- og Indenrigsministeriet underretning fra et af de andre EU-lande om, at en person med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et andet EU-land og er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i Danmark, er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i et af de øvrige EU-lande, skal vælgeren slettes af valglisten til Europa-Parlamentsvalget i Danmark, se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 4.

Det er Økonomi- og Indenrigsministeriet, som træffer afgørelse om og sørger for sletning af valglisten, se bekendtgørelse nr. 79 af 31. januar 1994 om sletning af valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union. Det sker enten ved en markering i CPR, der medfører, at den pågældende ikke kommer på den maskinelt udskrevne valgliste, der udskrives på 10.-dagen før valgdagen, eller efterfølgende ved en manuel sletning af valglisten af vedkommende på grundlag af CPR-systemets hændelseskatalog.

Disse regler om sletning af valglisten gælder ikke blot vælgere, der har valgret i medfør af Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 2 (EU-bosatte danskere), men også vælgere, der uanset ophold i udlandet har valgret til Folketinget og dermed i medfør af Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 1, valgret til Europa-

Parlamentsvalget i Danmark. Der henvises i øvrigt til afsnit 4.7.5. nedenfor.

4.2.2.3. *Visse herboende EU-borgere*

Regler om optagelse på valglisten af herboende EU-borgere er fastsat i bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer, der er statsborgere i et af de øvrige EU-lande. Økonomi- og Indenrigsministeriet har den 25. februar 2014 udsendt en meddelelse til alle kommunalbestyrelser om behandling af ansøgninger om optagelse af herboende EU-borgere på valglisten til Europa-Parlamentsvalget søndag den 25. maj 2014.

Statsborgere i et af de øvrige EU-lande, som har fast bopæl i Danmark, og som opfylder de øvrige betingelser for valgret til Europa-Parlamentet, se afsnit 4.1.3., kan efter ansøgning optages på valglisten. Ansøgning skal indgives på et særligt ansøgningskema til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor ansøgeren er bopælsregistreret i CPR.

Herboende EU-borgere, der var optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i 2009, optages dog automatisk på valglisten, se ovenfor i afsnit 4.2.1.2., hvis de pågældende siden da uafbrudt har haft fast bopæl i Danmark og ikke i mellemtiden har anmodet om at blive slettet af valglisten.

Ansøgning om optagelse på valglisten skal være indgivet senest tirsdag den 22. april 2014. I særlige tilfælde er ansøgningsfristen dog tirsdag den 29. april, henholdsvis fredag den 9. maj 2014, se oversigten over tidsfrister ved Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 gengivet i afsnit 3 ovenfor. Se § 2, stk. 3-5, i bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014.

Afgørelse om optagelse på valglisten af herboende statsborgere i et af de øvrige EU-lande skal træffes senest fredag den 9. maj 2014. Dette er en betingelse for, at vælgeren kan optages på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i 2014. Se § 8, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014. Kommunalbestyrelsen skal endvidere indberette afgørelser om optagelse på valglisten til CPR senest fredag den 9. maj 2014.

Herboende EU-borgere, der er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i Danmark, skal slettes af valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014, hvis de senest fredag den 9. maj 2014 sender en skriftlig anmodning til kommunalbestyrelsen om at blive slettet af valglisten. Sletning skal ske, hvad enten EU-borgeren er optaget på valglisten automatisk, se afsnit 4.2.1.2., eller efter ansøgning.

Kommunalbestyrelsen skal indberette anmodningen om sletning af valglisten til CPR senest fredag den 9. maj

2014. Modtager kommunalbestyrelsen vælgerens anmodning om at blive slettet af valglisten senere end den 9. maj 2014, skal vælgeren først slettes af valglisten med virkning for Europa-Parlamentsvalget i 201. Se § 14, stk. 2, i bekendtgørelse nr.89 af 23. januar 2014.

4.2.2.4. *EU-diplomater*

Statsborgere fra andre EU-lande, som er registreret i Udenrigsministeriets protokol, og som opfylder de øvrige valgrets-betingelser, dvs. er fyldt 18 år og ikke er undergivet værgemål med fratagelse af den retlige handleevne (ikke er umyndiggjort), skal optages på valglisten i den kommune, hvor de har deres private bolig (adresse), se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 1, 2. pkt.

Optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget sker første gang efter anmodning fra den pågældende, se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 1, 2. pkt. Kravet om anmodning gælder, uanset om EU-diplomaten har været optaget på valglisten til de kommunale og regionale valg den 19. november 2013. Bliver den pågældende optaget på valglisten, skal den pågældende forblive optaget på valglisten til kommende Europa-Parlamentsvalg uden fornyet anmodning, hvis vedkommende siden da uafbrudt har været registreret i Udenrigsministeriets protokol (og dermed i denne periode har måttet betragtes som herboende), hvis vedkommende fortsat opfylder de øvrige valgrets-betingelser, se ovenfor, og hvis vedkommende ikke i mellemtiden har anmodet om at blive slettet af valglisten, se Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 2.

Det står den enkelte kommunalbestyrelse frit for, om kommunen vil føre en særskilt manuel valgliste over de pågældende vælgere, eller om kommunen vil søge de pågældende vælgere integreret i hovedlisten, evt. ved mellemkomst af kommunens databehandler, se afsnit 4.6.4. De pågældende vælgere vil endvidere skulle have udsendt valgkort til den adresse i kommunen, hvor de har deres private bolig (adresse), se Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 1, 1. pkt.

Den nærmere fremgangsmåde for og de nærmere frister for anmodning om optagelse på valglisten m.v. af herboende statsborgere fra andre medlemslande i Den Europæiske Union, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol, er reguleret ved bekendtgørelse nr. 291 af 19. marts 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater). Den nævnte EU-diplomatbekendtgørelse er gengivet på ministeriets valg-hjemmeside valg.oim.dk.

På en særskilt valgliste eller som en integreret del af hovedlisten, se afsnit 4.6.4., optages eventuelle vælgere, der efter lovens § 3, stk. 1, nr. 3, har valgret som EU-diplomater, og som senest torsdag den 1. maj 2014 har anmodet kommunalbestyrelsen om at blive optaget på

valglisten til kommunal- og regionalvalg. Se EU-diplomatbekendtgørelsens § 2, stk. 4, jf. § 1, stk. 1. Såfremt en EU-diplomat i perioden fra og med den 24. april 2014 til og med fredag den 9. maj 2014 (16 dage før valgdagen) bliver registreret i Udenrigsministeriets protokol eller i øvrigt opfylder valgretsbetingelserne i lovens § 3, stk. 1, nr. 3, bortset fra aldersbetingelsen, forlænges fristen for indgivelse af anmodning om at blive optaget på valglisten til og med kl. 12 fredag den 9. maj 2014. Se EU-diplomatbekendtgørelsens § 2, stk. 5, jf. § 1, stk. 2 og 3.

Optagelsen af de pågældende vælgere følger særskilte regler og frister, se ovennævnte EU-diplomatbekendtgørelse. De pågældende skal derfor ikke optages på udlandstilflyttervalglisten, hvis de måtte henvende sig til kommunen senere end fredag den 9. maj 2014 med anmodning om at blive optaget på valglisten. De pågældende vil i givet fald tidligst kunne optages på valglisten til det næstkommende Europa-Parlamentsvalg i 2019, såfremt de i øvrigt opfylder valgretsbetingelserne i lovens § 3, stk. 1, nr. 3, og skal i så fald følge fremgangsmåden for at blive optaget, dvs. at de tidligst den 1. marts 2019 kan anmode om at blive optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i 2019, se EU-diplomatbekendtgørelsens § 2, stk. 3.

Er en EU-diplomat optaget på valglisten i én kommune og flytter EU-diplomaten til en anden kommune, skal EU-diplomaten for at blive optaget på valglisten i tilflytningskommunen senest fredag den 9. maj 2014 (16 dage før valgdagen) give meddelelse til tilflytningskommunen om flytningen. Tilflytningskommunen skal senest denne dag optage EU-diplomaten på valglisten i tilflytningskommunen og senest denne dag give fraflytningskommunen meddelelse herom. Fraflytningskommunen skal herefter slette EU-diplomaten af valglisten i fraflytningskommunen, se EU-diplomatbekendtgørelsens § 12, stk. 2.

Ministeriet har den 6. marts 2014 udsendt underretning til alle EU-repræsentationer, EU-agenturer og internationale organisationer i Danmark om EU-diplomaters valgret, optagelse på valglisten og opstilling som kandidat til Europa-Parlamentsvalget.

4.3. Indberetning af ændringer vedrørende afstemningsområder og afstemningssteder

Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en valgliste over kommunens vælgere for hvert afstemningsområde i kommunen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 1. For hvert afstemningsområde er der ét afstemningssted. De valgkort, som kommunalbestyrelsen sender ud til vælgerne, skal bl.a. indeholde oplysning om det afstemningssted, hvor vælgeren skal henvende sig for at stemme, se afsnit 4.10. nedenfor.

Bemærk, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at benytte forskellige afstemningssteder, men ikke forskellige afstemningsområder til valget til Europa-Parlamentet og folkeafstemningen om den fælles patentdomstol. Der henvises til Økonomi- og Indenrigsministeriets brev af 31. januar 2014 til alle kommunalbestyrelser. Brevet er, dog uden bilag, vedhæftet denne vejledning som *bilag 7*.

Kommunalbestyrelsen skal løbende indberette ændringer i afstemningsområder (valgdistrikter) til CPRs vejregister og ændringer i afstemningssteder til kommunens databehandler. Ændringer vedrørende afstemningsområder (valgdistrikter) og afstemningssteder skal være indberettet *senest 16 dage før valgdagen*, dvs. senest fredag den 9. maj 2014, til CPR's vejregister henholdsvis kommunens databehandler.

Skæringsdatoen er egentlig 15 dage før valgdagen. Da 15.-dagen ved denne afstemning falder på en lørdag, rykkes skæringsdatoen frem til 16.-dagen før valgdagen, se afsnit 4.2.

Ved »kommunens databehandler« forstår den virksomhed, der på vegne af kommunen elektronisk modtager det relevante udtræk fra CPR og på grundlag heraf udskriver valglisten og valgkort, som sendes til kommunen henholdsvis vælgerne i kommunen.

4.4. Maskinel udarbejdelse af valglisten

4.4.1. 16.-dagsvalglisten

16.-dagsvalglisten er fortegnelsen over de vælgere til Europa-Parlamentsvalget, der senest 16 dage før valgdagen er flyttet til kommunen eller er flyttet inden for kommunen, og som senest denne dag har anmeldt flytningen til (tilflytnings)kommunen. 16.-dagsvalglisten udarbejdes maskinelt på grundlag af oplysningerne i CPR med de ændringer, som kommunen har modtaget til og med 16 dage før valgdagen, dvs. til og med fredag den 9. maj 2014. 16.-dagsvalglisten omfatter dermed både herboende folketingsvælgere, se afsnit 4.2.1.1., og herboende EU-borgere med valgret til Europa-Parlamentet, hvad enten de sidstnævnte optages på valglisten automatisk, se afsnit 4.2.1.2., eller efter ansøgning, se afsnit 4.2.2.3.

Skæringsdatoen er egentlig 15 dage før valgdagen. Da 15.-dagen ved denne afstemning falder på en lørdag, rykkes skæringsdatoen frem til 16.-dagen før valgdagen, se afsnit 4.2.

Med henblik på den maskinelle udarbejdelse af 16.-dagsvalglisten skal kommunalbestyrelsen indberette til CPR:

- 1) Alle flytninger til kommunen, som kommunen har fået meddelelse om til og med 16 dage før valgdagen, og hvor flyttedatoen ligger før eller er lig med 16 dage før valgdagen, dvs. fredag den 9. maj 2014.

- 2) Meddelelser om erhvervelse eller fortabelse af dansk indfødsret, som kommunen har modtaget senest 16 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 9. maj 2014.
- 3) Meddelelser om fortabelse af statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande uden erhvervelse af statsborgerskab i et andet af de øvrige EU-lande, som kommunen har modtaget senest 16 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 9. maj 2014.
- 4) Meddelelser om iværksættelse eller ophævelse af værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, som kommunen har modtaget senest 16 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 9. maj 2014.
- 5) Afgørelser om optagelse på valglisten af vælgere, der har valget efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 3, og som optages på valglisten efter ansøgning, dvs. herboende EU-borgere, der ikke var optaget på valglisten til valget i 2009 eller ikke i øvrigt opfylder betingelserne for automatisk at blive optaget på valglisten, se afsnit 4.2.1.2. Disse afgørelser skal være truffet af kommunalbestyrelsen senest 16 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 9. maj 2014. Se afsnit 4.2.2.3.
- 6) Anmodninger om slettelse af valglisten, der senest 16 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 9. maj 2014, indgives af vælgere med valget efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 3, dvs. af herboende EU-borgere, der er bopælsregistreret i CPR. Dette gælder både anmodninger om slettelse fra herboende EU-borgere, der er optaget på valglisten automatisk, se afsnit 4.2.1.2., og efter ansøgning, se afsnit 4.2.2.3.
- 7) Dødsfald i de særlige tilfælde, hvor dødsfald indberettes af kommunalbestyrelsen. Dødsfald indberettes normalt til CPR af sognemyndigheden.

Indberetningerne skal foretages senest 16 dage før valgdagen, dvs. *senest fredag den 9. maj 2014*. Meddelelser modtaget på 16.-dagen skal derfor indberettes samme dag. Meddelelsernes rigtighed skal kontrolleres på sædvanlig måde. De almindelige betingelser i CPR-loven for indberetning, herunder af en flytning, til CPR skal være opfyldt. Bemærk reglerne i CPR-lovens § 20 om betingelserne for registrering i CPR af tilflytning fra udlandet og de særlige betingelser for registrering af tilflytning fra et andet nordisk land. En anmeldt tilflytning, der ikke opfylder betingelserne for registrering i CPR, vil ikke kunne danne grundlag for optagelse på valglisten.

Bemærk, at CPR lukker midlertidigt for opdatering af CPR-systemet mellem kl. 18 og kl. 24 fredag den 9. maj

2014 af hensyn til generering af udtrækket af 16-dagsvalglisten. Vælgere, der via digital selvbetjening melder flytning fredag den 9. maj 2014 med virkning fra den dato mellem kl. 18 og kl. 24, optages således på udlandstilflytterlisten, se nedenfor under afsnit 4.4.2.

Kommunalbestyrelsen modtager den maskinelt udskrevne 16.-dagsvalgliste senest 8 dage før valgdagen, dvs. senest lørdag den 17. maj 2014.

Kommunalbestyrelsen har efter persondatalovgivningen ikke adgang til at udlevere valglisten, herunder fortegnelser over førstegangsvælgere, til politiske partier m.v.

4.4.2. Udlandstilflyttervalglisten

Udlandstilflyttervalglisten er fortegnelsen over de folketingsvælgere, der ikke er optaget på 16.-dagsvalglisten, og som senest 10 dage før valgdagen, dvs. senest torsdag den 15. maj 2014, er flyttet til kommunen fra udlandet, Færøerne eller Grønland, og senest denne dag har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen. Herunder optages de vælgere, der fredag den 9. maj 2014 med virkning fra den dato via digital selvbetjening eller på anden måde har anmeldt flytning mellem kl. 18 og 24, hvor CPR-systemet har været midlertidigt lukket for opdateringer som følge af udarbejdelse af 16.-dagsvalglisteudtrækket.

Udlandstilflyttervalglisten omfatter også de vælgere, der ikke er optaget på 16.-dagsvalglisten, og som senest 10 dage før valgdagen, dvs. senest torsdag den 15. maj 2014, har fået ophævet værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, eller har fået dansk indfødsret.

Udlandstilflyttervalglisten udarbejdes maskinelt på grundlag af oplysningerne i CPR.

Skæringsdatoen for den maskinelt udskrevne udlandstilflyttervalgliste er egentlig 7 dage før valgdagen, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 1. pkt. Da 7.-dagen ved denne afstemning falder på en søndag, rykkes skæringsdatoen frem til den umiddelbart foregående arbejdsdag, dvs. i dette tilfælde 10.-dagen før valgdagen (da 9.-dagen før valgdagen er Store Bededag), for så vidt angår den maskinelt udskrevne valgliste.

Med henblik på den maskinelle udarbejdelse af udlandstilflyttervalglisten skal kommunalbestyrelsen indberette til CPR:

- 1) Alle flytninger fra udlandet, Færøerne eller Grønland, som kommunen har modtaget meddelelse om til og med 10 dage før valgdagen, og hvor flyttedatoen ligger før eller er lig med 10.-dagen før valgdagen,

- 2) Meddelelser om ophævelse af værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, som kommunen har modtaget senest 10 dage før valgdagen, samt
- 3) Meddelelser om erhvervelse af dansk indfødsret, som kommunen har modtaget senest 10 dage før valgdagen.

Indberetningerne skal som nævnt ske *senest 10 dage før valgdagen*, dvs. senest torsdag den 15. maj 2014. Meddelelser modtaget på 10.-dagen før valgdagen skal derfor indberettes samme dag. Om kontrol af modtagne meddelelser m.v. henvises til det, der er anført ovenfor i forbindelse med 16.-dagsvalglisten.

Bemærk, at CPR lukker midlertidigt for opdatering af CPR-systemet mellem kl. 18 og kl. 24 torsdag den 15. maj 2014 af hensyn til generering af udtrækket af 10.-dagsvalglisten. Vælgere, der via digital selvbetjening melder flytning mellem kl. 18 og kl. 24 med virkning fra samme dag torsdag den 15. maj 2014, optages således ikke automatisk på udlandstilflytterlisten, men skal optages manuelt på valglisten, se nedenfor under afsnit 4.6.1.

Kommunalbestyrelsen modtager den maskinelt udskrevne udlandstilflyttervalgliste senest 5 dage før valgdagen, dvs. senest tirsdag den 20. maj 2014.

4.4.3. Udlandsdanskervalglisten

Udlandsdanskervalglisten er fortegnelsen over folketingsvælgere med valgret uanset ophold i udlandet, se folketingsvalglovens § 2, der efter ansøgning og afgørelse herom senest 10 dage før valgdagen, dvs. senest torsdag den 15. maj 2014, er optaget på folketingsvalglisten. Udlandsdanskervalglisten udarbejdes maskinelt på grundlag af oplysningerne i CPR.

Skæringsdatoen for den maskinelt udskrevne udlandsdanskervalgliste er egentlig 7 dage før valgdagen, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 2. pkt. Da 7.-dagen ved denne afstemning falder på en søndag, rykkes skæringsdatoen frem til den umiddelbart foregående arbejdsdag, dvs. i dette tilfælde 10.-dagen før valgdagen (da 9.-dagen før valgdagen er Store Bededag), for så vidt angår den maskinelt udskrevne valgliste.

Til brug for den maskinelle udarbejdelse af udlandsdanskervalglisten skal kommunalbestyrelsen indberette til CPR optagelsen på valglisten af vælgere, der har valgret uanset ophold i udlandet efter folketingsvalglovens § 2, og som kommunalbestyrelsen senest 10 dage før valgdagen, dvs. senest torsdag den 15. maj 2014, har truffet afgørelse om skal optages på valglisten, eller for hvilke kommunalbestyrelsen senest denne dag har modtaget skriftlig eller telefonisk meddelelse fra Valgnævnet om, at de pågældende er optaget på valglisten. Afgørelser om

optagelse på valglisten af vælgere, der er omfattet af folketingsvalglovens § 2, stk. 1, eller § 2, stk. 4, jf. stk. 1 (statsansatte, der er beordret til tjeneste uden for riget samt deres ægtefæller, registrerede partnere og samlevende), og som umiddelbart inden udsendelsen til tjeneste uden for riget var bopælsregistreret i CPR med adresse i Grønland, skal dog ikke indberettes til CPR. Disse vælgere skal i stedet optages manuelt på valglisten, se nedenfor i afsnit 4.6.2. under punkt C.

Indberetningerne skal foretages *senest 10 dage før valgdagen*, dvs. senest torsdag den 15. maj 2014.

Kommunalbestyrelsen modtager den maskinelt udskrevne udlandsdanskervalgliste senest 5 dage før valgdagen, dvs. senest tirsdag den 20. maj 2014.

4.4.4. Københavnervalglisten

Københavnervalglisten er den særlige fortegnelse over de personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et andet EU-land og valgret i Danmark til Europa-Parlamentet, se afsnit 4.1.2., såfremt de har søgt om at blive optaget på valglisten, og kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune har truffet afgørelse herom senest fredag den 9. maj 2014 (16 dage før valgdagen). Se bekendtgørelse nr. 1303 af 19. november 2013. Københavnervalglisten udarbejdes maskinelt på grundlag af oplysningerne i CPR.

Skæringsdatoen for Københavnervalglisten er ved dette Europa-Parlamentsvalg 16 dage før valgdagen. Se bekendtgørelse nr. 1303 af 19. november 2013.

Med henblik på den maskinelle udarbejdelse af den særlige valgliste for Københavns Kommune til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 skal kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune senest fredag den 9. maj 2014 (16 dage før valgdagen) foretage indberetning til CPR om de afgørelser, Københavns Kommune senest denne dag har truffet om optagelse af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et andet EU-land og har valgret til Europa-Parlamentsvalget i Danmark.

Via CPR kontrolleres, om en vælger, der er optaget på den særlige valgliste i Københavns Kommune, også i medfør af reglerne om udlandsdanarkers valgret i folketingsvalglovens § 2, jf. § 16, er optaget på valglisten i den kommune, hvor vælgeren sidst har været bopælsregistreret i CPR (udlandsdanskervalglisten). Den særlige valgliste for Københavns Kommune vil derfor blive maskinelt udskrevet af CPR på skæringsdatoen for udskrivelsen af udlandsdanskervalglisten, som ved dette Europa-Parlamentsvalg er torsdag den 15. maj 2014 (10.-dagen før valgdagen). Se nærmere afsnit 4.2.2.2.

Københavns Kommune modtager den maskinelt udskrevne Københavnervalgliste senest 5 dage før valgdagen, dvs. senest tirsdag den 20. maj 2014.

4.5. Manuel rettelse af valglisten på grund af mangler m.v. vedrørende indberetning til CPR

Hvis det konstateres, at kommunalbestyrelsen ikke har foretaget en indberetning til CPR, som kommunalbestyrelsen burde have foretaget senest 16 dage før afstemningen, dvs. senest fredag den 9. maj 2014, se ovenfor i afsnit 4.4.1., skal de pågældende vælgere manuelt optages på eller slettes af valglisten. Er vælgeren flyttet fra en kommune til en anden, uden at det er registreret i CPR, må tilflytningskommunen henvende sig til fraflytningskommunen, så den pågældende vælger kan slettes manuelt af valglisten i fraflytningskommunen.

Dette gælder også, hvis der kommer oplysninger frem efter fristen for indberetning til CPR, men dog senest på valgdagen, der gør, at der nu skal ske indberetning til CPR. Er en flytning til en kommune ikke indberettet til CPR senest 16 dage før valgdagen, dvs. senest fredag den 9. maj 2014, f.eks. fordi der ikke er indsendt en erklæring fra vælgerens logivært, som bekræfter, at vælgeren er flyttet til adressen m.v. eller lignende, skal den pågældende vælger optages manuelt på valglisten i tilflytningskommunen, når logiværterklæringen m.v. foreligger efter 16.-dagen før valgdagen, dog senest på valgdagen. Fraflytningskommunen skal i disse tilfælde - medmindre der er tale om tilflytning fra udlandet, Færøerne eller Grønland - underrettes for at kunne slette vælgeren af valglisten dér. Det forudsættes herved, at tilflytningskommunen har modtaget meddelelse om flytningen senest 16 dage før valgdagen, og at flyttedatoen ligger før eller er lig med 16 dage før valgdagen.

Hvis kommunalbestyrelsens afgørelse om, at en anmeldt flytning til en kommune ikke opfylder betingelserne for registrering i CPR, ændres af kommunalbestyrelsen selv eller af Økonomi- og Indenrigsministeriet efter 16.-dagen før valgdagen, dvs. efter fredag den 9. maj 2014, men dog senest på valgdagen, skal den pågældende vælger optages manuelt på valglisten. Optagelse på valglisten skal i denne situation ske manuelt, da vælgeren ikke er optaget på den maskinelt udskrevne valgliste over kommunens vælgere. Fraflytningskommunen skal i disse tilfælde - medmindre der er tale om tilflytning fra udlandet, Færøerne eller Grønland - underrettes for at kunne slette vælgeren af valglisten dér. Det forudsættes herved, at tilflytningskommunen har modtaget meddelelse om flytningen senest 16 dage før valgdagen, og at flyttedatoen ligger før eller er lig med 16.-dagen før valgdagen.

Tilsvarende gælder, hvis det efterfølgende konstateres, at en vælger fejlagtigt er registreret som forsvunden i CPR på 16.-dagen før valgdagen, se afsnit 4.2.1.1.

Konstateres det, at en indberetning til CPR, som kommunalbestyrelsen burde have foretaget senest 10 dage før valgdagen, dvs. senest torsdag den 15. maj 2014, se afsnit 4.2. og 4.3., ikke er foretaget, skal de pågældende vælgere

optages manuelt på valglisten. Der henvises til det, som er anført ovenfor om indberetninger til CPR, som kommunalbestyrelsen burde have foretaget senest 16 dage før valgdagen.

4.6. Manuel optagelse på valglisten i øvrigt

4.6.1. Manuel optagelse på valglisten af visse vælgere, der er tilflyttet fra udlandet, Færøerne eller Grønland

Folketingsvælgere, der senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 18. maj 2014, er flyttet til kommunen fra udlandet, Færøerne eller Grønland og senest denne dag har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen, skal optages på valglisten, se folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 1. pkt., sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2. Dette gælder, selv om 7.-dagen før valgdagen falder på en søndag, se folketingsvalglovens § 18, stk. 7, modsætningsvis, som der henvises til i Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt. Disse vælgere optages imidlertid kun på den maskinelt udskrevne udlandstilflyttervalgliste, hvis de senest 10 dage før valgdagen, dvs. senest torsdag den 15. maj 2014, er flyttet til kommunen fra udlandet, Færøerne eller Grønland og senest denne dag har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen, se afsnit 4.4.2.

De folketingsvælgere, der senest søndag den 18. maj 2014 (7 dage før valgdagen) er flyttet til kommunen fra udlandet, Færøerne eller Grønland og senest denne dag har anmeldt flytningen til tilflytningskommunen, men som ikke er optaget på udlandstilflyttervalglisten, skal derfor optages manuelt på valglisten.

Som følge heraf, skal folketingsvælgere, der

- 1) senest torsdag den 15. maj 2014 inden kl. 18 (hvor CPR midlertidig lukker for opdateringer af systemet frem til kl. 24) via digital selvbetjening har anmeldt flytning til kommunen fra udlandet, Færøerne eller Grønland pr. fredag den 16. maj 2014, lørdag den 17. maj 2014 eller søndag den 18. maj 2014, eller
- 2) torsdag den 15. maj 2014 efter kl. 18, fredag den 16. maj 2014, lørdag den 17. maj 2014 eller søndag den 18. maj 2014 via digital selvbetjening eller på anden måde anmelder flytning til kommunen fra udlandet, Færøerne eller Grønland pr. søndag den 18. maj 2014 eller tidligere, optages manuelt på valglisten.

Vælgere, der senere end søndag den 18. maj 2014 (7 dage før valgdagen) flytter eller anmelder tilflytning til kommunen, skal ikke optages på valglisten og kan ikke stemme til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014, se nærmere nedenfor i afsnit 4.9.

4.6.2. Manuel optagelse på valglisten af visse vælgere, der har valgt uanset ophold i udlandet efter folketingsvalglovens § 2

Vælgere, der efter folketingsvalglovens § 2 har valgt til Folketinget uanset ophold i udlandet, og som i forbindelse med udlandsopholdet er registreret i CPR som udrejst, skal optages på valglisten, hvis de har ansøgt om det, og der er truffet afgørelse herom senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 18. maj 2014. Se folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 2. pkt., som der henvises til i Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt. Dette gælder, selv om 7.-dagen før valgdagen falder på en søndag, se folketingsvalglovens § 18, stk. 7, modsætningsvis, som der henvises til i Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, 1. pkt.

Afgørelser om optagelse på valglisten af ansøgere, der efter folketingsvalglovens § 2 har valgt uanset ophold i udlandet, skal indberettes til CPR på sædvanlig måde, medmindre ansøgeren er omfattet af folketingsvalglovens § 2, stk. 1 eller § 2, stk. 4, jf. stk. 1 (statsansatte, der er beordret til tjeneste uden for riget og deres ægtefæller, registrerede partnere eller samlever), og umiddelbart inden udsendelsen til tjeneste uden for riget var bopælsregistreret i CPR med adresse i Grønland, se punkt C nedenfor.

Optagelsen af ansøgere, der efter folketingsvalglovens § 2, stk. 1 eller 2, eller § 2, stk. 4, jf. stk. 1 og 2, har valgt uanset ophold i udlandet, sker med virkning fra afgørelsens dato, men dog ikke før vælgerens registrerede udrejsedato i CPR. Optagelsen af ansøgere, der efter folketingsvalglovens § 2, stk. 3, eller § 2, stk. 4, jf. stk. 3, har valgt uanset ophold i udlandet, sker med virkning fra ansøgerens registrerede udrejsedato i CPR. Se § 17, stk. 1 - 3 i bekendtgørelse nr. 605 af 21. juni 2004 om optagelse på valglisten af personer, der har valgt uanset ophold i udlandet. Optagelse på valglisten i kraft af kommunalbestyrelsens eller Valgnævnets afgørelse herom vil derfor kun få betydning for Europa-Parlamentsvalget, hvis vælgerens registrerede udrejsedato i CPR ligger forud for eller samtidig med valgdagen.

Indberettes sådanne afgørelser til CPR inden kl. 18 senest 10 dage før valgdagen, dvs. torsdag den 15. maj 2014, hvilket er skæringsdagen for den maskinelt udskrevne valgliste, se afsnit 4.4.3., vil disse vælgere derfor også blive optaget på den maskinelt udskrevne valgliste på sædvanlig måde.

Det indebærer, at de vælgere, der efter folketingsvalglovens § 2 har valgt til Folketinget uanset ophold i udlandet, og som er nævnt under punkt A - C og punkt D 2 og 3, skal optages manuelt på valglisten:

A) De vælgere med valgt til Folketinget uanset ophold i udlandet, se folketingsvalglovens § 2, hvis an-

søgning om optagelse på valglisten er blevet imødekommet fredag den 16. maj 2014, lørdag den 17. maj 2014 eller søndag den 18. maj 2014, og som flytter til udlandet senest på valgdagen, skal optages manuelt på valglisten. Tilsvarende gælder de vælgere, hvis ansøgning om optagelse på valglisten er blevet imødekommet senest torsdag den 15. maj 2014, uden at kommunalbestyrelsen, som den ellers skulle, har nået at indberette disse afgørelser til CPR senest inden kl. 18 torsdag den 15. maj 2014, se afsnit 4.5., sidste afsnit.

B) De vælgere med valgt til Folketinget uanset ophold i udlandet, se folketingsvalglovens § 2, hvis ansøgning om optagelse på valglisten er blevet imødekommet senest 10 dage før valgdagen, dvs. senest torsdag den 15. maj 2014, men som først flytter til udlandet *senere end 10 dage før valgdagen, dog senest på valgdagen*, skal optages *manuelt på udlandsdanskervalglisten* (eller forblive optaget på den maskinelt udskrevne 16.-dagsvalgliste).

C) De vælgere, der har valgt til Folketinget uanset ophold i udlandet efter folketingsvalglovens § 2, stk. 1, eller § 2, stk. 4, jf. stk. 1 (statsansatte, der er beordret til tjeneste uden for riget og deres ægtefæller, registrerede partnere eller samlever), og som umiddelbart inden udsendelse til tjeneste i udlandet var bopælsregistreret i CPR med adresse *i Grønland*, skal optages manuelt på valglisten, hvis kommunalbestyrelsen eller Valgnævnet senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 18. maj 2014, har truffet afgørelse om optagelse på valglisten af en sådan vælger, og hvis de pågældende vælgere flytter til udlandet senest på valgdagen. Også vælgere omfattet af punkt C, for hvem der er truffet afgørelse om optagelse 10 dage eller tidligere før valgdagen, skal optages manuelt på valglisten.

Da disse vælgere skal optages på valglisten i den kommune i Danmark, hvor de sidst har været bopælsregistreret i CPR, er det kommunalbestyrelsen i denne kommune, der har pligt til at sørge for, at vælgerne optages manuelt på valglisten. Der henvises herved til § 17, stk. 3 og 4, i bekendtgørelse nr. 605 af 21. juni 2004 om optagelse på valglisten af personer, der har valgt uanset ophold i udlandet.

D) For vælgere, der har valgt til Folketinget uanset ophold i udlandet efter folketingsvalglovens § 2, stk. 1 eller 2, eller § 2, stk. 4, jf. stk. 1 eller 2, og som tidligere er optaget på valglisten og nu har søgt om *forny*et optagelse på valglisten *inden 2-årsperiodens udløb*, gælder følgende:

1) Hvis 2-årsperioden udløber på valgdagen søndag den 25. maj 2014 eller senere, vil den pågældende blive optaget på den maskinelt udskrevne

valgliste. Behandlingen af ansøgningen kan sættes i bero til efter valget.

- 2) Hvis 2-årsperioden udløber før valgdagen, og der ikke er truffet afgørelse om fornyet optagelse senest 10 dage før valgdagen, dvs. senest torsdag den 15. maj 2014, vil den pågældende ikke blive optaget på den maskinelt udskrevne valgliste. Er den pågældende optaget på valglisten i medfør af folketingsvalglovens § 2, stk. 1 eller 2, eller § 2, stk. 4, jf. stk. 1 eller 2, skal den pågældende optages manuelt på valglisten. Dette er en følge af, at 2-årsperioden forlænges for disse grupper af vælgere, indtil der er truffet afgørelse, hvis de anmoder om fornyet optagelse inden 2-årsperiodens udløb, jf. folketingsvalglovens § 16, stk. 3. Behandlingen af ansøgningen kan sættes i bero til efter afstemningen.
- 3) Er den pågældende optaget på valglisten i medfør af folketingsvalglovens § 2, stk. 3, eller § 2, stk. 4, jf. stk. 3 (personer, der opholder sig i udlandet og som agter at vende tilbage til landet, inden der er gået to år efter udrejsen, samt deres ægtefæller, registrerede partnere eller samlevende), forlænges 2-årsperioden derimod ikke, uanset om der er søgt om fornyet optagelse på valglisten inden udløbet af 2-årsperioden. Disse vælgere kan kun optages på valglisten på et nyt grundlag, dvs. når enten kommunalbestyrelsen eller Valgnævnet har truffet afgørelse om, at de pågældende er omfattet af en af persongrupperne i folketingsvalglovens § 2, stk. 1 eller 2, eller § 2, stk. 4, jf. stk. 1 og 2.

Hvis 2-årsperioden udløber før valgdagen, kan disse vælgere derfor kun optages på valglisten, når enten kommunalbestyrelsen eller Valgnævnet har truffet afgørelse herom senest 7 dage før valgdagen, dvs. senest søndag den 18. maj 2014. Er ansøgningen om fornyet optagelse modtaget senest 7 dage før valgdagen, skal ansøgningen derfor efter omstændighederne straks behandles, for at der i givet fald kan være truffet en afgørelse om optagelse på valglisten senest 7 dage før afstemningen med henblik på manuel optagelse på valglisten.

Det skal hertil bemærkes, at fristen for optagelse på den maskinelt udskrevne valgliste er 10 dage før valgdagen, dvs. torsdag den 15. maj 2014. Optagelse på valglisten skal derfor være indberettet til CPR senest denne dato inden kl. 18 (af hensyn til CPR's midlertidige lukning for opdateringer frem til kl. 24), hvis vælgeren skal optages på den maskinelt udskrevne valgliste. Ansøgninger, der er modtaget senest torsdag den 15. maj 2014, skal derfor så vidt muligt behandles senest denne dag og inden kl. 18 af

hensyn til fristen for den maskinelle optagelse på udlandsdanskervalglisten.

4.6.3. Manuel optagelse på valglisten af vælgere, der 9 dage før valgdagen eller senere får dansk indfødsret eller får ophævet deres værgemål med fratagelse af den retlige handleevne

Personer, der får dansk indfødsret senere end 10 dage før valgdagen, dvs. senere end torsdag den 15. maj 2014, skal optages manuelt på valglisten, hvis de opfylder de øvrige betingelser for optagelse på valglisten.

Personer, der har været under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, men hvis værgemål med fratagelse af den retlige handleevne ophæves senere end 10 dage før valgdagen, dvs. senere end torsdag den 15. maj 2014, skal optages manuelt på valglisten, hvis de opfylder de øvrige betingelser for optagelse på valglisten.

Disse rettelser af valglisten i form af manuel optagelse på valglisten skal foretages til og med valgdagen for de meddelelser, der modtages i kommunen til og med valgdagen.

4.6.4. Manuel optagelse på valglisten af EU-diplomater

Statsborgere i en anden medlemsstat i Den Europæiske Union, som er registreret i Udenrigsministeriets protokol, og som opfylder de øvrige valgrets-betingelser, dvs. er fyldt 18 år og ikke er undergivet værgemål med fratagelse af den retlige handleevne (ikke er umyndiggjort), skal optages på valglisten i den kommune, hvor de har deres private bolig (adresse), se lovens § 14 a, stk. 1, 2. pkt. Dette gælder, uanset at de pågældende statsborgere som eksterritoriale personer i praksis ikke vil være bopælsregistrerede i CPR, se CPR-lovens § 18, og derfor ikke vil figurere på den maskinelt udskrevne hovedliste.

Det står den enkelte kommunalbestyrelse frit for, om kommunen vil føre en særskilt manuel valgliste over de pågældende vælgere, eller om kommunen vil søge de pågældende vælgere integreret i hovedlisten (se afsnit 4.4.1. ovenfor), evt. ved mellemkomst af kommunens databehandler. De pågældende vælgere vil endvidere skulle have udsendt valgkort til den adresse i kommunen, hvor de har deres private bolig (adresse), se lovens § 15, stk. 1, 1. pkt.

4.7. Manuel sletning af valglisten i øvrigt

De vælgere, der er nævnt nedenfor under punkt 4.7.1. – 4.7.6., skal slettes manuelt af valglisten. Sletning af valglisten skal i disse tilfælde foretages til og med valgdagen for de meddelelser, der modtages i kommunen til og med valgdagen.

4.7.1. Manuel slettelse af vælgere, der manuelt optages på valglisten i en anden kommune

Når fraflytningskommunen modtager meddelelse fra tilflytningskommunen om manuel optagelse af tilflyttende vælgere på valglisten, se ovenfor i afsnit 4.5., skal fraflytningskommunen slette de pågældende vælgere af valglisten manuelt.

4.7.2. Manuel slettelse af vælgere, der afgår ved døden, kommer under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne eller fortaber dansk indfødsret m.v.

Ved meddelelser om dødsfald, iværksættelse af værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, eller fortabelse af dansk indfødsret, som modtages i kommunen senere end 16 dage før valgdagen, dvs. senere end fredag den 9. maj 2014, skal de pågældende vælgere slettes manuelt af valglisten. (16.-dagen før valgdagen er fristen for maskinel optagelse på 16.-dagsvalglisten) Tilsvarende gælder ved fortabelse af statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande uden erhvervelse af dansk indfødsret eller statsborgerskab i et andet af de øvrige EU-lande.

4.7.3. Manuel slettelse af vælgere, der fraflytter til udlandet, Færøerne og Grønland

Ved meddelelser om fraflytning til udlandet, Færøerne og Grønland, som modtages i kommunen senere end 16 dage før valgdagen, dvs. senere end fredag den 9. maj 2014, skal de pågældende vælgere slettes manuelt af valglisten, se dog nedenfor om flytning til et andet nordisk land samt afsnit 4.7.3. (16.-dagen før valgdagen er fristen for maskinel optagelse på 16.-dagsvalglisten).

En vælger, som har anmeldt flytning til et andet nordisk land, skal dog kun slettes, hvis fraflytningskommunen underrettes om, at den pågældende senest på valgdagen er registreret som bosat i tilflytningslandet, se CPR-lovens § 25, stk. 2. Tilsvarende gælder ved fraflytning til Færøerne, se CPR-lovens § 27, stk. 2.

Ved meddelelser om fraflytning skal der i alle tilfælde kun ske sletning af valglisten, hvis flyttedatoen ligger før eller er lig med valgdagen.

En vælger, der flytter til udlandet mellem 16.-dagen og 10.-dagen før valgdagen, dvs. mellem fredag den 9. maj 2014 og torsdag den 15. maj 2014, kan være maskinelt optaget på både 16.-dagsvalglisten og udlandsdanskervalglisten (10.-dagen før valgdagen er fristen for maskinel optagelse på udlandsdanskervalglisten, jf. afsnit 4.4.3.). I en sådan situation skal den pågældende vælger, ligesom andre vælgere, der flytter til udlandet, slettes af 16.-dagsvalglisten. De vælgere med valgret til Folketinget

uanset ophold i udlandet, jf. folketingsvalglovens § 2, der først flytter til udlandet senere end 10 dage før valgdagen, skal manuelt optages på udlandsdanskervalglisten, se afsnit 4.6.2., under punkt B.

4.7.4. Manuel slettelse af Københavnervalglisten af vælgere med valgret til Folketinget uanset ophold i udlandet

En vælger med valgret til Folketinget uanset ophold i udlandet, jf. folketingsvalglovens § 2, der først bliver optaget på valglisten i tidsrummet fra og med fredag den 16. maj 2014 (dagen efter fristen for maskinel optagelse på udlandsdanskervalglisten) og søndag den 18. maj 2014, (7 dage før valgdagen) bliver ikke maskinelt optaget på udlandsdanskervalglisten, men skal manuelt optages på valglisten, se afsnit 4.6.2. ovenfor under punkt A. Er den pågældende vælger også optaget på den særlige valgliste i Københavns Kommune over EU-bosatte personer med dansk indfødsret, skal vedkommende slettes af denne særlige valgliste (Københavnervalglisten), se afsnit 4.2.2.2. ovenfor. Sletningen skal ske manuelt, da Københavnervalglisten udskrives maskinelt med samme skæringsdato som udlandsdanskervalglisten.

Da vælgere med valgret til Folketinget uanset ophold i udlandet skal optages på udlandsdanskervalglisten i den kommune i Danmark, hvor de sidst har været bopælsregistreret i CPR, er det kommunalbestyrelsen i denne kommune, der har pligt til at undersøge, om vedkommende tillige er optaget på Københavnervalglisten. Viser det sig, at dette er tilfældet, skal den pågældende kommune rette henvendelse til Københavns Kommune med henblik på, at vedkommende slettes af Københavnervalglisten.

4.7.5. Manuel slettelse af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i et af de øvrige EU-lande

Hvis en person med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget i et af de øvrige EU-lande, manuelt skal slettes af valglisten til Europa-Parlamentsvalget i Danmark, se herom afsnit 4.2.2.2., vil Økonomi- og Indenrigsministeriet underrette kommunalbestyrelsen herom, se § 2, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 79 af 31. januar 1994 om slettelse af valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union.

4.7.6. Manuel slettelse af vælgere, der mister deres status som EU-diplomater

Får kommunen efterfølgende og indtil valgdagen underretning om, at en vælger, som kommunen i kraft af de nye regler om EU-diplomater har optaget på valglisten, se ovenfor afsnit 4.1.4., 4.2.2.4. og 4.6.4., ikke længere opfylder betingelserne for at blive optaget på valglisten som EU-diplomat (for eksempel hvis vedkommende siden har

forladt landet eller ikke længere er registreret i Udenrigsministeriets protokol), skal kommunen slette vedkommende af valglisten, medmindre vedkommende opfylder valgretsbetingelserne i kraft af de almindelige regler i Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1.

4.8. Særligt om flytning mellem kommuner eller inden for en kommune senere end 16 dage før valgdagen

Herboende vælgere, herunder EU-borgere, der er optaget på valglisten, som flytter til en *anden* kommune senere end 16 dage før valgdagen, dvs. senere end fredag den 9. maj 2014, eller som anmelder flytning senere end denne dato, skal blive ved med at være optaget på valglisten under den hidtidige bopæl i fraflytningskommunen, se folketingsvalglovens § 18, stk. 4, jf. stk. 7, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, og § 14 a, stk. 2.

Kommunalbestyrelsen i tilflytningskommunen skal i overensstemmelse med kommunens almindelige vejledningsforpligtelse udlevere eller sende skriftlig oplysning til disse vælgere om, at de kan stemme enten ved at møde frem på valgdagen på afstemningsstedet i den hidtidige bopælskommune eller ved at brevstemme. Samtidig skal kommunalbestyrelsen oplyse vælgerne om sidste frist for brevstemmeafgivning, samt om at brevstemmen skal stiles til kommunalbestyrelsen i den *hidtidige* bopælskommune.

Ved flytninger *inden for kommunen senere end 16 dage før valgdagen*, dvs. senere end fredag den 9. maj 2014, forbliver vælgeren optaget på valglisten under den tidligere bopæl i kommunen, se folketingsvalglovens § 18, stk. 4, jf. stk. 7, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, og § 14 a, stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal i overensstemmelse med kommunens almindelige vejledningsforpligtelse udlevere eller sende skriftlig oplysning til disse vælgere om, at de kan stemme enten ved at møde frem på valgdagen på afstemningsstedet for den hidtidige bopæl eller ved at brevstemme. Samtidig skal kommunalbestyrelsen oplyse vælgerne om sidste frist for brevstemmeafgivning, samt om at brevstemmen skal stiles til kommunalbestyrelsen i kommunen.

4.9. Særligt om tilflytning fra udlandet, Færøerne eller Grønland senere end 7 dage før valgdagen

Vælgere, der flytter eller anmelder flytning til kommunen fra udlandet, Færøerne eller Grønland senere end 7 dage før valgdagen, dvs. senere end søndag den 18. maj 2014, kan ikke optages på valglisten og har derfor ikke ret til at stemme til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014.

Folketingsvælgere, der er optaget på valglisten under henvisning til deres valgret uanset deres ophold i udlandet i medfør af folketingsvalglovens § 16, jf. § 2, og som flytter eller anmelder flytning til kommunen fra udlandet senere end 7 dage før valgdagen, dvs. senere end søndag

den 18. maj 2014, skal dog blive ved med at være optaget på valglisten i medfør af folketingsvalglovens § 16, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2.

4.10. Udsendelse af valgkort

Så snart valglisten er udarbejdet, sender kommunalbestyrelsen automatisk valgkort ud til de vælgere i kommunen, der er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget og registreret i CPR med bopæl eller fast opholdssted i kommunen eller registreret i Udenrigsministeriets protokol, se Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 1, 1. pkt.

Bemærk, at der skal udsendes særskilte valgkort for Europa-Parlamentsvalget henholdsvis folkeafstemningen om den fælles patentdomstol. Der henvises til Økonomi- og Indenrigsministeriets brev af 31. januar 2014 til alle kommunalbestyrelser. Brevet er, dog uden bilag, vedhæftet denne vejledning som *bilag 8*.

Der skal således sendes valgkort til herboende folketingsvælgere samt til herboende EU-borgere med valgret til Europa-Parlamentet, hvad enten de sidstnævnte er optaget automatisk eller efter ansøgning på valglisten. Dette gælder også EU-diplomater.

Der skal ikke sendes valgkort til vælgere, der har valgret til Folketinget uanset ophold i udlandet efter folketingsvalglovens § 2, og som i forbindelse med udlandsopholdet er registreret i CPR som udrejst, uanset om kommunalbestyrelsen eller Valgnævnet har truffet afgørelse om optagelse på valglisten. Vælgere, der er registreret under vejkode højere end 9900, skal dog ikke have tilsendt valgkort. De sidstnævnte skal dog have udleveret et valgkort, hvis de beder om det, eller have sendt et valgkort, hvis de beder den seneste bopælskommune om det og samtidig angiver en adresse, hvor valgkortet kan sendes til, se Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 1, 2. pkt. Herefter kan vælgeren afgive stemme på valgdagen på det afstemningssted, der er anført på valgkortet.

Der skal heller ikke sendes valgkort til de personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i et af de øvrige EU-lande, og som Københavns Kommune har optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalget (Københavnervalglisten), se afsnit 4.2.2.2. ovenfor.

Valgkortene udarbejdes maskinelt på grundlag af de maskinelt udarbejdede valglisten og dermed på grundlag af kommunernes indberetninger til CPR, se afsnit 4.4. ovenfor. I visse tilfælde udarbejdes valgkortene dog manuelt, se nedenfor.

Valgkort til statsborgere fra andre medlemsstater i Den Europæiske Union, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater), og som er optaget på valglisten efter anmodning, se ovenfor afsnit 4.1.4., 4.2.2.4. og 4.6.4., kan enten udarbejdes maskinelt efter nærmere

aftale med kommunens dataleverandør, eller manuelt, hvis det er mere hensigtsmæssigt. Det kan f.eks. være, hvis der føres en særskilt manuel valgliste over de pågældende, og/eller det drejer sig om et meget begrænset antal vælgere.

Valgkortet skal indeholde oplysning om vælgerens navn og adresse, nummer på valglisten samt afstemningsstedets beliggenhed og, på hvilken dag og på hvilket tidspunkt afstemningen finder sted, se Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 1, 3. pkt. Hvis de maskinelt udskrevne valgkort ikke indeholder de nævnte oplysninger, f.eks. fordi ændringerne i afstemningsområderne eller afstemningsstederne er indberettet for sent, se afsnit 4.3. ovenfor, må de manglende oplysninger påføres valgkortene manuelt.

Ifølge den tidsplan, der gælder for udtræk fra CPR til brug for fremstilling af valgliste og valgkort m.v., skal kommunalbestyrelsen senest 8 dage før valgdagen, dvs. senest lørdag den 17. maj 2014, have modtaget de valgkort, der udskrives efter *16.-dagsvalglisten*.

Kommunalbestyrelsen skal *senest 7 dage før valgdagen*, dvs. senest søndag den 18. maj 2014, aflevere alle valgkort, der udskrives efter *16.-dagsvalglisten*, til postbesørgelse, for at disse kan være modtaget af vælgerne senest 5 dage før valgdagen, dvs. senest tirsdag den 20. maj 2014.

For at sikre hurtig udbringning opfordres kommunalbestyrelsen til at orientere postvæsenet om udsendelsen i god tid inden afleveringen til postbesørgelse.

Det anbefales endvidere, at kommunalbestyrelsen har fjernet valgkort vedrørende personer, for hvem der senere end 16 dage før valgdagen er modtaget meddelelse om, at de er afgået ved døden eller af andre grunde har mistet deres valgret (fraflytning til udlandet, Færøerne eller Grønland, iværksættelse af værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, fortabelse af statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande uden erhvervelse af dansk indfødsret eller statsborgerskab i et andet af de øvrige EU-lande, eller fortabelse af dansk indfødsret), inden valgkortene afleveres til postvæsenet.

Kommunalbestyrelsen kan i stedet aftale med kommunens databehandler, at databehandleren afleverer valgkortene direkte til postbesørgelse (evt. som B-post). I så fald anbefales det, at kommunalbestyrelsen aftaler med kommunens databehandler, at sidstnævnte orienterer postvæsenet om udsendelsen i god tid før afleveringen til postbesørgelse.

Valgkort, der udskrives efter *udlandstilflyttervalglisten*, skal ifølge den tidsplan, der gælder for udtræk fra CPR til brug for fremstilling af valgliste og valgkort m.v., afleveres til postbesørgelse direkte fra kommunens databehand-

ler 6 dage før valgdagen, dvs. mandag den 19. maj 2014, for at vælgerne kan have modtaget valgkortene 5 dage før valgdagen. Disse valgkort skal derfor sendes som A-post.

Kommunalbestyrelsen sender valgkort til vælgere, der *ikke er omfattet* af den maskinelle udskrivning af valgliste og valgkort, men som optages manuelt på valglisten af kommunalbestyrelsen, se afsnit 4.5. og 4.6., hvis kommunen senest dagen før valgdagen har haft de oplysninger, der fører til optagelse på valglisten. Der udsendes dog ikke valgkort til de vælgere, der er nævnt i afsnit 4.6.2., dvs. vælgere omfattet af folketingsvalglovens § 2, der manuelt optages på valglisten.

Tilflytningskommunen skal sende nyt valgkort til vælgere, der *er omfattet* af den maskinelle udskrivning af valgliste og valgkort i fraflytningskommunen, men som skal optages manuelt på valglisten i tilflytningskommunen, se afsnit 4.5. ovenfor. Med valgkortene skal der følge en meddelelse om, at det nye valgkort træder i stedet for det, der tidligere er tilsendt.

4.11. Bekendtgørelse om udsendelse af valgkort. Indsigelser vedrørende valgkort og valgliste

Senest 10 dage før valgdagen, dvs. senest torsdag den 15. maj 2014, bekendtgør Økonomi- og Indenrigsministeriet i landets dagblade, at der vil blive udsendt valgkort til vælgerne, og at indsigelser om manglende modtagelse af valgkort eller modtagelse af valgkort med fejlagtigt indhold skal fremsættes over for kommunalbestyrelsen, se folketingsvalglovens § 21, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 2.

Kommunalbestyrelsen skal straks behandle indsigelser om valgkort samt i givet fald rette fejlene ved at udfærdige nye valgkort og rette i valglisten, se princippet i folketingsvalglovens § 22, stk. 1.

Rettelser i valglisten kan foretages til og med valgdagen. Det er derfor nødvendigt, at der på valgdagen i hele det tidsrum, hvor der kan stemmes (kl. 9-20) er personale til stede i kommunerne, der kan tage stilling til de indsigelser, der måtte blive fremsat.

For at sikre, at kommunerne kan komme i kontakt med hinanden i hele det tidsrum, hvor der kan stemmes, kan kommunen f.eks. på valgdagen på sin hjemmeside offentliggøre det telefonnummer, som kommunen kan kontaktes på i hele det nævnte tidsrum.

Indfødsretskontoret i Justitsministeriet kan kontaktes telefonisk på tlf.nr. 72 26 86 82 i hele det tidsrum, hvor der kan afgives stemme (kl. 9-20), for at afklare eventuelle tvivlsspørgsmål om en persons danske indfødsret.

4.12. Elektronisk valgliste

Kommunalbestyrelsen kan beslutte at anvende en elektronisk valgliste for et, flere eller alle afstemningsområder i kommunen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 1, 2. pkt. Det er frivilligt, om en kommune vil anvende elektroniske valgliste. Det er i givet fald kommunalbestyrelsen selv, der skal betale de nødvendige merudgifter, hvis den beslutter at anvende en elektronisk valgliste.

Den elektroniske valgliste skal indeholde de samme oplysninger som valgliste på papir efter den gældende lovgivning og skal rettes og afmærkes samt påføres bemærkninger efter de gældende regler herom. Den elektroniske valgliste kan anvendes til alle de opgaver, som en valgliste i papirudgave bruges til efter gældende lovgivning ved afholdelse af valg. Forskellen vil derfor alene bestå i, at valglisten som udgangspunkt ikke skal foreligge på papir, men alene i elektronisk form, og i, at rettelser og afmærkning af valgliste sker elektronisk, ligesom eventuelle bemærkninger påføres valglisten elektronisk. Af sikkerhedshensyn (systemnedbrud m.v.) skal kommunen til enhver tid kunne udskrive en papirudgave af valglisten for hvert afstemningsområde med de oplysninger, der kræves efter den gældende lovgivning. Det vil være hensigtsmæssigt, at kommunen har udskrevet papirudgaven, inden valghandlingen går i gang.

Den elektroniske valgliste skal ligesom valglisten på papir udarbejdes på grundlag af oplysningerne i CPR.

Selv om kommunalbestyrelsen har besluttet at anvende en elektronisk valgliste, skal valgkortene stadig sendes ud til vælgerne på papir, se afsnit 4.10. Valgkortene skal indeholde de oplysninger, der kræves efter den gældende lovgivning, se afsnit 4.10. ovenfor, og kan herudover forsynes med en strekkode for at gøre det nemmere på valgdagen at registrere på den elektroniske valgliste, at den pågældende vælger har afgivet stemme.

Der skal udarbejdes en elektronisk valgliste for hvert af de afstemningsområder i kommunen, hvor der efter kommunalbestyrelsens beslutning skal anvendes elektronisk valgliste. I modsætning til afstemningsområder, hvor der alene anvendes valgliste i papirform, skal der derimod ikke udarbejdes en særskilt valgliste for hvert valgbord i tilfælde, hvor der er flere valgborde på afstemningsstedet. Den elektroniske valgliste er fælles for alle valgborde. En vælger, der bliver afmærket på den elektroniske valgliste ved et valgbord, bliver derfor automatisk også afmærket på den elektroniske valgliste ved det/de øvrige valgborde. Vælgeren skal derfor ikke som ved en papirvalgliste henvende sig ved et bestemt valgbord, men kan gå hen til det bord, hvor køen er kortest.

Den elektroniske valgliste kan godt indeholde flere oplysninger eller varetage andre funktioner end de, der er nævnt i valglovgivningen (se f.eks. afsnit 8.7.3. om brev-

stemmeafmærkning). Omvendt kan kommunalbestyrelsen beslutte, at den elektroniske valgliste kun skal bruges til nogle af de opgaver, der har med valgliste at gøre. F.eks. kan kommunalbestyrelsen beslutte at anvende en papirbaseret valgliste til manuelle rettelser og kontrol af brevstemmer og kun anvende en elektronisk valgliste til at kontrollere de fremmødte vælgere på valgdagen. Det forudsætter dog, at de ændringer, der er sket i valglisten som følge af den hidtidige anvendelse af den papirbaserede valgliste, siden er tastet korrekt ind på den elektroniske valgliste. Omvendt vil der heller ikke være noget i vejen for, at kommunalbestyrelsen beslutter at anvende en elektronisk valgliste til rettelser og gennemgang af brevstemmer og en papirbaseret valgliste til at kontrollere de fremmødte vælgere, forudsat at den papirbaserede valgliste først skrives ud, efter at den elektroniske valgliste er brugt til de nævnte opgaver.

Kommunalbestyrelsen skal som dataansvarlig og KMD A/S eller en anden dataleverandør skal som databehandler træffe de nødvendige tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger hændeligt eller ulovligt bliver ødelagt, mistes eller forringes, samt mod, at uvedkommende får kendskab til oplysningerne, at oplysningerne misbruges eller i øvrigt behandles i strid med loven, jf. persondatalovens § 41, stk. 3, og bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000 med senere ændringer om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning (sikkerhedsbekendtgørelsen), der er udstedt i medfør af persondatalovens § 41, stk. 5.

Beslutter kommunalbestyrelsen at bruge en elektronisk valgliste, skal den træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at valgstyrene ved gennemgangen af brevstemmerne og valglisteførerne ved kontrollen af de fremmødte vælgere på valgdagen hurtigt går over til at registrere manuelt på en papirudgave af valglisten, hvis systemet bryder sammen, der sker strømsvigt eller lignende. På samme måde skal kommunalbestyrelsen have truffet de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de manuelle registreringer efterfølgende bliver tastet ind i den elektroniske valgliste, når det elektroniske system er kommet op at køre igen efter et systemnedbrud m.v. I sådanne tilfælde er det både den elektroniske og den manuelle valgliste, der skal destrueres, når klagefristen er udløbet, og Folketinget endeligt har afgjort eventuelle klager over valget, se nedenfor afsnit 10.

4.13. Mulighed for ændret afstemningssted for vælgere med handicap eller nedsat førlighed

Ved en lovændring ved lov nr. 173 af 26. februar 2014 er givet mulighed for, at kommunalbestyrelsen i vælgerens bopælskommune efter ansøgning fra en vælger kan tillade, at vælgeren afgiver stemme på valgdagen på et andet afstemningssted end det, vælgeren er tilknyttet i henhold til valglisten. Vælgeren kan ved Europa-Parlamentsvalg

alene overføres til et andet afstemningssted i vælgerens bopælskommune. Ændringen af afstemningssted skal være begrundet i vælgerens handicap eller nedsatte før- lighed. Er denne betingelse opfyldt, skal kommunalbesty- relsen imødekomme vælgerens ansøgning. Se lovens § 99, stk. 2.

Bestemmelsen er tilsigtet et bredt anvendelsesområde. Ethvert forhold, som vedrører vælgerens handicap eller nedsatte før- lighed, kan begrunde en ændring af afstem- ningssted. Det vil således blandt andet være muligt for f.eks. kørestolsbrugere at blive overført til et afstemnings- sted med handicapvenlige fysiske adgangsforhold. Det vil endvidere være muligt for f.eks. blinde og svagsynede vælgere, der har behov for hjælp til stemmeafgivningen, at blive overført til et afstemningssted, hvor der er indret- tet et separat lydtæt stemmerum, eller for så vidt angår svagsynede vælgere, hvor der er stillet en særlig god lup til rådighed eller særligt gode lysforhold i stemmeloka- let/stemmerummet. Også rådigheden over et hæ- ve/sænkebord i et særligt handicapvenligt stemmerum, længden på gardinerne i stemmerummene, handicaptollet- faciliteter eller lignende kan begrunde en ændring af af- stemningssted.

Det vil derimod ikke være muligt at ændre afstemnings- sted af andre årsager, f.eks. at det af rent logistiske årsa- ger er nemmere for vælgeren at afgive sin stemme på et bestemt afstemningssted.

Kommunalbestyrelsen skal som udgangspunkt ikke un- dersøge, om betingelsen for at skifte afstemningssted er opfyldt, og skal som udgangspunkt ikke forlange lægeer- klæring eller lignende. Kommunalbestyrelsen kan i al- mindelighed lægge vælgerens erklæring om, at betingel- sen er opfyldt, til grund. Kommunalbestyrelsen kan dog godt undersøge nærmere, om betingelsen er opfyldt, så- fremt der i den konkrete sag er anledning hertil, f.eks. fordi kommunalbestyrelsen har begrundet mistanke om, at betingelsen ikke er opfyldt.

Ansøgning om at afgive stemme på et andet afstemnings- sted i bopælskommunen skal indgives senest kl. 12 tors- dag den 15. maj 2014 (da fredag den 16. maj 2014 er Store Bededag) til vælgerens bopælskommune. Ansø- ning skal indgives forud for hvert valg til Europa- Parlamentet og kan tidligst indgives søndag den 27. april 2014 (fire uger før valgdagen). Se lovens § 99, stk. 2, sammenholdt med § 47 a, stk. 2.

En vælger, der på denne måde overføres til et andet af- stemningssted, skal slettes fra valglisten på det afstem- ningssted, vælgeren oprindeligt var tilknyttet, og tilføjes valglisten på det afstemningssted, som vælgeren er over- ført til. Vælgerens bopælskommune skal sørge for både sletning og tilføjelse på de respektive valglisten. Se lovens § 99, stk. 2, jf. § 47 a, stk. 3. Det er forudsat i loven, at valglisten skal påføres en anmærkning om, at vælgeren er

overført til et andet afstemningssted på grund af vælge- rens handicap eller nedsatte før- lighed.

Det er endvidere forudsat i loven, at kommunalbestyrel- sen er forpligtet til ved annoncering i relevante medier at sørge for, at vælgerne bliver gjort bekendt med mulighe- den for at afgive deres stemme på et andet afstemnings- sted end det, der er tilknyttet på valglisten, og om de nærmere betingelser herfor. Økonomi- og Indenrigsmini- steriet *henstiller*, at kommunalbestyrelsen underretter vælgerne herom på kommunens hjemmeside. Det kan også være hensigtsmæssigt at underrette vælgerne herom ved annoncering i relevante medier, men der er ikke noget krav herom.

Økonomi- og Indenrigsministeriet *henstiller*, at kommu- nalbestyrelsen i relevant omfang gør vælgere, der modta- ger hjemmehjælp eller hjemmesygepleje eller bor på de boliger eller boformer efter lov om social service eller boliglovgivningen, hvor der kan brevstemmes på boligen eller boformen, se afsnit 8.4.1.1., og som på grund af handicap eller nedsat før- lighed ville kunne søge om at stemme på et andet afstemningssted, opmærksom på muligheden for at afgive stemme på et andet afstemnings- sted i kommunen. De vælgere, der ønsker det, bør i givet fald og i det omfang, det er nødvendigt, have hjælp til at udfylde og indsende ansøgningen (evt. i form af et ansø- ningsskema, jf. nedenfor). Hvis vælgeren ikke er i stand til selv at underskrive ansøgningen, må den person, der hjælper vælgeren med at udfylde ansøgningen, underskri- ve med sit eget navn og angive, at hjælperen underskriver på vælgerens vegne (underskrift efterfulgt af ordet ”for” og vælgerens navn).

Det er endvidere forudsat i loven, at kommunalbestyrel- sen underretter vælgeren om kommunalbestyrelsens afgø- relse om, hvorvidt vælgeren skal skifte afstemningssted eller ej. Kommunalbestyrelsen skal, hvis kommunalbesty- relsen giver vælgeren tilladelse til at skifte afstemnings- sted, underrette vælgeren om det nye afstemningssteds præcise beliggenhed og underrette vælgeren om, at vælge- ren kan se bort fra den information af valgsted, som væl- geren måtte have fået ved valgkortet.

Det er forudsat i loven, at vælgeren modtager underret- ning om kommunalbestyrelsens afgørelse senest dagen før afstemningsdagen. Af hensyn til vælgerens mulighed for at arrangere transport henstilles det, at vælgeren modtager denne underretning i god tid inden afstemningsdagen, dvs. inden for få arbejdsdage efter fristens udløb. Hvis ansøgningen indeholder rent formelle mangler (fx mang- ler en underskrift, oplysning om, hvorfor vælgeren ønsker at skifte afstemningssted etc.), må kommunalbestyrelsen særligt hurtigt give vælgeren besked, så vælgeren kan nå at rette manglerne og indgive en ny ansøgning.

Der er ikke i loven fastsat noget krav om, at afgørelsen om, hvorvidt vælgeren skal skifte afstemningssted eller ej,

skal være skriftlig. Det følger imidlertid efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse af god forvaltnings-skik, at en skriftlig ansøgning skal besvares skriftligt, og at et afslag under alle omstændigheder bør gives skriftligt. Det skriftlige afslag skal forsynes med en begrundelse for, hvorfor ansøgeren ikke opfylder lovens betingelser for at skifte afstemningssted, se forvaltningslovens § 24.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har udarbejdet et vejle-dende ansøgningskema, som kommunalbestyrelsen kan udlevere til de relevante vælgere. Ansøgningskemaet findes på ministeriets valghjemmeside <http://valg.oim.dk/valgmyndigheder/valg-til-europa-parlamentet-2014.aspx> (i højre side under ”Relateret in-formation”). Kommunalbestyrelsen kan evt. lægge ansøgningskemaet på kommunens hjemmeside samme sted, som der oplyses om muligheden for at søge om at stemme på et andet afstemningssted i kommunen for vælgere med handicap eller nedsatte førlighed.

5. Valg m.v. af valgbestyrelser, valgstyrelser og tilfor-ordnede vælgere

5.1. Valgbestyrelser

Reglerne om valg af valgbestyrelser findes i Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, der henviser til reglerne i kapitel 5 i lov om valg til Folketinget.

For hver opstillingskreds vælges en valgbestyrelse. Dette gælder, uanset om opstillingskredsen består af flere (dele af) kommuner. I kommuner med flere opstillingskredse vælges én valgbestyrelse, der er fælles for alle opstil-lingskredse i kommunen, se folketingsvalglovens § 23, stk. 1. Landets inddeling i opstillingskredse er fastlagt i valgkredsfortegnelsen, der er et bilag til folketingsvalglo-ven. Valgkredsfortegnelsen indeholder en angivelse af, hvilken eller hvilke kommuner der helt eller delvis indgår i opstillingskredsen.

Bemærk, at der skal vælges særskilte valgbestyrelser til Europa-Parlamentsvalget og folkeafstemningen om pa-tentdomstolen. Der er intet til hinder for, at personer, der er medlemmer af valgbestyrelsen til folkeafstemningen om patentdomstolen i de enkelte opstillingskredse, også er medlemmer af valgbestyrelsen i samme opstillingskreds til Europa-Parlamentsvalget. Der henvises nærmere til Økonomi- og Indenrigsministeriets brev af 31. januar 2014 til alle kommunalbestyrelser. Brevet er, dog uden bilag, vedhæftet denne vejledning som *bilag 7*.

Indgår flere kommuner helt eller delvis i opstillingskredsen, udføres de fælles funktioner i den kommune, der i valgkredsfortegnelsen er angivet som kredskommune, se folketingsvalglovens § 8, stk. 4. Valgkredsfortegnelsen indeholder en angivelse af, hvilken af kommunerne i opstillingskredsen der er kredskommune.

Medlemmerne af valgbestyrelsen vælges af kommunalbe-styrelsen blandt dens medlemmer. Borgmesteren er født medlem af valgbestyrelsen. Hvis opstillingskredsen alene består af én kommune, er borgmesteren født formand for valgbestyrelsen. I kommuner med magistratsstyre eller en styreform med delt administrativ ledelse, se §§ 64 og 64 a i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 186 af 19. februar 2014), kan kommunalbestyrelsen i kommunens styrelsesvedtægt bestemme, at et magistrats-medlem eller en udvalgsformand er medlem i stedet for borgmesteren, se folketingsvalglovens § 23, stk. 3.

Indgår flere kommuner helt eller delvis i opstillingskredsen, vælger hver kommunalbestyrelse i de kommuner, der helt eller delvis indgår i opstillingskredsen, et nærmere fastlagt antal medlemmer til valgbestyrelsen blandt kom-munalbestyrelsens medlemmer. Borgmesteren er født medlem af valgbestyrelsen. Borgmesteren i kredskommunen er født formand for valgbestyrelsen.

Kommunalbestyrelsen (i kredskommunen) vælger valgbe-styrelsens næstformand blandt (kreds)kommunens med-lemmer af valgbestyrelsen.

Med hensyn til de nærmere regler om valg af valgbesty-relsens medlemmer og stedfortrædere for disse samt om formand og valg af næstformand, herunder for valg af valgbestyrelsen m.v. for opstillingskredse, der består af flere kommuner, henvises til Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, jf. folketingsvalglovens §§ 23-26.

Valgbestyrelsen skal ifølge Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, vælges senest 4 uger før valgdagen, dvs. senest søndag den 27. april 2014. Medlemmer til valgbe-styrelsen kan godt være valgt allerede på et tidligere tids-punkt, f.eks. på kommunalbestyrelsens konstituerende møde.

Bliver et medlem af kommunalbestyrelsen, der er valgt som medlem af en valgbestyrelse, forhindret i at varetage hvervet som medlem af valgbestyrelsen, indtræder det medlem af kommunalbestyrelsen, der efter folketings-valglovens regler er udpeget som stedfortræder for ved-kommende, i valgbestyrelsen, se folketingsvalglovens § 23, stk. 3.

Medlemmer af kommunalbestyrelsen, der er opstillet som kandidater til Europa-Parlamentsvalget, kan ikke vælges som medlemmer eller stedfortrædere til valgbestyrelsen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 2.

Efter almindelige retsgrundsætninger om generel inhabi-litet kan et medlem af kommunalbestyrelsen, der lever i ægteskab eller fast samlivsforhold med en kandidat til Europa-Parlamentsvalget, ikke vælges som medlem eller stedfortræder til valgbestyrelsen.

Om valgbestyrelsens opgaver, se oversigten i afsnit 2.2. Der henvises endvidere til Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 1, samt til folketingsvalglovens § 23, stk. 2, og § 28, stk. 3, med de ændringer, der følger af Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 1.

Valgbestyrelsen forestår ved dette Europa-Parlamentsvalg fintællingen. Da stemmeoptællingen ved dette Europa-Parlamentsvalg finder sted på valgdagen, står valgbestyrelsen ved dette Europa-Parlamentsvalg ikke for denne første stemmeoptælling. Det er i stedet valgstyrrerne på de enkelte afstemningssteder, der står for stemmeoptællingen efter afstemningens afslutning kl. 20 på valgaftenen.

Om formanden for valgbestyrelsens opgaver, se folketingsvalglovens § 28, stk. 1 og 2, § 70, § 71 og § 74, stk. 3, samt Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 4. Om valgbestyrelsens valgboek, se afsnit 9.8. nedenfor.

5.2. Valgstyrere

Reglerne om valg af valgstyrere m.v. findes i Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, der henviser til reglerne i folketingsvalglovens kapitel 5.

Kommunalbestyrelsen vælger for hvert afstemningsområde mindst 5 og højst 9 valgstyrere til at stå for afstemningen og den efterfølgende stemmeoptælling på afstemningsstedet, se folketingsvalglovens § 29, stk. 1. Valgstyrerne vælges i passende tid før valgdagen.

Bemærk, at der skal vælges valgstyrere til henholdsvis Europa-Parlamentsvalget og folkeafstemningen om patentdomstolen. Der er intet til hinder for at vælge samme person som valgstyrer til både Europa-Parlamentsvalget og folkeafstemningen om patentdomstolen, idet det dog skal bemærkes, at der vil være et øget behov for valgstyrere som følge af den samtidige afholdelse af begge afstemninger. Der henvises nærmere til Økonomi- og Indenrigsministeriets brev af 31. januar 2014 til alle kommunalbestyrelser. Brevet er, dog uden bilag, vedhæftet denne vejledning som *bilag 7*.

Valgstyrerne vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt de vælgere, der bor i kommunen, se folketingsvalglovens § 29, stk. 2.

Kommunalbestyrelsen vælger blandt valgstyrerne en formand for disse for hvert afstemningsområde. Formændene vælges ved forholdstalsvalg under ét, se folketingsvalglovens § 29, stk. 4.

Enhver vælger har pligt til at påtage sig hvervet som valgstyrer, se folketingsvalglovens § 31, stk. 1.

Et medlem af kommunalbestyrelsen, herunder et medlem af valgbestyrelsen, kan godt vælges til valgstyrer.

En kandidat til valget kan godt vælges til valgstyrer, se folketingsvalglovens § 29, stk. 3. En kandidat til valget må dog ikke deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for den kandidatliste, vedkommende er opstillet for, eller i opgørelsen af, hvordan de afgivne stemmer for den pågældende kandidatliste fordeler sig på personlige stemmer for hver kandidat og listestemmer, se Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 4, samt afsnit 9.1. nedenfor. Det samme forhold vil efter ministeriets opfattelse gøre sig gældende, hvor en kandidats ægtefælle, samlever eller anden nærtstående deltager i stemmeoptællingen, se nærmere afsnit 9.1. Vurderingen af, hvornår man er nærtstående, skal foretages efter forvaltningslovens almindelige regler om inhabilitet (se forvaltningslovens § 3). Kandidater (eller deres ægtefælle, samlever eller anden nærtstående.) til valget må heller ikke yde hjælp til stemmeafgivningen på valgdagen som valgstyrer, se Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 3. På samme måde må en kandidat til valget (eller dennes ægtefælle, samlever eller anden nærtstående) ikke yde hjælp til stemmeafgivningen som stemmemodtager ved brevstemmeafgivningen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 5. En kandidat til valget må derimod godt yde hjælp ved stemmeafgivningen, hvis kandidaten udpeges af vælgeren som personlig hjælper, jf. folketingsvalglovens §§ 49, stk. 2, 2. pkt., og 64, stk. 4, 2. pkt., se Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, og § 26, stk. 6. Det samme gælder for en kandidats ægtefælle, samlever eller anden nærtstående.

Forholdstalsvalgene foretages efter reglerne i den kommunale styrelseslovs § 24, stk. 3. Det er dog ikke nødvendigt at afholde valg, hvis der er enighed i kommunalbestyrelsen om, hvem der skal udpeges til valgstyrere og formænd for valgstyrerne. Afholdes der valg af valgstyrere, skal der anmeldes særskilte valggrupper til dette valg, som ikke behøver at være sammenfaldende med de valggrupper, der er anmeldt til valget af stående udvalg og økonomiudvalget, se den kommunale styrelseslovs § 24, stk. 3. Det er uden betydning for valggruppens deltagerkreds, om forudsætningerne for valggruppens dannelse efter valget af valgstyrere er ændret, f.eks. ved at en eller flere af deltagerne i valggruppen har ændret politisk tilhørsforhold.

Om valgstyrernes opgaver se folketingsvalglovens §§ 46-52, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, folketingsvalglovens §§ 65 og 66, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 6, og folketingsvalglovens § 68, § 69, stk. 3, og § 70, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2. Om valgstyrernes afstemningsbog se afsnit 9.5. nedenfor.

Valgstyrerne har pligt til at udføre de hverv, der påhviler dem, medmindre de har forfald (er lovligt forhindret). Har en valgstyrer forfald, udpeger den gruppe i kommunalbestyrelsen, der har udpeget den pågældende, en ny valgstyrer, se folketingsvalglovens § 31, stk. 2.

Er der uenighed om, hvor de enkelte valgstyrere skal gøre tjeneste, afgøres spørgsmålet af kommunalbestyrelsen ved almindelig flertalsafgørelse. Det er forudsat i valgloven, at valgstyrerne på de enkelte afstemningssteder repræsenterer flere grupper i kommunalbestyrelsen.

Bemærk, at en valgstyrer kan gøre tjeneste på afstemningsstedet i et andet afstemningsområde inden for kommunen end det afstemningsområde, hvor den pågældende bor.

5.3. Tilforordnede vælgere

Reglerne om valg af tilforordnede vælgere findes i Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, der henviser til folketingsvalglovens kapitel 5.

Kommunalbestyrelsen vælger et antal tilforordnede vælgere til at hjælpe til ved valget. De tilforordnede vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt de vælgere, der bor i kommunen, se folketingsvalglovens § 30, stk. 1. De tilforordnede vælgere vælges i passende tid forud for valgdagen.

Bemærk, at der skal vælges tilforordnede vælgere til henholdsvis Europa-Parlamentsvalget og folkeafstemningen om patentdomstolen. Der er intet til hinder for at vælge samme person som tilforordnet vælger til både Europa-Parlamentsvalget og folkeafstemningen om patentdomstolen, idet det dog skal bemærkes, at der vil være et øget behov for tilforordnede vælgere som følge af den samtidige afholdelse af begge afstemninger. Der henvises nærmere til Økonomi- og Indenrigsministeriets brev af 31. januar 2014 til alle kommunalbestyrelser. Brevet er, dog uden bilag, vedhæftet denne vejledning som *bilag 7*.

Enhver vælger har pligt til at påtage sig hvervet som tilforordnet vælger, se folketingsvalglovens § 31, stk. 1.

Et medlem af kommunalbestyrelsen, herunder et medlem af valgbestyrelsen, kan godt vælges til tilforordnet vælger.

En kandidat til valget kan godt vælges til tilforordnet vælger, se folketingsvalglovens § 30, stk. 2. Kandidater til valget kan dog ikke udpeges til at varetage hverv som stemmemodtager ved brevstemmeafgivning i forskellige boliger og boformer efter lov om social service og boliglovgivningen, f.eks. på plejehjem m.v. og i ældreboliger, samt i vælgerens hjem, se nærmere afsnit 8.4.2. nedenfor. Det samme forhold vil efter ministeriets opfattelse gøre sig gældende, hvor en kandidats ægtefælle, samlever eller anden nærtstående er udpeget som tilforordnet vælger, der skal varetage hverv som stemmemodtager ved brevstemmeafgivning i forskellige boliger og boformer efter lov om social service og boliglovgivningen, f.eks. på plejehjem m.v. og i ældreboliger, samt i vælgerens hjem, se nærmere forvaltningslovens § 7. Kandidater til valget må

heller ikke deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for den kandidatliste, de er opstillet for, eller i opgørelsen af, hvordan de afgivne stemmer for den pågældende kandidatliste fordeler sig på personlige stemmer for hver kandidat og listestemmer, se Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 4, samt afsnit 9.1. nedenfor. Det samme forhold vil efter ministeriets opfattelse gøre sig gældende, hvor en kandidats ægtefælle, samlever eller anden nærtstående deltager i stemmeoptællingen, se nærmere afsnit 9.1. samt forvaltningslovens § 7. Kandidater til valget (eller deres ægtefælle, samlever eller anden nærtstående) må heller ikke yde hjælp til stemmeafgivningen på valgdagen som tilforordnet vælger, se Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 3. På samme måde må en kandidat til valget (eller denne ægtefælle, samlever eller anden nærtstående) ikke yde hjælp til stemmeafgivningen som stemmemodtager ved brevstemmeafgivningen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 5. En kandidat til valget må derimod godt yde hjælp ved stemmeafgivningen, hvis kandidaten udpeges af vælgeren som personlig hjælper, jf. folketingsvalglovens §§ 49, stk. 2, 2. pkt., og 64, stk. 4, 2. pkt., jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, og § 26, stk. 6. Det samme gælder for en kandidats ægtefælle, samlever eller anden nærtstående.

De tilforordnede vælgere vælges ved forholdstalsvalg under ét, medmindre de udpeges i enighed af kommunalbestyrelsen, jf. ovenfor i afsnit 5.2. om valg af valgstyrere ved forholdstalsvalg. Afholdes der valg af tilforordnede vælgere, skal der anmeldes særskilte valggrupper til dette valg, som ikke behøver at være sammenfaldende med de valggrupper, der er anmeldt til valget af stående udvalg og økonomiudvalget, se den kommunale styrelseslovs § 24, stk. 3. Det er uden betydning for valggruppens deltagerkreds, om forudsætningerne for valggruppens dannelse efter valget af tilforordnede vælgere er ændret, f.eks. ved at en eller flere af deltagerne i valggruppen har ændret politisk tilhørsforhold.

Økonomi- og Indenrigsministeriet *henstiller*, at kommunalbestyrelsen tager særligt hensyn til de mindre partier samt de partier, der ikke er repræsenteret i kommunalbestyrelsen, når den udpeger de tilforordnede vælgere.

Er der uenighed om, hvor de enkelte tilforordnede vælgere skal gøre tjeneste, afgøres spørgsmålet af kommunalbestyrelsen ved almindelig flertalsafgørelse. Det er forudsat i valgloven, at de tilforordnede vælgere på de enkelte afstemningssteder repræsenterer flere grupper i kommunalbestyrelsen.

De tilforordnede vælgere har pligt til at udføre de hverv, der påhviler dem, medmindre de har forfald (er lovligt forhindret). Har en tilforordnet vælger forfald, udpeger den gruppe i kommunalbestyrelsen, der har udpeget den pågældende, en ny tilforordnet vælger, se folketingsvalglovens § 31, stk. 2.

De tilforordnede vælgere skal hjælpe valgstyrrerne med deres opgaver på valgdagen, herunder stemmeoptællingen på afstemningsstedet. Valgbestyrelsen kan beslutte, at tilforordnede vælgere også skal medvirke ved fintællingen.

Tilforordnede vælgere skal endvidere være stemmemodtagere ved afgivning af brevstemmer i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger, samt i vælgerens hjem. Efter folketingsvalglovens § 55, stk. 2, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 6, afgives brevstemmer de nævnte steder til to stemmemodtagere, der er udpeget blandt de tilforordnede vælgere. Kommunalbestyrelsen kan dog bestemme, at en af stemmemodtagerne er en person udpeget blandt personale ansat i kommunens forvaltning. Se nærmere afsnit 8.4.2 nedenfor.

Der er ikke noget krav om, at de tilforordnede vælgere, der fungerer som brevstemmemodtagere, også skal medvirke ved afstemningen på valgdagen m.v.

Bemærk, at en tilforordnet vælger kan gøre tjeneste på afstemningsstedet i et andet afstemningsområde inden for kommunen end det afstemningsområde, hvor den pågældende bor.

5.4. Diæter

Reglerne om diæter m.v. findes i Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 2, der henviser til reglerne i folketingsvalglovens kapitel 5.

Valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrrerne og de tilforordnede vælgere får diæter for deres virksomhed i forbindelse med afstemningen, se folketingsvalglovens § 31, stk. 3.

Diæterne gives efter reglerne i den kommunale styrelseslov. Der gives ikke diæter til en borgmester eller til medlemmer af magistraten i kommuner med magistratsstyre, se § 64 i styrelsesloven, eller til udvalgsformænd i kommuner, der har en styreform med delt administrativ ledelse, se § 64 a i styrelsesloven. De øvrige kommunalbestyrelsesmedlemmer har krav på diæter, selv om de også får fast vederlag m.v. for hvervet som medlem af kommunalbestyrelsen, se vejledning nr. 9 af 9. februar 2007 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv, kapitel 2, afsnit 2.1.1.1., pkt. b og f, vedrørende styrelseslovens § 16, stk. 1, litra b og f.

Diæterne er af samme størrelse som de diæter, der gives efter den kommunale styrelseslov. Diætsatsen for hverv, der beslægtet højst 4 timer, udgør i 2007-niveau 365 kr. pr. dag. Dette beløb forhøjes hvert år den 1. januar, første gang den 1. januar 2008, med 5 kr. I 2014 udgør diætbløbet således 400 kr. pr. dag. Hvis hvervet beslægtet mere end 4 timer, ydes der dog det dobbelte af det for det pågældende år gældende diætbløb, dvs. 800 kro-

ner pr. dag. Se § 4, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1537 af 13. december 2013 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv.

Ved en lovændring i 2012 (lov nr. 1252 af 18. december 2012, se nærmere *bilag 2*) fik kommunalbestyrelsen imidlertid mulighed for fremover at beslutte, at der ikke ydes diæter for virksomhed i forbindelse med valg, eller at de diæter, der ydes, udgør et andet (højere eller lavere) beløb, end der følger af reglerne i den kommunale styrelseslov. Kommunalbestyrelsen er herved ikke bundet af bestemmelsen om, at der for dage, hvor hvervet beslægtet mere end 4 timer, ydes det dobbelte diætbløb. Diæterne kan pr. dag dog højst udgøre det femdobbelte af det diætbløb, som i henhold til reglerne i den kommunale styrelseslov er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed, se folketingsvalglovens § 31, stk. 3, 4. pkt., det vil sige i 2014 højst 2.000 kr. pr. dag.

Beslutning herom skal træffes på et møde i kommunalbestyrelsen og kan ikke delegeres til et udvalg eller kommunens forvaltning. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutningen generelt eller for et eller flere af de hverv, der nævnes i bestemmelsen (valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrrerne eller tilforordnede vælgere). Kommunalbestyrelsen kan også ud fra saglige og generelle kriterier træffe beslutningen for en del af indehaverne af et givet hverv. F.eks. kan kommunalbestyrelsen ud fra belastningen på det enkelte afstemningssted beslutte, at der kun for de medvirkende ved visse afstemningssteder ydes et andet diætbløb. Kommunalbestyrelsen kan ligeledes ud fra saglige og generelle kriterier træffe beslutningen for en del af den virksomhed, den pågældende persongruppe udøver i forbindelse med et valg. F.eks. kan kommunalbestyrelsen ud fra belastningen ved afstemningen på valgdagen og valgaftenen beslutte, at de personer, der medvirker til begge typer opgaver, skal ydes et andet diætbløb end de personer, der medvirker til f.eks. fintællingen.

Ydes der diæter til medlemmer af valgbestyrelsen, valgstyrrerne og/eller tilforordnede vælgere, kan de pågældende ikke frasige sig modtagelse af diæter.

Efter Skatteministeriets bekendtgørelse nr. 1159 af 3. december 2012 om kildeskat med senere ændringer, § 19, nr. 4, er diæter til valgstyrrerne og tilforordnede ikke A-indkomst. Der skal derfor ikke tilbageholdes kildeskat.

Der gives ikke diæter til en borgmester eller til medlemmer af magistraten i kommuner med magistratsstyre, se § 64 i styrelsesloven, eller til udvalgsformænd i kommuner, der har en styreform med delt administrativ ledelse, se § 64 a i styrelsesloven. De øvrige kommunalbestyrelsesmedlemmer kan modtage diæter, selv om de også får fast vederlag m.v. for hvervet som medlem af kommunalbestyrelsen, se vejledning nr. 9 af 9. februar 2007 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale

hverv, kapitel 2, afsnit 2.1.1.1., pkt. b og f, vedrørende styrelseslovens § 16, stk. 1, litra b og f.

Den kommunale og regionale valglovs diætbestemmelse medfører ikke en indskrænkning i retten til godtgørelse efter den kommunale styrelseslovs §§ 16 og 16 a. For eventuelle kommunalbestyrelsesmedlemmers vedkommende betyder det, at bl.a. befordringsgodtgørelse er obligatorisk, se styrelseslovens § 16, stk. 10. For ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmers vedkommende kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde godtgørelse, se styrelseslovens § 16 a, stk. 7. Skal ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer have befordringsgodtgørelse, skal kommunalbestyrelsen derfor træffe beslutning herom.

Der kan derimod ikke ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, se styrelseslovens § 16, stk. 6, og § 16 a, stk. 4, hvorefter der ikke kan ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med varetagelse af hverv, for hvilket der i henhold til særlovgivningen eller på andet særligt grundlag er tillagt den pågældende særligt honorar eller vederlag. Hverken medlemmer af valgbestyrelsen eller kommunalbestyrelsesmedlemmer eller ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer, der fungerer som valgstyret eller valgtilforordnet, vil således kunne få erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med varetagelsen af dette hverv, hvis den pågældende modtager særskilt vederlag herfor i form af diæter efter folketingsvalglovens § 31, stk. 3.

6. Kandidatlistor, stemmesedler og opslag m.v.

6.1. Kandidatlistor m.v.

Reglerne om hvilke partier, der har ret til at deltage i valg til Europa-Parlamentet, findes i Europa-Parlamentsvalglovens § 10:

”§ 10. Partier, der ved et folketingsvalg afholdt senest seks uger før valgdagen har opnået repræsentation i Folketinget, og som seks uger før valgdagen fortsat er repræsenteret i dette, samt partier, der ved det sidst afholdte valg til Europa-Parlamentet har opnået repræsentation i Europa-Parlamentet, og som seks uger før valgdagen fortsat er repræsenteret i dette, har ret til at deltage i Europa-Parlamentsvalg.

Stk. 2. Ret til at deltage i Europa-Parlamentsvalg har endvidere nye partier, der er anmeldt for økonomi- og indenrigsministeren efter reglerne i § 11.”

Nye partier, der senest kl. 12 8 uger før valgdagen, dvs. senest søndag den 30. marts 2014 kl. 12, er anmeldt for Økonomi- og Indenrigsministeriet, har ret til at deltage i Europa-Parlamentsvalg. Med anmeldelsen skal følge erklæringer afgivet på en formular, der er godkendt af Valgnævnet, fra et antal vælgere, der mindst svarer til 2 pct. af samtlige gyldige stemmer ved det sidst afholdte

folketingsvalg, dvs. 70.908 vælgere (2 pct. af 3.545.368). Se nærmere Europa-Parlamentsvalglovens § 11.

De partier, der har ret til at deltage i valg til Europa-Parlamentet, kan opstille kandidater til Europa-Parlamentsvalg. Kandidaterne opføres på en kandidatliste, se nærmere Europa-Parlamentsvalglovens § 18. Der kan således ikke opstilles kandidater uden for partierne til Europa-Parlamentsvalg.

Kandidatlistor og anmeldelser om valgforbund indleveres til Økonomi- og Indenrigsministeriet, se Europa-Parlamentsvalglovens § 19, stk. 1, og § 21. Kandidatlistor kan tidligst indleveres seks uger før valgdagen, dvs. tidligst søndag den 13. april 2014 ved det kommende valg til Europa-Parlamentet den 25. maj 2014. Kandidatlistor skal senest indleveres kl. 12 fire uger før valgdagen, dvs. senest kl. 12 søndag den 27. april 2014. Denne frist er også sidste frist for indlevering af anmeldelser om valgforbund til Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Kandidaterne skal anføres på kandidatlisten i den rækkefølge, hvori de ønskes anført på stemmesedlen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 19, stk. 4.

Økonomi- og Indenrigsministeriet undersøger, om de kandidatlistor, der er indleveret rettidigt, kan godkendes, samt om kandidaterne kan godkendes eller skal slettes af kandidatlistor, se nærmere Europa-Parlamentsvalglovens §§ 19-23 a. Økonomi- og Indenrigsministeriet bekendtgør i Statstidende, hvilke kandidatlistor der er godkendt, hvilke bogstavbetegnelser de har fået tildelt, samt hvilke af kandidatlistor der har indgået valgforbund, se Europa-Parlamentsvalglovens § 24, stk. 1. Økonomi- og Indenrigsministeriet sender disse oplysninger til valgbestyrelserne sammen med oplysninger om navnene på de opstillede kandidater, og i hvilken rækkefølge kandidaternes navne skal anføres på stemmesedlen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 24, stk. 2. Økonomi- og Indenrigsministeriet vil sende denne meddelelse til valgbestyrelserne senest tre uger før valgdagen, dvs. senest søndag den 4. maj 2014.

Økonomi- og Indenrigsministeriet sender endvidere senest tre uger før valgdagen, dvs. senest søndag den 4. maj 2014, fortegnelser over de opstillede kandidatlistor, de opstillede kandidater og de anmeldte valgforbund til kommunalbestyrelserne m.fl. til brug ved brevstemmeafgivningen.

6.2. Stemmesedler og opslag

6.2.1. Stemmesedler

Valgbestyrelsen sørger for at få fremstillet stemmesedler til valget til Europa-Parlamentet.

Bemærk, at der skal fremstilles særskilte stemmesedler til folkeafstemningen om patentdomstolen.

Som ved Europa-Parlamentsvalget i 2009 vil Økonomi- og Indenrigsministeriet sende valgbestyrelserne en PDF-fil og en EPS-fil med stemmesedlen og med det opslag, der skal være i stemmelokalerne, se afsnit 6.2., til brug for valgbestyrelsernes fremstilling af stemmesedler og opslag. Valgbestyrelserne kan forvente at modtage de nævnte filer i løbet af uge 19, dvs. senest fredag den 9. maj 2014.

Reglerne om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg er fastsat i bekendtgørelse nr. 995 af 12. august 2013 om stemmesedler til brug ved valg af medlemmer til Europa-Parlamentet, der er gengivet som *bilag 3* til denne vejledning.

Med hensyn til stemmesedlernes indhold og udformning kan valgbestyrelsen rent praktisk holde sig til de filer, som Økonomi- og Indenrigsministeriet som nævnt ovenfor vil sende ud i løbet af i uge 19.

Stemmesedlerne udarbejdes på grundlag af de fortegnelser over de opstillede kandidater, som Økonomi- og Indenrigsministeriet har udarbejdet.

Ifølge bekendtgørelsens § 1 skal stemmesedlerne være af hvidt karton eller svært papir med en gramvægt på mindst 120 g/m². Valgbestyrelsen kan vælge at bruge en sværere kvalitet, f.eks. med en gramvægt på 140 g/m². Stemmesedlerne skal kunne foldes sammen ved to anbragte knæk, så de kan lægges ned i stemmekassen af vælgerne, uden at nogen kan se, hvad der er stemt.

Valgbestyrelsen skal sørge for, at det nødvendige antal stemmesedler er afleveret til kommunalbestyrelsen i god tid inden afstemningens begyndelse, se princippet i folketingsvalglovens § 44.

6.2.2. Opslag

Valgbestyrelsen sørger for at få fremstillet de opslag, der skal være i stemmelokalerne til Europa-Parlamentsvalget. Opslagene skal indeholde alle kandidatlisters navne og bogstavbetegnelse samt alle kandidaters navne i den rækkefølge, som de er anført i på stemmesedlerne. Opslagene skal endvidere indeholde oplysning om de anmeldte valgforbund. Se Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 1, og folketingsvalglovens § 45, stk. 3, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1.

Bemærk, at der skal fremstilles særskilte opslag til folkeafstemningen om patentdomstolen.

Som ved Europa-Parlamentsvalget i 2009 vil Økonomi- og Indenrigsministeriet sende valgbestyrelserne en PDF-fil og en EPS-fil med opslaget, se afsnit 6.2.1. ovenfor. Valgbestyrelserne kan forvente at modtage de nævnte filer i løbet af uge 19, dvs. senest fredag den 9. maj 2014.

Valgbestyrelsen skal sørge for, at det nødvendige antal opslag er afleveret til kommunalbestyrelsen i god tid inden afstemningens begyndelse, se princippet i folketingsvalglovens § 44.

6.2.3. Fejl i stemmesedler og opslag

Valgbestyrelsen skal inden afstemningen sikre sig, at der ikke er fejl i de fremstillede stemmesedler og opslag. Er der fejl i de fremstillede stemmesedler og opslag, skal valgbestyrelsen sørge for at få fremstillet nye stemmesedler og opslag, hvor fejlen er rettet. Dette skal ske tids nok til, at de nye stemmesedler og opslag kan anvendes, når afstemningen går i gang på valgdagen.

Er det ikke muligt at få fremstillet nye stemmesedler og opslag tids nok til, at disse kan anvendes, når afstemningen går i gang på valgdagen, skal valgbestyrelsen, uden at afbryde afstemningen, straks orientere Økonomi- og Indenrigsministeriet for at drøfte, hvordan fejlen kan afhjælpes.

6.2.4. Afdøde kandidater

Europa-Parlamentsvalgloven indeholder ikke udtrykkelige regler om, hvad der skal ske, hvis en kandidat til Europa-Parlamentsvalget dør inden valget. Økonomi- og Indenrigsministeriet vil i givet fald give valgbestyrelserne besked om, hvorledes valgbestyrelserne skal forholde sig, herunder om valgbestyrelserne skal sørge for, at stemmesedlen ændres eller fremstilles på ny, således at den afdøde kandidat ikke medtages, eller, hvis dette ikke er muligt, at vælgerne får kendskab til dødsfaldet på anden måde.

I sidstnævnte tilfælde vil den relevante oplysning af vælgerne kunne ske ved opslag i stemmerum og stemmelokaler. Opslagene skal udformes neutralt, f.eks. som en meddelelse om, at kandidat NN med angivelse af den kandidatliste, kandidaten opstiller for, er afdød ved døden. Det er i givet fald valgbestyrelsen, der sørger for at få fremstillet opslagene, og kommunalbestyrelsen, der sørger for at få sat opslagene op.

6.3. Partiernes plakatsætning ved offentlig gade eller vej m.v.

Partiernes og kandidaternes plakatsætning er reguleret i lov om offentlige veje (lovbekendtgørelse nr. 1048 af 3. november 2011 med senere ændringer) og lov om private fællesveje (lov nr. 1537 af 21. december 2010, som ændret ved lov nr. 379 af 2. maj 2011), der indeholder regler for ophængning af valgplakater på offentlige veje og private fællesveje i byer og bymæssige områder. Lovændringen indebærer, at reglerne for ophængning af valgplakater nu er ens over hele landet, hvor det hidtil har været vejmyndigheden/kommunalbestyrelsen, der afgjorde bl.a. tidspunktet for, hvornår valgplakater måtte hænges op.

Lovændringen indebærer endvidere, at ophængerer ikke længere skal søge om forudgående tilladelse fra vejbestyrelsen/vejmyndigheden, og for private fællesvejes vedkommende, tillige ejeren af vejarealet, til at hænge valgplakater op i det omfang til sker efter visse nærmere angivne regler.

6.3.1. Plakatopsætning, der ikke længere kræver tilladelse

Ophængning af valgplakater på vejarealer, der ikke længere kræver tilladelse, er reguleret i vejlovens §§ 103 a og 103 b, og privatvejslovens §§ 66 a og 66 b. Reglerne blev indsat ved lov nr. 379 af 2. maj 2011 om ændring af lov om offentlige veje og lov om private fællesveje.

Bestemmelserne finder kun anvendelse på valgplakater, således som de er defineret i vejlovens § 103 a, stk. 1, henholdsvis privatvejslovens § 66 a, stk. 1.

Efter disse bestemmelser er en valgplakat »en valgagitorisk meddelelse på en vejbestandig plade, der ikke er større end 0,8m²«. Det svarer til en traditionel valgplakat.

Valgplakater må ophænges på offentlige veje og private fællesveje i byer og bymæssige områder fra den 4. lørdag før valgdagen til 8 dage efter valgdagen i forbindelse med valg til Europa-Parlamentet, Folketinget, kommunale og regionale valg og folkeafstemninger. Det vil sige, at valgplakaterne i forbindelse med Europa-Parlamentsvalget må ophænges i perioden fra den 26. april 2014 til mandag den 2. juni 2014. Ophængning af valgplakater må ske fra døgnet begyndelse. Nedtagning af valgplakater, samt midler til fastgørelse heraf, skal være tilendebragt ved døgnet afslutning, se vejlovens § 103a, stk. 2 og privatvejslovens § 66 a, stk. 2.

Valgplakater må hænges op på master til vejbelysningen og til brug for elforsyningen, og på offentlige veje også på vejtræer, hegn, samt på indretninger fæstnet i jorden, der har til formål at fremvise valgplakater, se vejlovens § 103 a, stk. 3, og privatvejslovens § 66 a, stk. 3.

Valgplakater skal ophænges forsvarligt på en sådan måde, at de ikke dækker for autoriseret afmærkning, herunder færdselstavler, vejvisningstavler eller lignende udstyr, forhindrer hensigtsmæssige oversigtsforhold eller i øvrigt udgør en fare for trafikikkerheden, se vejlovens § 103 a, stk. 4, og privatvejslovens § 66 a, stk. 4.

Valgplakater må ikke hænges op:

- 1) på motorveje, motortrafikveje og disse vejes rampeanlæg,
- 2) i midterrabatter på veje, hvor den tilladte hastighed er over 60 km/t.,
- 3) i midterrabatter på strækninger, hvor hastigheden midlertidigt er nedsat til 60 km/t. eller derunder,
- 4) på samme indretning som autoriseret afmærkning, herunder færdselstavler, vejvisningstavler eller lignende vejudstyr,

- 5) på højspændingsmaster, transformerstationer, kabelskabe og lign.,
- 6) nærmere end 0,5 m fra kørebane kant eller 0,3 m fra cykelstikant målt fra nærmeste kant af valgplakaten,
- 7) lavere end 2,3 m direkte over fortov eller cykelsti målt fra nederste kant af valgplakaten, eller
- 8) højere end 1,5 m under laveste strømførende ledning målt fra øverste kant af valgplakaten.
- 9) på en sådan måde, at valgplakaten kan medføre skader på eller ændringer af vejtræer eller master til vejbelysning, hegn og indretninger til forsyningsvirksomhed.

Se vejlovens § 103 a, stk. 5, og privatvejslovens § 66 a, stk. 5.

Ophængte valgplakater skal være forsynet med navn, adresse og telefonnummer på den person eller den kandidatliste, der har iværksat ophængningen, se vejlovens § 103 b, stk. 1, og privatvejslovens § 66 b, stk. 1.

Valgplakater som er ophængt i strid med ovennævnte regler skal rettes inden for 24 timer, efter at vejbestyrelsen – eller for private fællesvejes vedkommende kommunen – har udstedt påbud om nedtagning, se vejlovens § 103 b, stk. 2, og privatvejslovens § 66 b, stk. 2.

Vejbestyrelsen/kommunen kan nedtage valgplakater, som ikke er nedtaget inden for ovennævnte frist eller er ophængt uden for den tilladte periode. Vejbestyrelsen/kommunen kan endvidere nedtage valgplakater, som er ophængt i strid med reglerne og ikke indeholder de krævede kontaktoplysninger, se vejlovens § 103 b, stk. 3, og privatvejslovens § 66 b, stk. 3.

Vejbestyrelsen, kommunen eller politiet kan altid straks tage valgplakater ned, der er hængt op, så de udgør en umiddelbar og konkret fare for trafikikkerheden, se vejlovens § 103 b, stk. 4, og privatvejslovens § 66 b, stk. 4.

Vejbestyrelsen/kommunen skal straks efter nedtagning bede ophængerer/kontaktpersonen om at afhente valgplakaterne. Valgplakater, der ikke er afhentet senest 6 måneder efter valget, kan destrueres, se vejlovens § 103 b, stk. 5, og privatvejslovens § 66 b, stk. 5.

Vejbestyrelsens/kommunens og politiets udgifter til nedtagning af valgplakater samt udgifter til udbedring af skader på vejtræer og indretninger betales af ophængerer. Hvis det ikke er muligt at pålægge ophængerer de nævnte udgifter, kan den fysiske eller juridiske person, der er anført på valgplakaten, pålægges at afholde disse udgifter, medmindre den pågældende kan sandsynliggøre, at ophængningen ikke er sket på den pågældendes foranledning. Hvis valgplakaten ikke indeholder de nævnte kontaktoplysninger, kan den fysiske eller juridiske person, der agiteres for på valgplakaten, pålægges at afholde disse udgifter, medmindre den pågældende kan sandsynliggøre,

at ophængningen ikke er sket på den pågældendes foranledning, se vejlovens § 103 b, stk. 6, og privatvejslovens § 66 b, stk. 6.

6.3.2. Opsætning af valgplakater m.v., der fortsat kræver tilladelse

For at være omfattet af ovennævnte regler i vejloven henholdsvis privatvejloven, som fritager kandidater og kandidatlister m.fl. for at skulle søge vejmyndigheden/kommunen om tilladelse til at hænge valgplakater op, må valgplakaten som nævnt ikke være større end 0,8 m².

Ønsker man at ophænge større valgplakater, bannere og variable valgplakater, herunder skærme med levende tekst og billeder m.v., skal der stadig søges om tilladelse hertil hos den pågældende vejbestyrelse eller kommune, og for private fællesvejes vedkommende tillige ejer efter bestemmelserne i vejlovens § 102, stk. 1, og privatvejlovens § 66. Endvidere finder Justitsministeriets bekendtgørelse om valgagitation (bekendtgørelse nr. 645 af 12. oktober 1989, som ændret ved bekendtgørelse nr. 828 af 25. november 1998) fortsat anvendelse for så vidt angår ovennævnte valgagitoriske materiale. Bekendtgørelsen fastsætter på samme måde, at opslag af plakater o. lign. til valgagitation på eller ud til offentlig gade, vej eller plads kun må ske, hvis ejeren har givet skriftlig tilladelse til det.

I forbindelse med sin behandling af sagen skal kommunalbestyrelsen følge almindelige forvaltningsretlige regler, herunder forvaltningslovens bestemmelser, uanset om kommunalbestyrelsen meddeler tilladelse efter vejlovens § 102, stk. 1, til ophæng af valgplakater på kommuneveje, eller som vejbestyrelse giver en offentligretlig tilladelse efter privatvejslovens § 66. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse være opmærksom på, at politiet skal inddrages, inden der kan gives tilladelse. Regler eller retningslinjer for ovennævnte plakatopsætning m.v. skal endvidere administreres på samme måde over for alle kandidatlister m.v., der deltager i valget.

Kommunalbestyrelsen kan i tilladelsen bl.a. fastsætte saglige vilkår om placering af sådanne valgplakater, bannere, skærme m.v., ophængningsmåde og tidsmæssig begrænsning af tilladelsen. Der kan således i tilladelsen fastsættes vilkår om, at ovennævnte valgplakater, bannere, skærme m.v. skal være nedtaget inden for en nærmere angivet frist, f.eks. senest 8 dage efter valgets afholdelse, se de tilsvarende bestemmelser om valgplakater, der kan ophænges uden forudgående tilladelse, i vejlovens § 103 a, stk. 2, og privatvejslovens § 66 a, stk. 2.

Hvis nogen hænger valgplakater op på kommunens veje uden kommunalbestyrelsens tilladelse, og den pågældende ikke efterkommer kommunalbestyrelsens påbud om at fjerne disse, kan kommunalbestyrelsen fjerne plakaterne for den pågældendes regning. Hænger plakaterne til ulempe for færdslen, kan kommunalbestyrelsen og i påtrængende tilfælde politiet fjerne plakaterne for den på-

gældendes regning uden forudgående påbud. Se vejlovens § 102, stk. 2, og privatvejslovens § 66, stk. 2.

Hvis valgplakater omfattet af vejlovens § 102 og privatvejslovens § 66 ophænges uden tilladelse, skal kommunalbestyrelsen dog først tage stilling til, om ophængningen kan lovliggøres, evt. med vilkår. Det fremgår af vejlovens § 114, stk. 1, og privatvejslovens § 99, stk. 1.

Om forbuddet mod valgagitation i stemmelokalerne og andre steder i umiddelbar tilknytning hertil, se afsnit 7.5. nedenfor.

Det er kommunalbestyrelsen, der som ejer eller eventuelt bruger af den matrikel, hvor bygningen med stemmelokalerne er beliggende, kan beslutte, om kommunalbestyrelsen i det hele taget vil tillade valgagitation på afstemningsstedets matrikel, se afsnit 7.5. nedenfor. Vejlovens §§ 103a og 103b og privatvejslovens §§ 66a og 66b giver dog ikke kommunalbestyrelsen hjemmel til at bestemme, at lovligt ophængte valgplakater på en kommunevej eller en privat fællesvej ikke må ophænges i en nærmere bestemt afstand fra afstemningsstederne.

7. Afstemning på valgdagen

Afstemningen på valgdagen finder sted efter reglerne i kapitel 7 i lov om valg til Folketinget med de afvigelser, der følger af, at der ikke kan opstilles kandidater uden for partierne, se Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1. Det er kommunalbestyrelsens ansvar at sørge for gennemførelsen af valghandlingen. Denne opgave kan ikke delegeres helt eller delvis til valgbestyrelsen.

Bemyndigelsen for økonomi- og indenrigsministeren til at fastsætte regler om, at vælgere, der har valget efter denne lovs § 3, stk. 1, nr. 2 (personer med dansk indfødsret, der bor i et andet EU-land), ikke kan afgive stemme ved personligt fremmøde på afstemningsstedet på valgdagen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 2, er ikke udnyttet. Enhver vælger til Europa-Parlamentsvalget, også personer med dansk indfødsret, der bor i et andet EU-land, kan således afgive stemme ved personligt fremmøde på afstemningsstedet på valgdagen.

Afstemningen foregår på ét afstemningssted i hvert afstemningsområde.

Afstemningen begynder overalt i landet kl. 9 og fortsætter til kl. 20, og så længe der endnu derefter møder vælgere op for at stemme. Afstemningen sluttes, når ingen vælger tilkendegiver at ville stemme, selvom de opfordres til det. Se folketingsvalglovens § 46, stk. 1.

Ingen vælger må derfor nægtes adgang til at stemme – heller ikke efter kl. 20 – hvis vælgeren er mødt op for at stemme, inden afstemningen rent faktisk er afsluttet. Det gælder også, hvis vælgeren er mødt op for at stemme efter kl. 20, men inden afstemningen rent faktisk er afsluttet.

Bemærk, at Europa-Parlamentsvalget og folkeafstemningen om patentdomstolen skal gennemføres som to adskilte afstemninger med særskilte valgborde og stemmekasser og så vidt muligt med særskilte stemmerum og i adskilte lokaler. Det skal ved tydelig skiltning markeres, hvilke lokaler, valgborde, stemmerum og stemmekasser der vedrører Europa-Parlamentsvalget henholdsvis folkeafstemningen om patentdomstolen. Der henvises til Økonomi- og Indenrigsministeriets brev af 31. januar 2014 til alle kommunalbestyrelser. Brevet er, dog uden bilag, vedhæftet denne vejledning som *bilag 7*.

Som anført i Økonomi- og Indenrigsministeriets brev af 31. januar 2014 vil der dog kunne benyttes fælles stemmerum, hvis anvendelse af særskilte stemmerum ikke er mulig, og det i øvrigt sikres, at de to valgbehandlinger gennemføres særskilt.

I tilfælde, hvor de fysiske forhold således udelukker, at der kan benyttes særskilte stemmerum til hver afstemning, vil der endvidere i princippet ikke være noget i vejen for, at en vælger får udleveret begge stemmesedler, inden vælgeren afgiver sin stemme til begge valgbehandlinger samtidig i stemmerummet. I så fald skal kommunalbestyrelsen dog sørge for, at vælgeren ved tydelig skiltning bliver behørigt vejledt om den valgte procedure. Det kan i den forbindelse være hensigtsmæssigt at vejlede vælgeren om vigtigheden af at beholde sin stemmeseddel, indtil man går ind i stemmerummet, og om vigtigheden af ikke at stemme, før man er inde i stemmerummet. Endvidere skal kommunalbestyrelsen ved skiltning og udformning af stemmekasser samt ved indskærpelse over for de valgtilforordnede om vigtigheden af, at de holder nøje øje med, at vælgerne lægger stemmesedlerne i de rigtige stemmekasser, sikre sig, at stemmesedlerne havner i de respektive stemmekasser, der hører til de to forskellige valgbehandlinger.

7.1. Kommunalbestyrelsens forberedelse af afstemningen

Kommunalbestyrelsen skal sørge for lokaler til afstemningen samt det nødvendige antal stemmerum og stemmekasser, se folketingsvalglovens § 45, stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal i øvrigt sørge for, at der er truffet de nødvendige forberedelser til afstemningen på hvert afstemningssted, se folketingsvalglovens § 45, stk. 4. Det indebærer bl.a., at kommunalbestyrelsen skal sørge for det nødvendige antal valgborde m.v. med den nødvendige bemanning. Der er ikke nærmere regler i loven om, hvor mange valgborde, stemmerum og stemmekasser der skal være på de enkelte afstemningssteder i forhold til antallet af vælgere ved afstemningsstederne. Det må kommunalbestyrelsen afgøre ud fra erfaringerne fra tidligere valg med, hvad der i praksis er nødvendigt på de enkelte afstemningssteder, og hvad der er muligt under hensyn til de pladmæssige forhold, og hvor mange tilforordnede vælgere, der vil kunne udpeges. Det vil dog være hensigtsmæssigt at prøve at undgå, at der er mere end 1.500

vælgere pr. bord (valgliste), da dette normalt kan føre til kødannelse på visse tidspunkter under afstemningen.

Stemmerum og stemmekasser skal være indrettet som fastsat i folketingsvalglovens § 45, stk. 2. Der skal bl.a. være det nødvendige udstyr i hvert stemmerum for, at vælgerne kan afgive deres stemme (skriveplade, blyant eller andet egnet skriveredskab). Det fremlagte skriveredskab behøver ikke være en blyant eller sort eller blå kuglepennen, men må godt have en mere synlig farve, f.eks. rød, hvis kommunalbestyrelsen for eksempel måtte vurdere, at det vil lette stemmeoptællingen, hvis afkrydsningens farve således var mere tydelig.

Stemmekasserne skal være indrettet således, at ingen stemmeseddel kan tages ud, uden at stemmekassen åbnes. Stemmekasserne skal kunne låses eller forsegles. Se lovens § 45, stk. 2. Lukning af stemmekasser med plastiktrops eller andet materiale, der kan klippes op og erstattes af nye, er *ikke* tilstrækkelig.

7.1.1. Fysisk tilgængelighed til stemmeafgivningen

På hvert afstemningssted (i hvert stemmelokale) skal der være indrettet et stemmerum, hvor der er plads til, at tre personer kan opholde sig samtidig. Det skyldes, at stemmerummet skal have plads til, at der ud over vælgeren kan være to valgstyrere eller tilforordnede vælgere, eller en valgstyrer/tilforordnet vælger og en personligt udpeget hjælper, når en vælger har brug for hjælp til at afgive sin stemme, se nedenfor i afsnit 7.3. Det særlige stemmerum skal så vidt muligt være stort nok til, at det ud over to hjælpere kan benyttes af en vælger i kørestol.

Når kommunalbestyrelsen udpeger de bygninger/lokaler, der skal bruges under afstemningen, skal kommunalbestyrelsen i øvrigt tage hensyn til, at lokalerne og stemmerummene så vidt muligt skal være tilgængelige for kørestolsbrugere og andre stærkt bevægelseshæmmede. Kommunalbestyrelsen kan få rådgivning af Statens Byggeforskningsinstitut om, hvordan stemmelokalerne skal indrettes fysisk, og om, hvilke mål et stemmerum skal have, for at det også vil kunne benyttes af kørestolsbrugere. Statens Byggeforskningsinstitut kan kontaktes på tlf.nr. 99 40 25 25 eller e-mail: sbi@sbi.aau.dk. Se også instituttets hjemmeside, der findes på adressen: www.sbi.dk/tilgaengelighed/bygningsindretning.

7.1.2. Opslag

Der skal være opslag i stemmelokalerne, der viser alle kandidatlisters navne og bogstavbetegnelse samt alle kandidaters navne i den rækkefølge, hvori de er anført på stemmesedlerne. Opslagene skal endvidere indeholde oplysning om de valgforbund, der er anmeldt. Se afsnit 6.2.2.

Det vil være hensigtsmæssigt, at der hænges opslag op i stemmerummene, som vejleder vælgeren om, hvordan vælgeren skal bære sig ad med at stemme, og om, at det er muligt at få byttet stemmesedlen til en ny, hvis man kommer til at sætte krydset forkert, se folketingsvalglovens § 48, stk. 2.

7.1.3. Andre forberedelser

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er truffet de nødvendige forberedelser til afstemningen på hvert afstemningssted, herunder at valgstyrene og de tilfornordnede vælgere er oplyst om deres opgaver på valgdagen, se folketingsvalglovens § 45, stk. 4.

Bemærk, at kommunalt ansat personale kan udpeges til at hjælpe valgstyrene og de tilfornordnede vælgere under afstemningen. Også kommunalt ansatte, der ikke bor i opstillingskredsen, kan deltage. Afstemningen skal dog ske under valgstyrenes ansvar, kontrol og instruktion. Opgaverne under afstemningen kan herudover ikke overlades til andre.

Kommunalbestyrelsen skal fastsætte nærmere regler om, hvordan opgaverne på afstemningsstedet skal varetages, herunder om hvordan nøglerne til stemmekasserne skal opbevares.

Det er ikke tilladt at ryge i indendørs lokaliteter, som offentligheden har adgang til, se rygelovens § 18, stk. 1 (lov nr. 512 af 6. juni 2007 om røgfri miljøer). Det er derfor ikke tilladt at ryge i stemmelokalerne. Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte at indrette rygerum og rygekabiner, hvor rygning kan finde sted, se rygelovens § 18, stk. 2. Hvad der forstås ved et rygerum og en rygekabine, fremgår af rygelovens § 3, stk. 1 og 2.

Hvis stemmelokalerne befinder sig på en skole eller en anden institution for børn og unge under 16 år, må der heller ikke ryges på skolens eller institutionens udendørs arealer, jf. lovens § 8, stk. 1. Det følger af lovens § 8, stk. 2, at det på sådanne skoler og institutioner vil være tilladt at indrette rygerum. Derimod vil det ikke være tilladt at opstille rygekabiner.

7.2. Den almindelige fremgangsmåde ved stemmeafgivningen

Den almindelige fremgangsmåde ved stemmeafgivningen er fastsat i folketingsvalglovens §§ 47 og 48 med de afvigelser, der er en følge af, at der ikke som til folketingsvalg kan opstilles kandidater uden for partierne, se Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1.

I folketingsvalglovens § 47 er følgende fastsat:

»§ 47. Valgret udøves ved personligt fremmøde på afstemningsstedet. Vælgeren skal inden stemmeafgivningen aflevere sit valgkort til valglisteføreren. Har en vælger ikke medbragt valgkort, udskrives et valgkort. Valgliste-

føreren skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato. Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel give oplysning om sit navn og sin bopæl. Hvis der er tvivl om en vælgers identitet, skal denne fastslås, om fornødent ved fremlæggelse af dokumentation herfor. Derefter, og når valglisteføreren har afmærket vælgerens navn på valglisten, udleveres en stemmeseddel til vælgeren.«

Stemmeafgivningen sker i stemmerummet, hvor kun vælgeren må være til stede, se lovens § 48, stk. 1, 1. pkt. På stemmesedlen sætter vælgeren et kryds ud for navnet på en kandidat eller partinavnet på en kandidatliste, se folketingsvalglovens § 48, stk. 1, 2. pkt., sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, og § 30.

I folketingsvalglovens § 48, stk. 2 og 3, er følgende fastsat:

»Stk. 2. En vælger kan få ombyttet sin stemmeseddel, hvis den er fejlagtigt afkrydset eller ved uagtsomhed gjort ubrugelig. Ombytning kan ikke ske, efter at stemmesedlen er lagt i stemmekassen.

Stk. 3. Når stemmeafgivningen er foretaget, sammenfolder vælgeren stemmesedlen, således at ingen kan se, hvordan der er stemt. Derefter lægger vælgeren stemmesedlen i stemmekassen i overværelse af en tilfornordnet vælger.«

Vælgere, der har afgivet en brevstemme, som er taget i betragtning, kan ikke stemme ved afstemningen på valgdagen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, jf. folketingsvalglovens § 67.

Det er en betingelse for at have ret til at stemme, at vælgeren er optaget på valglisten, se Europa-Parlamentsvalglovens § 4. Møder en vælger, der på 16.-dagen før valgdagen er registreret som forsvunden i CPR og derfor ikke er optaget på valglisten, frem på et afstemningssted på valgdagen, skal den pågældende manuelt optages på valglisten for at vedkommende kan stemme. Se herom afsnit 4.2.1.1.

Det er ikke nogen betingelse, at valgkort medbringes ved stemmeafgivningen, se folketingsvalglovens § 47, 3. pkt. som gengivet ovenfor. Personer uden fast opholdssted, som kun får tilsendt et valgkort, hvis de anmoder om det, kan ligesom de vælgere, der har glemt at medbringe deres valgkort, stemme på valgdagen uden valgkort, hvis de medbringer legitimation, f.eks. kørekort, pas eller sundhedsbevis. Stemmeafgivning uden valgkort kan alene ske på det afstemningssted, som den seneste bopælskommune anviser. Oplysning herom fås ved henvendelse til den pågældende kommune.

Efter en ændring i 2012 af bl.a. folketingsvalglovens regler om stemmeafgivning på valgdagen (se § 3 i lov nr. 1252 af 18. december 2012), som Europa-Parlamentsvalgloven henviser til, skal valglisteføreren

fremover forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato, se lovens § 47, 4. pkt. Ændringen er gennemført for at højne sikkerheden omkring identifikation af vælgeren på valgdagen. Den nævnte procedure blev i forvejen anvendt i nogle kommuner, men er fremover gjort obligatorisk. Vælgeren skal i øvrigt fortsat på forespørgsel oplyse sit navn og sin bopæl/adresse.

Som det fremgår af folketingsvalglovens § 47, 6. pkt., skal en vælgers identitet fastslås, hvis der er tvivl herom. Dette kan om nødvendigt ske ved, at vælgeren bliver bedt om at fremlægge dokumentation herfor (ID). Det vil ikke være i overensstemmelse med loven, hvis der kræves ID af alle, der stemmer. Dokumentation for en vælgers identitet skal alene kræves i tilfælde, hvor der er tvivl om den pågældende vælgers identitet. Der kan endvidere ikke stilles et generelt krav om billedlegitimation, mens der konkret vil kunne stilles krav herom, hvis der, efter at vælgeren har fremvist legitimation uden billede, stadig er tvivl om vælgerens identitet.

Valglisteføreren skal efter folketingsvalglovens § 47, sidste pkt., afmærke vælgerens navn på valglisten. Afmærkning på valglisten kan ske ved afkrydsning af den rubrik, hvor vælgerens navn står anført på valglisten. Der er endvidere ikke noget i vejen for, at der i valglisten af praktiske årsager sættes nr. ud for vælgerne, efterhånden som de møder op for at stemme på valgdagen, og at samme nr. påføres den pågældende vælgers valgkort.

Ministeriet skal i den forbindelse indskærpe, at de stemmesedler, der udleveres til vælgerne, ikke må påføres et nr. eller nogen anden form for påskrift før udleveringen til vælgeren. Valgstyrerne/de tilfornordnede vælgere skal gives klare instrukser herom.

De valgkort, som valglisteføreren modtager fra de vælgere, der møder frem for at stemme på afstemningsstedet, eller som udskrives for de vælgere, som ikke har medbragt valgkort, skal opbevares på afstemningsstedet. Hermed sikres dokumentation for, at afmærkningen på valglisten af, at vælgeren har stemt, er korrekt.

Valglisteføreren må, inden stemmesedlen udleveres, sikre sig, at vælgeren ikke er afmærket på valglisten som en vælger, der tidligere har stemt, og at afmærkningen på valglisten er korrekt. Viser det sig, at vælgeren er afmærket på valglisten som en vælger, der tidligere har stemt, må valglisteføreren derfor undersøge, om vælgerens brevstemme eller valgkort er afleveret til afstemningsstedet. I særlige tilfælde kan det vise sig nødvendigt at undersøge, om en anden vælger ved en fejl har udleveret den pågældende vælgers valgkort.

Om elektroniske valglisten se afsnit 4.12.

7.3. Reglerne om hjælp til stemmeafgivningen på valgdagen

Reglerne om hjælp til stemmeafgivningen blev ændret ved en lovændring i 2008.

Vælgere, der på grund af manglende førighed, svagelighed eller lignende ikke kan bevæge sig ind i stemmelokalet eller stemmerummet eller i øvrigt afgive stemme på den foreskrevne måde, kan forlange at få den nødvendige hjælp til stemmeafgivningen. Der kan i den forbindelse ske de nødvendige lempelser i den foreskrevne fremgangsmåde, se folketingsvalglovens § 49, stk. 1.

Retten til at forlange hjælp ved stemmeafgivningen gælder *alle* vælgere, herunder fysisk og psykisk handicappede, der har behov for hjælp til stemmeafgivningen. Også vælgere med behov for at få forklaret stemmesedlens indhold og få vejledning om fremgangsmåden ved stemmeafgivningen har ret til at få hjælp hertil.

Skal en vælger have hjælp til at afgive stemme, skal to valgstyrere eller tilfornordnede vælgere, efter at vælgerens identitet er blevet sikret efter reglerne i folketingsvalglovens § 47, give vælgeren den fornødne hjælp, se folketingsvalglovens § 49, stk. 2, 1. pkt.

Enhver vælger, der har ret til at forlange hjælp til stemmeafgivningen, har ret til at forlange, at hjælpen i stedet for den ene af de to valgstyrere eller tilfornordnede vælgere ydes af en person, som vælgeren selv har udpeget, se folketingsvalglovens § 49, stk. 2, 2. pkt.

Ønsker vælgeren hjælp fra en personligt udpeget hjælper, skal der således i *alle* tilfælde tillige medvirke en myndighedsperson i form af en valgstyrer eller tilfornordnet vælger. Den person, vælgeren udpeger til at yde sig hjælp til stemmeafgivningen, kan kun yde hjælpen *i stedet for* den ene af de to valgstyrere eller tilfornordnede vælgere, som ellers skal yde hjælp til vælgerens stemmeafgivning.

Den tidligere gældende særlige regulering af blindes og svagsynedes mulighed for hjælp ved stemmeafgivningen, hvorefter blinde og svagsynede havde ret til *alene* at lade sig bistå af en personligt valgt hjælper *i stedet for* to valgstyrere eller tilfornordnede vælgere, er ophævet. Ønsker en blind eller svagsynet hjælp til stemmeafgivningen, skal der således også i disse tilfælde tillige medvirke en myndighedsperson i form af en valgstyrer eller tilfornordnet vælger.

Ønsker vælgeren ikke at udpege en personligt valgt hjælper, ydes hjælpen som hidtil af to valgstyrere eller tilfornordnede vælgere på valgdagen.

En kandidat, der er opstillet til valget, må ikke som valgstyrer eller tilfornordnet vælger yde hjælp til stemmeafgivningen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 3.

Dette gælder, uanset om vælgeren har udpeget en personligt valgt hjælper eller ej. En kandidat til valget (eller kandidatens ægtefælle, samlever eller anden nærtstående) må således ikke som myndighedsperson yde hjælp til stemmeafgivningen. Der er derimod ikke noget i vejen for, at en kandidat (eller kandidatens ægtefælle, samlever eller anden nærtstående) som personligt udpeget hjælper yder hjælp til stemmeafgivningen.

Vurderingen af, hvornår man er nærtstående, skal foretages efter forvaltningslovens almindelige regler om inhabilitet (se forvaltningslovens § 3).

Det er *vælgeren selv* og ingen andre, der over for en valgstyrelse eller tilforordnet vælger skal forlange at få hjælp til sin stemmeafgivning. Ingen vælger er tvunget til at modtage hjælp til stemmeafgivningen. En valgstyrelse eller tilforordnet vælger kan således ikke betinge en vælgers adgang til at afgive sin stemme af, at vedkommende vælger accepterer at lade sig bistå ved stemmeafgivningen, fordi valgstyrelsen eller den tilforordnede vælger skønner, at vedkommende vil have behov for hjælp. Dette gælder også blinde og svagsynede.

Vælgers ønske om at få hjælp til sin stemmeafgivning af en person, vælgeren selv har udpeget, skal være utvetydig og ikke kunne misforstås. Det er ikke tilstrækkeligt, at vælgeren ledsages af en anden person hen til en valgstyrelse eller tilforordnet vælger. Vælgeren skal også i denne situation sige til valgstyrelsen eller den tilforordnede vælger, at vælgeren ønsker at få hjælp til sin stemmeafgivning af en person, vælgeren selv har udpeget. Vælgers tilkendegivelse om behov for hjælp behøver ikke at blive fremsat umiddelbart over for valgstyrelsen eller den tilforordnede vælger, dvs. den kan f.eks. ske på et andet sprog end dansk og kan eventuelt formidles gennem en anden person, f.eks. en tolk.

Der er ikke begrænsninger i, *hvilken person* vælgeren ønsker at udpege som hjælper til ved stemmeafgivningen. Hjælperen behøver ikke at have valget til det valg, hvortil vælgeren ønsker at stemme. Hjælperen behøver heller ikke at være myndig, men skal dog have en sådan alder og modenhed, at vedkommende forstår karakteren af sin virksomhed. En valgstyrelse, en tilforordnet vælger eller en kandidat til valget kan også udpeges af vælgeren som hjælper.

Den person, vælgeren udpeger som hjælper til stemmeafgivningen, er ikke forpligtet til at påtage sig eller at udføre dette hverv, hvorimod hvervet som valgstyrelse eller tilforordnet vælger er et borgerligt ombud, se folketingsvalglovens § 31, stk. 1 og 2. Der ydes derfor heller ikke vederlag fra det offentlige til at hjælpe en vælger med stemmeafgivningen.

At hjælpen gives *i forening* mellem myndighedspersonen og den person, der er udpeget af vælgeren selv, indebærer,

at den praktiske bistand til selve stemmeafgivningen gives af både myndighedspersonen og den person, der er udpeget af vælgeren selv. I det omfang, en praktisk opgave kun kan udføres af én person alene, f.eks. afkrydsning på stemmesedlen, må det aftales mellem myndighedspersonen og den person, der er udpeget af vælgeren selv, hvem der udfører opgaven. I tilfælde af uenighed kan det almindelige hensyn til valghandlingens uforstyrrede afvikling i ro og orden føre til, at en valgstyrelse må tilkaldes for at give anvisninger for stemmeafgivningens afvikling, som hjælperen skal rette sig efter, se folketingsvalglovens § 50.

Den person, vælgeren udpeger til at hjælpe vælgeren med stemmeafgivningen, er forpligtet til at hjælpe vælgeren i overensstemmelse med *valglovgivningen*. Den person, vælgeren udpeger til at hjælpe sig med stemmeafgivningen, må ikke give vælgeren råd eller opfordring med hensyn til, hvad vælgeren skal stemme på, sammenlign folketingsvalglovens § 51, ligesom vedkommende heller ikke må udsætte vælgeren for anden form for holdningsmæssig påvirkning. Hjælperen må heller ikke optræde støjende eller truende eller på anden måde forstyrre den offentlige ro og orden. Hjælperen må heller ikke forhindre, at det kun er vælgeren, myndighedspersonen og hjælperen, der overværer vælgerens stemmeafgivning, sammenlign folketingsvalglovens § 48, stk. 1. Det er i første række den myndighedsperson, der er til stede ved stemmeafgivningen, som skal sørge for, at disse principper bliver overholdt ved stemmeafgivningen. Hvis det ikke er tilfældet, skal myndighedspersonen afbryde stemmeafgivningen og tilkalde en valgstyrelse. Hjælperen skal som andre personer i stemmelokalet rette sig efter valgstyrelsens anvisninger og skal om nødvendigt, hvis valgstyrelsen bestemmer dette, forlade lokalet, se folketingsvalglovens § 50, 1. og 2. pkt. Medmindre vælgeren ikke ønsker at få hjælp til at stemme, skal den nødvendige hjælp til vælgers stemmeafgivning herefter gives af to valgstyrelser eller tilforordnede vælgere i overensstemmelse med den almindelige regel herom. Vælgeren kan også udpege en ny personlig hjælper.

En vælger må kun få hjælp til at afkrydse stemmesedlen, hvis vælgeren umiddelbart over for dem, der giver hjælp, utvetydigt kan tilkendegive, hvad vælgeren ønsker at stemme, se folketingsvalglovens § 49, stk. 4.

Giver en myndighedsperson og den person, der er udpeget af vælgeren selv, vælgeren hjælp til at stemme, skal vælgeren umiddelbart over for *både* den person, der er udpeget af vælgeren selv, *og* myndighedspersonen utvetydigt kunne tilkendegive, hvad vælgeren ønsker at stemme. Det er ikke nok, at vælgers tilkendegivelse af, hvad vælgeren ønsker at stemme, alene opfattes som utvetydig af den person, der er udpeget af vælgeren selv. Hvis myndighedspersonen og den person, der er udpeget af vælgeren selv, er uenige om, hvad vælgeren tilkendegiver om, hvad vælgeren vil stemme, kan vælgers tilkendegivelse om

sin stemmeafgivning ikke kan betragtes som utvetydig, medmindre tvivlen umiddelbart kan afklares ved supplerende neutrale spørgsmål til vælgeren.

En håndskrevet eller maskinskrevet seddel, som vælgeren selv har taget med, hvor der står, hvad vælgeren ønsker at stemme, er ikke en *umiddelbar* tilkendegivelse om, hvad vælgeren ønsker at stemme. En tilkendegivelse formidlet gennem tolk er heller ikke en umiddelbar tilkendegivelse. Vælgeren må i disse tilfælde supplerende tilkendegive umiddelbart over for hjælperne, hvad vælgeren ønsker at stemme. Det er forudsat i valglovgivningen, at den nødvendige kommunikation om vælgerens stemmeafgivning mellem vælgeren og dem, der hjælper vælgeren med stemmeafgivningen, foregår på dansk.

Vælgerens tilkendegivelse om, hvad vælgeren ønsker at stemme, skal være *utvetydig* og må ikke kunne misforstås. Når man bedømmer dette kan man tage udgangspunkt i de krav, der stilles til, at en skriftlig tilkendegivelse på en brevstemmeseddel med tilstrækkelig sikkerhed viser, hvad vælgeren ønsker at stemme, se afsnit 9.4.2. Der vil ikke være noget i vejen for umiddelbart at afklare tvivlen ved at stille vælgeren supplerende neutrale spørgsmål.

Hvis det er nødvendigt, skal en vælger have mulighed for at afgive stemme umiddelbart uden for stemmelokalet, f.eks. i en bil parkeret ved afstemningsstedet. To valgstyrelser eller tilforordnede vælgere skal i så fald bringe stemmesedlen ud til vælgeren, når de har sikret sig vælgerens identitet efter reglerne i folketingsvalglovens § 47. Når vælgeren har stemt og foldet stemmesedlen sammen, lægger valgstyrelserne eller de tilforordnede stemmesedlen ned i en transportabel stemmekasse og bærer stemmekassen tilbage til stemmelokalet.

Det er meget vigtigt, at stemmeafgivningen sker på en betryggende måde, så de pågældende vælgere ikke bliver udsat for nogen påvirkning med hensyn til, hvordan de skal stemme, og så ingen får mulighed for at finde ud af, hvad vælgeren har stemt. Heraf følger bl.a. at stemmeafgivningen uden for stemmelokalet må tilrettelægges således, at eventuel hjælp til stemmeafgivningen sker *uden for hørevidde af andre* end de pågældende medvirkende valgstyrelser/tilforordnede vælgere og en eventuel hjælper, vælgeren har udpeget. Tilsvarende gælder, at stemmeafgivningen i selve stemmerummet må tilrettelægges således, at det eventuel hjælp til stemmeafgivningen vanskeligt kan høres af andre end de medvirkende valgstyrelser/tilforordnede vælgere og en eventuel hjælper, vælgeren har udpeget.

Hvis en vælger, der afgiver stemme umiddelbart uden for stemmelokalet, skal have hjælp til at afkrydse stemmesedlen, er det kun *enten* de to valgstyrelser eller tilforordnede vælgere, der giver vælgeren den nødvendige hjælp, *eller* den hjælper, som vælgeren selv har udpeget samt den medvirkende myndighedsperson, der må være med til

stemmeafgivningen og få at vide, hvad vælgeren har stemt.

De personer, der står for afstemningen, må ikke under afstemningen give en vælger råd eller opfordring med hensyn til, på hvilket parti (kandidatliste) eller hvilken kandidat vælgeren skal stemme. De må ikke oplyse over for uvedkommende, om en vælger har været til stede for at afgive stemme eller i øvrigt oplyse forhold vedrørende en vælgers stemmeafgivning. Se folketingsvalglovens § 51, stk. 1.

De myndighedspersoner, der medvirker ved afstemningen, har således *tavshedspligt* med hensyn til, hvad de får at vide om en vælgers stemmeafgivning. Det gælder også, hvis myndighedspersonen medvirker som hjælper.

Det Centrale Handicapråd har udarbejdet en vejledning til kommunerne om tilgængelighed til valg for personer med funktionsnedsættelse. Vejledningen kan fortsat hentes på adressen:

http://www.dch.dk/sites/default/files/Tilg%C3%A6ngelig_hedtilvalgWEB_0.pdf.

7.4. Opretholdelse af ro og orden i stemmelokalerne

Ifølge folketingsvalglovens § 50 kan valgstyrelserne bestemme, at det ud over de personer, der står for afstemningen, kun er de vælgere, der skal afgive stemme, der må opholde sig i stemmelokalet. Valgstyrelserne kan også begrænse antallet af de vælgere, der må være til stede, når hensynet til ro og orden i stemmelokalerne kræver det. De tilstedeværende skal rette sig efter valgstyrelsernes anvisninger.

Reglerne i den tidligere folketingsvalglov, hvorefter de opstillede kandidater – og for hver kandidat en vælger, som kandidaten angav over for valgstyrelserne – havde en særlig ret til at opholde sig i stemmelokalet, er ophævet. Det var dog ikke været meningen at ændre eventuelle lokale traditioner for, at kandidater og deres eventuelle repræsentanter kunne være til stede på afstemningsstederne. Det er dog valgstyrelserne, der beslutter, om og i hvilket omfang de pågældende må være til stede under afstemningen.

Borgmesteren hører til de personer, der står for afstemningen, og har derfor ret til at opholde sig i stemmelokalerne.

Den person, en vælger selv har udpeget til at hjælpe sig med stemmeafgivningen, se afsnit 7.3., hører ikke til de personer, der står for afstemningen. Valgstyrelserne kan derfor bortvise sådanne hjælpere, når hensynet til ro og orden i stemmelokalerne kræver det.

7.5. Valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning er ikke tilladt i stemmelokalerne m.v.

Valgstyrene skal sørge for, at vælgerne ikke bliver udsat for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i stemmelokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil, se folketingsvalglovens § 50.

Påbuddet for valgstyrene om at sørge for, at vælgerne ikke bliver udsat for valgagitation, blev ved en lovændring i 2012 (se § 3 i lov nr. 1252 af 18. december 2012) udstrakt til også at gælde enhver anden form for holdningsmæssig påvirkning. Der er dog alene tale om en kodificering af de almindelige valgretlige grundsætninger om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valghandlingens afvikling, som valgstyrene hidtil også er blevet påbudt at bidrage til at opretholde i ministeriets vejledninger om afholdelse af valg. Forbuddet mod valgagitation og anden holdningsmæssig påvirkning af vælgeren indebærer således, at der ikke må uddeles propagandamateriale eller hænges valgplakater op eller på anden måde udøves egentlig valgagitation i de nævnte lokaliteter eller de umiddelbare adgangsveje hertil, f. eks. gange, trapper samt efter omstændighederne skolegårde og lignende. Se nedenfor.

Endvidere må materiale, der ganske vist ikke agiterer for et bestemt synspunkt i forbindelse med aktuelle politiske spørgsmål eller giver udtryk for en bestemt politisk holdning eller lignende, men som udsætter vælgeren for holdningsmæssige påvirkninger, ikke være fremlagt eller ophængt i valglokalet eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. Heller ikke oplysende materiale om emnerne for valget eller om aktuelle politiske spørgsmål, må være fremlagt eller ophængt i valglokalet eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil.

Forbuddet gælder enhver form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren, uanset mediet hvorved eller måden hvorpå eller personen hvorfra den holdningsmæssige påvirkning finder sted. Holdningsmæssig påvirkning via kommunens eller valgstyres eller tilfornede vælgere tændte elektroniske medier (TV, computere, mobiltelefoner, smartphones og tablets m.v.) er omfattet af forbuddet.

Der må således ikke være et tændt TV i stemmelokalerne.

Også holdningsmæssig påvirkning fra andre vælgere er omfattet af forbuddet. Det er dog forudsat i loven, at valgstyrene alene skal skride ind, når manifestationerne er af en vis påtrængende karakter. At vælgere, der møder op for at stemme, bærer emblemer, mærkater eller lignende med opfordringer til at stemme på et bestemt parti eller en bestemt kandidat eller har deres mobiltelefoner, smartphones, tablets m.v. tændte, er normalt ikke i sig selv nok til, at valgstyrene skal skride ind.

Derimod må valgstyrene og tilfornede vælgere samt kommunalt ansatte, der deltager i afviklingen af afstemningen, dvs. valgstyrene og tilfornede og kommunalt ansatte, overhovedet ikke bære politiske emblemer, mærkater eller lignende. De må heller ikke bære mærkater, emblemer eller lignende, der agiterer for et bestemt synspunkt i forhold til aktuelle politiske spørgsmål eller i øvrigt giver udtryk for en bestemt politisk holdning eller lignende.

Det er ikke i strid med bestemmelsen at bære dannebrogseemblemer eller lignende eller at flage med dannebrogflag.

Det er endvidere ikke i strid med bestemmelsen at bære skilte med angivelse af navn, stilling, funktion ved valget eller lignende. Kommunalbestyrelsen kan i den forbindelse give valgstyrene, tilfornede vælgere eller kommunalt ansat personale, der deltager i afviklingen af afstemningen, nærmere anvisninger om, hvorledes det mest hensigtsmæssigt synliggøres overfor vælgerne, hvem der kan rettes henvendelse til, hvis der er spørgsmål i forbindelse med valghandlingen. Anvisningerne skal gives i overensstemmelse med almindelige grundsætninger om saglighed og lighed i forvaltningen.

Af hensyn til iagttagelsen af forbuddet mod, at valgstyrene og tilfornede vælgere ikke under afstemningen giver vælgerne råd eller opfordring med hensyn til, hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren skal stemme på, se lovens § 51, stk. 1, skal ministeriet henstille, at valgstyrene, tilfornede vælgere og evt. medhjælpende kommunalt ansat personale alene henvender sig til vælgerne på dansk.

Valgstyrene skal i øvrigt sørge for, at vælgerne kan komme uforstyrret til og fra stemmelokalerne. Placering af valgplakater m.v. på afstemningsstedets matrikel (f.eks. i en skolegård) er ikke i sig selv i strid med folketingsvalglovens § 50. Det afgørende efter loven er, om der er tale om valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning på »steder i umiddelbar tilknytning« til stemmelokalerne. Valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning på afstemningsstedets matrikel skal imidlertid foregå i en så passende afstand fra indgangsdøren til den bygning, hvor stemmelokalerne ligger, at det ikke sker »i umiddelbar tilknytning« til stemmelokalerne. Er der tale om en større bygning med flere indgangsdøre, er den eller de relevante indgangsdøre i denne sammenhæng dem, som vælgerne skal bruge, når de møder frem for at stemme på valgdagen.

Vurderingen af, hvad der må anses for »passende afstand«, vil afhænge af de konkrete adgangsforhold til bygningen med stemmelokalerne.

Kommunalbestyrelsen kan som ejer, eventuelt bruger, af den matrikel, hvor bygningen med stemmelokaler ligger, imidlertid beslutte, om valgagitation på afstemningsste-

dets matrikel i det hele taget skal være tilladt, uanset om en sådan valgagitation ikke i øvrigt ville være i strid med forbuddet mod valgagitation i stemmelokalerne og andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. Kommunalbestyrelsen vil således f.eks. kunne vælge den praksis ikke at tillade benyttelse af valgplakater, herunder »levende plakatsøjler«, på matriklen. Kommunalbestyrelsens afgørelse skal træffes i overensstemmelse med almindelige grundsætninger om saglighed og lighed i forvaltningen.

Områder på eller ud til offentlig gade eller vej er ikke omfattet af forbuddet mod valgagitation i stemmelokalerne og andre steder i umiddelbar tilknytning hertil, selv om de måtte ligge tæt på indgangsdøren til bygningen med stemmelokaler.

Om kommunalbestyrelsens tilladelse til opsætning af valgplakater på kommunens vejarealer, se afsnit 6.3.2. ovenfor.

Der er intet i vejen for, at kommunalbestyrelsen frem mod valgdagen ved forskellige tiltag som f.eks. annoncer, kampagner el. lign. forsøger at få vælgerne til at møde frem og stemme på valgdagen. Der er imidlertid ikke i valglovgivningen hjemmel til f.eks. udlodning af præmier eller lignende til (nogle af) vælgerne i forbindelse med, at de møder frem og afgiver deres stemme. Det er endvidere ikke en opgave, som kommunalbestyrelsen kan påtage sig med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne. Endelig vil en sådan præmieudlodning formentlig være i strid med forbuddet mod begunstiggelse af enkeltpersoner, som også følger af kommunalfuldmagtsreglerne.

7.6. *Indsamlinger på afstemningsstederne*

Kommunalbestyrelsen afgør, om der må ske indsamlinger til velgørende formål (Røde Kors, Folkekirkens Nødhjælp m.v.) på valgdagen ved de enkelte afstemningssteder. Kommunalbestyrelsen kan i den forbindelse stille betingelser om, hvor store indsamlingsbøsserne må være, og hvor de må stå m.v. Indsamlingsbøsserne skal selvsagt placeres uden for stemmelokalerne. Eventuelle indsamlinger skal i øvrigt foregå således, at de ikke på nogen måde kan forstyrre afstemningshandlingen, herunder gøre det besværligt at komme ind og ud af stemmelokalerne.

Kommunalbestyrelsen vil efter ministeriets opfattelse også vil kunne tillade salg af lotterisedler til velgørende formål ved afstemningsstederne, når de øvrige betingelser, der gælder for tilladelse af indsamlinger til velgørende formål i øvrigt, er opfyldt.

Kommunalbestyrelsens afgørelse af, om og i bekræftende fald på hvilke betingelser der skal gives tilladelse til sådanne indsamlinger, skal i øvrigt træffes i overensstemmelse med almindelige grundsætninger om saglighed og lighed i forvaltningen med henblik på at sikre, at afstemningen kan foregå uforstyrret.

7.7. *Andre afstemninger samtidig med valg*

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der i forbindelse med Europa-Parlamentsvalget skal afholdes en særlig lokal afstemning. En forudsætning herfor er, at den lokale afstemning tilrettelægges på en sådan måde, at den lokale afstemning foregår tydeligt og klart adskilt fra Europa-Parlamentsvalget, herunder med særlige valgborde, stemmerum og stemmekasser og så vidt muligt i adskilte lokaler med særskilte adgangsveje til de pågældende stemmelokaler. Den lokale afstemning skal herudover tilrettelægges på en måde, så den ikke kan virke forstyrrende på vælgerne adgang til at stemme ved Europa-Parlamentsvalget eller på gennemførelsen af afstemningen i øvrigt, og sådan, at Europa-Parlamentsvalget har første prioritet i forhold til den lokale afstemning.

7.8. *Exit polls*

Loven indeholder ikke bestemmelser, om og i bekræftende fald på hvilke betingelser der kan foretages meningsmålinger på afstemningsstederne på valgdagen, efter at vælgerne har afgivet deres stemme (exit polls).

Efter lovens § 50 skal vælgerne kunne stemme uden at blive udsat for nogen form for holdningsmæssig påvirkning umiddelbart inden.

Der må derfor ikke foretages meningsmålinger på valgdagen i stemmelokalerne eller på steder i umiddelbar tilknytning hertil. Der er ikke noget i vejen for at afholde meningsmålingen uden for stemmelokalerne og steder i umiddelbar tilknytning hertil, blot man først henvender sig til vælgerne, efter at de har stemt.

Meningsmålinger, der afholdes inden for afstemningsstedets matrikel, kan kun foretages med kommunalbestyrelsens tilladelse. Kommunalbestyrelsens afgørelse, om og i bekræftende fald på hvilke betingelser der skal gives tilladelse, skal træffes i overensstemmelse med almindelige grundsætninger om saglighed og lighed i forvaltningen med henblik på at sikre, at afstemningen kan foregå uforstyrret.

Kommunalbestyrelsen må derfor ikke ud fra et ønske om at forhindre afholdelsen af sådanne meningsmålinger give afslag eller gøre en tilladelse betinget af, at resultatet først offentliggøres efter afstemningens afslutning for at forhindre, at sådanne meningsmålinger afholdes.

Meningsmålinger på områder på eller ud til offentlig gade eller vej kan derimod foretages uden tilladelse fra kommunalbestyrelsen.

Efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse gælder der ikke et forbud mod offentliggørelse af sådanne meningsmålinger, inden afstemningen på valgdagen er afsluttet. Et sådant forbud kan nemlig ikke udledes af forbuddet i loven mod foretagelse af stemmeoptælling og

offentliggørelse af resultatet inden kl. 23.00 på valgdagen (når det sidste valgsted i EU er lukket). Se afsnit 9.3.

7.9. Pressens adgang til stemmelokalerne

Det er valgstyrene på vedkommende afstemningssted, der som ansvarlige for afstemningen på valgdagen afgør, om og på hvilken måde pressen, herunder et tv-reportagehold, skal have adgang til et stemmelokale.

Valgstyrene skal sikre, at pressen ikke får adgang til stemmelokalerne på en måde, der strider mod stemmehemmeligheden. Pressen må derfor under ingen omstændigheder overvære en vælgers stemmeafgivning i stemmerummet, hvor kun vælgeren og de, der efter loven må give vælgeren den nødvendige hjælp til stemmeafgivningen, må være til stede, se folketingsvalglovens § 48, stk. 1, og § 49. I de tilfælde, hvor en vælger får lov til at stemme uden for stemmelokalet, må pressen heller ikke overvære vælgerens stemmeafgivning på en sådan måde, at pressen kan se, hvorledes vælgeren har stemt, se folketingsvalglovens § 49. Pressen må heller ikke se, hvorledes en vælger har stemt, inden vælgeren lægger stemmesedlen i stemmekassen, da vælgeren skal folde stemmesedlen sammen på en sådan måde, at ingen kan se, hvorledes vælgeren har stemt, se folketingsvalglovens § 48, stk. 3. Dette gælder, uanset om vælgeren udtrykkeligt ønsker, at andre kan se, hvad vælgeren har stemt. Vælgeren kan altså ikke bestemme, at andre skal se den udfyldte stemmeseddel, før den bliver lagt i stemmekassen.

Valgstyrene skal også sikre, at pressen ikke får adgang til stemmelokalerne på en måde, der strider mod forbuddet i lovens § 50 mod valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning, se afsnit 7.5. og 7.8. ovenfor. Hvis pressen får adgang til stemmelokalerne skal valgstyrene sikre, at pressen først henvender sig til vælgerne, efter at disse har stemt, at vælgerne kun afbildes/medvirker i reportagen efter eget ønske, og at reportagen fra stemmelokalerne ikke får karakter af valgagitation over for de vælgere, der er til stede i lokalet. Valgstyrenes afgørelse af, om og i bekræftende fald på hvilke betingelser det kan tillades, at pressen er til stede under afstemningen, skal træffes i overensstemmelse med almindelige grundsætninger om saglighed og lighed i forvaltningen med henblik på at sikre, at afstemningen kan foregå uforstyrret.

8. Brevstemmeafgivning

Ved Europa-Parlamentsvalg kan der brevstemmes efter de samme regler som ved folketingsvalg, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, med de to undtagelser, der følger af § 26, stk. 2. Undtagelserne vedrører dels fristen for at brevstemme i kommunerne på de steder, hvor enhver vælger kan brevstemme, se nedenfor i afsnit 8.2.2., dels fristen for at afgive brevstemme på danske skibe i udenrigsfart, se nærmere nedenfor i afsnit 8.6.2.

Bemyndigelsen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 3, hvorefter økonomi- og indenrigsministeren kan fastsætte regler om, at vælgere, der har valgt efter Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 2, (personer med dansk indfødsret, der bor i et andet EU-land) kun kan brevstemme på nærmere angivne danske diplomatiske eller konsulære repræsentationer, er ikke udnyttet. Enhver vælger til Europa-Parlamentsvalget, også personer med dansk indfødsret, der bor i et andet EU-land, kan således afgive brevstemme efter de samme regler som ved folketingsvalg.

8.1. De generelle regler om brevstemmeafgivning her i landet

Reglerne om brevstemmeafgivning her i landet findes i folketingsvalglovens §§ 53-56 og §§ 60-62, sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 26.

Efter disse bestemmelser, sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, 1. pkt., kan enhver vælger brevstemme i enhver kommune de sidste 3 måneder før valgdagen, dvs. fra tirsdag den 25. februar 2014, dog senest den næstsidste hverdag før valgdagen, det vil sige fredag den 23. maj 2014.

Visse nærmere angivne grupper af vælgere på sygehuse, i visse boliger og boformer efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger, samt i kriminalforsorgens anstalter og arresthusene kan brevstemme inden for de sidste tre uger før valgdagen, dvs. fra søndag den 4. maj 2014, til og med senest den næstsidste hverdag før valgdagen, dvs. senest fredag den 23. maj 2014.

Endelig kan vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førlighed ikke kan møde frem på afstemningsstedet, brevstemme i deres eget hjem, medmindre de har mulighed for at stemme på sygehuse og i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger.

Alle vælgere, herunder fysisk og psykisk handicappede, der har behov for hjælp ved brevstemmeafgivning, har ret til at modtage hjælp af en personligt udpeget hjælper, se nærmere nedenfor under afsnit 8.2.4. og 8.4.4.

Om stemmeafgivning på mindre øer, se nedenfor i afsnit 8.5.

Der afholdes ikke valg til Europa-Parlamentet på Færøerne og i Grønland. Der opstår derfor ikke spørgsmål om stemmeafgivning for færøske og grønlandske vælgere, der midlertidigt opholder sig i Danmark.

Ved brevstemmeafgivningen må kun anvendes det brevstemmemateriale, der er fremstillet af Økonomi- og Indenrigsministeriet, se afsnit 8.7.3. og 9.4.2. nedenfor.

Brevstemmematerialet til brug ved brevstemmeafgivning til Europa-Parlamentsvalg består af

- 1) en grå stemmeseddel, der er påtrykt ordene »Stemmeseddel til Europa-Parlamentsvalg« og forsynet med tre rubrikker til angivelse af henholdsvis bogstavbetegnelse, listebetegnelse (partinavn) og kandidatnavn,
- 2) en blå konvolut, der på forsiden er påtrykt ordene »Stemmeseddel til Europa-Parlamentsvalg« og en kortfattet vejledning om, hvordan stemmesedlen skal udfyldes,
- 3) et følgebrev. Følgebrevets ene side er forsynet med rubrikker til angivelse af den kommunalbestyrelse, følgebrevet skal sendes til, og vælgerens navn, fødselsdato, bopæl og underskrift i tilknytning til en fortrykt tekst, hvoraf det bl.a. fremgår, at den stemmeseddel, der fremsendes i den lukkede konvolut, er en stemmeseddel til Europa-Parlamentsvalget fra den vælger, der har underskrevet følgebrevet. Den samme side er endvidere forsynet med rubrikker i tilknytning til en fortrykt tekst til stemmemodtagerens attestation af vælgerens brevstemmeafgivning. Følgebrevets anden side er påtrykt en vejledning om fremgangsmåden ved afgivelsen af brevstemme. I nederste højre hjørne på vejledningssiden (bagsiden) er trykt enten: »Schultz 2008«, eller »Rosendahls-Schultz Grafisk 2014«.
- 4) En lysegrøn yderkuvert, der på forsiden i nederste venstre hjørne er påtrykt ordene »Stemmeseddel til Europa-Parlamentsvalg«. Forsiden er endvidere forsynet med rubrikker til angivelse af, hvilken kommunes kommunalbestyrelse yderkuverten skal sendes til. Yderkuvertens bagside er forsynet med rubrikker til angivelse af vælgerens navn, fødselsdato og bopæl.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har fået fremstillet nyt brevstemmemateriale til Europa-Parlamentsvalget i 2014. Brevstemmematerialet har samme format og indeholder samme bestanddele (se opregningen ovenfor) som tidligere oplag af brevstemmematerialet. Ændringerne består hovedsageligt i visse sproglige ændringer af bl.a. vejledningen til vælgeren på forsiden af den blå konvolut til stemmesedlen samt i følgebrevet. Rosendahls-SchultzGrafisk vil fortsat udsende evt. restoplag af materialet fremstillet i 2008 til Europa-Parlamentsvalget i 2009, før der udsendes materiale fremstillet i 2014.

Eventuelle restoplag af det brevstemmemateriale, ministeriet lod fremstille i 2008 til Europa-Parlamentsvalget i 2009, kan derfor fortsat benyttes. Tidligere restoplag kan derimod ikke benyttes, men skal kasseres.

Viser det sig alligevel nødvendigt i enkelte tilfælde at benytte restoplag af brevstemmemateriale til Europa-Parlamentsvalg fremstillet tidligere end i 2008, skal ministeriet gøre opmærksom på, at det kan give nogle proble-

mer i forhold til postsorteringen, hvis yderkuverten frankeres med en frankeringsmaskine, der påfører afsenderens postnummer. I dette tilfælde kan man risikere, at yderkuverten ved den maskinelle postsortering returneres til indehaveren af frankeringsmaskinen. Dette skyldes, at yderkuverten i det gamle materiale er mindre end i det nye brevstemmemateriale, som ministeriet har fået fremstillet. For at undgå dette skal brevstemmemodtageren overstrege afsenderadressen i frankeringsstemplet, inden brevet videregives til Post Danmark til postbesørgelse.

Brevstemmemateriale kan rekvireres hos Rosendahls-Schultz Distribution, Herstedvang 10, 2620 Albertslund, tlf. 43 22 73 00, telefax 43 63 19 69, e-post: distribution@rosendahls.dk. Det er ikke muligt at bestille brevstemmemateriale via internettet.

Bemærk, at kommunalbestyrelserne i henhold til en ændring af valglovgivningen i december 2012 fremover skal refundere staten udgifterne til det brevstemmemateriale, kommunen rekvirerer til brug for brevstemmeafgivningen som kommunalbestyrelsen står for de steder, hvor enhver vælger kan brevstemme, samt på visse institutioner, boliger og boformer omfattet af lov om social service og boliglovgivningen, i vælgerens hjem samt på afsides beliggende øer. Kommunerne vil derfor blive faktureret af Rosendahls-Schultz Distribution for det materiale, der bestilles. Udgifterne til brevstemmemateriale til brug for brevstemmeafgivning på sygehuse, kriminalforsorgens anstalter og arresthusene, på skibe og havanlæg samt i udlandet afholdes fortsat af Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Økonomi- og Indenrigsministeriet kan bestemme, at følgebrev og yderkuverter, som kommunalbestyrelsen har fået fremstillet, kan anvendes i stedet for de følgebrev og yderkuverter, som Økonomi- og Indenrigsministeriet har fået fremstillet, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 4, 4. pkt. I henhold hertil har Økonomi- og Indenrigsministeriet bestemt, at det følgebrev, som kommunalbestyrelsen kan udskrive fra KMD A/S's valgudskrivningssystem, samt den yderkuvert, der passer til dette følgebrev, skal sidestilles med følgebrev og yderkuverter, som Økonomi- og Indenrigsministeriet har fået fremstillet. Disse følgebrev og yderkuverter kan derfor anvendes ved den brevstemmeafgivning, som kommunalbestyrelsen står for, dvs. brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, samt i vælgerens hjem.

Brevstemmemateriale beregnet til folketingsvalg eller kommunale og regionale valg kan *ikke* benyttes til Europa-Parlamentsvalg. Brevstemmemateriale til folkeafstemninger kan heller *ikke* bruges, selv om der afholdes folkeafstemning om den fælles patentdomstol samme dag som valg til Europa-Parlamentet.

8.2. Særligt om brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. borgerservicecentre og lignende

Det er kommunalbestyrelsens ansvar at tilrettelægge og gennemføre brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme.

8.2.1. Ændring af bestemmelsen om brevstemmeafgivning i kommunen

Ved en lovændring i december 2012 (lov nr. 1252 af 18. december 2012) fik den almindelige bestemmelse om brevstemmeafgivning i kommunen i lovens § 53 en ny ordlyd. Lovændringen afskaffede det hidtil gældende krav om, at en vælger skulle være forhindret i at møde frem på afstemningsdagen, samt ændrede det hidtidige krav om, at vælgeren kunne brevstemme på ethvert folkerregister til, at vælgeren kan brevstemme i enhver *kommune* her i landet.

Hensigten med ændringen har været at tilpasse bestemmelsens ordlyd til den praksis, der efterhånden har udviklet sig i forhold til brevstemmeafgivningen i kommunerne. Heri ligger for det første, at det i realiteten beroede på vælgerens egen afgørelse, om vælgeren var forhindret i at møde op på afstemningsstedet på valgdagen for at kunne brevstemme, da der ikke var noget krav om, at vælgeren skulle kunne dokumentere eller i øvrigt redegøre for, at den pågældende vælger ikke havde mulighed for at stemme på valgdagen. For det andet gav lovens tidligere stedlige betegnelse for, hvor brevstemmeafgivningen skulle foregå (i folkerestrene), heller ikke et helt retvisende billede af den brede anvendelse, som bestemmelsen har fået i praksis, hvor brevstemmeafgivningen finder sted i borgerservicecentre, samt under visse betingelser på biblioteker og i mobile enheder (bogbusser og lign.) m.v. Dertil kom, at begrebet »folkerestere« fandtes utidssvarende, da det ikke længere anvendes i CPR-lovgivningen.

Bestemmelsen har derfor nu følgende ordlyd:

»§ 53. Enhver vælger kan brevstemme i enhver kommune i landet.«

8.2.2. Betingelserne for brevstemmeafgivning

Enhver vælger kan brevstemme i enhver kommune her i landet i løbet af de sidste 3 måneder før valgdagen, dvs. fra tirsdag den 25. februar 2014, dog senest den næstsidste hverdag før valgdagen, dvs. senest fredag den 23. maj 2014, se folketingsvalglovens § 53 og § 56, sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, 1. pkt.

Enhver vælger, der kan identificere sig, se folketingsvalglovens § 61, har således en lovmæssig ret til inden for dette tidsrum at brevstemme i enhver kommune i hele landet på de steder, hvor kommunalbestyrelsen har bestemt, at vælgere kan brevstemme, se folketingsvalglovens § 53.

Det kan være hensigtsmæssigt at give adgang til at brevstemme på alle kommunens borgerservicecentre inklusiv filialer. I de kommuner, som er blevet væsentligt større efter kommunalreformen, kan det være hensigtsmæssigt at give vælgerne adgang til at brevstemme flere steder i kommunen, så vælgerne ikke får for lang afstand til et sted, hvor de kan brevstemme.

Det er forudsat i loven, at kommunalbestyrelsen ved valget af brevstemmeafgivningssteder skal sikre sig, at vælgeren ikke får for lang afstand til et sted, hvor vælgeren kan brevstemme, og at der er rimelige muligheder for offentlig og privat transport til brevstemmeafgivningsstedet.

Brevstemmematerialet skal senest fra den dag, hvor brevstemmeafgivningen påbegyndes, dvs. fra og med tirsdag den 25. februar 2014, findes på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, herunder borgerservicecentre og lignende.

Bestemmelsen om, at der på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. borgerservicecentre og lignende, kan brevstemmes fra 3 måneder før valgdagen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, indebærer endvidere, at der fra og med denne dag inden for almindelig ekspeditionstid skal være personale til stede, der kan fungere som brevstemmemodtagere for de vælgere, der måtte henvende sig for at brevstemme. En kommune må således ikke holde et borgerservicecenter åbent i kortere tid for brevstemmeafgivning end borgerservicecentrets almindelige åbningstid.

Afholder kommunen brevstemmeafgivning på et sted, hvor der foregår andre aktiviteter end ekspeditioner i forbindelse med borgerservice, f.eks. på et bibliotek, en uddannelsesinstitution eller et kulturhus m.v. (se nærmere nedenfor under afsnit 8.2.2.1.), kan åbningstiden for brevstemmeafgivning og evt. andre borgerserviceekspeditioner dog godt afvige fra den pågældende lokations almindelige åbningstid. Kommunen bør i givet fald annoncere åbningstiderne for brevstemmeafgivning sådanne steder synligt på stedet og på kommunens hjemmeside samt evt. den pågældende lokations hjemmeside.

Det vil være hensigtsmæssigt at holde mindst ét sted i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, åbent for brevstemmeafgivning i mindst nogle timer de to forudgående lørdage før udløbet af fristen for brevstemmeafgivning fredag den 23. maj 2014, dvs. lørdag den 10. maj og lørdag den 17. maj 2014, selv om der normalt er lukket om lørdagen. Det vil i øvrigt være hensigtsmæssigt at holde også evt. øvrige steder i kommunen, hvor der kan brevstemmes, åbent for brevstemmeafgivning i nogle timer de nævnte to forudgående lørdage før fristens udløb.

Det er forudsat i loven, at kommunen på kommunens hjemmeside og på anden egnet måde, f.eks. ved annoncering i lokale dagblade, skal offentliggøre, hvilken eller hvilke afdelinger i kommunen der varetager brevstemmeafgivningsfunktionen og disses åbningstid.

8.2.2.1. Brevstemmeafgivning på biblioteker, uddannelsesinstitutioner, i mobile brevstemmeafgivningsenheder (valgbusser) m.v.

Inden for valglovgivningens rammer er det op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, hvilken eller hvilke afdelinger i den kommunale forvaltning der skal være det sted, hvor enhver vælger kan brevstemme.

Ud over at henlægge brevstemmeafgivningen til f.eks. borgerservicecentre og lignende kan kommunalbestyrelsen også henlægge brevstemmeafgivningen til andre dele af den kommunale forvaltning, f.eks. biblioteker eller kulturhuse m.v., eller til mobile enheder, f.eks. valgbusser eller biblioteksbusser, eller til midlertidige afstemningssteder, f.eks. på en banegård eller en uddannelsesinstitution. Det forudsætter dog, at der sker den nødvendige afskærmning af de lokaliteter, hvor brevstemmeafgivningsfunktionen foregår, samt at stemmehemmeligheden og valghandlingens uforstyrrede afvikling er sikret i tilstrækkelig grad.

Det er endvidere en forudsætning, at princippet, der nu er lovfæstet, om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valg handlingen overholdes. Kommunen skal således sikre, at vælgerne kan afgive deres brevstemme uden at blive udsat for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen, se folketingsvalglovens § 61, stk. 8. Brevstemmeafgivningen bør derfor som udgangspunkt foregå i et særligt lokale eller i afskærmede omgivelser, hvor der ikke er fremlagt eller ophængt materiale, der kan tolkes som agiterende eller i øvrigt holdningspåvirkende.

Brevstemmeafgivningen skal i alle tilfælde fortsat forestås af *kommunalt ansat personale*. Kommunalbestyrelsen skal sørge for behørig instruktion af det kommunale personale, som skal forestå brevstemmeafgivningen, herunder om forbuddet mod at give vælgeren råd eller opfordring med hensyn til hvad vælgeren skal stemme, reglerne om hjælp til stemmeafgivning og den korrekte udfyldelse af stemmeseddel, følgebrev og yderkuvert m.v.

Ved henlæggelse af brevstemmeafgivning til biblioteker, hvor der som et led i bibliotekets forpligtelse til at informere om samfundsforhold i henhold til bibliotekslovgivningen er fremlagt holdningspåvirkende materiale, er det et krav, at dette materiale er anbragt således, at det ikke befinder sig i eller i nærheden af det område, hvor brevstemmeafgivningen foregår. Det skal blandt andet ved den nødvendige skiltning, afskærmning og støj dæmpning samt den nødvendige bemanning ved dertil instrueret

kommunalt personale sikres, at valg handlingen kan afvikles forsvarligt, stemmehemmeligheden overholdes og brevstemmematerialet opbevares forsvarligt. Der skal endvidere være den nødvendige plads og indretning til, at vælgeren kan afgive sin brevstemme uden overværelse af andre, og den nødvendige hjælp ydes de vælgere, der har behov for hjælp til stemmeafgivningen.

Forbuddet mod, at der på biblioteker fremlægges eller ophænges materiale, der kan tolkes agiterende m.v. på det sted, hvor brevafstemningen afvikles, er ifølge Styrelsen for Biblioteker og Medier foreneligt med bibliotekernes forpligtelse til at informere om samfundsforhold i henhold til bibliotekslovgivningen, herunder ved fremlæggelse af partiernes valgmateriale m.v. Bibliotekerne kan derfor normalt benyttes til brevstemmeafgivning, uden at dette strider mod bibliotekernes informationsforpligtelse. Det bemærkes herved, at valgmateriale m.v. som nævnt ovenfor godt må være fremlagt i rum og på steder, som vælgerne passerer på vej til brevstemmeområdet.

Ved henlæggelse af brevstemmeafgivningen til steder med fri adgang for offentligheden, f.eks. en uddannelsesinstitution eller en banegård m.v., skal der udvises særlig omhu for at sikre lovgivningens krav til valg handlingens uforstyrrede varetagelse, herunder i form af den nødvendige afskærmning af afstemningslokalerne og sikring af vælgeren imod holdningsmæssig påvirkning umiddelbart inden brevstemmeafgivningen. Det indebærer bl.a., at der ikke må afholdes vælgermøder i umiddelbar tidsmæssig tilknytning til brevstemmeafgivningen, således at vælgerne efter at have deltaget i et vælgermøde kan gå direkte hen og brevstemme i f.eks. et tilstødende lokale. Se folketingsvalglovens § 61, stk. 8, hvorefter stemmemodtageren påser, at vælgere, der ønsker at brevstemme, ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i *umiddelbar tilknytning* til brevstemmeafgivningen. Kommunalbestyrelsen bør derfor ved fastlæggelsen af dato og tidsrum for brevstemmeafgivning på steder med fri adgang til offentligheden forinden undersøge, om der er planlagt afholdt vælgermøder de pågældende steder, og om muligt træffe aftale med de pågældende lokationer om, at der ikke afholdes vælgermøder op til eller samtidig med brevstemmeafgivningen.

Der er ikke adgang til at oprette faste brevstemmeafgivningssteder på eller ud til offentlig vej. Under forudsætning af, at der sker den nødvendige iagttagelse af de ovenfor nævnte almindelige principper for en betryggende, neutral og sikker brevstemmeafgivning vil der dog kunne foranstalles brevstemmeafgivning fra mobile enheder, f.eks. en bogbus eller lignende.

8.2.3. Den almindelige fremgangsmåde ved brevstemmeafgivningen

Økonomi- og Indenrigsministeriet har ikke fastsat nærmere regler om, hvordan afgivning af brevstemmer på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstem-

me, f.eks. borgerservicecentre og lignende skal foregå. Brevstemmeafgivningen skal derfor foregå direkte efter lovens regler, se § folketingsvalglovens § 61 med de afvigelser, der følger af, at der ved Europa-Parlamentsvalg kan stemmes på de samme kandidater i hele landet.

Ved brevstemmeafgivningen skal vælgere, der ønsker at brevstemme, vise den nødvendige legitimation til brevstemmemodtageren. Har vælgeren medbragt sit valgkort, kan dette tjene som identifikation af vælgeren, hvis der ikke i øvrigt er anledning til tvivl om vælgerens identitet. Benyttes valgkortet, skal vælgeren dog, for at vælgeren kan anses for identificeret, oplyse sin fødselsdato eller fremlægge anden form for ID, hvoraf fødselsdatoen fremgår, over for stemmemodtageren, inden brevstemmematerialet kan udleveres. Er der tvivl om vælgerens identitet, skal denne fastslås. Dette skal om nødvendigt ved, at vælgeren fremlægger dokumentation herfor, se principperne for identifikation af vælgeren ved afstemning på valgdagen i folketingsvalglovens § 47 og afsnit 7.2. Herefter udleveres brevstemmematerialet, se folketingsvalglovens § 60. Der henvises til folketingsvalglovens § 61, stk. 1.

På stemmesedlen anfører vælgeren navnet eller bogstavbetegnelsen for et parti, der har opstillet en kandidatliste til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014. Ønsker vælgeren at stemme på en bestemt kandidat, der er opstillet til Europa-Parlamentsvalget, anføres navnet på kandidaten, eventuelt med tilføjelse af partinavnet eller bogstavbetegnelsen. Se folketingsvalglovens § 61, stk. 2, med de afvigelser, der følger af, at der ved Europa-Parlamentsvalg kan stemmes på de samme kandidater i hele landet.

Efter folketingsvalglovens § 61, stk. 3, 1. pkt., skal vælgeren udfylde stemmesedlen, uden at andre overværer det, og dermed, uden at andre kan se, hvilken kandidatliste eller hvilken kandidat vælgeren har stemt på. Reglen gælder også ved brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. på borgerservicecentre og lignende. Reglen gælder endvidere i tilfælde, hvor pårørende eller andre, herunder repræsentanter for pressen, er til stede i f.eks. borgerservicecentret, mens brevstemmeafgivningen finder sted. Reglen gælder, uanset om det er vælgerens ønske, at andre kan se, hvorledes vælgeren har stemt.

Når vælgeren har udfyldt stemmesedlen, lægger vælgeren stemmesedlen i konvolutten. Derefter udfylder vælgeren følgebrevet og underskriver dette i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen. Vælgeren lægger herefter konvolutten med stemmesedlen samt følgebrevet i yderkuverten og lukker yderkuverten i overværelse af stemmemodtageren. Vælgeren udfylder yderkuverten med sit navn, sin fødselsdato og sin bopæl i overværelse af stemmemodtageren. Se folketingsvalglo-

vens § 61, stk. 3. Den angivne procedure for vælgerens lukning og udfyldning af yderkuverten, der som angivet skal ske i stemmemodtagerens overværelse, er indført ved en lovændring i december 2012 (lov nr. 1252 af 18. december 2012). Hensigten hermed er at højne sikkerheden omkring valget, idet det er ministeriets opfattelse, at det er en central retssikkerhedsgaranti ved brevstemmeafgivningen, at vælgeren deltager i hele proceduren omkring brevstemmeafgivningen.

Yderkuverten sendes til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vælgeren er optaget på valglisten, se folketingsvalglovens § 61, stk. 7.

Når den enkelte vælger er færdig med at stemme, vil det være hensigtsmæssigt, at brevstemmen (yderkuvert med indhold) lægges ned i en særlig brevstemmekasse i vælgerens påsyn, sådan at én stemmekasse er beregnet til »indenbys« brevstemmer, dvs. brevstemmer fra vælgere, der hører til i den kommune, hvor brevstemmerne er afgivet og derfor ikke skal sendes videre med postvæsenet, mens en anden stemmekasse er beregnet til »udenbys« brevstemmer, dvs. brevstemmer, der skal sendes videre med postvæsenet.

Det vil være hensigtsmæssigt, at alle brevstemmer, der skal sendes med postvæsenet, sendes som A-post. Brevstemmer, der afgives i ugen op til valgdagen, skal sendes som A-post.

Det vil endvidere være hensigtsmæssigt, at der på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. på borgerservicecentre og lignende, så vidt muligt indrettes stemmerum, hvor vælgeren kan stemme. Et bord eller en pult, der står for sig selv, så vælgeren har mulighed for at afgive sin brevstemme, uden at andre kan se, hvad vælgeren har stemt, kan dog også bruges.

Det vil være hensigtsmæssigt, hvis et eller flere af de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. på borgerservicecentre og lignende, er indrettet således, at lokalerne, herunder evt. stemmerum eller enkeltstående pulte, er tilgængelige for kørestolsbrugere og andre stærkt bevægelseshæmmede. Kommunalbestyrelsen kan få rådgivning af Statens Byggeforskningsinstitut om, hvordan stemmelokalerne skal indrettes fysisk og om, hvilke mål et stemmerum skal have, for at det også vil kunne benyttes af kørestolsbrugere. Statens Byggeforskningsinstitut kan kontaktes på tlf.nr. 99 40 25 25 eller e-mail: sbi@sbi.aau.dk. Se også instituttets hjemmeside, der findes på adressen: www.sbi.dk/tilgaengelighed/bygningsindretning. Se afsnit 7.1. ovenfor.

Det vil i den forbindelse være hensigtsmæssigt, hvis der på et eller flere af de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. på borgerservicecentre og lignende, for at lette tilgængeligheden for fysisk og

psykisk handicappede vælgere indrettes et stemmerum, hvor der er plads til, at tre personer kan opholde sig samtidig. Stemmerummet skal have plads til, at der ud over vælgeren kan opholde sig to stemmemodtagere eller en stemmemodtager samt en personligt valgt hjælper, når en vælger har brug for hjælp til at afgive sin stemme, se nedenfor i afsnit 8.2.4. Det særlige stemmerum skal være stort nok til, at det ud over de to hjælpere kan benyttes af en vælger i kørestol.

Det Centrale Handicapråd har udarbejdet en vejledning til kommunerne om tilgængelighed til valg for personer med funktionsnedsættelse. Vejledningen kan hentes på adressen:

http://www.dch.dk/sites/default/files/Tilg%C3%A6ngelighedtilvalgWEB_0.pdf.

Stemmemodtageren skal påse, at vælgere, der ønsker at brevstemme, ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen, se folketingsvalglovens § 61, stk. 8. Varetager flere stemmemodtagere brevstemmeafgivningen, skal forbuddet mod valgagitation og holdningsmæssig påvirkning påses af dem begge. Kommunalbestyrelsen skal derfor sikre, at der i de lokaler, hvor brevstemmeafgivningen finder sted, ikke ligger materiale med nogen form for holdningsmæssig påvirkning i forbindelse med afstemningen, herunder påvirkning, der ikke kan karakteriseres som valgagitation. Kommunalbestyrelsen skal også sørge for, at de lokaler, hvor brevstemmeafgivningen finder sted, er tilstrækkeligt afskærmet. Se afsnit 8.2.2.1. ovenfor om brevstemmeafgivning på biblioteker, uddannelsesinstitutioner, i mobile brevstemmeafgivningsenheder (valgbusser) m.v. Forbuddet gælder enhver form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren, uanset mediet hvorved eller måden hvorpå eller personen hvorfra den holdningsmæssige påvirkning finder sted. Se afsnit 7.5. om det tilsvarende forbud på valgdagen.

I forbindelse med brevstemmeafgivningen skal vælgerne have mulighed for at se fortegnelser over de partier, der opstiller kandidatlistor, og en fortegnelse over de opstillede kandidater, så snart disse oplysninger foreligger.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at disse fortegnelser, så snart de foreligger, er tilgængelige for vælgerne ved brevstemmeafgivning på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme.

Økonomi- og Indenrigsministeriet vil senest 3 måneder før valgdagen, dvs. senest tirsdag den 25. februar 2014, udsende fortegnelser over de partier, der er opstillingsberettiget til Europa-Parlamentsvalg, til kommunalbestyrelserne. Fortegnelsen gælder, medmindre Økonomi- og Indenrigsministeriet efter sidste frist for anmeldelse af nye partier til Europa-Parlamentet søndag den 30. marts 2014 kl. 12 udsender en revideret fortegnelse.

Økonomi- og Indenrigsministeriet vil senest 3 uger før valgdagen, dvs. senest søndag den 4. maj 2014, udsende fortegnelser over de opstillede kandidatlistor, de opstillede kandidater og de anmeldte valgforbund til kommunalbestyrelserne. Se nærmere afsnit 6.1. ovenfor.

En vælger, der ønsker at brevstemme inden da, forudsættes selv at være bekendt med, hvilke kandidater der forventes at blive eller er opstillet til Europa-Parlamentsvalget.

I forbindelse med brevstemmeafgivningen må stemmemodtagerne ikke give en vælger råd eller opfordring med hensyn til, hvorledes vælgeren skal stemme. De må ikke oplyse over for uvedkommende, om en vælger har brevstemt eller i øvrigt oplyse noget om en vælgers stemmeafgivning. Se folketingsvalglovens § 62.

De myndigheds personer, der medvirker ved brevstemmeafstemningen som stemmemodtagere, har således *tavs-hedspligt* med hensyn til, hvad de får at vide om en vælgers stemmeafgivning.

Det er endvidere kommunalbestyrelsen, der afgør, om og i bekræftende fald på hvilke vilkår pressen skal have adgang til brevstemmeafgivningsstedet i forbindelse med stemmeafgivningen, se afsnit 7.9. ovenfor.

8.2.4. Reglerne om hjælp til brevstemmeafgivningen

Som nævnt har Økonomi- og Indenrigsministeriet ikke fastsat nærmere regler om, hvordan afgivning af brevstemmer på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. på borgerservicecentre og lignende skal foregå. Hjælp til brevstemmeafgivningen skal derfor ydes direkte efter lovens regler.

Lovens regler om hjælp til brevstemmeafgivningen blev ændret ved en lovændring i 2008.

Hvis vælgeren ikke er i stand til at udfylde stemmesedlen eller udfylde og underskrive følgebrevet, eller hvis vælgeren i øvrigt ønsker hjælp i forbindelse med brevstemmeafgivningen, skal den eller de stemmemodtagere, brevstemmen afgives til, yde den nødvendige hjælp, se folketingsvalglovens § 61, stk. 4, 1. pkt.

Der er ikke nogen regel i loven om, at der skal være to stemmemodtagere ved brevstemmeafgivning på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. på borgerservicecentre og lignende.

Det vil dog være hensigtsmæssigt, at der er mindst to stemmemodtagere til stede for det tilfælde, at en vælger skal have hjælp til at udfylde stemmesedlen. I så fald kan to stemmemodtagere hjælpe vælgeren ved brevstemmeafgivningen. De stemmemodtagere, der har ydet hjælp, påfører følgebrevet ordene »Hjælp ydet til udfyldelse af

stemmesedlen«, eller lignende samt deres underskrifter. Det er ikke længere hensigtsmæssigt at påføre stemmemodtagernes initialer på følgebrevet, da vælgeren nu kan forlange, at hjælpen i stedet for den ene af stemmemodtagerne ydes af en person, som vælgeren selv har udpeget, se nærmere nedenfor. Den ene af stemmemodtagerne attesterer følgebrevet.

Hvis vælgeren ikke er i stand til selv at underskrive følgebrevet, kan vælgeren også få hjælp af to stemmemodtagere. Den ene stemmemodtager skriver i dette tilfælde under på det sted på følgebrevet, der er beregnet til vælgerens underskrift, med sit eget navn efterfulgt af ordet »for« og vælgerens navn, mens den anden stemmemodtager underskriver attesten.

Vælgeren kan endvidere få hjælp til at udfylde yderkuverten. Stemmemodtageren hjælper vælgeren med - på grundlag af den foreviste legitimation - at udfylde rubriken på yderkuvertens bagside med vælgerens fulde navn, fødselsdato og bopæl samt skriver adressen på yderkuverten til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vælgeren er optaget på valglisten (dvs. normalt den kommune, hvor vælgeren er bopælsregistreret i CPR 16 dage før valgdagen). Tilsvarende gælder om hjælp til at udfylde følgebrevet.

Retten til at forlange hjælp ved brevstemmeafgivningen gælder således *alle* vælgere, herunder fysisk og psykisk handicappede, der har behov for hjælp til brevstemmeafgivningen. Også vælgere med behov for at få forklaret stemmesedlens indhold og få vejledning om fremgangsmåden ved stemmeafgivningen har ret til at få hjælp her til.

Der er dog i alle tilfælde *vælgeren selv*, der bestemmer, om vedkommende har brug for hjælp, hvilket bør indskræpes over for stemmemodtagerne. Hvis vælgeren trods et fysisk handicap eller lignende mener at være i stand til at gennemføre brevstemmeafgivningen uden hjælp, skal vælgeren have lov til det.

Enhver vælger, der har ret til at forlange hjælp til brevstemmeafgivningen, har ret til at forlange, at hjælpen ydes af en person, som vælgeren selv har udpeget. Hjælpen ydes af den personligt udpegede hjælper *ud over* stemmemodtageren eller, hvis der medvirker flere stemmemodtagere, *i stedet for* den ene af stemmemodtagerne, se folketingsvalglovens § 61, stk. 4, 2. pkt. Ønsker vælgeren hjælp fra en personligt udpeget hjælper, skal der således i *alle* tilfælde ud over den personlige hjælper tillige medvirke en stemmemodtager.

At hjælpen ydes *i forening* mellem stemmemodtageren og den person, der er udpeget af vælgeren selv, indebærer, at den praktiske bistand til selve stemmeafgivningen ydes af både stemmemodtageren og den person, der er udpeget af vælgeren selv. I det omfang, en praktisk opgave kun kan

udføres af én person alene, f.eks. udfyldning af stemmesedlen, udfyldning og underskrift af følgebrevet samt attestationen på følgebrevet af vælgerens brevstemmeafgivning, må det aftales mellem stemmemodtageren og den person, der er udpeget af vælgeren selv, hvem der udfører opgaven. Det vil dog være naturligt, at det er stemmemodtageren, der foretager attestationen på følgebrevet af vælgerens brevstemmeafgivning. Den, der attesterer på følgebrevet, må ikke samtidig underskrive følgebrevet på vælgerens vegne, dvs. følgebrevet skal i givet fald underskrives af den person, der er udpeget af vælgeren selv. Kan den person, vælgeren har udpeget, ikke underskrive følgebrevet, må en anden stemmemodtager tilkaldes for at løse denne opgave. Det er også stemmemodtageren, der skal identificere vælgeren og yde denne vejledning om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivningen, se afsnit 8.2.2. ovenfor. I tilfælde af uenighed kan det almindelige hensyn til valghandlingens uforstyrrede afvikling i ro og orden føre til, at brevstemmeafgivningen må afbrydes. Den nødvendige hjælp til vælgerens brevstemmeafgivning må herefter ydes af en eller to stemmemodtagere, med mindre vælgeren frabeder sig bistand.

Om reglerne for valget af den personligt udpegede hjælper og for hjælperens bistand henvises i øvrigt til afsnit 7.3. ovenfor.

En kandidat (eller kandidatens ægtefælle, samlever eller anden nærtstående) må ikke som stemmemodtager (men godt som personligt udpeget hjælper) yde hjælp til brevstemmeafgivning, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 5. Bestemmelsen er bl.a. begrundet i at undgå konkrete interessekonflikter og beskyldninger om uregelmæssigheder samt undgå situationer, hvor kandidatens medvirken til vælgerens stemmeafgivning opfattes som intimiderende af vælgeren selv.

Vurderingen af, hvornår man er nærtstående, skal foretages efter forvaltningslovens almindelige regler om inhabilitet (se navnlig forvaltningslovens § 3).

En vælger må kun få hjælp til at udfylde stemmesedlen, hvis vælgeren *umiddelbart* over for den, der yder hjælp, *utvetydigt* kan tilkendegive, hvorledes vælgeren ønsker at stemme, se folketingsvalglovens § 61, stk. 6. Modtager vælgeren hjælp af en personligt udpeget hjælper, skal vælgerens utvetydige tilkendegivelse om sin stemmeafgivning fremsættes både over for den personligt udpegede hjælper og den stemmemodtager, der tillige skal medvirke. Se nærmere afsnit 7.3.

Brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. på borgerservicecentre og lignende kan efter behov ske uden for brevstemmeafgivningsstedets lokaler, f.eks. på parkeringspladsen ved borgerservicecentret (»vognbrevstemme«). En vælger har dog ikke krav på at kunne brevstemme uden for brevstemmeafgivningsstedets lokaler.

Det er meget vigtigt, at stemmeafgivningen sker på en betryggende måde, så de pågældende vælgere ikke bliver udsat for nogen påvirkning med hensyn til, hvordan de skal stemme, og så ingen får mulighed for at finde ud af, hvad vælgeren har stemt. Heraf følger bl.a. at stemmeafgivningen uden for brevstemmeafgivningsstedets lokaler må tilrettelægges således, at eventuel hjælp til stemmeafgivningen sker *uden for hørevidde af andre* end de pågældende medvirkende valgstyrelse/tilforordnede vælgere og en eventuel hjælper, vælgeren har udpeget. Tilsvarende gælder, at stemmeafgivningen i selve brevstemmeafgivningsstedets lokaler må tilrettelægges således, at den eventuelle hjælp til stemmeafgivningen vanskeligt kan høres af andre end de medvirkende valgstyrelse/tilforordnede vælgere og en eventuel hjælper, vælgeren har udpeget.

8.3. Særligt om brevstemmeafgivning på sygehuse og i kriminalforsorgens anstalter og arresthusene

Brevstemmeafgivning på sygehuse og i kriminalforsorgens anstalter og arresthuse gennemføres af institutionerne selv. Nærmere regler om tilrettelæggelse og gennemførelse af brevstemmeafgivningen er fastsat i bekendtgørelser nr. 127 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning på sygehuse og i bekendtgørelse nr. 129 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning i kriminalforsorgens anstalter og arresthusene.

8.4. Særligt om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem

Det er kommunalbestyrelsens ansvar at tilrettelægge og gennemføre brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger, samt i vælgerens hjem.

Nærmere regler herom er fastsat i bekendtgørelse nr. 128 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem, og bekendtgørelse nr. 130 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, hvortil der henvises. Bemærk særligt den fortegnelse over kommunalbestyrelsens opgaver, som er opregnet i § 3 i de nævnte bekendtgørelser.

8.4.1. Betingelserne for brevstemmeafgivning

8.4.1.1. Brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen

For så vidt angår brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger, gælder, at enhver vælger, der bor eller opholder sig i en af de boformer og boliger, der er nævnt i § 1, stk. 2, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, kan afgive

brevstemme i boformen eller boligen. Se også folketingsvalglovens § 54, stk. 2. Vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førighed ikke vil kunne møde frem på afstemningsstedet, kan brevstemme hjemme, medmindre de har mulighed for at stemme i en af de boformer og boliger, der er nævnt i § 1, stk. 2, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen. Se folketingsvalglovens § 54, stk. 4.

De boformer og boliger, der er nævnt i § 1, stk. 2, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, kan inddeles i følgende 3 grupper:

1) Beboere i plejehjem og beskyttede boliger, i kvindekrisecentre (servicelovens § 109) samt i (almene) plejeboliger, understøttede private plejeboliger og friplejeboliger har under alle omstændigheder ret til at brevstemme i boformen eller boligen.

2) Beboere i boformer for voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer m.v. (servicelovens § 107, § 108, stk. 1, og § 184) samt i øvrige (almene) ældreboliger, lette kollektivboliger m.v. har som udgangspunkt ret til at brevstemme i boformen eller boligen. Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte, at brevstemmeafgivning i de nævnte boformer i stedet skal ske efter reglerne om brevstemmeafgivning i hjemmet.

3) Vælgere, der opholder sig på opholdssteder uden for vælgerens bolig, hvor kommunen giver tilbud om personlig hjælp, omsorg og pleje m.v., har som udgangspunkt ret til at brevstemme på opholdsstedet. Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte, at der ikke skal foretages brevstemmeafgivning på de nævnte opholdssteder. Det betyder, at vælgeren i stedet kan brevstemme i hjemmet efter reglerne herom.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at vælgere, der bor eller opholder sig i de nævnte boformer eller boliger, i god tid, inden afstemningen skal finde sted, bliver gjort bekendt med muligheden for at brevstemme i boformen eller boligen. Vælgerne skal samtidig gøres bekendt med, at de i stedet for at brevstemme har mulighed for at afgive deres stemme ved personligt fremmøde på afstemningsstedet på valgdagen. Se § 3 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen.

Brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem kan ske inden for de sidste 3 uger før valgdagen, det vil sige fra og med søndag den 4. maj 2014, dog senest næstsidste hverdag før valgdagen, dvs. senest fredag den 23. maj 2014. Se folketingsvalglovens § 56.

8.4.1.2. Brevstemmeafgivning i vælgerens hjem

Vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førlighed ikke vil kunne møde frem på afstemningsstedet, kan brevstemme hjemme, medmindre de har mulighed for at brevstemme i en af de boliger eller boformer, der er nævnt i § 1, stk. 2, i bekendtgørelse om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, se folketingsvalglovens § 54, stk. 4, 1. pkt., samt ovenfor i afsnit 8.4.1.1.

Sidste frist for at søge om at brevstemme i eget hjem er kl. 18 tolv dage før valgdagen, dvs. tirsdag den 13. maj 2014. Kommunalbestyrelsen kan dog fastsætte en senere frist for indgivelsen af anmodningen om at brevstemme i hjemmet, dog senest næstsidste hverdag før valgdagen, dvs. fredag den 23. maj 2014, som er den sidste dag, hvor der kan brevstemmes her i landet. Se folketingsvalglovens § 54, stk. 4, 4. pkt., og § 56.

En eventuelt senere frist skal fastsættes generelt for alle vælgere i kommunen, der ønsker at brevstemme i eget hjem. Fristen for indgivelse af ansøgning skal fastsættes under hensyntagen til, at vælgeren skal kunne nå at brevstemme i hjemmet, inden fristen for brevstemmeafgivning udløber.

En beslutning om fastsættelse af en senere frist kan træffes også efter udløbet af den gældende frist og gælder i givet fald generelt for alle ansøgninger om brevstemmeafgivning i eget hjem, der modtages efter udløbet af den i loven fastsatte frist.

Ansøgningen skal indgives til opholdskommunen på et særligt ansøgningsskema, der udleveres af kommunen (borgerservicecentret). Skemaet kan også hentes på Økonomi- og Indenrigsministeriets valghjemmeside: valg.oim.dk. Ansøgningsskemaet findes i to udgaver – én med fortrykt frist for indlevering af ansøgningsskemaet (til kommuner, der ikke ændrer ansøgningsfristen i forhold til loven) og én, hvor kommunen selv skal anføre fristen (til kommuner, der ønsker at forlænge ansøgningsfristen i forhold til loven).

Bemærk, at der nederst på ansøgningsskemaet findes en rubrik: »til eventuelle bemærkninger«, hvor ansøgeren eller den, der hjælper vedkommende med at udfylde ansøgningsskemaet (f.eks. den der yder personlig og praktisk hjælp eller hjemmesygeplejen), kan gøre relevante bemærkninger, f.eks. om, at vælgeren er på dagcenter på bestemte dage hver uge, at vedkommende ikke selv kan åbne døren, eller andre ting, der vil være relevante for kommunen og/eller stemmemodtageren at vide.

Af hensyn til udlevering af ansøgningsskemaet til personer, der måtte henvende sig herom, skal folkeregistret holdes åbent mindst nogle timer umiddelbart inden kl. 18 tolv dage inden valget, dvs. inden tirsdag den 13. maj

2014. I kommuner, hvor brevstemmeafgivningsfunktionerne varetages i flere afdelinger, herunder i en eller flere borgerserviceafdelinger, skal mindst en af disse afdelinger holdes længe åbent.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at vælgerne på forskellig måde bliver gjort bekendt med muligheden for at brevstemme i hjemmet og de nærmere betingelser herfor, se § 3 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem. Kommunalbestyrelsen skal gennem annoncering i de stedlige dagblade eller lokalaviser sørge for, at vælgerne bliver gjort bekendt med muligheden for at brevstemme i hjemmet og om de nærmere betingelser herfor. Kommunalbestyrelsen skal også sørge for, at vælgere, der får personlig og praktisk hjælp m.v. i hjemmet eller hjemmesygepleje, og som må antages at opfylde betingelserne for at stemme i hjemmet, får udleveret et ansøgningsskema af den person, der yder den personlige og praktiske hjælp m.v., eller af hjemmesygeplejersken eller en anden aktivt udøvende person fra hjemmesygeplejerskeordningen. Dette gælder, uanset om vedkommende er ansat i kommunen eller hos en privat leverandør, kommunen har antaget. Den, der udleverer ansøgningsskemaet, skal også hjælpe vælgeren med at udfylde og indsende skemaet, hvis det er nødvendigt.

Det er kommunen, der skal foretage vurderingen af, om den enkelte vælger, der får personlig og praktisk hjælp m.v. i hjemmet eller hjemmesygepleje, må antages at opfylde betingelserne for at brevstemme i hjemmet, se § 3 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem. Denne vurdering skal således ikke foretages af den person, der yder den personlige og praktiske hjælp m.v., eller af hjemmesygeplejersken eller en anden aktivt udøvende person fra hjemmesygeplejerskeordningen. Dette gælder, uanset om vedkommende er ansat i kommunen eller hos en privat leverandør, kommunen har antaget.

I det omfang der går længere tid imellem, at ovennævnte vælgere, som må antages at opfylde betingelserne for at brevstemme i hjemmet, får besøg af hjemmepleje m.v., bør kommunen ved brev oplyse vælgerne om muligheden for at brevstemme hjemmet og evt. vedlægge et ansøgningsskema.

Det er efter ministeriets opfattelse i overensstemmelse med loven, at kommunen på baggrund af en telefonisk ansøgning fra en vælger, som efter kommunens umiddelbare vurdering vil være berettiget til at brevstemme i hjemmet, visiterer vedkommende til brevstemmeafgivning, og at denne visitation tilsvarende sker telefonisk. Der kan dog alene bortses fra formkravet i tilfælde, hvor en ansøgning umiddelbart kan imødekommes. Kommunen må således ikke give afslag på brevstemmeafgivning i hjemmet på grundlag af en telefonisk ansøgning.

8.4.2. Udpegning af stemmemodtagere

Hvervene som stemmemodtagere ved brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger, samt i vælgerens hjem varetages af to tilfornede vælgere, der er valgt af kommunalbestyrelsen, se folketingsvalglovens § 55, stk. 2, og afsnit 5.3. ovenfor.

Kommunalbestyrelsen kan dog bestemme, at en af stemmemodtagerne udpeges blandt personale ansat i kommunens forvaltning, se folketingsvalglovens § 55, stk. 2. Kommunalbestyrelsen har ikke pligt til at træffe bestemmelse herom. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at en person udpeget blandt ansatte i kommunens forvaltning som stemmemodtager ved brevstemmeafgivning kun skal være stemmemodtager bestemte steder, f.eks. i vælgerens hjem, og ikke ved brevstemmeafgivning andre steder. Kommunalbestyrelsen kan også bestemme, at en sådan ordning skal gælde generelt for al brevstemmeafgivning de nævnte steder.

Den stemmemodtager, der udpeges blandt personale ansat i kommunens forvaltning, behøver ikke selv bo i kommunen.

Det forudsættes i valglovgivningen, at visse opgaver som brevstemmemodtager skal varetages af tilfornede vælgere. Det er derfor forudsat i valglovgivningen, at de tilfornede vælgere, der skal fungere som brevstemmemodtagere, skal udpeges blandt de tilfornede vælgere efter samme principper som de tilfornede vælgere (eventuelt valgstyrere), der udpeges til på valgdagen at hjælpe de vælgere med stemmeafgivningen, der har brug for det og anmoder herom.

Det vil derfor ikke være i overensstemmelse med forudsætningerne for valglovgivningen, hvis der kun udpeges stemmemodtagere ved brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger, samt i vælgerens hjem blandt tilfornede vælgere, der er ansat i kommunens forvaltning, herunder borgerservicecentret. Brevstemmeafgivningen de nævnte steder må ikke som før 1989-lovændringen gennemføres alene med kommunalt ansat personale som stemmemodtagere.

I dag er der som nævnt mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan bestemme, at *den ene* af de to stemmemodtagere er en person udpeget blandt personale ansat i kommunens forvaltning. Den anden af de to stemmemodtagere skal derimod udpeges blandt tilfornede vælgere, der ikke samtidig er ansat i kommunen.

§ 10 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og § 4 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen indeholder en række begræns-

ninger i, hvem der kan udpeges som stemmemodtager ved brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem. Disse begrænsninger er som følger:

- 1) Personer, der er ansat til at yde personlig og praktisk hjælp m.v. i hjemmet, samt hjemmesygeplejersker og andre aktivt udøvende i hjemmesygeplejerskeordningen kan ikke udpeges til at varetage hvervet som stemmemodtager i vælgerens hjem eller i de boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, hvor de gør tjeneste. Dette gælder, uanset om vedkommende er ansat i kommunen eller hos en privat leverandør, kommunen har antaget.
- 2) For så vidt angår brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen gælder den særlige begrænsning, at ansatte knyttet til vedkommende boform eller bolig ikke kan udpeges til at varetage hvervet som stemmemodtager.
- 3) I tilfælde, hvor begge stemmemodtagere er udpeget blandt de tilfornede vælgere, skal hver af de to stemmemodtagere så vidt muligt være udpeget af forskellige grupper i kommunalbestyrelsen.
- 4) Kandidater til valget kan ikke udpeges til at varetage hvervet som stemmemodtager ved brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger, samt i vælgerens hjem.

De begrænsninger, der er nævnt ovenfor under pkt. 1, 2 og 4, gælder, uanset om de pågældende i øvrigt måtte være valgt som tilfornede eller udpeget blandt personale ansat i kommunens forvaltning. De nævnte begrænsninger gælder derimod ikke, hvis vælgeren udpeger den pågældende som hjælper til stemmeafgivningen, se afsnit 8.4.4.

8.4.3. Den almindelige fremgangsmåde ved brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem

Vælgeren skal vise den nødvendige legitimation til stemmemodtagerne, medmindre vælgerens identitet på anden måde kan fastslås med sikkerhed. Vælgerens valgkort vil som udgangspunkt kunne benyttes som legitimation, hvis der ikke i øvrigt er anledning til tvivl om vælgerens identitet. Vælgeren skal i dette tilfælde oplyse sin fødselsdato eller fremlægge anden ID, hvoraf fødselsdatoen fremgår. Se ovenfor under afsnit 8.2.3.

Stemmemodtagerne skal herefter udlevere brevstemmematerialet til vælgeren og påse, at brevstemmematerialet sker umiddelbart efter, at brevstemmematerialet er udleveret. Se § 13, stk. 1 og 2, i bekendtgørelsen om

brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og § 9 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen.

Se ovenfor afsnit 8.2.3. om, hvordan vælgeren udfylder brevstemmematerialet. Bemærk, at vælgerens lukning og udfyldning af yderkuverten skal ske i stemmemodtagernes overværelse. Den angivne procedure er indført ved en lovændring i december 2012 (lov nr. 1252 af 18. december 2012). Hensigten hermed er at højne sikkerheden omkring valget, idet det er ministeriets opfattelse, at det er en central retssikkerhedsgaranti ved brevstemmeafgivningen, at vælgeren deltager i hele proceduren omkring brevstemmeafgivningen.

Foregår brevstemmeafgivningen i vælgerens egen bolig, må pårørende, besøgende eller andre, bortset fra stemmemodtagerne, ikke være til stede i det lokale, hvor brevstemmeafgivningen finder sted, medmindre vælgeren udtrykkeligt tilkendegiver sit ønske herom. Har vælgeren udpeget en hjælper til stemmeafgivningen, se nærmere nedenfor, har vedkommende også ret til at være til stede ud over begge stemmemodtagere. Foregår brevstemmeafgivningen ikke i vælgerens egen bolig, men i et særligt lokale i tilknytning til eller i umiddelbar nærhed af boligen, skal stemmeafgivningen tilrettelægges således, at eventuel hjælp til stemmeafgivningen sker uden for hørevidde af andre end stemmemodtagerne og en eventuel hjælper, vælgeren har udpeget. Stemmemodtagerne skal sørge for, at denne regel overholdes. Se § 13, stk. 3, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og i § 6, stk. 2 og 3, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen. Stemmemodtagerne skal om nødvendigt give vælgeren vejledning om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning, herunder om mulighederne og betingelserne for, at der kan ydes hjælp til stemmeafgivningen, se § 20 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og § 16 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen.

Stemmemodtagerne skal sørge for, at vælgeren i forbindelse med stemmeafgivningen har adgang til at gøre sig bekendt med den fortegnelse over de opstillede kandidatlistor (partier) og de opstillede kandidater, som Økonomi- og Indenrigsministeriet sender til alle kommunalbestyrelser senest 3 uger før valgdagen, se § 21 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og § 17 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at stemmemodtagerne bliver forsynet med de nævnte fortegnelser. Se nærmere afsnit 6.1.

Stemmemodtagerne må ikke i forbindelse med brevstemmeafgivningen give en vælger råd eller opfordring med

hensyn til, hvorledes vælgeren skal stemme. De må heller ikke fortælle en uvedkommende, om en vælger har brevstemt, eller oplyse andet om en vælgers stemmeafgivning. Se folketingsvalglovens § 62.

Efter folketingsvalglovens § 61, stk. 3, 1. pkt., udfylder vælgeren stemmesedlen, uden at andre ser det, og dermed, uden at andre kan se, hvorledes vælgeren har stemt. Reglen gælder også ved brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem, jf. dog nedenfor om de tilfælde, hvor vælgeren skal have hjælp til stemmeafgivningen. Reglen gælder endvidere i tilfælde, hvor pårørende eller andre, herunder repræsentanter for pressen, efter vælgerens udtrykkelige ønske herom er til stede i det lokale, hvor brevstemmeafgivningen finder sted. Reglen gælder uanset, om vælgeren måtte ønske, at andre skal se, hvorledes vælgeren har stemt. Vælgeren kan således ikke give afkald på sin stemmehemmelighed. Stemmemodtagerne skal sørge for, at denne regel overholdes.

8.4.4. Reglerne om ydelse af hjælp til stemmeafgivningen

Reglerne om ydelse af hjælp til stemmeafgivningen i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem findes i folketingsvalglovens § 61, stk. 4 og 6, sammenholdt med § 19 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og § 15 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen.

Hvis vælgeren ikke er i stand til at udfylde stemmesedlen eller udfylde og underskrive følgebrevet eller udfylde yderkuverten, skal stemmemodtagerne yde den nødvendige hjælp.

Se afsnit 8.2.4. ovenfor om fremgangsmåden ved ydelse af hjælp. Bemærk, at det, hvis der er ydet hjælp til at udfylde stemmesedlen, ikke længere er muligt for stemmemodtagerne eller den personligt udpegede hjælper at underskrive påtegningen herom på følgebrevet ved deres initialer, men alene ved deres underskrift. Se § 19, stk. 4, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og § 15, stk. 4 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen.

Enhver vælger, der har ret til at forlange hjælp til brevstemmeafgivningen, har ret til at forlange, at hjælpen ydes af en person, som vælgeren selv har udpeget. Hvis der som ved brevstemmeafgivningen i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem medvirker to stemmemodtagere, ydes hjælpen af den personligt udpegede hjælper i stedet for den ene af stemmemodtagerne. Ønsker vælgeren hjælp fra en personligt udpeget hjælper, skal der således i alle tilfælde ud over den personlige hjælper tillige medvirke en stemmemodtager.

Hjælpen ydes i forening mellem stemmemodtageren og den person, der er udpeget af vælgeren selv. Det er dog stemmemodtageren og ikke hjælperen, der sikrer sig vælgerens identitet, foretager attestationen på følgebrevet af vælgerens brevstemmeafgivning og giver vejledning om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivningen og om opstillede partier og kandidater m.v. Hvis vælgeren ikke er i stand til at underskrive følgebrevet, underskriver hjælperen eller, hvis dette ikke er muligt, den anden stemmemodtager følgebrevet på vælgerens vegne. Se § 19, stk. 6, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og § 15, stk. 6, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen.

Om reglerne for valget af den personligt udpegede hjælper og for hjælperens bistand henvises i øvrigt til afsnit 8.2.4. og afsnit 7.3. ovenfor.

En vælger må kun få hjælp til at udfylde stemmesedlen, hvis vælgeren *umiddelbart* over for stemmemodtagerne *utvetydigt* kan tilkendegive, hvorledes vælgeren ønsker at stemme, jf. folketingsvalglovens § 61, stk. 6. Modtager vælgeren hjælp af en personligt udpeget hjælper, skal vælgerens utvetydige tilkendegivelse om sin stemmeafgivning fremsættes både over for den personligt udpegede hjælper og den stemmemodtager, der tillige skal medvirke. Se nærmere afsnit 7.3.

8.5. Særligt om brevstemmeafgivning på mindre øer, herunder Christiansø

Vælgere, der bor på afsides beliggende øer, der ikke udgør et selvstændigt afstemningsområde, kan brevstemme på øen over for en eller flere vælgere, som kommunalbestyrelsen har udpeget som stemmemodtagere, se folketingsvalglovens § 54, stk. 5, sammenholdt med § 55, stk. 3.

På Christiansø kan der brevstemmes hos øens administrator inden for de frister, der i øvrigt gælder for brevstemmeafgivning her i landet.

8.6. Brevstemmeafgivning på Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg

8.6.1. Brevstemmeafgivningssteder og brevstemmemodtagere på Færøerne, i Grønland og i udlandet

Ved Europa-Parlamentsvalg kan enhver vælger ligesom ved andre valg brevstemme på folkeregistrene på Færøerne og i Grønland samt på danske diplomatiske og konsularrepræsentationer i udlandet (ambassader, konsulater m.v.).

Der kan også brevstemmes hos en stemmemodtager udpeget af Økonomi- og Indenrigsministeriet, se folketingsvalglovens § 57. Økonomi- og Indenrigsministeriet giver

forud for afstemningen kommunalbestyrelserne meddelelse om, hvilke personer eller stillingsindehavere der er udpeget som stemmemodtagere i udlandet enten permanent eller alene til den pågældende afstemning. Stemmemodtagerne i udlandet udpeges enten gennem Forsvarsministeriet eller Udenrigsministeriet.

De permanente stemmemodtagere i udlandet, der er udpeget gennem Forsvarsministeriet, er bemyndiget til at udpege en eller flere personer blandt det tjenstgørende personale til at varetage opgaven som brevstemmemodtager på vegne af vedkommende stemmemodtager ved en bestemt afstemning. Navnene på de personer, der ved en bestemt afstemning rent faktisk fungerer som stemmemodtagere i udlandet, indberettes til Økonomi- og Indenrigsministeriet inden afstemningen, hvorefter ministeriet vil sørge for at videregive oplysninger til kommunalbestyrelserne herom.

Nedennævnte personer (stillingsindehavere) er af Økonomi- og Indenrigsministeriet *permanent udpeget som brevstemmemodtagere* på Færøerne henholdsvis i Grønland.

På Færøerne

- 1) Rigsombudsmanden eller den fuldmægtig ved rigsombudet, som rigsombudsmanden har bemyndiget hertil
- 2) Landfogden
- 3) Sysselmændene

I Grønland

- 1) Forbindelsesofficeren, Thule Air Base
- 2) Stationslederen, Danmarkshavn
- 3) Regionschefen ved Grønlands Lufthavnsvesen, Narssarsuaq
- 4) Stationslederen, Prins Christianssund
- 5) Stationslederen på Station Nord
- 6) Flyvepladslederen, Constable Pynt
- 7) Chefen for Slædepatruljen Sirius

8.6.2. Brevstemmeafgivningssteder og brevstemmemodtagere på danske skibe i udenrigsfart og danske havanlæg

Søfolk og passagerer på danske skibe i udenrigsfart kan brevstemme på skibet, se folketingsvalglovens § 58. Skibsføreren eller den, skibsføreren har udpeget, fungerer som stemmemodtager. Der kan ikke brevstemmes på danske skibe i indenrigsfart.

Personer, der er ansat på danske havanlæg, kan brevstemme på havanlægget, se folketingsvalglovens § 58. Dette gælder danske havanlæg både på dansk område og uden for dansk område. Chefen for havanlægget eller den, chefen har udpeget, fungerer som stemmemodtager.

8.6.3. Tidsrum for brevstemmeafgivning

På Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart samt på danske havanlæg uden for dansk område kan der som nævnt ovenfor brevstemmes fra 3 måneder før valgdagen, dvs. fra tirsdag den 25. februar 2014, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, 2. pkt.

Den særlige regel i folketingsvalglovens § 58, stk. 3, om søfolks og medsejlende ægtefællers adgang til ved folketingsvalg at afgive brevstemme på skibet fra dagen efter et folketingsvalg med gyldighed for førstkommande folketingsvalg finder ikke anvendelse ved Europa-Parlamentsvalg.

Folketingsvalgloven indeholder ingen regler om sidste frist for brevstemmeafgivning på Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart samt på danske havanlæg uden for dansk område. Brevstemmerne skal imidlertid være afgivet i så god tid forud for valgdagen, at de kan være sendt hjem og modtaget i kommunen inden afstemningen på valgdagen begynder kl. 9.

Brevstemmematerialet skal senest fra den dag, hvor brevstemmeafgivningen påbegyndes tirsdag den 25. februar 2014, findes på danske diplomatiske og konsulære repræsentationer i udlandet og om bord i danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg uden for dansk område, se folketingsvalglovens § 60, stk. 2, 2. pkt.

På danske havanlæg på dansk område kan der brevstemmes fra de sidste 3 uger før valgdagen, det vil sige fra søndag den 4. maj 2014 til og med den næstsidste hverdag før valgdagen, det vil sige senest fredag den 23. maj 2014, se folketingsvalglovens § 58, stk. 4.

8.6.4. Brevstemmematerialet samt fremgangsmåden ved afgivning af brevstemme

Brevstemmematerialet er det samme, som bruges her i landet, se afsnit 8.1. ovenfor.

8.6.5. Fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning

Med hensyn til den praktiske fremgangsmåde ved brevstemmeafgivningen henvises til folketingsvalglovens § 61 med de afvigelser, der følger af, at der ved Europa-Parlamentsvalg kan stemmes på de samme kandidater i hele landet, samt til afsnit 8.2.3. og 8.2.4. ovenfor om brevstemmeafgivning på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. på borgerservice-centrene og lignende.

En vælger, der ønsker at brevstemme på Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg, forudsættes selv at være bekendt med, hvilke kandidatlistor og eventuelt kandidater der forventes at blive eller er opstillet til Europa-Parlamentsvalget.

8.7. Modtagelse og kontrol af brevstemmer

Reglerne om kommunalbestyrelsens modtagelse og registrering af brevstemmer m.v. samt om valgstyernes kontrol og gennemgang af disse findes i folketingsvalglovens §§ 64-66, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 6.

8.7.1. Kommunalbestyrelsens modtagelse og registrering af brevstemmer m.v.

Før hvert valg skal kommunalbestyrelsen oprette en protokol over de brevstemmer, som kommunalbestyrelsen modtager til det pågældende valg (*brevstemmeprotokol*). Brevstemmeprotokollen skal være udformet i overensstemmelse med de fortrykte brevstemmeprotokoller, Økonomi- og Indenrigsministeriet har ladet fremstille, se § 6 i cirkulære nr. 54 af 8. maj 2001 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning. Cirkulæret er optaget som *bilag 4* til denne vejledning. Brevstemmeprotokoller kan købes hos Rosendahls Schultz Distribution, Herstedvang 10, 2620 Albertslund, tlf. 43 22 73 00, fax. 43 63 19 69, e-mail: distribution@rosendahls.dk.

Bemærk, at der skal oprettes særskilte brevstemmeprotokoller for henholdsvis Europa-Parlamentsvalget og folkeafstemningen om patentdomstolen, der finder sted samme dag.

Modtagelsestidspunktet skal skrives på yderkuverten for de brevstemmer, som kommunalbestyrelsen modtager, se folketingsvalglovens § 64, stk. 1. Samme dag, som kommunalbestyrelsen modtager brevstemmer, skal det antal brevstemmer, der modtages den pågældende dag, anføres i brevstemmeprotokollen sammen med den dato, hvor de er modtaget. Endvidere skal antallet af brevstemmer modtaget på en bestemt dato, der sendes videre til andre kommuner, samt datoen for videresendelsen anføres i brevstemmeprotokollen. Hvis vælgeren efter sin bopælsangivelse på yderkuverten bor i en anden kommune, skal kommunalbestyrelsen straks sende brevstemmen videre til denne kommune, se folketingsvalglovens § 64, stk. 2.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at de brevstemmer, som kommunen allerede har modtaget fra vælgere, der senere har anmeldt flytning til en anden kommune, straks sendes videre til denne, se folketingsvalglovens § 64, stk. 3.

Kommunalbestyrelsen skal samle og opgøre antallet af brevstemmer, der er modtaget for hvert afstemningsområde i kommunen, hvor afsenderne efter deres bopælsangivelse på yderkuverterne er optaget på valglisten, se folketingsvalglovens § 64, stk. 4, og der skal i brevstemmeprotokollen indføres en række nærmere oplysninger herom. Kommunalbestyrelsen skal efter folketingsvalglovens § 64, stk. 4, sørge for, at brevstemmerne inden afstemningens begyndelse er afleveret til valgstyrene på afstemningsstedet i det pågældende afstemningsområde, se dog nedenfor.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at kommunen afhenter post på posthuset lørdag den 24. maj 2014 og samme dag efterser sin postkasse med henblik på at sikre, at de brevstemmer, der er afsendt fra en anden kommune m.v. fredag den 23. maj 2014 eller tidligere, rettidigt kan afleveres til vedkommende valgstyrelse.

Brevstemmer, der modtages i kommunen på valgdagen inden kl. 9, skal straks bringes ud til valgstyrelsen på det pågældende afstemningssted. Brevstemmer, der modtages i kommunen på valgdagen efter kl. 9, skal samme dag bringes ud til valgstyrelsen på det pågældende afstemningssted.

Er der modtaget færre end fem brevstemmer for et afstemningsområde, skal brevstemmerne efter kommunalbestyrelsens beslutning overføres til et afstemningsområde, hvor der er modtaget mindst fem brevstemmer, og afleveres til valgstyrelsen for dette afstemningsområde. Dette skyldes hensynet til sikring af stemmehemmeligheden. Det er valgstyrelsen for sidstnævnte afstemningsområde, der undersøger, om brevstemmerne kan komme i betragtning. Se folketingsvalglovens § 64, stk. 5.

Kan en brevstemme ikke henføres til et bestemt afstemningsområde ud fra oplysningerne om afsenderen på yderkuverten, skal kommunalbestyrelsen endvidere beslutte, hvilket afstemningsområde brevstemmen skal henregnes til i henseende til valgstyrelsen kontrol af, om brevstemmen kan komme i betragtning, se folketingsvalglovens § 64, stk. 6.

I brevstemmeprotokollen skal der indføres oplysning om, hvilket afstemningsområde brevstemmer er overført til fra det/de afstemningsområder, hvor der var modtaget færre end fem brevstemmer, samt oplysning om, fra hvilket eller hvilke afstemningsområder brevstemmerne blev overført.

I brevstemmeprotokollen skal der også indføres oplysning om, hvilket afstemningsområde den/de brevstemmer, der ikke kunne henføres til et bestemt afstemningsområde, blev overført til.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at de modtagne brevstemmer opbevares betryggende. Yderkuverterne må først åbnes af valgstyrelsen eller under overværelse af valgstyrelsen i forbindelse med valgstyrelsen gennemgang af brevstemmerne.

I cirkulære nr. 54 af 8. maj 2001 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning er fastsat nærmere regler om registrering af brevstemmer, hvortil der henvises.

8.7.2. Elektronisk brevstemmeprotokol

Kommunalbestyrelsen kan beslutte at anvende en elektronisk brevstemmeprotokol, se folketingsvalglovens § 64,

stk. 1. Den brevstemmeprotokol, som kommunalbestyrelsen skal føre, omfatter i modsætning til valglisten alle kommunens afstemningsområder, og en elektronisk brevstemmeprotokol kan derfor ikke indskrænkes til enkelte af disse.

Anvendelse af en elektronisk brevstemmeprotokol er frivillig. Det er kommunalbestyrelsen selv, der skal betale de nødvendige merudgifter, hvis den beslutter at anvende en elektronisk brevstemmeprotokol.

Den elektroniske brevstemmeprotokol skal indeholde de samme oplysninger, som skal indføres i brevstemmeprotokollen ifølge den fortrykte brevstemmeprotokol (se cirkulære nr. 54 af 8. maj 2001 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning, der er optaget som *bilag 4*) og vil kunne varetage de opgaver, som brevstemmeprotokollen benyttes til ved valgets afholdelse efter gældende lovgivning. Adgangen til at anvende en elektronisk brevstemmeprotokol betyder endvidere, at det i så fald er en elektronisk brevstemmeprotokol, der skal opbevares af kommunalbestyrelserne efter valgets afholdelse i overensstemmelse med arkivlovens regler om opbevaring af materiale, der alene foreligger i elektronisk form, se nærmere afsnit 10 nedenfor.

Der er ikke noget krav om, at brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om, hvilke vælgere der har brevstemt. Der er omvendt ikke noget til hinder for, at kommunen som et supplement til brevstemmeprotokollen fører lister over de vælgere, der har brevstemt, blot listerne bliver destrueret, når klagefristen er udløbet og Folketinget endeligt har afgjort eventuelle klager over valget, se folketingsvalglovens § 104, stk. 3.

I det omfang kommunen anvender en elektronisk valgliste, hvor der løbende foretages en elektronisk foreløbig afmærkning af de vælgere, som der er modtaget brevstemme fra (se afsnit 4.12. ovenfor), kan det være hensigtsmæssigt løbende at overføre oplysninger om de foreløbigt afmærkede vælgere til brevstemmeprotokollen som hjælp ved opgørelsen af, hvor mange brevstemmer der er modtaget for hvert afstemningsområde.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der skal oprettes et særskilt elektronisk system til at udarbejde, anvende og opbevare brevstemmeprotokollen, hvis oplysninger skal kunne samkøres med et elektronisk system til udarbejdelse, anvendelse og opbevaring af valglisten. Kommunalbestyrelsen kan i stedet vælge at beslutte, at de oplysninger, som skal indføres i brevstemmeprotokollen ifølge den fortrykte brevstemmeprotokol, der er udarbejdet af ministeriet, indføres i et elektronisk system til valglistens udarbejdelse, anvendelse og opbevaring eller en liste over de vælgere, der har indsendt brevstemme. Dog skal kommunalbestyrelsen i så fald sørge for, at de oplysninger, som efter valglovgivningen og den fortrykte brevstemmeprotokol skal indføres i brevstemmeprotokollen, til en-

hver tid kan udskrives i overensstemmelse med udformningen af den fortrykte brevstemmeprotokol.

Kommunalbestyrelsen skal som dataansvarlig og KMD A/S eller en anden dataleverandør skal som databehandler træffe de nødvendige tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes samt mod, at de kommer til kendskab for uvedkommende, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med loven, se persondatalovens § 41, stk. 3, og bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000 med senere ændringer om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning (sikkerhedsbekendtgørelsen), der er udstedt i medfør af persondatalovens § 41, stk. 5.

Det forudsættes, at kommunalbestyrelsen har truffet de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de oplysninger, der er indført i den elektroniske brevstemmeprotokol, også findes på papir i tilfælde af systemnedbrud eller lignende. Det gælder uanset, om oplysningerne i den elektroniske brevstemmeprotokol alene svarer til oplysningerne i den manuelle brevstemmeprotokol, eller om den elektroniske brevstemmeprotokol herudover indeholder oplysninger om de vælgere, der har brevstemt.

8.7.3. Valgstyrernes kontrol og gennemgang af de modtagne brevstemmer

Valgstyrerne skal gennemgå de modtagne brevstemmer på valgdagen inden afstemningens begyndelse. Gennemgangen skal om nødvendigt foretages dagen før valgdagen. Der skal medvirke mindst to valgstyrere for hvert afstemningsområde ved gennemgangen, undersøgelsen og afgørelsen af, om en brevstemme kan komme i betragtning, se folketingsvalglovens § 65, stk. 1. Gennemgangen af brevstemmerne behøver dog ikke foregå på selve afstemningsstedet, men kan godt f.eks. foretages centralt ét sted i kommunen, blot der til gennemgangen af brevstemmerne fra hvert afstemningsområde alene medvirker valgstyrere fra det samme afstemningsområde, og der som nævnt medvirker mindst to valgstyrere for hvert afstemningsområde. Det er således også muligt f.eks. at åbne yderkuverterne centralt med en elektrisk brevåbner, når blot gennemgangen af brevstemmerne foregår umiddelbart herefter i tilknytning til det sted, hvor yderkuverterne er åbnet.

For det/de afstemningsområde(r), som der er overført eller henregnet brevstemmer til, se afsnit 8.7.1. ovenfor, omfatter gennemgangen både de brevstemmer, der hører til det/de pågældende afstemningsområder, og de brevstemmer, der er overført eller henregnes til dette/disse afstemningsområder.

Benyttes elektronisk valgliste, vil denne kunne bruges, når valgstyrerne gennemgår brevstemmerne inden valgdagen og afmærker de vælgere på listen, der har afgivet

brevstemme, der kan komme i betragtning. De gældende regler forudsætter, at denne afmærkning først sker, når valgstyrerne har gennemgået de modtagne brevstemmer og konstateret, hvilke der kan komme i betragtning, da kun disse skal afmærkes på valglisten, se nedenfor. Der er dog ikke noget i vejen for, at der inden valgstyrernes gennemgang kan ske en *foreløbig* afmærkning på valglisten af de vælgere, som der er modtaget brevstemme fra, efterhånden som disse modtages, og i det omfang det er muligt at identificere de pågældende vælgere uden at åbne yderkuverten, som først må åbnes ved valgstyrernes gennemgang af brevstemmerne, se folketingsvalglovens § 65, stk. 1, 2. pkt. Den foreløbige afmærkning skal blot slettes, hvis det viser sig, at den pågældende brevstemme, som er foreløbigt afmærket på den elektroniske valgliste, ikke kan komme i betragtning.

En foreløbig afmærkning kan lette arbejdet i forbindelse med valgstyrernes gennemgang af brevstemmerne, da man på forhånd har konstateret, om de pågældende vælgere er optaget på valglisten, ligesom arbejdet med valgstyrernes afmærkning af valglisten kan begrænses til at fjerne afmærkninger for de vælgere, hvis brevstemme ikke er taget i betragtning.

En sådan foreløbig afmærkning af valglisten vil kunne ske, uanset om man bruger en valgliste på papir eller en elektronisk valgliste. Afmærkning på en valgliste af papir vil først kunne begynde, når kommunen har modtaget papirvalglisten senest 8 dage før afstemningen, hvorimod afmærkningen på en elektronisk valgliste vil kunne ske fra et tidligere tidspunkt, da kommunen vil kunne råde over denne kort tid efter skæringsdatoen for udskrivelse af valglisten (16.-dagen eller 10.-dagen før valgdagen).

Ved gennemgangen af brevstemmerne åbnes yderkuverterne, og det undersøges, om brevstemmerne kan komme i betragtning, se folketingsvalglovens § 65, stk. 1.

En brevstemme kan *ikke komme i betragtning*, se folketingsvalglovens § 65, stk. 2, hvis

- 1) afsenderen ikke er opført på valglisten,
- 2) afsenderen er død inden valgdagen,
- 3) der er mere end ét følgebrev og én konvolut i yderkuverten,
- 4) der ikke er anvendt det brevstemmemateriale, som økonomi- og indenrigsministeren har fået fremstillet,
- 5) den foreskrevne fremgangsmåde (udfyldning, attestation, underskrift m.v.) ved brevstemmeafgivningen ikke har været fulgt,
- 6) brevstemmen ikke er afgivet inden for de frister, der er nævnt i loven

Har vælgeren afgivet mere end én brevstemme, der kan komme i betragtning, er det den sidst afgivne brevstemme, der kommer i betragtning, se folketingsvalglovens § 65, stk. 3.

Med hensyn til brevstemmematerialet, se nr. 4) ovenfor, bemærkes, at en brevstemme kan tages i betragtning, selvom den er afgivet på brevstemmemateriale fremstillet til brug ved tidligere Europa-Parlamentsvalg, se afsnit 8.1. ovenfor. Om følgebrev og yderkuverter tilvejebragt fra KMD A/S's valgudskrivningssystem, se afsnit 8.1. ovenfor. Er der anvendt brevstemmemateriale til folketingsvalg, folkeafstemninger eller kommunale og regionale valg, kan brevstemmen derimod *ikke* komme i betragtning.

Med hensyn til de brevstemmer, hvor den foreskrevne fremgangsmåde ikke har været fulgt, se nr. 5) ovenfor, bemærkes, at en brevstemme kan tages i betragtning, selv om følgebrevet mangler stempel på attesten, hvis der ikke hersker tvivl om, at brevstemmen er afgivet på et af de steder, hvor der kan brevstemmes, eller at brevstemmen er afgivet til en stemmemodtager, der er udpeget af Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Når en brevstemme *ikke kan komme i betragtning*, anføres grunden hertil på yderkuverten, og den uåbnede konvolut og følgebrevet skal lægges ned i yderkuverten igen, se folketingsvalglovens § 66, stk. 2. Der skal ikke foretages nogen afmærkning på valglisten. Er der foretaget en foreløbig afmærkning, slettes den igen, se ovenfor.

Det anføres i afstemningsbogen, hvor mange af brevstemmerne der ikke er taget i betragtning fordelt efter årsagen hertil.

Når en brevstemme *kan komme i betragtning*, sættes et mærke ved vælgerens navn på valglisten, der angiver, at vælgeren har brevstemt, se folketingsvalglovens § 66, stk. 1.

Når en brevstemme, der er overført til afstemningsområdet fra et afstemningsområde, hvor der er modtaget færre end fem brevstemmer, kan komme i betragtning, skal valgstyrene optage den pågældende vælger på valglisten og skrive en bemærkning på valglisten om grunden til, at vælgeren er optaget på valglisten. Valgstyrene skal desuden inden afstemningen begynder meddele valgstyrene fra det oprindelige afstemningsområde, at den pågældende vælger skal slettes af valglisten for dette afstemningsområde. Valgstyrene for det oprindelige afstemningsområde skal endvidere anføre årsagen på valglisten til, at vælgeren er slettet af valglisten, og i hvilket afstemningsområde vælgeren i stedet er blevet optaget på valglisten, se folketingsvalglovens § 64, stk. 5.

I tilfælde, hvor en brevstemme, der er henregnet til et bestemt afstemningsområde i medfør af folketingsvalglovens § 64, stk. 6, kan komme i betragtning, og hvor den pågældende vælger er optaget på valglisten i et andet afstemningsområde end det, som brevstemmen er henregnet til, kan valgstyrene følge den samme fremgangsmåde, som står i det foregående afsnit om brevstemmer, der

er overført fra et afstemningsområde, hvor der er modtaget færre end fem brevstemmer. Det vil sige, at valgstyrene skal optage den pågældende vælger på valglisten for det pågældende afstemningsområde og skrive en bemærkning på valglisten om grunden til, at vælgeren er optaget på valglisten, samt, inden afstemningen begynder, meddele valgstyrene fra det oprindelige afstemningsområde, at den pågældende vælger skal slettes af valglisten for dette afstemningsområde m.v.

Der skal ikke udskrives valgkort for de vælgere, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning. I stedet kan følgebrevene anvendes til at kontrollere antallet af vælgere, der ifølge valglisten har stemt, se nedenfor i afsnit 9.2.

Når en brevstemme kan komme i betragtning, lægges den uåbnede konvolut og følgebrevet ind i yderkuverten igen. Brevstemmer, der kan komme i betragtning, opbevares, indtil afstemningen er afsluttet. Derefter tages konvolutterne ud af yderkuverterne og lægges i en stemmekasse, se dog nedenfor. Konvolutterne skal først åbnes, når stemmeoptællingen går i gang, se folketingsvalglovens § 66, stk. 1.

Brevstemmer, der kan komme i betragtning, skal i perioden, efter at disse er gennemgået, og indtil afstemningen er afsluttet, opbevares på en sådan måde, at det alene er valgstyrene eller eventuelt tillige en person, der er særlig bemyndiget af valgstyrene, der har adgang til brevstemmerne. Endvidere må der i denne periode kun ske håndtering af brevstemmer, hvis det er nødvendigt som følge af andre regler i loven. For eksempel kan det være nødvendigt at tage brevstemmen frem i forbindelse med afgørelsen af, om en vælger, der møder frem for at afgive stemme på valgdagen, skal afvises som følge af, at vedkommende har afgivet en brevstemme, der kan komme i betragtning, jf. folketingsvalglovens § 67. Brevstemmen skal i denne situation tages frem for at kontrollere, om afmærkningen i valglisten af, at vælgeren har brevstemt, er korrekt.

Ved håndtering af en brevstemme, inden afstemningen er afsluttet, må konvolutten med stemmesedlen *under ingen omstændigheder* åbnes.

Hvis valgstyrene efter afstemningens begyndelse modtager bekræftet underretning om, at en vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning ved gennemgangen af brevstemmerne inden afstemningens begyndelse, er afgået ved døden inden valgdagen, kan den pågældendes brevstemme ikke komme i betragtning. Brevstemmen skal derfor tages frem, påtegnes grunden til, at den ikke kan komme i betragtning, og lægges hen til de øvrige brevstemmer, der ikke kan komme i betragtning, samt registreres sammen med disse i afstemningsbogen.

Det samme gælder, hvis valgstyrene, efter at afstemningen er begyndt, modtager bekræftet underretning om, at en vælger, der er optaget på valglisten, har mistet sin valgret inden valgdagen af andre grunde (iværksættelse af værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, fortabelse af statsborgerskab i et af de øvrige EU-lande uden erhvervelse af dansk indfødsret eller statsborgerskab i et andet af de øvrige EU-lande, fortabelse af dansk indfødsret eller flytning til udlandet).

Når konvolutterne tages ud af yderkuverterne efter afstemningens afslutning for at blive lagt ned i en stemmekasse, skal det ske under den nødvendige gensidige kontrol og i øvrigt på en sådan måde, at stemmehemmeligheden heller ikke i denne forbindelse kan blive krænket.

Brevstemmer, der *modtages af valgstyrene efter afstemningens begyndelse*, skal have påtegnet modtagelsestidspunktet (dato og klokkeslæt) og kommer ikke i betragtning. Yderkuverterne åbnes ikke.

Brevstemmer, der modtages i kommunen fra og med dagen efter valgdagen og til og med den dag, hvor Folketinget eventuelt har afgjort eventuelle klager over valget, registreres i brevstemmeprotokollen i overensstemmelse med bestemmelserne i § 2, stk. 4 og 5, i cirkulæret om brevstemmeprotokollers indhold og udformning, se *bilag 4*. Retningslinjerne for kassation af brevstemmemateriale, herunder af brevstemmer, der er modtaget efter valgdagen, er nærmere beskrevet i afsnit 10 nedenfor.

9. Opgørelse af afstemningen i opstillingskredsen

I medfør af Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 1, har økonomi- og indenrigsministeren ved e-mail af 4. oktober 2013 til alle kommunalbestyrelser fastsat, at stemmeoptællingen skal foretages på de enkelte afstemningssteder umiddelbart efter afstemningens afslutning med efterfølgende fintælling i opstillingskredsene senest dagen efter valget.

I tilfælde, hvor stemmerne tælles op på valgdagen, følger det af Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, at stemmeoptælling på de enkelte afstemningssteder, indberetning af afstemningsresultatet, endelig opgørelse af resultatet af stemmeafgivningen i opstillingskredsen (fintællingen), underskrivelse af valgbogen og sammenpakning af stemmematerialet i øvrigt skal ske efter reglerne i kapitel 9 i lov til Folketinget med de fravigelser, der følger af Europa-Parlamentsvalglovens §§ 29 og 30.

På valgaftenen tælles stemmerne op på de enkelte afstemningssteder, se afsnit 9.2. Senest dagen efter fintæller valgbestyrelsen stemmerne i opstillingskredsen, se afsnit 9.7. Reglerne om opgørelse af afstemningen findes i folketingsvalglovens §§ 68-74 a, samt Europa-Parlamentsvalglovens §§ 29 og 30.

Særligt om kandidaters deltagelse i optællingen af stemmer på de enkelte afstemningssteder og i fintællingen gælder endvidere Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 4.

Bemærk, at Europa-Parlamentsvalget og folkeafstemningen om patentdomstolen skal gennemføres som to afskilte afstemninger med særskilt optælling og særskilte afstemningsbøger og valgbøger.

9.1. Kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen

I Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 4, 1. pkt., er fastsat, at en kandidat til Europa-Parlamentsvalget ikke kan deltage i optællingen af, hvor mange stemmer den kandidatliste, som vedkommende er opstillet for, har fået. Forbuddet gælder alene deltagelse i optællingen af stemmer, der er afgivet for den kandidatliste, som den pågældende kandidat er opstillet for, mens en kandidat, der er opstillet for én kandidatliste, godt kan deltage i optællingen af stemmer afgivet for andre kandidatlister. Bestemmelsen er begrundet i at undgå, at de pågældende kandidater bliver udsat for beskyldninger om uregelmæssigheder i forbindelse med optælling m.v. af stemmer for eget parti eller kandidatliste.

Det samme forhold vil efter ministeriets opfattelse gøre sig gældende, hvor en kandidats ægtefælle, samlever eller anden nærtstående deltager i stemmeoptællingen. En kandidats ægtefælle, samlever eller andre nærtstående kan derfor ligeledes ikke deltage i optællingen af, hvor mange stemmer den kandidatliste, som vedkommendes ægtefælle, samlever eller andre nærtstående er opstillet for, har fået. Vurderingen af, hvilken persongruppe der nærmere vil være afskåret fra at deltage i optællingen af stemmer, der er afgivet for den pågældende kandidats kandidatliste, skal foretages efter forvaltningslovens almindelige regler om inhabilitet, se navnlig forvaltningslovens § 3.

En kandidat, der er opstillet for én kandidatliste, kan med andre ord godt deltage i optællingen af stemmer afgivet for andre kandidatlister. Tilsvarende gælder en kandidats ægtefælle, samlever eller andre nærtstående.

Forbuddet gælder endvidere kun optællingen af det samlede antal stemmer (personlige stemmer og listestemmer), der er afgivet for den kandidatliste, kandidaten er opstillet for. Kandidaten (og dennes ægtefælle, samlever eller andre nærtstående) kan derfor godt være med til at sortere de stemmesedler, der er taget ud af stemmekasserne, i bunker, inden bunkerne senere skal tælles op for hver kandidatliste. Kandidaten (og dennes ægtefælle, samlever eller andre nærtstående) må dog ikke deltage i sorteringen, hvis der i en kommune tælles stemmer op samtidig med sorteringen. Kandidaten må f.eks. ikke deltage i et optællingshold, der både skal tælle stemmer op og sortere stemmerne i bunker efter kandidatlister, se folketingsvalglovens tidligere bestemmelser herom, der blev ophævet i 1964.

Forbuddet gælder alene deltagelse i optællingen og ikke kontrollen med andres optælling. Er kandidaten valgsty- rer, må kandidaten derfor stå for og kontrollere andres optælling og dermed løfte det ansvar for, at stemmeoptæl- lingen er korrekt, som er en valgstyrs opgave. En kan- didat, som også er valgstyret, må endvidere gerne skrive i afstemningsbogen, hvor mange stemmesedler der er ugyldige, se folketingsvalglovens § 69, stk. 3, eller skrive resultatet af stemmeoptællingen i afstemningsbogen og underskrive denne, se folketingsvalglovens § 70. De nævnte bestemmelser i folketingsvalgloven gælder også for Europa-Parlamentsvalg, da Europa- Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, henviser til reglerne i kapitel 9 i folketingsvalgloven. Tilsvarende gælder i øv- rigt en kandidats ægtefælle, samlever eller andre nærtstå- ende.

Efter Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 4, 2. pkt., kan en kandidat desuden ikke deltage i opgørelsen af, hvordan de afgivne stemmer for den pågældende kandi- datliste fordeler sig på personlige stemmer for hver kan- didat og listestemmer. Tilsvarende gælder en kandidats ægtefælle, samlever eller andre nærtstående. Opgørelse af, om der er tale om en personlig stemme eller liste- stemme, foretages under ét og ikke særskilt for de enkelte kandidater. Kandidaten (og dennes ægtefælle, samlever eller andre nærtstående) må derfor hverken være med til at tælle den pågældendes egne personlige stemmer eller være med til at tælle personlige stemmer for andre kandi- dater for den kandidatliste, som kandidaten selv stiller op for. Forbuddet gælder både den fintælling, som valgbesty- relsen står for senest dagen efter valget, og en eventuel foreløbig fintælling på afstemningsstederne på valgafte- nen.

Reglerne i Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 4, for kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen gælder, uan- set om kandidaten (og dennes ægtefælle, samlever eller andre nærtstående) er valgstyret, tilforordnet vælger eller en kommunalt ansat person indkaldt for at være med til at tælle stemmerne op.

9.2. Stemmeoptælling på afstemningsstedet

9.2.1. Rammerne for stemmeoptællingen på afstemnings- stedet

Umiddelbart efter, at afstemningen er afsluttet kl. 20, tæller valgstyrene og de tilforordnede vælgere stemmer- ne op på afstemningsstedet. Stemmeoptællingen sker som anført i Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, efter reglerne i folketingsvalglovens §§ 68-70 om stemmeop- tælling på afstemningsstedet med de fravigelser, der føl- ger af, at der ved Europa-Parlamentsvalg ikke er opstillet kandidater uden for partierne. Om bedømmelse af stem- mesedler gælder Europa-Parlamentsvalglovens § 29, se nærmere nedenfor i afsnit 9.4.

Bemærk, at kommunalt ansat personale kan udpeges til at bistå valgstyrene og de tilforordnede vælgere ved stem- meoptællingen. Også kommunalt ansatte, der ikke har bopæl i kommunen, kan deltage. Stemmeoptællingen skal dog ske under valgstyrens ansvar, kontrol og instrukti- on. Stemmeoptællingen kan ikke overlades til andre.

Kommunalbestyrelsen fastsætter de nødvendige regler om, hvordan stemmeoptællingen rent praktisk tilrettelæg- ges inden for de rammer, der følger af reglerne om kandi- daters deltagelse i stemmeoptællingen, se afsnit 9.1. oven- for.

Stemmeoptællingen er offentlig, se Europa- Parlamentsvalglovens § 28, stk. 1. Af sikkerhedsmæssige grunde skal den del af lokalet/lokalerne, hvor stemmeop- tællingen foregår, afskærmes på en sådan måde, at uved- kommende ikke kan komme til stemmesedlerne, men offentligheden stadig kan overvære stemmeoptællingen.

9.2.2. Fremgangsmåden ved stemmeoptællingen på af- stemningsstedet

Ved stemmeoptællingen på afstemningsstedet tælles op, hvor mange der har stemt for hver kandidatliste, se folke- tingsvalglovens § 68, stk. 1. Reglerne om, hvilke stemmer der anses for afgivet for de enkelte kandidatlistes (partier), findes i folketingsvalglovens § 68, stk. 2.

Folketingsvalglovens § 68, stk. 2, fastsætter følgende:

»Stk. 2. En stemme er afgivet for det parti, inden for hvis felt på stemmesedlen vælgeren har sat kryds. En brev- stemme er afgivet for det parti, hvis navn eller bogstavbe- tegnelsen vælgeren har anført på brevstemmesedlen. Har vælgeren på brevstemmesedlen anført navnet på en kan- didat, der opstiller for et parti, anses stemmen for afgivet for partiet.«

Om begrebet felt/partifelt, se afsnit 9.4.1.

Tvivlsomme stemmesedler, herunder blanke stemmesed- ler og andre stemmesedler, der utvivlsomt er ugyldige, sorteres fra og gives til formanden for valgstyrene. Valg- styrene bedømmer derefter, om stemmesedlerne er gyl- dige eller ej, se nedenfor i afsnit 9.4. Antallet af ugyldige stemmer optælles særskilt fordelt efter de forskellige ugyldighedsgrunde.

9.2.3. Afslutningen på stemmeoptællingen på afstem- ningsstedet

Når stemmeoptællingen på afstemningsstedet er afsluttet, indføres resultatet af stemmeoptællingen i afstemnings- bogen, jf. folketingsvalglovens § 70. I afstemningsbogen indføres også opgørelsen af de ugyldige stemmer fordelt efter de forskellige ugyldighedsgrunde, se folketingsvalg- lovens § 69, stk. 3.

Valgstyrene skal kontrollere optællingen af de afgivne stemmer og herunder sørge for, at der er foretaget de nødvendige kontroller af optællingen i henhold til valglovens rubrikker. Valgstyrene skal bl.a. sammenholde antallet af afgivne stemmesedler med det antal vælgere, der ifølge afmærkningerne på valglisten har stemt. Valgstyrene skal endvidere sammenholde på den ene side antallet af vælgere, der ifølge afmærkningerne på valglisten har stemt, med på den anden side antallet af valgkort, der er modtaget eller udskrevet for vælgere, der har stemt ved at møde personligt op på valgdagen, og antallet af følgebrev (eventuelt særskilt udskrevne valgkort) for vælgere, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning.

Resultatet af stemmeoptællingen meddeles de tilstedeværende, og formanden for valgstyrene indberetter straks resultatet til formanden for valgbestyrelsen i opstillingskredsen, se folketingsvalglovens § 70.

Der vil ikke være noget i vejen for at offentliggøre resultatet, før valgstyrene har underskrevet afstemningsbogen, forudsat at resultatet er sikkert og kontrolleret og godkendt af valgstyrene som angivet ovenfor. Det vil dog på den anden side ikke være usagligt at vente på, at valgstyrene har underskrevet afstemningsbogen, før resultatet offentliggøres. Offentliggørelse kan ikke begrænses til enkelte medier. Se nærmere afsnit 9.3. nedenfor om offentliggørelse af valgresultatet før kl. 23.00.

Valgstyrene skal endvidere afstemme *stemmeseddelregnskabet* som beskrevet i afstemningsbøgerne. Valgstyrene skal sammenholde på den ene side antallet af stemmesedler, valgstyrene har modtaget fra valgbestyrelsen, og brevstemmer, der var lagt ned i stemmekasserne, med på den anden side antallet af afgivne, ombyttede og ikke-udleverede stemmesedler. Stemmematerialet bindes derefter sammen i særskilte pakker (sammenpakkes) som angivet i afstemningsbøgerne.

Afstemningsbogen underskrives af valgstyrene, se folketingsvalglovens § 70. Den underskrevne afstemningsbog og en kopi heraf afleveres til kommunalbestyrelsen sammen med det sammenpakkede stemmemateriale. Ved at skrive under på afstemningsbogen står valgstyrene inde for, at stemmeoptællingen og kontrollen af denne er sket som det er foreskrevet i lovgivningen.

Valgstyrenes opgave med at bedømme tvivlsomme stemmesedler og underskrive afstemningsbogen samt valgstyrenes ansvar for, at stemmeoptællingen og kontrollen af denne er foretaget, som det er foreskrevet i lovgivningen, kan ikke overlades til andre. Valglovgivningen forudsætter derfor, at *et nødvendigt antal valgstyrene er til stede under stemmeoptællingen* i den udstrækning, det er nødvendigt for at varetage disse opgaver. En ordning, hvorefter der ikke er valgstyrene til stede under

(en del af) stemmeoptællingen på et afstemningssted, vil ikke være i overensstemmelse med valglovgivningen.

I afstemningsbogen indføres også alle væsentlige oplysninger om afstemningen på valgdagen, inden stemmeoptællingen gik i gang, se folketingsvalglovens § 29, stk. 5. Det vil derfor ikke være i overensstemmelse med valglovgivningen, hvis de valgstyrene, der underskriver afstemningsbogen, kun har været til stede under stemmeoptællingen og ikke har været til stede under (hele) afstemningsperioden.

9.3. Særligt om offentliggørelse af valgresultatet før kl. 23.00

Efter artikel 9, stk. 2, i Rådets akt af 1976 som ændret i 2002 om almindelige direkte valg af medlemmerne i Europa-Parlamentet, må en medlemsstat først officielt offentliggøre resultatet af stemmeafgivningen, efter at stemmeafgivningen er afsluttet i den medlemsstat, hvor vælgerne sidst afgiver deres stemme i løbet af stemmeafgivningsperioden.

For medlemsstater, der som Danmark afholder valget om søndagen, vil dette betyde, at stemmeoptælling kan begynde umiddelbart efter afstemningens afslutning, men at resultaterne heraf først kan offentliggøres, når stemmeafgivningen er afsluttet i alle medlemsstater. Det bemærkes, at *stemmeafgivningen i flere af EU-landene først slutter søndag kl. 23.00*.

Forud for valget til Europa-Parlamentet den 13. juni 2004 meddelte Europa-Kommissionen ved breve af 4. maj og 4. juni 2004 til alle medlemsstater, at den nævnte bestemmelse i akten af 1976, som ændret ved ændringsakten af 2002, efter Europa-Kommissionens opfattelse skulle forstås således, at en valgmyndighed i en medlemsstat *heller ikke måtte offentliggøre delresultater af stemmeoptællingen før det tidspunkt, hvor det sidste valgsted i EU er lukket* på den sidste dag, hvor Europa-Parlamentsvalget kan foregå (dvs. om søndagen).

På den baggrund gælder følgende ved det kommende valg til Europa-Parlamentet den 25. maj 2014:

- 1) På baggrund af Europa-Kommissionens retsopfattelse vil *Danmarks Statistik* først offentliggøre og videregive resultater af stemmeoptællingen fra kl. 23.00 søndag den 25. maj 2014.
- 2) *Valgstyrene* og øvrige personer, der deltager i stemmeoptællingen på de enkelte afstemningssteder, må på baggrund af Europa-Kommissionens retsopfattelse ikke offentliggøre eller medvirke til offentliggørelse af resultatet af stemmeoptællingen på det pågældende afstemningssted eller dele heraf før kl. 23.00 søndag den 25. maj 2014.

Der må ikke gives tilladelse til, at en tilstedeværende optager meddelelsen af resultatet af stemmeoptællingen eller dele heraf på bånd eller video eller foretager radio eller TV-transmission heraf.

På de afstemningssteder, hvor stemmeoptællingen er afsluttet inden kl. 23.00, meddeles resultatet de tilstedeværende inden kl. 23.00. Det følger af reglen i folketingsvalglovens § 70, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2.

Resultatet kan, når det er meddelt de tilstedeværende, også meddeles til personer, herunder repræsentanter for pressen, der ikke har været til stede, men som telefonisk eller på anden måde henvender sig til afstemningsstedet, evt. kommunen, herom.

Det anførte ændrer ikke ved de gældende regler om indberetning af resultatet af stemmeoptællingen.

Kommunalbestyrelsen skal gøre valgstyrene og øvrige personer, der deltager i stemmeoptællingen på de enkelte afstemningssteder i kommunen, bekendt med foranstående.

- 3) *Kommunalbestyrelsen* må ikke offentliggøre eller medvirke til offentliggørelse af resultatet af stemmeoptællingen på et eller flere afstemningssteder i kommunen eller dele heraf før kl. 23.00 søndag den 25. maj 2014. Det anførte ændrer ikke ved de gældende regler om indberetning af resultatet af stemmeoptællingen.
- 4) *Valgbestyrelsen* må ikke offentliggøre eller medvirke til offentliggørelse af resultatet af stemmeoptællingen for vedkommende opstillingskreds som helhed eller resultatet af stemmeoptællingen på et eller flere af afstemningsstederne i opstillingskredsen eller dele heraf før kl. 23.00 søndag den 25. maj 2014. Det anførte ændrer ikke ved de gældende regler om indberetning af resultatet af stemmeoptællingen.

Nærmere instruktioner om indberetning af valgresultater til Danmarks Statistik, herunder også i forhold til indberetning af resultater af den samtidige folkeafstemning om patentdomstolen, vil tilgå valgbestyrerne ved et separat brev ca. en uge før afstemningsdagen.

9.4. Bedømmelse af stemmesedler

De grundlæggende regler om årsagerne til, at stemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalget er ugyldige, står i Europa-Parlamentsvalglovens § 29, stk. 1 og 2. De nærmere regler herom findes i bekendtgørelse nr. 997 af 12. august 2013 om bedømmelse af stemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalg, som økonomi- og indenrigsministeren har udstedt (i det følgende kaldet bekendtgørelsen). Bekendtgørelsen er optrykt i *bilag 5* til denne vejledning.

I de følgende afsnit er enkelte af bestemmelserne i bekendtgørelsen uddybet.

9.4.1. Bedømmelse af stemmesedler afgivet på afstemningsstedet

Ifølge folketingsvalglovens § 48, stk. 1, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, afgiver vælgeren sin stemme ved at mærke stemmesedlen med et kryds. Der stilles ikke krav om, at vælgeren skal benytte et bestemt skriveredskab eller et skriveredskab af en bestemt farve.

Loven indeholder ingen definition af et kryds. I bekendtgørelsens § 1, stk. 1, er fastsat, at der ved *kryds* forstås et tegn svarende til bogstavet X eller til tegnet for plus (+). V-formede mærker (også kaldet »hak«, »tjekmærker« eller »flueben«) henholdsvis såkaldte dobbeltkryds sidestilles med almindelige kryds, se bekendtgørelsens § 1, stk. 2, om tegn afledt af et kryds henholdsvis tydeliggjorte kryds. Tilsvarende sidestilles med almindeligt kryds de såkaldte »dobbeltkryds«, dvs. tegn, der må anses for at være resultatet af, at vælgeren ved gentagen afmærkning har villet tydeliggøre et kryds. Derfor er en stemmeseddel afmærket på denne måde gyldig, med mindre den er ugyldig af andre grunde. Derimod anerkendes en asterisk (*) ikke som et gyldigt afsat kryds efter de gældende regler. Det skyldes, at en asterisk er et specielt mærke, som gør stemmesedlen meget let genkendelig.

En stemmeseddel afgivet på afstemningsstedet er ugyldig, hvis vælgerens stemme på stemmesedlen ikke er afmærket med kryds, se Europa-Parlamentsvalglovens § 29, stk. 1, nr. 2, og den tilsvarende bestemmelse i bekendtgørelsens § 4, stk. 1, 1. pkt. Hvis stemmesedlen er afmærket ved, at afkrydsningsrubrikken helt eller delvis er udfyldt/skraveret, skal stemmesedlen derfor bedømmes som en ugyldig stemme, da vælgerens stemme ikke er afmærket med kryds. En stemmeseddel er derfor ugyldig, hvis den *i stedet for med kryds* er afmærket med et bogstav, en cirkel eller et andet mærke, der ikke har karakter af (ligner) et kryds, se bekendtgørelsens § 4, stk. 1, 2. pkt. Stemmesedler, der *ud over at være afmærket med kryds* også er afmærket med et bogstav, en cirkel eller et andet mærke, der ikke har karakter af et kryds, er også ugyldige, se bekendtgørelsens § 14, stk. 1.

Det bemærkes, at afmærkning af stemmesedlen uden for afkrydsningsrubrikkerne ikke medfører ugyldighed, hvis afmærkningen i øvrigt er gyldig efter reglerne i bekendtgørelsen, se bekendtgørelsens § 4, stk. 3. Dette er en ny regel, som er indsat som følge af de nye regler om afkrydsningsrubrikker på stemmesedlen

Ved en ændring af stemmeseddelbekendtgørelsen i august 2013 er der nemlig indført et krav om, at der skal påføres en afkrydsningsrubrik yderst til højre for alle listebetegnelser og alle kandidaternes navne. Ændringen er gennemført i den hensigt at gøre stemmesedlen mere brugervenlig og give en bedre vejledning til vælgerne om, hvor

krydset skal sættes i forhold til partinavne og kandidater. Vælgeren vil på stemmesedlen blive vejledt om, hvordan afgivning af stemme skal ske. Øverst på stemmesedlen skal der stå: ”Sæt x i én af rubrikkerne til højre for et partinavn eller et kandidatnavn. Sæt kun ét x på stemmesedlen”. Umiddelbart til højre for denne tekst indsættes en illustration af en hånd, der holder en blyant med blyantspidsen pegende på en afkrydset rubrik. Se § 2, § 4, stk. 2, § 9 og § 10 i bekendtgørelse nr. 995 af 12. august 2013 om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg. Bekendtgørelsen er optrykt i *bilag 3* i denne vejledning.

I afstemningsbogen og valgbogen skal det registreres særskilt, hvor mange stemmesedler, der er ugyldige, fordi de i stedet for et kryds er afmærket med et mærke, der ikke har karakter af et kryds. I afstemningsbogen og valgbogen skal det også registreres særskilt, hvor mange stemmesedler, der er ugyldige, fordi de ud over med kryds også er afmærket med et mærke, der ikke har karakter af et kryds.

Stemmesedler, der er afmærket med overstreget, udvisket eller halvt kryds (dvs. en lodret, vandret eller skrå streg) *i stedet for* med kryds, skal ifølge bekendtgørelsens § 4, stk. 2, bedømmes efter den særlige bestemmelse herom i bekendtgørelsens § 9, stk. 1, dvs. sådanne stemmesedler er ugyldige.

Er stemmesedlen inden for samme partifelt *både* afmærket med kryds *og* med et overstreget, udvisket eller halvt kryds, anses stemmesedlen som en gyldig stemme for den pågældende kandidatliste, medmindre stemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen. Se bekendtgørelsens § 9, stk. 2. Er stemmesedlen afmærket med kryds i ét partifelt og med et overstreget, udvisket eller halvt kryds i et andet partifelt, er stemmesedlen ugyldig, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 1.

Selv om det er forudsat i Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, jf. folketingsvalglovens § 48, stk. 1, at vælgeren kun sætter ét kryds på stemmesedlen, enten ved et partinavn eller et kandidatnavn, er en stemmeseddel også gyldig, selv om der er anbragt to eller tre kryds (men derimod ikke flere end 3 kryds) på stemmesedlen, når blot disse kryds er placeret inden for samme partifelt. Det fremgår af Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 1, nr. 1 og 2, sammenholdt med *bekendtgørelsens § 6 og § 15* modsætningsvis. Stemmesedler, der er afmærket med et stort kryds, der dækker et helt partifelt, kan også være gyldige.

Reglerne i folketingsvalglovens § 68, stk. 2, og Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 1, nr. 2, samt reglerne i *bekendtgørelsens §§ 6-10* er alle baseret på begrebet felt/partifelt. Stemmesedlen indeholder et særskilt felt for hvert parti, der har indleveret en gyldig kandidatliste til valget, se § 3 i bekendtgørelse nr. 995 af 12. august 2013

om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg. Bekendtgørelsen er optrykt i *bilag 3* i denne vejledning.

En stemmeseddel, som der er tegnet på, eller som der er skrevet eller klæbet (klistret) noget på af nogen art, er ugyldig, se *bekendtgørelsens § 16*. Afsmitning eller lignende fra skriftfarven i det skriveredskab, som er brugt til at sætte krydset, er ikke påskrift, se *bekendtgørelsens § 16, 2. pkt.* Stemmesedler, der er ugyldige, fordi der er klistret noget på dem, skal ikke registreres særskilt, men registreres sammen med stemmesedler, der er ugyldige, fordi der er tegnet eller skrevet på dem.

En stemmeseddel er også ugyldig, hvis den på anden måde end nævnt i §§ 14-16 er givet et særpræg, f.eks. hvis den er afmærket med forskellige skriftfarver, er revet itu, eller der er revet et eller flere stykker af den, se *bekendtgørelsens § 17*. Er en stemmeseddel revet itu eller har fået revet et eller flere stykker af i forbindelse med, at stemmesedlen blev taget ud af stemmekassen eller senere, er der ikke tale om særpræg, og stemmesedlen er derfor ikke ugyldig. På samme måde er afmærkning af stemmesedlen med et andet skriveredskab end det, der er lagt frem eller hængt op i stemmerummet, normalt heller ikke et særpræg, medmindre skriftfarven eller skrifttykkelsen er helt usædvanlig sammenlignet med almindelige skriveredskaber, se *bekendtgørelsens § 17, 2. og 3. pkt.* Stemmesedler, der er ugyldige, fordi de er afmærket med forskellige skriftfarver, eller fordi de er revet itu m.v., skal ikke registreres særskilt, men sammen med de stemmesedler, der er ugyldige på grund af andet særpræg.

9.4.2. Bedømmelse af brevstemmesedler

Ifølge Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 6, jf. folketingsvalglovens § 61, stk. 2, brevstemmer vælgeren ved at skrive navnet eller bogstavbetegnelsen på brevstemmesedlen for et parti, der har opstillet kandidater til valget. Ønsker vælgeren at stemme på en bestemt kandidat, skrives navnet på kandidaten, eventuelt med tilføjelse af partinavnet eller bogstavbetegnelsen for det parti, kandidaten opstiller for.

Det er derfor nok, at vælgeren på brevstemmesedlen enten har skrevet navnet eller bogstavbetegnelsen for et parti, der har opstillet kandidater til valget, eller navnet på en kandidat, der er opstillet til valget. En brevstemmeseddel, hvor alle tre felter for partinavn, bogstavbetegnelse og kandidatens navn er udfyldt, vil også være gyldig, når blot de afgivne oplysninger ikke strider mod hinanden indbyrdes, og brevstemmesedlen ikke er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen, se nærmere nedenfor.

Kandidatens navn skal angives, ikke blot kandidatens stilling. Har vælgeren alene skrevet navnet på en person, der ikke opstiller som kandidat til Europa-Parlamentet, må stemmesedlen anses for ugyldig.

Udtrykket »bogstavbetegnelse« eller »officiel bogstavbetegnelse« betyder efter *bekendtgørelsens § 2, 1. pkt.*, en bogstavbetegnelse, som Økonomi- og Indenrigsministeriet efter Europa-Parlamentsvalglovens § 13 har givet de opstillingsberettigede partier til Europa-Parlamentsvalget forud for det pågældende valg. Tildelingen af bogstavbetegnelse vil til dette Europa-Parlamentsvalg ske senest 3 uger før valgdagen. Se herom afsnit 6.1. En »uofficiel bogstavbetegnelse« er enhver anden betegnelse bestående af et eller flere bogstaver, herunder de betegnelser, som Folketinget anvender til at angive de enkelte folketingsmedlemmers tilhørsforhold til en bestemt folketingsgruppe, se *bekendtgørelsens § 2, 2. pkt.*

En brevstemmeseddel, der alene er påført den officielle bogstavbetegnelse for et parti, der har opstillet kandidater til valget, er derfor en gyldig stemme for det pågældende partis kandidatliste, medmindre brevstemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen. Er brevstemmesedlen alene påført en uofficiel bogstavbetegnelse for et parti, der har opstillet kandidater til valget, vil brevstemmesedlen som hovedregel være ugyldig, jf. dog nedenfor om uofficielle bogstavbetegnelser på flere bogstaver.

9.4.2.1. Påføring af uofficielle bogstavbetegnelser

Reglerne i *bekendtgørelsens §§ 19-22* handler om bedømmelsen af brevstemmesedler, der hverken er påført partinavn eller officiel bogstavbetegnelse for et parti, der har opstillet kandidater til valget, eller navnet på en kandidat, der er opstillet til valget. Disse brevstemmesedler er som hovedregel ugyldige.

Det gælder dog ikke de brevstemmesedler, der er påført en af de sikre uofficielle bogstavbetegnelser på flere bogstaver, der er omfattet af bekendtgørelsens § 21, stk. 2, og eventuelt også er påført navnet på en eller flere personer, der ikke er opstillet til valget, jf. § 19, stk. 3, i bekendtgørelsen. Hvis der ikke er begrundet tvivl om, hvilket parti en uofficiel bogstavbetegnelse, der består af flere bogstaver, skal angive, er brevstemmesedlen en gyldig stemme for det pågældende partis kandidatliste, medmindre stemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

En brevstemmeseddel, hvor der alene står en sådan sikker uofficiel bogstavbetegnelse, og eventuelt også navnet på en eller flere personer, der ikke er opstillet til valget, må herefter anses for en gyldig stemme for det pågældende partis kandidatliste, medmindre stemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen. Er det almindeligt kendt, at den person, hvis navn er anført på brevstemmesedlen, tilhører et andet parti end det parti, hvis sikre uofficielle bogstavbetegnelse er angivet på brevstemmesedlen, f.eks. en kendt politiker fra et andet parti, vil brevstemmesedlen dog kunne være ugyldig som følge af modstridende angivelser, se nedenfor.

Den nævnte undtagelse i bekendtgørelsens § 21, stk. 2, vedrører kun de brevstemmer, der er påført en uofficiel bogstavbetegnelse på flere bogstaver. Brevstemmesedler, der alene er påført en uofficiel bogstavbetegnelse på ét bogstav, er altid ugyldige. Se *bekendtgørelsens § 20*. Det gælder uanset, om en bogstavbetegnelse på ét bogstav kan henføres til et parti, der er opstillet til valget. F.eks. er brevstemmesedler, der alene er påført bogstavbetegnelsen »S«, ugyldige.

Ligesom ved kommunal- og regionalvalget i 2013 anses KF som en sikker uofficiel bogstavbetegnelse for Det Konservative Folkeparti, se bekendtgørelsens § 21, stk. 2. De øvrige eksempler på sikre uofficielle bogstavbetegnelser, der er nævnt i *bekendtgørelsens § 21, stk. 2*, og som er relevante ved dette valg (RV for Det Radikale Venstre, SF for SF- Socialistisk Folkeparti og DF for Dansk Folkeparti), er fortsat sikre uofficielle bogstavbetegnelser.

Som supplement til opregningen i bekendtgørelsens § 21, stk. 2, af eksempler på »sikre« uofficielle bogstavbetegnelser kan endvidere nævnes, at LA vil kunne anses for sikker uofficiel bogstavbetegnelse for partiet Liberal Alliance. Som følge af Ny Alliances navneændring til Liberal Alliance i 2008 vil NA eller NY derimod ikke kunne anses for en sikker uofficiel bogstavbetegnelse for Liberal Alliance. En brevstemmeseddel, der alene er påført NA eller NY, eller eventuelt også navnet på en eller flere personer, der ikke er opstillet til valget, er derfor ugyldig.

En brevstemmeseddel, der alene er påført en sådan sikker uofficiel bogstavbetegnelse, og eventuelt også navnet på en eller flere personer, der ikke er opstillet til valget, må herefter anses som en gyldig stemme for den pågældende kandidatliste, medmindre den er ugyldig efter bekendtgørelsens øvrige bestemmelser.

9.4.2.2. Påføring af modstridende angivelser

Reglerne i *bekendtgørelsens § 23* handler om bedømmelsen af brevstemmesedler, der er påført modstridende angivelser vedrørende officiel bogstavbetegnelse, partinavn eller kandidatnavn (personnavn). Disse brevstemmesedler er ugyldige. Som *eksempel* kan nævnes, at en brevstemmeseddel er ugyldig, hvis den er påført bogstavet C og partinavnet Venstre. Brevstemmesedlen er også ugyldig, selv om den herudover er påført navnet på en kandidat, der er opstillet for partiet Venstre.

En brevstemmeseddel, der ud over bogstavet C og/eller partinavnet Det Konservative Folkeparti er påført navnet på en person, der ikke er opstillet til valget, vil derimod kun være ugyldig efter bekendtgørelsens § 23, hvis det er almindeligt kendt, at personen ikke tilhører Det Konservative Folkeparti, men f.eks. er en kendt politiker for et andet parti.

Reglerne i *bekendtgørelsens § 24* handler om bedømmelse af en brevstemmeseddel, der ud over officiel bogstavbetegnelse og/eller partinavn og/eller kandidatnavn (personnavn) er påført en uofficiel bogstavbetegnelse. Som *eksempler* på anvendelse af reglerne i bekendtgørelsens § 24 kan anføres følgende:

En brevstemmeseddel, der er påført den uofficielle bogstavbetegnelse KF samt navnet på en kandidat, der er opstillet for Det Konservative Folkeparti, er en gyldig stemme for Det Konservative Folkepartis kandidatliste, medmindre den er ugyldig efter en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen. En brevstemmeseddel, der er påført den uofficielle bogstavbetegnelse KF samt navnet på en kandidat, der er opstillet for Venstre, er derimod ugyldig.

En brevstemmeseddel, der er påført den uofficielle bogstavbetegnelse NA eller NY samt navnet på en kandidat, der er opstillet for Liberal Alliance, er en gyldig stemme for Liberal Alliances kandidatliste, medmindre den er ugyldig efter en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

9.4.2.3. Andre usikkerhedsmomenter

Bekendtgørelsens § 25 handler om brevstemmesedler, hvor det af andre grunde ikke kan afgøres med sikkerhed, hvilken af kandidatlisterne vælgeren har villet give sin stemme.

Den omstændighed, at der på brevstemmesedlen er anført »Ny Alliance « i stedet for »Liberal Alliance«, er ikke i sig selv til hinder for, at der kan foreligge den fornødne sikkerhed for, at der er tale om en stemme for Liberal Alliance. En brevstemmeseddel, hvorpå der er anført »Ny Alliance«, er således en gyldig stemme for Liberal Alliance, medmindre den er ugyldig efter en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

Anvendelse af forkortelser eller forkert stavemåde af et partinavn eller et kandidatnavn eller udfyldning af en brevstemmeseddel på forsiden uden for de rubrikker, der er bestemt til udfyldning, er ikke i sig selv til hinder for, at der kan foreligge den fornødne sikkerhed, jf. *bekendtgørelsens § 25, 2. pkt.*

Har vælgeren på brevstemmesedlen alene skrevet et fornavn eller et efternavn, der svarer til fornavnet eller efternavnet på kun én af kandidaterne til Europa-Parlamentsvalget, må det bero på en konkret bedømmelse, om brevstemmesedlen med tilstrækkelig sikkerhed angiver, hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren ønsker at stemme på.

9.4.2.4. Øvrige ugyldighedsgrunde

Ifølge *bekendtgørelsens § 27* er en brevstemmeseddel ugyldig, såfremt det må antages, at den ikke er tilvejebragt af økonomi- og indenrigsministeren. De brevstem-

mesedler, Økonomi- og Indenrigsministeriet har fået fremstillet til brug ved brevstemmeafgivning til Europa-Parlamentsvalg, er grå, med ordene »Stemmeseddel til Europa-Parlamentsvalg« trykt på stemmesedlerne og forsynet med tre rubrikker til angivelse af bogstavbetegnelse, listebetegnelse (partinavn) og kandidatnavn, se afsnit 8.1. ovenfor.

Brevstemmer, der er afgivet på brevstemmesedler beregnet til folketingsvalg, kommunale og regionale valg eller folkeafstemninger, vil være ugyldige i medfør af bekendtgørelsens § 27.

I øvrigt kan der om ugyldige brevstemmesedler bemærkes følgende:

- 1) En brevstemmeseddel er ugyldig, hvis den på anden måde end nævnt i bekendtgørelsens §§ 28 og 29 er givet et særpræg, f.eks. hvis stemmesedlen er udfyldt på bagsiden i stedet for eller ud over på forsiden, eller hvis stemmesedlen er revet itu eller har fået revet et eller flere stykker af, inden stemmesedlen blev taget ud af stemmekassen. Se nærmere bekendtgørelsens § 30.
- 2) Udfyldning af en brevstemmeseddel på forsiden uden for de rubrikker, der er bestemt til udfyldning, gør ikke i sig selv, at brevstemmesedlen bliver ugyldig, se bekendtgørelsens § 25, 2. pkt., og § 30, 2. pkt.
- 3) Er en stemmeseddel revet itu eller har fået revet et eller flere stykker af i forbindelse med, at stemmesedlen blev taget ud af stemmekassen eller af konvolutten eller senere, er der ikke tale om særpræg, og stemmesedlen er derfor ikke ugyldig, se bekendtgørelsens § 30, 3. pkt.
- 4) På samme måde er anvendelse af skrift, som er særlig karakteristisk, eller som er gået ud af almindelig brug, og som indebærer en særlig udformning af bogstaverne, ikke særpræg, se bekendtgørelsens § 30, 4. pkt.

Brevstemmesedler, der er ugyldige, fordi de er udfyldt på bagsiden, eller fordi de er revet itu m.v., skal ikke registreres særskilt, men registreres sammen med de brevstemmesedler, der er ugyldige på grund af andet særpræg.

9.4.3. Registrering af ugyldige stemmesedler, herunder brevstemmesedler

Antallet af ugyldige stemmesedler, samt oplysning om, hvordan disse fordeler sig på de enkelte ugyldighedsgrunde, anføres i de skemaer, der er beregnet til det i afstemningsbogen og valgbogen. Paragrafhenvisningen i disse skemaer vedrører de paragraffer i bekendtgørelsen, hvor de pågældende ugyldighedsgrunde er beskrevet.

En stemmeseddel, der er anset for ugyldig i medfør af to eller flere bestemmelser i bekendtgørelsen, registreres under den ugyldighedsgrund, der er anført først i bekendtgørelsen. Stemmesedler, der er ugyldige i medfør af §§ 13, 26, 27 eller 28, skal dog altid registreres under den pågældende ugyldighedsgrund. Se *bekendtgørelsens § 31*.

9.5. Valgstyernes afstemningsbog

For hvert afstemningsområde fører valgstyrene en afstemningsbog, hvor de skal skrive alle væsentlige oplysninger om afstemningen i afstemningsområdet samt afstemningens resultat, se folketingsvalglovens § 29, stk. 5, sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 2. Afstemningsbogen underskrives af valgstyrene, se folketingsvalglovens § 70.

De kommunalbestyrelser, der benytter KMD A/S's valgopgørelsessystem, kan benytte de afstemningsbøger, der kan udskrives fra dette system. De kommuner, der ikke benytter KMD A/S's valgopgørelsessystem, kan købe afstemningsbøger hos KMD A/S, som kan udfyldes manuelt.

9.6. Indberetning til Danmarks Statistik på valgaften

Danmarks Statistik har overtaget udførelsen af valgopgørelsen samt udarbejdelse af valgstatistik vedrørende folketingsvalg, valg til Europa-Parlamentet og folkeafstemninger fra Økonomi- og Indenrigsministeriet pr. 1. oktober 2008. Det lovmæssige ansvar over for Folketinget for valgopgørelsen påhviler dog fortsat økonomi- og indenrigsministeren efter valglovgivningen. Det er således alene udførelsen af valgopgørelsesopgaven, der overlades til Danmarks Statistik, som derfor ved varetagelsen af valgopgaven er undergivet Økonomi- og Indenrigsministeriets generelle og konkrete instruktioner i opgavens tilrettelæggelse på de områder, der relateres til administrationen af valglovgivningen.

Når formanden for valgbestyrelsen har modtaget indberetninger fra samtlige afstemningssteder i opstillingskredsen, tælles de indberettede stemmetal sammen og indberettes straks til Danmarks Statistik.

Inden valgdagen vil Økonomi- og Indenrigsministeriet give valgbestyrelserne meddelelse om den nærmere fremgangsmåde, der skal følges ved indberetningen til Danmarks Statistik, herunder relevante kontaktoplysninger. Tilsvarende vil valgbestyrelserne blive bedt om at indberette navn og mobilnr. på en eller flere kontaktpersoner, som kan kontaktes af Danmarks Statistik inden for et nærmere angivet tidsrum på fintællingsdagen og i dagene herefter, indtil Danmarks Statistiks revision af valgboøgerne er færdig.

9.7. Fintælling i opstillingskredsen

9.7.1. Rammerne for fintællingen

Senest dagen efter, at afstemningen har fundet sted, dvs. senest mandag den 26. maj 2014, foretager valgbestyrelsen den endelige opgørelse af resultatet af stemmeafgivningen i opstillingskredsen (fintælling). I opstillingskredse, der består af flere kommuner, foregår fintællingen i kredskommunen, jf. folketingsvalglovens § 101, stk. 1, jf. § 72, stk. 1.

Valgbestyrelsen kan beslutte, at tilfornordnede vælgere og kommunalt ansat personale også skal medvirke ved fintællingen. Også kommunalt ansatte, der ikke bor i kommunen, kan deltage. Fintællingen skal dog ske under valgbestyrelsens ansvar, kontrol og instruktion. Fintællingen kan ikke overlades til andre.

Fintællingen er offentlig, jf. folketingsvalglovens § 72, stk. 1. Af sikkerhedsmæssige grunde skal den del af lokalitet/lokalerne, hvor fintællingen foregår, afskærmes på en sådan måde, at uvedkommende ikke kan komme til stemmesedlerne, men offentligheden stadig kan overvære optællingen.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at afstemningsbøgerne, stemmesedlerne, brevstemmematerialet samt de benyttede valglister og valgkort er til stede ved fintællingen, jf. folketingsvalglovens § 72, stk. 2.

Efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse er det forudsat i valgloven, at fintællingen, der efter udtrykkelig bestemmelse herom i valgloven skal foretages af valgbestyrelsen, skal foretages på ét sted for hver opstillingskreds og ikke på de enkelte afstemningssteder. Formålet hermed er at sikre en ensartet bedømmelse af stemmesedlerne, herunder af spørgsmålet, om en stemmeseddel er en personlig stemme eller en stemme på en kandidatliste..

Ministeriet skal derfor indskærpe, at det *ikke* er i overensstemmelse med loven at foretage den endelige fintælling på afstemningsstederne i fortsættelse af den foreløbige optælling på afstemningsaftenen. Efter valgloven er der dog ikke noget i vejen for, at der på afstemningsstederne på afstemningsaftenerne, ud over den foreskrevne optælling af stemmerne, der indføres i afstemningsbøgerne, foretages en *foreløbig* fintælling af de personlige stemmer for hver kandidat. En sådan foreløbig fintælling kan imidlertid ikke træde i stedet for den fintælling, som valgbestyrelsen skal foretage senest dagen efter, at afstemningen har fundet sted. En foreløbig fintælling skal under alle omstændigheder ske efter samme regler, som gælder for den fintælling, valgbestyrelsen skal foretage.

Fintællingen skal ske *senest* dagen efter, at afstemningen har fundet sted. Der er ikke noget i vejen for, at den egentlige fintælling påbegyndes og evt. afsluttes på selve afstemningsaftenen, når blot fintællingen foretages af valgbestyrelsen på ét sted for hver opstillingskreds.

Det er i loven forudsat, at fintællingen sker på et sted, som ligger i opstillingskredsen, eller, hvis opstillingskredsen består af flere kommuner, i kredskommunen.

9.7.2. Fremgangsmåden ved fintællingen

Fintællingen foretages efter reglerne i folketingsvalglovens § 73, stk. 1 og 2, og Europa-Parlamentsvalglovens § 30.

Valgbestyrelsen foretager en ny optælling og bedømmelse af de afgivne stemmesedler for hvert afstemningsområde for sig efter reglerne i folketingsvalglovens §§ 68, 69 og 74 a, jf. folketingsvalglovens § 73, stk. 1, 1. pkt., og Europa-Parlamentsvalglovens § 29. Det vil sige, at valgbestyrelsen foretager en ny optælling af, hvor mange stemmer der er afgivet for hver kandidatliste. Desuden foretager valgbestyrelsen en ny optælling af antallet af blanke og andre ugyldige stemmesedler. I forbindelse hermed foretager valgbestyrelsen den endelige bedømmelse af stemmesedlernes gyldighed. Der henvises til afsnit 9.2. om stemmeoptælling på afstemningsstedet og afsnit 9.4. om bedømmelse af stemmesedler.

Derefter opgør valgbestyrelsen det samlede resultat for hele opstillingskredsen af den fornyede optælling og bedømmelse af de afgivne stemmesedler, der er sket for hvert af afstemningsområderne, jf. folketingsvalglovens § 73, stk. 1, 3. pkt.

Samtidig med optællingen af, hvor mange stemmer hver af kandidatlisterne har fået, foretages en opgørelse af de personlige stemmer for hver kandidat samt antallet af listestemmer for hver kandidatliste, se folketingsvalglovens § 73, stk. 2, og Europa-Parlamentsvalglovens § 30. Opgørelsen af de personlige stemmer for hver kandidat og antallet af listestemmer skal ske for hvert afstemningsområde for sig og derefter for hele opstillingskredsen, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 2.

Reglerne om, hvordan det afgøres, om en stemme er en personlig stemme eller en listestemme, findes i Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 1, nr. 1 og 2, der lyder som følger:

»§ 30. Opgørelsen af, hvor mange stemmer der er afgivet for hver enkelt kandidat på kandidatlisten (personlige stemmer), og hvor mange stemmer der i øvrigt er afgivet for kandidatlisten (listestemmer), sker efter følgende regler:

1) Har vælgeren sat et kryds ud for navnet på en kandidat eller såvel ud for navnet på en kandidat som ud for partinavnet på den kandidatliste, kandidaten tilhører, anses stemmesedlen som afgivet for kandidaten (personlig stemme). Tilsvarende gælder, hvis vælgeren på brevstemmesedlen har anført navnet på en kandidat eller såvel navnet på en kandidat som partinavnet eller bogstavbetegnelsen for den kandidatliste, kandidaten er opstillet for.

2) Har vælgeren sat kryds ud for partinavnet eller ud for navnene på flere kandidater eller anbragt kryds over hele kandidatlistens felt eller i øvrigt foretaget afkrydsning på en sådan måde, at det ikke med sikkerhed fremgår, hvilken af kandidatlistens kandidater vælgeren har villet give sin stemme, anses stemmesedlen som afgivet for kandidatlisten (listestemme). Tilsvarende gælder, hvis vælgeren på brevstemmesedlen har anført partinavnet eller bogstavbetegnelsen for en kandidatliste eller navnene på flere kandidater opstillet på samme kandidatliste.«

Om begrebet partifelt, se afsnit 9.4.1.

For hvert afstemningsområde skal valgbestyrelsen endvidere foretage en fornyet gennemgang af de brevstemmer (yderkuverter med følgebreve og uåbnede konvolutter), som efter valgstyernes undersøgelse ikke kunne komme i betragtning. Denne gennemgang foretages med henblik på at træffe endelig afgørelse af, hvilke brevstemmer der ikke kan komme i betragtning. Resultatet af denne gennemgang indføres i valgbogen sammen med en opgørelse for opstillingskredsen under ét af antallet af brevstemmer, der ikke kan komme i betragtning fordelt på årsagerne hertil, se ovenfor i afsnit 8.7.3.

9.7.3. Afslutningen på fintællingen

Når fintællingen er afsluttet, indføres resultatet af valgbestyrelsens fintælling i valgbogen og meddeles de tilstedeværende, se Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 3, 1. pkt. Valgbogen underskrives af hele valgbestyrelsen, se folketingsvalglovens § 74, stk. 1. Resultatet af opgørelsen af personlige stemmer og listestemmer for hvert afstemningsområde vedlægges valgbogen som bilag, se Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 3, 2. pkt.

Der vil ikke være noget i vejen for at offentliggøre fintællingsresultatet, før valgbestyrelsen har underskrevet valgbogen, forudsat at der hersker den fornødne sikkerhed omkring resultatet. Det vil dog på den anden side ikke være usagligt at vente på, at valgbestyrelsen har underskrevet valgbogen, før offentliggørelse sker. Offentliggørelse kan ikke begrænses til enkelte medier.

Stemmesedlerne og det øvrige stemmemateriale sammenpakkes som angivet i Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, se folketingsvalglovens § 74, stk. 1 og 2, og opbevares som angivet i Europa-Parlamentsvalglovens § 44, se folketingsvalglovens § 104 (gælder kun for kommuner, hvis borgmester er formand for valgbestyrelsen).

9.8. Valgbestyrelsens valgbo

For hver opstillingskreds fører valgbestyrelsen en valgbo, hvor valgbestyrelsen indfører alle væsentlige oplysninger om afstemningen i opstillingskredsen samt resultatet heraf, se folketingsvalglovens § 28, stk. 3, sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 2. Opgørelsen for hvert afstemningsområde af antallet af

personlige stemmer for hver kandidat samt antallet af listestemmer for hvert parti, se afsnit 9.7.2., skal vedlægges valgbogen som et bilag, se Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 3, 2. pkt. Valgbogen underskrives af hele valgbestyrelsen, se folketingsvalglovens § 74, stk. 1.

De valgbestyrelser, der benytter KMD A/S's valgopgørelsessystem, kan selv udskrive valgbøgerne fra dette system. De valgbestyrelser, der ikke benytter KMD A/S's valgopgørelsessystem, kan købe en valgbog hos KMD A/S, som kan udfyldes i hånden.

9.9. Indsendelse af attesteret valgbogskopi til Danmarks Statistik og til Økonomi- og Indenrigsministeriet

Så snart fintællingen er afsluttet, skal formanden for valgbestyrelsen indsende en kopi af valgbogen til Danmarks Statistik og en kopi af valgbogen til Økonomi- og Indenrigsministeriet. De nævnte to kopier skal attesteres af formanden. Som bilag til hver af kopierne skal vedlægges den ovennævnte opgørelse for hvert afstemningsområde af antallet af personlige stemmer for hver kandidat samt antallet af listestemmer for hvert parti, se Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 3, 2. pkt. Den attesterede kopi af valgbogen må gerne sendes til ministeriet som scannet pdf med sikker (krypteret) e-post til valg.oim.dk. Fremsendes valgbogen med sikker e-post er det ikke nødvendigt også at faxe den eller sende den med posten.

Samtidig skal der sendes en annulleret stemmeseddel til Økonomi- og Indenrigsministeriet. Bemærk, at ministeriet skal have tilsendt en original stemmeseddel med posten. Det er således ikke tilstrækkeligt at sende en scannet stemmeseddel pr. e-post eller lignende.

Valgbogskopierne inklusiv bilag og den annullerede stemmeseddel skal så vidt muligt være modtaget i Danmarks Statistik henholdsvis Økonomi- og Indenrigsministeriet dagen efter fintællingen, se Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 4, dvs. i praksis samme dag som fintællingen.

Forud for hver afstemning vil Økonomi- og Indenrigsministeriet sende valgbestyrelsen et brev med meddelelse om den nærmere fremgangsmåde ved indsendelse af valgbogen, herunder fremgangsmåden for den elektroniske indsendelse af valgbogen til Danmarks Statistik m.v.

9.10. Rettelse af eventuelle fejl og mangler i valgbogen

Inden valgbestyrelsen sender valgbogen til Danmarks Statistik og til Økonomi- og Indenrigsministeriet, skal valgbestyrelsen sikre sig, at der ikke er fejl og mangler i valgbogen.

Bliver valgbestyrelsen efter afsendelsen af valgbogen til Danmarks Statistik og til Økonomi- og Indenrigsministeriet opmærksom på, at der er fejl eller mangler i valgbogen,

skal valgbestyrelsen snarest muligt underrette Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet herom og indsende rettelsesblade til valgbogen til Danmarks Statistik og til Økonomi- og Indenrigsministeriet, hvis det er nødvendigt.

Modtager valgbestyrelsen henvendelser om foretagelse af fornyet fintælling, skal sådanne henvendelser betragtes som en klage over afstemningen. Sådanne henvendelser skal derfor straks videresendes til Økonomi- og Indenrigsministeriet med henblik på, at de derefter kan blive behandlet af Folketinget, se Europa-Parlamentsvalglovens § 38.

Folketinget kan pålægge valgbestyrelserne at foretage en fornyet gennemgang og opgørelse af det materiale eller dele heraf, der har været benyttet ved Europa-Parlamentsvalget, se Europa-Parlamentsvalglovens § 37, stk. 2.

10. Opbevaring og kassation af valgmateriale

Valgmateriale opbevares af kommunalbestyrelsen i overensstemmelse med reglerne i folketingsvalglovens § 104, se Europa-Parlamentsvalglovens § 44. I opstillingskredse, der består af flere kommuner, opbevares valgmaterialet af kommunalbestyrelsen i *kredskommunen* (se afsnit 5.1. om dette begreb). Hver kommunalbestyrelse opbevarer dog en kopi af afstemningsbøgerne samt øvrigt valgmateriale, som kommunalbestyrelsen har modtaget.

Når klagefristen er udløbet, og Folketinget endeligt har afgjort eventuelle klager over valget, skal valglisterne, valgkortene, stemmesedlerne samt brevstemmematerialet tilintetgøres. Benyttes elektroniske valglister og/eller elektroniske brevstemmeprotokoller, skal disse også tilintetgøres efter reglerne i folketingsvalglovens § 104.

Øvrigt valgmateriale, herunder valgbogen og afstemningsbøgerne og kopierne af afstemningsbøgerne, opbevares efter reglerne i arkivloven, jf. bekendtgørelse nr. 995 af 3. august 2010 om bevaring og kassation af arkivalier i kommunerne som ændret ved bekendtgørelse nr. 740 af 21. juni 2013 om anmeldelse af skanning og digitalisering af bevaringsværdige arkivalier i analog form i kommuner og regioner.

Tilintetgørelse og opbevaring af brevstemmer, der modtages efter valgdagen, skal fortsat ske efter de principper, der var angivet i §§ 5 og 6 i tidligere cirkulære nr. 64 af 3. maj 1989 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning.

Det vil sige, at de brevstemmer, som kommunalbestyrelsen modtager efter valgdagen, men inden valget er endeligt godkendt, påtegnes om datoen for modtagelsen, registreres i brevstemmeprotokollen og opbevares, indtil valget er endeligt godkendt. De pågældende brevstemme

skal herefter tilintetgøres sammen med det øvrige valgmateriale, der skal tilintetgøres i henhold til reglerne i folketingsvalglovens § 104.

De brevstemmer, som kommunalbestyrelsen modtager, efter at det pågældende valg er endeligt godkendt, påtegnes om datoen for modtagelsen og opbevares indtil førstkommende valg af den art, hvortil de efter teksten eller afmærkningen på yderkuverten er bestemt, og registreres i brevstemmeprotokollen for det pågældende valg, når denne er oprettet. Hvis det med sikkerhed må antages, at det drejer sig om en brevstemme afgivet til det afholdte valg, kan kommunalbestyrelsen tilintetgøre den pågældende brevstemme.

Cirkulæret er nu erstattet af cirkulære nr. 54 af 8. maj 2001 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning, som er gengivet i *bilag 5*.

Når Folketinget endeligt har afgjort eventuelle klager over valget, sender Økonomi- og Indenrigsministeriet meddelelse herom til valgbestyrelserne og kommunalbestyrelserne.

11. Afholdelse af udgifterne ved valget

Reglerne om afholdelse af udgifterne ved Europa-Parlamentsvalg står i Europa-Parlamentsvalglovens § 45, der henviser til folketingsvalglovens § 105.

Udgifterne til Europa-Parlamentsvalg afholdes af kommunerne. Udgifter, der forskudsvis er afholdt af kreds-kommunen, fordeles af valgbestyrelsens formand på opstillingskredsens kommuner i forhold til det senest offentliggjorte folketal.

Bemærk, at kommunerne i henhold til en ændring af valglovgivningen i december 2012 (se lov nr. 1252 af 18. december 2012) fremover skal refundere staten udgifterne til det brevstemmemateriale, kommunen rekvirerer til

brug for brevstemmeafgivningen i kommunen, se folketingsvalglovens § 105, stk. 2, 2. pkt. Kommunerne vil derfor blive faktureret af Rosendahls Schultz Distribution for det materiale, der bestilles.

Udgifterne til brevstemmemateriale til brug for brevstemmeafgivning på sygehuse, kriminalforsorgens anstalter og arresthusene, på skibe og havanlæg samt i udlandet afholdes fortsat af Økonomi- og Indenrigsministeriet. Portoudgifter til forsendelse af brevstemmer afholdes fortsat af den myndighed, institution, skib eller havanlæg, som stemmemodtageren repræsenterer.

12. Formularer m.v. til brug ved valget

Brevstemmeprotokoller kan købes hos Rosendahls-Schultz Distribution, Herstedvang 10, 2620 Albertslund, tlf. 43 22 73 00, telefax 43 63 19 69, e-post distribution@rosendahls.dk.

Der kan hentes et skema til at ansøge om at brevstemme i hjemmet på Økonomi- og Indenrigsministeriets valg-hjemmeside: valg.oim.dk. Ansøgningsskemaet findes i to udgaver – én med fortrykt frist for indlevering af ansøgningsskemaet (til kommuner, der ikke ændrer ansøgningsfristen i forhold til loven) og én, hvor kommunen selv skal anføre fristen (til kommuner, der ønsker at forlænge ansøgningsfristen i forhold til loven).

Økonomi- og Indenrigsministeriet, den 8. april 2014

P.M.V.
E.B.

HANS B. THOMSEN

/Nicoline Nyholm Miller

Oversigt over bekendtgørelser, cirkulærer og vejledninger m.v. om Europa-Parlamentsvalg

Denne oversigt indeholder bekendtgørelser, cirkulærer og vejledninger m.v. om Europa-Parlamentsvalg. De nævnte bekendtgørelser og cirkulærer er udstedt i medfør af lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, se lovbekendtgørelse nr. 368 af 10. april 2014, eller i medfør af lov om valg til Folketinget, se lovbekendtgørelse nr. 369 af 10. april 2014 i det omfang, lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet henviser til lov om valg til Folketinget.

Bemærk, at den fortegnelse over valgkredse, der er optaget som bilag 1 til folketingsvalgloven, er ændret ved bekendtgørelse nr. 6 af 3. januar 2011 og bekendtgørelse nr. 176 af 25. februar 2014.

Bekendtgørelser

- Bekendtgørelse nr. 645 af 12. oktober 1989 om valgagitation, som ændret ved bekendtgørelse nr. 828 af 25. november 1998 (supplerer reglerne om plakatsætning i lov om offentlige veje §§ 103 a og 103 b, jf. lovbekendtgørelse nr. 1048 af 3. november 2011, og lov om private fællesveje § 50 a og 50 B, jf. lov nr. 1537 af 21. december 2010 som ændret ved lov nr. 379 af 2. maj 2011).
- Bekendtgørelse nr. 79 af 21. januar 1994 om slettelse af valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union
- Bekendtgørelse nr. 605 af 21. juni 2004 om optagelse på folketingsvalglisten af personer, der har valgt uanset ophold i udlandet
- Bekendtgørelse nr. 127 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning på sygehuse
- Bekendtgørelse nr. 128 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem
- Bekendtgørelse nr. 129 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning i kriminalforsorgens anstalter og arresthusene
- Bekendtgørelse nr. 130 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen
- Bekendtgørelse nr. 291 af 19. marts 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater)
- Bekendtgørelse nr. 995 af 12. august 2013 om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg
- Bekendtgørelse nr. 997 af 12. august 2013 om bedømmelse af stemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalg
- Bekendtgørelse i Statstidende af 1. oktober 2013 om fastsættelse af dagen for afholdelse af valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet
- Bekendtgørelse nr. 1303 af 19. november 2013 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union
- Bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 personer, der er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union.

Cirkulærer

- Cirkulære nr. 54 af 8. maj 2001 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning

Skrivelser

- Skrivelse nr. 9706 af 27. oktober 2008 om Danmarks Statistiks overtagelse af valgopgørelsen (Til alle kommunalbestyrelser, valgbestyrelser, statsforvaltninger og formanden for Bornholms valgbestyrelse)

Vejledninger og meddelelser

- Vejledning nr. 65 af 27. juni 2004 om behandling af ansøgninger om optagelse på folketingsvalglisten af personer, der har valget uanset ophold i udlandet
- Meddelelse af 4. oktober 2013 vedrørende stemmeoptællingen til Europa-Parlamentsvalget
- Meddelelse af 31. januar 2014 vedrørende valget til Europa-Parlamentet og folkeafstemningen om patentdomstolen søndag den 25. maj 2014
- Meddelelse af 25. februar 2014 om behandling af ansøgninger om optagelse af herboende EU-borgere på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014

Oversigt over ændringer af reglerne om Europa-Parlamentsvalg

Reglerne om Europa-Parlamentsvalg findes i Europa-Parlamentsvalgloven (lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet) samt i folketingsvalgloven (lov om valg til Folketinget) i det omfang, Europa-Parlamentsvalgloven henviser til reglerne i folketingsvalgloven. Hertil kommer bekendtgørelser af betydning for Europa-Parlamentsvalg.

I den følgende oversigt er alene medtaget ændringer i de regler, der har betydning for Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014.

Ændringer af Europa-Parlamentsvalgloven siden sidste Europa-Parlamentsvalg den 7. juni 2009

Siden Europa-Parlamentsvalget den 7. juni 2009 er loven om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, jf. dagældende lovbekendtgørelse nr. 143 af 24. februar 2009, ændret ved § 1 i lov nr. 1545 af 21. december 2010 og ved § 4 i lov nr. 1252 af 18. december 2012. Efterfølgende er Europa-Parlamentsvalgloven desuden ændret ved lov nr. 1469 af 17. december 2013 samt § 2 i lov nr. 173 af 26. februar 2014. Efter disse ændringer er udsendt en ny lovbekendtgørelse af Europa-Parlamentsvalgloven som lovbekendtgørelse nr. 368 af 10. april 2014.

Ved § 1 i lov nr. 1545 af 21. december 2010 om ændring af lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet og lov om kommunale og regionale valg (Valgret til og valgbarhed for EU-diplomater m.v.) blev den personkreds, der har valgret og valgbarhed ved Europa-Parlamentsvalg, udvidet til også at omfatte statsborgere fra andre medlemsstater i Den Europæiske Union, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol, dvs. udsendte diplomater og andet udsendt personale ved herværende udenlandske repræsentationer og udsendte embedsmænd ved internationale organisationer i Danmark samt deres medfølgende familiemedlemmer, der tilhører husstanden, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 3. Endvidere sikredes det, at også statsborgere fra de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol, kan optages på valglisten til Europa-Parlamentsvalg, selvom de ikke er bopælsregistreret i CPR. De pågældende optages på valglisten i den kommune, hvor de har deres private bolig (adresse), og optagelsen sker første gang efter anmodning. De pågældende forbliver - i lighed med, hvad der gælder for andre herboende statsborgere fra de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union - optaget på valglisten uden fornyet anmodning, hvis de var optaget på valglisten i Danmark til det sidst afholdte Europa-Parlamentsvalg, hvis de siden da uafbrudt har været registreret i Udenrigsministeriets protokol, og hvis de ikke har anmodet om at blive slettet af valglisten, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 2. De nærmere regler om optagelse på valglisten af EU-diplomater m.v. samt om disse personers anmeldelse af tilflytning til en anden kommune og fraflytning til udlandet findes i bekendtgørelse nr. 291 af 19. marts 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater)(se nærmere nedenfor).

Ved § 4 i lov nr. 1252 af 18. december 2012 om ændring af lov om kommunernes styrelse, regionsloven, lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet og lov om kommunale og regionale valg (Særligt vederlag til næstformand i udvalg, diæter ved valg og folkeafstemninger samt frihed til senere frist for ansøgning om afstemning i hjemmet m.v.) fastsættes bl.a., at kommunen ikke kan meddele attestation af en vælgererklæring efter Europa-Parlamentsvalglovens § 11, stk. 5, 4. pkt., hvis vælgeren er død efter erklæringens afgivelse, men inden kommunen har meddelt attestation. Bestemmelsen er parallel til en tilsvarende bestemmelse ved folketingsvalg, jf. folketingsvalglovens § 12, stk. 5, 3. pkt., og er indført for at sikre ensartede gyldighedsbetingelser for vælgererklæringer afgivet for nye partier, der ønsker at opstille til de to typer valg. Endvidere er det tydeliggjort med ændringerne af Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 1, at valgkort udsendes automatisk til de vælgere, der er registreret på vedkommendes bopæl eller faste opholdssted i kommunen, jf. § 6, stk. 1 og 2, i

CPR-loven (lov om Det Centrale Personregister), jf. lovbekendtgørelse nr. 5 af 9. januar 2013, eller registreret i Udenrigsministeriets protokol, hvorimod de vælgere, der intet fast opholdssted (og dermed heller ingen fast bopæl) har, men er registreret i den hidtidige bopælskommune som fraflyttet den tidligere adresse, jf. CPR-lovens § 6, stk. 4, dvs. registreret under vejkode i intervallet 9900-9939 (såkaldt høj vejkode), alene får tilsendt valgkort efter anmodning. Herudover blev en modernisering af sprogbrugen i valglovgivningen gennemført således, at betegnelserne »folkeregister« og »folkeregistreret«, så vidt dette var muligt, er udgået af valglovgivningen og erstattet af passende betegnelser for enten den myndighed, der udøver en given beføjelse efter loven, eller for den form for bopælsregistrering i CPR, som er dækkende i forhold til en bestemt personkreds. Ved § 3 i samme lov ændredes i øvrigt en række bestemmelser i folketingsvalgloven af betydning for Europa-Parlamentsvalg i kraft af henvisningsbestemmelserne i sidstnævnte lov, se nedenfor under afsnittet om ændringer af folketingsvalgloven af betydning for Europa-Parlamentsvalgloven.

Ved § 2 i lov nr. 173 af 26. februar 2014 om ændring af lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet og lov om kommunale og regionale valg (Mulighed for ændring af afstemningssted for vælgere med handicap eller nedsat førlighed) har vælgere med handicap eller nedsat førlighed fået mulighed for efter ansøgning til deres bopælskommune at blive overført til et andet afstemningssted i kommunen og inden for opstillingskredsen end det, de er tilknyttet i henhold til valglisten. Ændringen af afstemningssted skal være begrundet i vælgerens handicap eller nedsatte førlighed. Kommunen er forpligtet til at imødekomme ansøgningen, hvis betingelserne for at skifte valgsted er opfyldt. Efter bestemmelsen vil ethvert forhold, som kan henføres til vælgerens handicap eller nedsatte førlighed, kunne begrunde en ændring af afstemningssted (Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 2). Ansøgning om at afgive stemme på et andet afstemningssted i opstillingskredsen i bopælskommunen skal indgives senest kl. 12.00 otte dage før valgdagen til kommunalbestyrelsen i vælgerens bopælskommune. Hvis otte dage før valgdagen er en lørdag eller søndag eller anden helligdag, fremrykkes ansøgningsfristen til den umiddelbart forudgående hverdag, som ikke er en lørdag. Ansøgning skal indgives forud for hvert valg til Europa-Parlamentet og kan tidligst indgives fire uger før valget. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at en vælger, hvis ansøgning i henhold til stk. 1 er imødekommet, slettes fra valglisten på det afstemningssted, vælgeren oprindeligt var tilknyttet, og tilføjes valglisten på det afstemningssted, som vælgeren er overført til. (folketingsvalglovens § 47 a, stk. 2 og 3, som ændret ved § 1 i lov nr. 173 af 26. februar 2014, sammenholdt med Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 2, som ændret ved § 2 i samme lov)

Oversigt over ændringer i folketingsvalgloven siden sidste folketingsvalg den 15. september 2011, der har betydning for Europa-Parlamentsvalg

Af betydning for Europa-Parlamentsvalg er folketingsvalgloven siden folketingsvalget den 15. september 2011 ændret ved § 3 i lov nr. 1252 af 18. december 2012, ved § 4 i lov nr. 647 af 12. juni 2013 og ved § 1 i lov nr. 173 af 26. februar 2014.

Ændringer af reglerne i folketingsvalgloven og bekendtgørelser udstedt i medfør heraf inden folketingsvalget den 15. september 2011 er ikke medtaget i oversigten. For en oversigt over ændringerne henvises til bilag 2 til vejledningen om folketingsvalg, jf. vejledning nr. 78 af 26. august 2010. Ændringer i folketingsvalgloven siden den 15. september 2011, der ikke har betydning for Europa-Parlamentsvalg, er heller ikke medtaget. Lovændringer, der vedrører folketingsvalglovens afsnit II om vederlag og pension m.v., er heller ikke medtaget i ovenstående opregning af ændringslove til folketingsvalgloven af betydning for Europa-Parlamentsvalg og omtales ikke nærmere i det følgende.

Ved § 3 i lov nr. 1252 af 18. december 2012 om ændring af lov om kommunernes styrelse, regionsloven, lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet og lov om kommunale og regionale valg (Særligt vederlag til næstformand i udvalg, diæter ved valg og folkeafstemninger samt frihed til senere frist for ansøgning om afstemning i hjemmet m.v.) indførtes en række ændringer af folketingsvalgloven af betydning for Europa-Parlamentsvalg i kraft af henvisningsbestem-

melser i Europa-Parlamentsvalgloven. Kommunalbestyrelsen fik med lovændringen mulighed for at fastsætte en højere eller lavere diætsats end efter de tidligere gældende regler – eller ingen diæter – for virksomhed ved valg og folkeafstemninger til medlemmer af valgbestyrelsen, valgstyrelse og tilfornede vælgere. Diætsatsen skal dog ligge inden for den samme overgrænse, som gælder for erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. folketingsvalglovens § 31, stk. 3, 3. og 4. pkt., jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1. Endvidere fik kommunalbestyrelsen mulighed for at beslutte, at en ansøgning om at brevstemme i hjemmet inden for de gældende frister for brevstemmeafgivning skal kunne indgives inden for en senere frist end den, der som udgangspunkt følger af loven, dog senest næstsidste søgning før valgdagen, jf. folketingsvalglovens § 54, stk. 4, 4. pkt., jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1. I overensstemmelse med praksis blev det desuden kodificeret, at enhver vælger, uden at der stilles krav om, at vælgeren er forhindret i at møde på afstemningsdagen, kan brevstemme i enhver kommune her i landet, jf. folketingsvalglovens § 53, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1. Med lovændringen blev valghandlingens kvalitet og sikkerhed endvidere øget, bl.a. i form af styrkelse af vælgeridentifikationen på valgdagen ved, at der stilles krav om, at vælgeren i alle tilfælde skal udspørges om sin fødselsdato, jf. folketingsvalglovens § 47, 4. pkt., jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, samt i form af et krav om, at det er vælgeren, der ved brevstemmeafgivning lukker og udfylder yderkuverten i overværelse af stemmemodtageren, jf. folketingsvalglovens § 61, stk. 3, 3. og 4. pkt., jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1. Herudover blev forbuddet mod valgagitation udstrakt til også at gælde brevstemmeafgivning, og forbuddet mod valgagitation blev i overensstemmelse med hidtil gældende praksis udstrakt til også at gælde anden form for holdningsmæssig påvirkning ved brevstemmeafgivning og på valgdagen, jf. folketingsvalglovens § 61, stk. 8, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, og folketingsvalglovens § 50, 3. pkt., jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1. Kommunerne blev desuden pålagt fremover at refundere statens udgifter til brevstemmemateriale, kommunen rekvirerer til brug for brevstemmeafgivning i kommunen, for at sikre en mere hensigtsmæssig ressourceanvendelse i kommunernes håndtering af brevstemmemateriale, jf. folketingsvalglovens § 105, stk. 2, 2. pkt., jf. jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 45. Herudover blev en modernisering af sprogbrugen i valglovgivningen gennemført således, at betegnelserne »folke-register« og »folkeregistreret«, så vidt dette var muligt, er udgået af valglovgivningen og erstattet af passende betegnelser for enten den myndighed, der udøver en given beføjelse efter loven, eller for den form for bopælsregistrering i CPR, som er dækkende i forhold til en bestemt personkreds.

Ved § 1 i lov nr. 173 af 26. februar 2014 om ændring af lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet og lov om kommunale og regionale valg (Mulighed for ændring af afstemningssted for vælgere med handicap eller nedsat førlighed) har vælgere med handicap eller nedsat førlighed fået mulighed for efter ansøgning til deres bopælskommune at blive overført til et andet afstemningssted i kommunen og inden for opstillingskredsen ved folketingsvalg og folkeafstemninger end det, de er tilknyttet i henhold til valglisten. Regelsættet af betydning for Europa-Parlamentsvalg er gennemgået ovenfor.

Nye bekendtgørelser, der særligt vedrører Europa-Parlamentsvalg

Bekendtgørelse nr. 291 af 19. marts 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater) blev udstedt i forlængelse af ovennævnte ændring af Europa-Parlamentsvalgloven ved § 1 i lov nr. 1545 af 21. december 2010, hvorved den personkreds, der har valgret og valgbarhed ved Europa-Parlamentsvalg, blev udvidet til også at omfatte statsborgere fra andre medlemsstater i Den Europæiske Union, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol m.v. Bekendtgørelsen fastsætter regler, herunder fremgangsmåde og frister, for indgivelse af ansøgning samt regler for kommunernes behandling af ansøgningerne og meddelelse af afgørelsen til de pågældende vælgere m.v. og underretningen til Økonomi- og Indenrigsministeriet og til hjemlandet.

Bekendtgørelse nr. 995 af 12. august 2013 om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg træder i stedet for bekendtgørelse nr. 263 af 31. marts 2009 om stemmesedler til brug ved Europa-

Parlamentsvalg. Bekendtgørelsen fastsætter, at der til højre for hver kandidatlistebetegnelse og hvert kandidatnavn skal anføres en afkrydsningsrubrik af passende størrelse, der over for vælgeren angiver, hvor krydset skal sættes.

Bekendtgørelse nr. 997 af 12. august 2013 om bedømmelse af stemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalg træder i stedet for bekendtgørelse nr. 653 af 19. juni 2007 om bedømmelse af stemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalg. Bekendtgørelsen indeholder ændringer som følge af, at der på stemmesedlerne til højre for hver kandidatlistebetegnelse og hvert kandidatnavn skal anføres en afkrydsningsrubrik. Bekendtgørelsen fastsætter, at afmærkning af stemmesedlen uden for afkrydsningsrubrikkerne ikke medfører ugyldighed, hvis afmærkningen i øvrigt er gyldig efter bestemmelserne i bekendtgørelsen.

Bekendtgørelse nr. 1303 af 19. november 2013 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, er i det store og hele enslydende med bekendtgørelse nr. 1095 af 18. november 2008 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 7. juni 2009 af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union. I bekendtgørelsen er indsat nye frister vedrørende valget den 25. maj 2014.

Bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 7. juni 2009 af personer, der er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, er i det store og hele enslydende med bekendtgørelse nr. 1429 af 19. december 2008 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 7. juni 2009 af personer, der er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union. I bekendtgørelsen er indsat nye frister vedrørende valget den 25. maj 2014.

Nye bekendtgørelser om valg af betydning for bl.a. Europa-Parlamentsvalg

Ved bekendtgørelse nr. 176 af 25. februar 2014 om ændring af den fortegnelse over valgkredse, der er optaget som bilag 1 til lov om valg til Folketinget ændres navnet på 6. kreds, Københavns Storkreds, fra Utterslevkredsen til Bispebjergkredsen.

Bekendtgørelse nr. 995 af 12. august 2013 om stemmesedler til brug ved valg af medlemmer til Europa-Parlamentet

I medfør af § 24, stk. 3, i lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, jf. lovbekendtgørelse nr. 126 af 11. februar 2013, fastsættes:

§ 1. Stemmesedlerne skal være af hvidt karton eller svært papir med en gramvægt på mindst 120 g/m². De skal ved mindst to anbragte knæk være til at sammenfolde således, at de kan nedlægges af vælgerne i stemmekassen, uden at nogen kan se, hvorledes der er stemt.

§ 2. Øverst til højre på stemmesedlerne anføres med små typer en betegnelse for den opstillingskreds, til hvilken de er bestemt.

Stk. 2. Umiddelbart under den i stk. 1 anførte betegnelse anføres med store, fede typer ordet »Europa-Parlamentsvalget« med tilføjelse af årstallet for valget.

Stk. 3. Umiddelbart under ordet »Europa-Parlamentsvalget« med tilhørende årstal og umiddelbart over den fede, vandrette streg, der er nævnt i § 3, stk. 2, 3. pkt., anføres med almindelige typer: »Sæt x i én af afkrydsningsrubrikkerne til højre for et partinavn eller et kandidatnavn. Sæt kun ét x på stemmesedlen«. Umiddelbart til højre for denne tekst indsættes en illustration af en hånd, der holder en blyant med blyantspidsen pegende på en afkrydset rubrik.

§ 3. Stemmesedlerne skal indeholde et særskilt felt for hvert parti, der har indleveret en gyldig kandidatliste til valget. Felterne for de enkelte partier (kandidatlistes) anbringes under hinanden i alfabetisk rækkefølge efter partiernes bogstavbetegnelse.

Stk. 2. Felterne skal adskilles fra hinanden ved en fed, vandret streg. Også det øverste og nederste felt skal henholdsvis begyndes og afsluttes med en fed, vandret streg. Den fede, vandrette streg, hvormed det øverste felt begyndes, skal være dobbelt så fed som de øvrige fede, vandrette streger.

§ 4. Øverst i hvert felt anføres med fede typer partiets bogstavbetegnelse efterfulgt af et punktum. Bogstavbetegnelsen skal anbringes umiddelbart inden for stemmesedlens venstre kant. Til højre for bogstavbetegnelsen anføres partiets navn ligeledes med fede typer.

Stk. 2. Yderst til højre for partiets navn anbringes med halvfede streger en afkrydsningsrubrik. Afkrydsningsrubrikken skal være adskilt fra stemmesedlens højre kant. Afkrydsningsrubrikken skal have en sådan størrelse, at der er rigelig plads til at sætte et kryds.

§ 5. Under bogstavbetegnelsen og partinavnet, jf. § 4, anføres adskilt ved en halvfed, vandret streg navnene på de kandidater, der er opført på partiets kandidatliste. Navnene anføres med almindelige typer og adskilles fra hinanden med tynde, vandrette streger.

Stk. 2. Kandidaternes navne anføres i den rækkefølge, hvori de er anført på kandidatlisten.

§ 6. For hver kandidatliste anføres kandidaternes navne i to lodrette kolonner adskilt ved en meget fed, lodret streg. I den første kolonne anføres navnene på den første halvdel af kandidaterne lodret under hinanden, i den anden kolonne navnene på resten af kandidaterne.

Stk. 2. Navnene anføres begyndende umiddelbart inden for stemmesedlens venstre kant, henholdsvis umiddelbart til højre for den meget fede, lodrette streg.

§ 7. Kandidaternes navne anføres med fornavne eller forbogstaver først.

Stk. 2. Kandidaterne skal anføres på stemmesedlerne med deres fulde navn, medmindre de på kandidatlisten har angivet, hvordan navnet ønskes anført. Kandidatens efternavn eller mellemnavn samt mindst ét fornavn eller forbogstav skal altid anføres. Kun mellem- og efternavne, som kandidaten er berettiget til at føre efter navneloven, eller mellemnavne, som er registreret i Det Centrale Personregister (CPR), kan anføres på stemmesedlen. I stedet for fornavnet kan anføres et kaldenavn, der er afledt af fornavnet.

§ 8. I tilfælde, hvor der kan ske forveksling af kandidaternes navne, skal der i forlængelse af navnene anføres en kortfattet betegnelse på enten stilling eller bopæl for de pågældende kandidater. I andre tilfælde må kandidaternes stilling eller bopæl ikke anføres.

Stk. 2. Økonomi- og indenrigsministeren træffer afgørelse om, hvilken betegnelse der skal anføres i de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, 1. pkt.

§ 9. Yderst til højre for hver enkelt kandidats navn samt en eventuel betegnelse for stilling eller bopæl, jf. § 8, anbringes med halvfede streger en afkrydsningsrubrik. Afkrydsningsrubrikken skal være adskilt fra stemmesedlens højre kant. Afkrydsningsrubrikken skal have en sådan størrelse, at der er rigelig plads til at sætte et kryds.

§ 10. Samtlige afkrydsningsrubrikker på stemmesedlen skal have samme størrelse.

Stk. 2. Hver afkrydsningsrubriks venstre og højre kant skal flugte med de andre afkrydsningsrubrikkers venstre henholdsvis højre kanter.

§ 11. Alle de vandrette streger, der er nævnt i bekendtgørelsen, skal gå tværs over stemmesedlen fra kant til kant.

§ 12. Ud over det, der er nævnt i de foregående paragraffer, må intet ord eller bogstav og intet navn, tal eller tegn være påført nogen stemmeseddel ved tryk eller ved skrift eller på anden måde.

§ 13. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. august 2013.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 263 af 31. marts 2009 om stemmesedler til brug ved Europa-Parlamentsvalg.

Økonomi- og Indenrigsministeriet, den 12. august 2013

P.M.V.
E.B.

HANS B. THOMSEN

/ Nicoline Nyholm Miller

Cirkulære nr. 54 af 8. maj 2001 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning

(Til alle kommunalbestyrelser)

I medfør af § 64, stk. 1, og § 100 i lov om valg til Folketinget, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 18. april 2001, § 26, stk. 5, i lov om valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet, jf. lovbekendtgørelse nr. 264 af 18. april 2001, og § 70, stk. 1, i lov om kommunale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 263 af 18. april 2001, fastsættes:

§ 1. Forud for hvert valg skal kommunalbestyrelsen oprette en protokol over de brevstemmer, som kommunalbestyrelsen modtager til det pågældende valg (brevstemmeprotokol).

§ 2. Brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om antallet af brevstemmer modtaget på en bestemt dato til og med dagen før valgdagen. Brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om, hvorledes de modtagne brevstemmer på en bestemt dato til og med dagen før valgdagen fordeler sig på brevstemmer modtaget fra kommunens folkeregister, fra stemmemodtagere på plejehjem m.v. og i ældreboliger og i vælgerens hjem, samt fra postvæsenet (dvs. brevstemmer, der er afgivet på andre kommuners folkeregistre, på sygehuse, i kriminalforsorgens anstalter og arresthuse, på danske repræsentationer i udlandet m.v.).

Stk. 2. Brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om antallet af brevstemmer modtaget på en bestemt dato til og med dagen før valgdagen, der er videresendt til andre kommuner, samt datoen for videresendelsen.

Stk. 3. Brevstemmeprotokollen skal indeholde tilsvarende oplysninger som nævnt i stk. 1 og 2 både for så vidt angår brevstemmer, der modtages på valgdagen og afleveres til afstemningsstederne inden kl. 9, og for så vidt angår brevstemmer, der modtages på valgdagen og afleveres til afstemningsstederne efter kl. 9.

Stk. 4. Brevstemmeprotokollen skal indeholde tilsvarende oplysninger som nævnt i stk. 1 for så vidt angår brevstemmer, der modtages fra og med dagen efter valgdagen og til og med den dag, hvor eventuelle klager over valget er endeligt afgjort.

Stk. 5. De i stk. 1-4 nævnte oplysninger skal indføres i brevstemmeprotokollen af kommunalbestyrelsen på de dage, hvor kommunalbestyrelsen modtager de pågældende brevstemmer.

§ 3. Brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om, hvorledes det samlede antal brevstemmer, der er modtaget til og med dagen før valgdagen, og som ikke er videresendt til andre kommuner, efter afsenderens bopælsangivelse på yderkuverterne fordeler sig på de enkelte afstemningsområder i kommunen. Brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om antallet af brevstemmer, der er modtaget til og med dagen før valgdagen, som ikke er videresendt til andre kommuner, og som på grundlag af oplysningerne om afsenderen på yderkuverten ikke kan henføres til et bestemt afstemningsområde.

Stk. 2. Brevstemmeprotokollen skal indeholde tilsvarende oplysninger som nævnt i stk. 1 både for så vidt angår brevstemmer, der modtages på valgdagen og afleveres til afstemningsstederne inden kl. 9, og for så vidt angår brevstemmer, der modtages på valgdagen og afleveres til afstemningsstederne efter kl. 9.

Stk. 3. De i stk. 1 henholdsvis stk. 2 nævnte oplysninger skal indføres i brevstemmeprotokollen af kommunalbestyrelsen dagen før valgdagen henholdsvis på valgdagen.

§ 4. Brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om, til hvilket afstemningsområde brevstemmer fra afstemningsområder, hvor der er modtaget færre end 5 brevstemmer, er overført, og fra hvilke afstemningsområder de pågældende brevstemmer er overført, jf. folketingsvalglovens § 64, stk. 5, og den kommunale valglovs § 70, stk. 4.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte oplysninger skal indføres i brevstemmeprotokollen af kommunalbestyrelsen senest på valgdagen.

§ 5. Brevstemmeprotokollen skal indeholde oplysning om, til hvilket afstemningsområde brevstemmer, som ikke er videresendt til andre kommuner, og som på grundlag af oplysningerne om afsenderen på yderkuverten ikke kan henføres til et bestemt afstemningsområde, er henregnet i henseende til valgsty-
rernes kontrol af, om brevstemmerne kan komme i betragtning, jf. folketingsvalglovens § 64, stk. 6, og
den kommunale valglovs § 70, stk. 5.

§ 6. Brevstemmeprotokollen skal være udformet i overensstemmelse med de fortrykte brevstemmepro-
tokoller, Indenrigsministeriet har ladet fremstille.

§ 7. §§ 1-6 finder tilsvarende anvendelse ved folkeafstemninger.

§ 8 Cirkulæret træder i kraft den 15. maj 2001.

Stk. 2. Samtidig ophæves cirkulære nr. 64 af 3. maj 1989 om brevstemmeprotokollers indhold og
udformning.

Indenrigsministeriet, den 8. maj 2001

KAREN JESPERSEN

/Anne Birte Pade

Bekendtgørelse nr. 997 af 12. august 2013 om bedømmelse af stemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalg

I medfør af § 29, stk. 3, i lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, jf. lovbekendtgørelse nr. 126 af 11. februar 2013, og efter forelæggelse for Folketingets Udvalg til Valgs Prøvelse, fastsættes:

Kapitel 1

Definitioner

§ 1. Ved kryds forstås i bekendtgørelsen et tegn svarende til bogstavet X eller til tegnet for plus (+).
Stk. 2. Tegn, der må anses for at være afledt af et kryds, eller som må anses for at være resultatet af, at vælgeren ved gentagen afmærkning har villet tydeliggøre et kryds, bedømmes efter samme regler som kryds.

§ 2. Ved »bogstavbetegnelse« eller »officiel bogstavbetegnelse« forstås i bekendtgørelsen en af de bogstavbetegnelser, der i medfør af lovens § 13 forud for det pågældende valg er tildelt de partier, der har ret til at deltage i Europa-Parlamentsvalg. Ved »uofficiel bogstavbetegnelse« forstås i bekendtgørelsen enhver anden betegnelse bestående af et eller flere bogstaver, herunder en af de betegnelser, som Folketinget anvender til at angive de enkelte folketingsmedlemmers tilhørsforhold til en bestemt folketingsgruppe.

Kapitel 2

Bedømmelse af stemmesedler afgivet på afstemningsstedet

Blanke stemmesedler

§ 3. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den er blank, jf. lovens § 29, stk. 1, nr. 1.

Stemmesedler, hvor vælgerens stemme på stemmesedlen ikke er afmærket med kryds, m.v.

§ 4. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt vælgerens stemme på stemmesedlen ikke er afmærket med kryds, jf. lovens § 29, stk. 1, nr. 2. En stemmeseddel betragtes ved anvendelse af reglen i 1. pkt. som ugyldig, såfremt stemmesedlen i stedet for med kryds er afmærket med bogstav, cirkel eller andet mærke, der ikke har karakter af et kryds, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Hvis stemmesedlen i stedet for med kryds er afmærket med overstreget, udvisket eller halvt kryds (dvs. en lodret, vandret eller skrå streg), bedømmes stemmesedlen efter reglen i § 9, stk. 1.

Stk. 3. Afmærkning af stemmesedlen uden for afkrydsningsrubrikkerne medfører ikke ugyldighed, hvis afmærkningen i øvrigt er gyldig efter bestemmelserne i denne bekendtgørelse.

Stemmesedler, der giver anledning til tvivl om vælgerens stemmeafgivning

§ 5. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den er helt eller delvis overstreget.

§ 6. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den er afmærket med kryds i flere partifelter.

§ 7. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den er afmærket med kryds, der rækker ind i flere partifelter, jf. dog § 8.

§ 8. Hvis den væsentligste del af et kryds, herunder krydssets skæringspunkt, er placeret i ét partifelt, anses stemmesedlen som en gyldig stemme for den pågældende kandidatliste, medmindre stemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

§ 9. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den er afmærket med overstreget, udvisket eller halvt kryds (dvs. en lodret, vandret eller skrå streg), jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Hvis stemmesedlen er afmærket med kryds inden for samme partifelt som det overstregede, udviskede eller halve kryds, anses stemmesedlen som en gyldig stemme for den pågældende kandidatliste, medmindre stemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

§ 10. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den er afmærket med kryds uden for partifelterne.

§ 11. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt det af andre grunde end dem, der er nævnt i §§ 5-10, ikke med sikkerhed kan afgøres, hvilken kandidatliste vælgeren har villet give sin stemme.

§ 12. Det afgøres efter reglerne i lovens § 30, stk. 1, hvorvidt en gyldig stemmeseddel, der er omfattet af reglerne i § 8 eller § 9, stk. 2, er en personlig stemme eller en listestemme.

Stemmesedler, der ikke er udleveret på afstemningsstedet

§ 13. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt det må antages, at den ikke er udleveret på afstemningsstedet, jf. lovens § 29, stk. 1, nr. 4.

Stemmesedler med særpræg

§ 14. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den foruden med kryds er afmærket med bogstav, cirkel eller andet mærke, der ikke har karakter af et kryds, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Stemmesedler, der er omfattet af § 9, stk. 2, er ikke på grund af de i denne bestemmelse nævnte angivelser ugyldige i medfør af stk. 1.

§ 15. En stemmeseddel, der er afmærket med flere end 3 kryds, er ugyldig. Et overstreget, udvisket eller halvt kryds (lodret, vandret eller skrå streg), jf. § 9, betragtes som ét kryds ved anvendelse af reglen i 1. pkt.

§ 16. En stemmeseddel, hvorpå der er tegnet, eller som er påført påskrift af nogen art, herunder et kandidatnavn eller andet navn, eller som er påført påklæbning af nogen art, er ugyldig. Afsmitning eller lignende fra skriftfarven i det benyttede skriveredskab betragtes ikke som påskrift.

§ 17. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den på anden måde end nævnt i §§ 14-16 er givet et særpræg, herunder ved afmærkning med forskellige skriftfarver, ved iturivning eller ved afrivning af et eller flere stykker. Iturivning eller afrivning betragtes ikke som særpræg, hvis dette er sket ved stemmesedlens udtagning af stemmekassen eller senere. Afmærkning af stemmesedlen med et andet skriveredskab end det, der er fremlagt eller ophængt i stemmerummet, betragtes ikke som særpræg, medmindre skriftfarven eller skrifttykkelsen er helt usædvanlig sammenlignet med almindelige skriveredskaber.

Kapitel 3

Bedømmelse af brevstemmesedler

Blanke brevstemmesedler

§ 18. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den er blank, jf. lovens § 29, stk. 2, nr. 1.

Brevstemmesedler, der giver anledning til tvivl om vælgerens stemmeafgivning

§ 19. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt der på stemmesedlen alene er anført navnet på en eller flere personer, som ikke er opstillet til valget, eller alene navnet eller bogstavbetegnelse for et parti, der ikke har opstillet kandidater til valget.

Stk. 2. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den ud over navnet på en eller flere personer, der ikke er opstillet til valget, alene er påført en uofficiel bogstavbetegnelse, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. En brevstemmeseddel, der ud over navnet på en eller flere personer, der ikke er opstillet til valget, alene er påført en af de uofficielle bogstavbetegnelser, der er omfattet af § 21, stk. 2, anses som en gyldig stemme for det pågældende partis kandidatliste, medmindre brevstemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

§ 20. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den alene er påført en uofficiel bogstavbetegnelse på ét bogstav.

§ 21. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den alene er påført en uofficiel bogstavbetegnelse bestående af flere bogstaver, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Hvis der ikke hersker begrundet tvivl om, hvilket parti en uofficiel bogstavbetegnelse bestående af flere bogstaver skal angive, anses stemmesedlen som en gyldig stemme for det pågældende partis kandidatliste, som f.eks. RV for Det Radikale Venstre, KF for Det Konservative Folkeparti, SF for SF-Socialistisk Folkeparti, DF for Dansk Folkeparti og EL for Enhedslisten - De Rød-Grønne, medmindre brevstemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

§ 22. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den alene er påført kryds.

§ 23. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den er påført modstridende angivelser vedrørende bogstavbetegnelse, partinavn eller kandidatnavn (personnavn).

§ 24. Ved anvendelse af reglen i § 23 om modstridende angivelser bedømmes en uofficiel bogstavbetegnelse, der er påført en brevstemmeseddel sammen med en bogstavbetegnelse, et partinavn eller et kandidatnavn (personnavn), således:

- 1) Bogstavet »S«, bedømmes som Socialdemokratiets officielle bogstavbetegnelse (A).
- 2) De uofficielle bogstavbetegnelser, der er nævnt i § 21, stk. 2, (f.eks. RV, KF, SF, DF og EL), bedømmes som de pågældende partiers officielle bogstavbetegnelse (f.eks. henholdsvis B, C, F, O og Ø).
- 3) En uofficiel bogstavbetegnelse, der ved det umiddelbart forudgående Europa-Parlamentsvalg var officiel bogstavbetegnelse for et af de partier, der havde ret til at deltage i det netop afholdte Europa-Parlamentsvalg, bedømmes efter samme regler som det pågældende partis nuværende officielle bogstavbetegnelse.
- 4) En uofficiel bogstavbetegnelse, der ved det umiddelbart forudgående Europa-Parlamentsvalg var officiel bogstavbetegnelse for et parti, der ikke havde ret til at deltage i det netop afholdte Europa-Parlamentsvalg, anses som en modstridende angivelse til enhver bogstavbetegnelse, partinavn eller kandidatnavn (personnavn).
- 5) En uofficiel bogstavbetegnelse, der ved det sidst afholdte folketingsvalg var officiel bogstavbetegnelse til folketingsvalg, jf. folketingsvalglovens § 14, for et parti, der ikke havde ret til at deltage i det netop afholdte Europa-Parlamentsvalg, anses som en modstridende angivelse til enhver bogstavbetegnelse, partinavn eller kandidatnavn (personnavn).
- 6) En uofficiel bogstavbetegnelse, der ikke er omfattet af nr. 1-5, anses ikke som en modstridende angivelse til nogen bogstavbetegnelse, partinavn eller kandidatnavn (personnavn).

§ 25. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt det af andre grunde end dem, der er nævnt i §§ 19-24, ikke med sikkerhed kan afgøres, hvilken af kandidatlisterne vælgeren har villet give sin stemme. Anvendelse af forkortelser eller forkert stavemåde af et partinavn eller et kandidatnavn eller udfyldning af en brevstemmeseddel på forsiden uden for de rubrikker, der er bestemt til udfyldning, er ikke i sig selv til hinder for, at der kan foreligge den fornødne sikkerhed.

Konvoluttens indhold

§ 26. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den konvolut, hvori den er indlagt, indeholder andet eller mere end én stemmeseddel, jf. lovens § 29, stk. 2, nr. 3.

Brevstemmesedler, der ikke er tilvejebragt af økonomi- og indenrigsministeren

§ 27. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt det må antages, at den ikke er tilvejebragt af økonomi- og indenrigsministeren, jf. lovens § 29, stk. 2, nr. 4.

Brevstemmesedler med særpræg

§ 28. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den konvolut, hvori den er indlagt, er forsynet med påskrift eller påklæbning. Påklæbning med klar tape for at lukke konvolutten medfører dog ikke ugyldighed.

§ 29. En brevstemmeseddel, hvorpå der er tegnet, eller som ud over officiel eller uofficiel bogstavbetegnelse, partinavn eller kandidatnavn (personnavn) er påført påskrift eller påklæbning af nogen art, er ugyldig. Rettelse eller overstregning af en påført officiel eller uofficiel bogstavbetegnelse, et partinavn eller kandidatnavn (personnavn) betragtes ikke som påskrift.

§ 30. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den på anden måde end nævnt i §§ 28 og 29 er givet et særpræg, herunder ved udfyldning på bagsiden i stedet for eller foruden på forsiden, ved iturivning eller ved afrivning af et eller flere stykker. Udfyldning af en brevstemmeseddel på forsiden uden for de rubrikker, der er bestemt til udfyldning, betragtes ikke som særpræg. Iturivning eller afrivning betragtes ikke som særpræg, hvis dette er sket i forbindelse med udtagning af stemmekassen eller af konvolutten eller senere. Anvendelse af skrift, som er særlig karakteristisk eller som er gået ud af almindelig brug, og som indebærer en særlig udformning af bogstaverne, betragtes ikke som særpræg.

Kapitel 4

Registrering af ugyldige stemmesedler, herunder brevstemmesedler

§ 31. I valgbogen anføres, hvor mange stemmesedler valgbestyrelsen har anset for ugyldige, og grunde hertil. Tilsvarende oplysninger som nævnt i 1. pkt. anføres i afstemningsbogen af valgstyrene, såfremt økonomi- og indenrigsministeren fastsætter, at stemmeoptællingen finder sted på afstemningsdagen, jf. lovens § 28, stk. 1.

Stk. 2. En stemmeseddel, herunder en brevstemmeseddel, der er anset for ugyldig i medfør af to eller flere af bestemmelserne i bekendtgørelsen, registreres under den ugyldighedsgrund, der er anført først i bekendtgørelsen. Stemmesedler, der er ugyldige i medfør af bestemmelserne i §§ 13, 26, 27 eller 28, registreres dog altid under den pågældende ugyldighedsgrund.

Kapitel 5

Ikrafttræden

§ 32. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. august 2013.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 653 af 19. juni 2007 om bedømmelse af stemmesedler afgivet til Europa-Parlamentsvalg.

Økonomi- og Indenrigsministeriet, den 12. august 2013

P.M.V.

E.B.

HANS B. THOMSEN

/ Noline Nyholm Miller

Bilag 6

Bekendtgørelse nr. 79 af 21. januar 1994 om slettelse af valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret, der er optaget på valglisten i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union.

I medfør af § 14, stk. 5, i lov nr. 746 af 7. december 1988 om valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet, som ændret ved lov nr. 1086 af 22. december 1993, fastsættes:

§ 1. Ved valg af repræsentanter til Europa-Parlamentet må ingen vælger afgive stemme både ved valget i Danmark og i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, jf. lovens § 5, stk. 1.

§ 2. Såfremt indenrigsministeren modtager underretning om, at en person, der har dansk indfødsret og har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, er optaget på valglisten i bopælslandet, skal indenrigsministeren undersøge, om den pågældende tillige er optaget på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark.

Stk. 2. Såfremt undersøgelsen viser, at den pågældende er optaget på valglisten i Danmark, afgør indenrigsministeren, om der på det foreliggende grundlag kan træffes afgørelse om at slette den pågældende af valglisten, jf. stk. 3, eller om der forinden skal indhentes en udtalelse fra den pågældende.

Stk. 3. Såfremt det må anses for godtgjort, at den pågældende efter ønske er optaget på valglisten i bopælslandet, træffer indenrigsministeren afgørelse om, at den pågældende skal slettes af valglisten i Danmark og sørger for, at den pågældende bliver slettet af valglisten, jf. stk. 4.

Stk. 4. Indenrigsministeren kan om fornødent pålægge kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor den pågældende er optaget på valglisten, at sørge for, at den pågældende manuelt bliver slettet af valglisten.

§ 3. Indenrigsministeren underretter skriftligt de personer, der er slettet af valglisten i medfør af § 2, herom.

Stk. 2. En person, der er slettet af valglisten efter § 2, kan ikke genoptages på valglisten til det pågældende valg.

§ 4. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. februar 1994.

Indenrigsministeriet, den 31. januar 1994

BIRTE WEISS

/ Anne Birte Pade

Økonomi- og Indenrigsministeriets brev af 31. januar 2014 til alle kommunalbestyrelser (uden bilag).

Vedrørende valget til Europa-Parlamentet og folkeafstemningen om en fælles patentdomstol søndag den 25. maj 2014

1. Søndag den 25. maj 2014 skal der som tidligere meddelt afholdes valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet.

Det forventes endvidere, at der samme dag skal afholdes folkeafstemning om en fælles patentdomstol. Baggrunden herfor er, at regeringen den 2. oktober 2013 har fremsat lovforslag om en fælles patentdomstol (L 22), der indebærer, at der overlades yderligere beføjelser til EU. Grundlovens § 20 finder derfor anvendelse ved behandlingen af lovforslaget. Vedtagelse af lovforslaget kræver således enten, at der opnås et flertal på 5/6 af Folketingets medlemmer, eller at der opnås et almindeligt flertal, og at lovforslaget efterfølgende godkendes ved en folkeafstemning efter reglerne i grundlovens § 42.

Regeringen har besluttet, at såfremt der ikke opnås et flertal på 5/6 af Folketingets medlemmer, skal folkeafstemningen afholdes samme dag som Europa-Parlamentsvalget, dvs. søndag den 25. maj 2014. Folkeafstemning skal ikke afholdes på Færøerne og i Grønland, jf. § 77 i lov nr. 458 af 30. juni 1993 om folketingsvalg på Færøerne henholdsvis § 70 i lov om folketingsvalg i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 255 af 28. april 1999.

Der må således påregnes, at der skal afholdes to forskellige valgbehandlinger samme dag, hvortil forskellige vælgergrupper har valgt, se nærmere nedenfor. Økonomi- og Indenrigsministeriet vil i dette brev redegøre for forskellige praktiske forhold som følge af afholdelse af to forskellige valgbehandlinger samme dag, som det kan være nyttigt for kommunalbestyrelserne at indregne i deres planlægning allerede på nuværende tidspunkt.

Ministeriet vil endvidere senest omkring 1. april 2014 udsende en vejledning om Europa-Parlamentsvalget (og senere en anden vejledning om folkeafstemningen om en fælles patentdomstol), som i større detaljer vil informere kommunalbestyrelsen og andre aktører på valgområdet om forskellige forhold i relation til deres opgavevaretagelse under afviklingen af valgbehandlingen.

Endvidere vil ministeriet på vanlig vis ved særskilte breve i god tid orientere kommunalbestyrelserne om bl.a. brevstemmeafgivningen til begge afstemninger, optagelse af herboende EU-borgere på valglisten til Europa-Parlamentsvalget, optælling og indberetning af afstemningsresultater, stemmesedler nedlagt i forkert stemmekasse og brevstemmesedler indlagt i forkerte konvolutter m.v.

En oversigt over de tidsfrister, der gælder ved Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014, vedhæftes. En tilsvarende oversigt over de tidsfrister, der vil gælde ved afholdelse af en folkeafstemning om en fælles patentdomstol den 25. maj 2014, vil blive udsendt senest sammen med vejledningen om afholdelse af folkeafstemningen om en fælles patentdomstol.

2. I henhold til Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, har enhver valgt til Europa-Parlamentet, der på valgdagen

- 1) har valgt til Folketinget *eller*
- 2) har dansk indfødsret, har opnået alderen for valgt til Folketinget og har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, medmindre vedkommende er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, *eller*

- 3) er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, har opnået alderen for valgret til Folketinget og har fast bopæl i Danmark eller er registreret i Udenrigsministeriets protokol, medmindre vedkommende er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6.

Personer, der har fast bopæl på Færøerne eller i Grønland, har ikke valgret til Europa-Parlamentet.

I henhold til folketingsvalglovens § 96, stk. 1 (lovbekendtgørelse nr. 128 af 11. februar 2013), har enhver, der har valgret til Folketinget og er optaget på valglisten, ret til at deltage i folkeafstemninger. Folketingsvalglovens bestemmelser om folkeafstemninger gælder umiddelbart for folkeafstemninger, der afholdes efter grundlovens § 20, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 94.

Det vil således ikke være helt sammenfaldende grupper, der har valgret til henholdsvis Europa-Parlamentsvalget og en folkeafstemning om en fælles patentdomstol, idet gruppen af personer, der har valgret til Europa-Parlamentsvalget, ud over folketingsvælgere også omfatter både EU-borgere over 18 år, der har fast bopæl i Danmark, samt danske statsborgere over 18 år, der har fast bopæl i udlandet, under forudsætning af, at de ikke er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6. Danske statsborgere med fast bopæl på Færøerne og i Grønland vil dog ikke kunne stemme ved en folkeafstemning om en fælles patentdomstol, jf. § 77 i lov om folketingsvalg på Færøerne henholdsvis § 70 i lov om folketingsvalg i Grønland, samt § 8, stk. 1, i forslag til lov om en fælles patentdomstol (L 22).

Det følger derfor af lovgivningen, at der skal udarbejdes særskilte valglister og udsendes særskilte valgkort for Europa-Parlamentsvalget henholdsvis en folkeafstemning om en fælles patentdomstol.

Da afstemningen på valgdagen som nævnt i givet fald skal gennemføres i forhold til to forskellige valglister som følge af de forskellige vælgergrupper, der har valgret til de to forskellige valghandlinger, vil det endvidere være nødvendigt at gennemføre afstemningen som to adskilte afstemninger med særskilte valgborde, stemmerum og stemmekasser. Eventuelt vil der dog, hvis anvendelse af særskilte stemmerum ikke er mulig, og det i øvrigt sikres, at de to valghandlinger gennemføres særskilt, kunne benyttes fælles stemmerum.

Kommunalbestyrelsen skal endvidere sikre, at stemmelokalerne indrettes således, at de to valghandlinger så vidt muligt kan gennemføres i adskilte lokaler.

Der skal vælges særskilte valgbestyrelser og vælges valgstyrere og tilforordnede vælgere til henholdsvis Europa-Parlamentsvalget og en folkeafstemning om en fælles patentdomstol. Der er intet til hinder for, at personer, der er medlemmer af valgbestyrelsen til Europa-Parlamentsvalget i de enkelte opstillingskredse, tillige er medlemmer af valgbestyrelsen til en folkeafstemning om en fælles patentdomstol. Tilsvarende gælder personer, der er valgt som valgstyrere eller tilforordnede vælgere, idet det dog skal bemærkes, at der vil være et øget behov for valgstyrere og tilforordnede vælgere som følge af en samtidig afholdelse af Europa-Parlamentsvalget og en folkeafstemning om en fælles patentdomstol, jf. nedenfor.

Kommunalbestyrelsen skal således i givet fald sørge for det fornødne antal valgborde, det foreskrevne antal valgstyrere og det fornødne antal tilforordnede vælgere til de to valghandlinger. Kommunalbestyrelsen skal samtidig sikre, at de to valghandlinger gennemføres adskilt, og at hver af valghandlingerne kan gennemføres med den fornødne kapacitet og bemanning. Bemærk, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at benytte forskellige afstemningssteder, men ikke forskellige afstemningsområder, til henholdsvis valget til Europa-Parlamentet og en folkeafstemning om en fælles patentdomstol.

Bemærk endvidere, at kommunalt ansat personale kan udpeges som valgstyrere og tilforordnede vælgere eller til at bistå disse ved valghandlingerne på valgdagen og den efterfølgende stemmeoptælling. Ved bistand til stemmeoptællingen kan også kommunalt ansatte, der ikke har bopæl i kommunen, deltage.

Kommunalbestyrelsen skal indskærpe, at der ved valgbordene til Europa-Parlamentsvalget kun må udleveres stemmesedler til personer, der ønsker at stemme til Europa-Parlamentsvalget, og som er anført på valglisten til Europa-Parlamentsvalget. Tilsvarende gælder for udlevering af stemmesedler til en folkeafstemning om en fælles patentdomstol. Endvidere skal det ved tydelig skiltning markeres, hvilke valgborde der vedrører Europa-Parlamentsvalget henholdsvis en folkeafstemning om en fælles patentdomstol, samt i hvilken stemmekasse en stemmeseddel til henholdsvis Europa-Parlamentsvalget og en folkeafstemning om en fælles patentdomstol skal lægges.

3. Økonomi- og Indenrigsministeriet skal endvidere meddele, at ministeriet har udstedt vedhæftede bekendtgørelse nr. 1303 af 19. november 2013 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union. Bekendtgørelsen trådte i kraft den 22. november 2013. Endvidere vedhæftes det ansøgningskema med tilhørende vejledning, der skal benyttes af de EU-bosatte danske statsborgere ved ansøgning om optagelse på den særlige valgliste i Københavns Kommune. Ansøgningskemaet kan i øvrigt hentes på ministeriets valghjemmeside valg.oim.dk.

Endvidere kan til orientering oplyses, at ministeriet tillige har udstedt bekendtgørelse nr. 980 af 6. august 2013 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater). Bekendtgørelsen findes bl.a. på ministeriets valghjemmeside valg.oim.dk.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har endvidere udstedt vedhæftede bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer, der er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union og er bopælsregistreret i CPR. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. februar 2014. Der vil på et senere tidspunkt tilgå alle kommunalbestyrelser nærmere oplysning om optagelse på valglisten af herboende EU-borgere, der ønsker at deltage i Europa-Parlamentsvalget her i landet, samt tilhørende ansøgningskema m.v.

Med venlig hilsen

Nicoline Nyholm Miller
Valgkonsulent

Noter:

¹ § 2, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1303 af 19. november 2013 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union.

² § 15, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer, der er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union og er bopælsregistreret i CPR.

³ Lovens § 14 a, stk. 2, sammenholdt med § 16 i bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer, der er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union og er bopælsregistreret i CPR.

⁴ § 2, stk. 3, 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer, der er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union og er bopælsregistreret i CPR.

⁵ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2.

⁶ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, jf. folketingsvalglovens § 60, stk. 2.

⁷ Cirkulære nr. 54 af 8. maj 2001 om brevstemmeprotokollers indhold og udformning

⁸ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 6, jf. folketingsvalglovens § 64, stk. 3.

⁹ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 6, jf. folketingsvalglovens § 64, stk. 2.

-
- ¹⁰ § 15, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer, der er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union og er bopælsregistreret i CPR.
- ¹¹ § 2, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 291 af 19. marts 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater).
- ¹² Europa-Parlamentsvalglovens § 11, stk. 1.
- ¹³ Europa-Parlamentsvalglovens § 19, stk. 1, 2. pkt.
- ¹⁴ Europa-Parlamentsvalglovens § 21, jf. § 19, stk. 1, 2. pkt.
- ¹⁵ § 2, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1303 af 19. november 2013 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union.
- ¹⁶ § 2, stk. 3, jf. dog stk. 4 og 5, i bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer, der er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union og er bopælsregistreret i CPR.
- ¹⁷ Vejlovens § 103 a og privatvejløvens § 66 a
- ¹⁸ Europa-Parlamentsvalglovens § 19, stk. 1, 1. pkt.
- ¹⁹ Europa-Parlamentsvalgloven § 20, stk. 3.
- ²⁰ Europa-Parlamentsvalglovens § 21, jf. § 19, stk. 1, 1. pkt.
- ²¹ Europa-Parlamentsvalglovens § 6, stk. 1.
- ²² § 4, stk. 1, 3. pkt., i bekendtgørelse nr. 128 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem
- ²³ Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 2, 3. pkt.
- ²⁴ Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, 2. pkt.
- ²⁵ Smlgn. Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1.
- ²⁶ § 3, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 128 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem
- ²⁷ Europa-Parlamentsvalglovens § 24, stk. 1.
- ²⁸ Europa-Parlamentsvalglovens § 24, stk. 2.
- ²⁹ § 21 i bekendtgørelse nr. 128 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem, og § 17 i bekendtgørelse nr. 130 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen.
- ³⁰ § 2, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer, der er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union og er bopælsregistreret i CPR.
- ³¹ § 2, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 291 af 19. marts 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater).
- ³² Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1 og 2, jf. folketingsvalglovens § 56 og § 58, stk. 4.
- ³³ § 2, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer, der er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union og er bopælsregistreret i CPR.
- ³⁴ § 2, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 291 af 19. marts 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater).
- ³⁵ § 14, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer, der er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union og er bopælsregistreret i CPR.
- ³⁶ § 8 i bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer, der er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union og er bopælsregistreret i CPR.
- ³⁷ § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1303 af 19. november 2013 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union.
- ³⁸ Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, og § 14 a, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 2, 1. pkt., og 7.
- ³⁹ Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, og § 14 a, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 3 og 7.
- ⁴⁰ §§ 12 og 13 i bekendtgørelse nr. 89 af 23. januar 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer, der er statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union og er bopælsregistreret i CPR.
- ⁴¹ § 5, jf. § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1303 af 19. november 2013 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 af personer med dansk indfødsret, der har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union.
- ⁴² § 12, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 291 af 19. marts 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater).
- ⁴³ § 1, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse nr. 291 af 19. marts 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater).
- ⁴⁴ § 13 i bekendtgørelse nr. 291 af 19. marts 2014 om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark af statsborgere i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union registreret i Udenrigsministeriets protokol (EU-diplomater).
- ⁴⁵ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, jf. folketingsvalglovens § 54, stk. 4.
- ⁴⁶ Europa-Parlamentsvalglovens § 15, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 21.
- ⁴⁷ Folketingsvalglovens § 47 a, stk. 2, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 2, 2. pkt.
- ⁴⁸ Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2 og § 14 a, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 1. pkt.

-
- ⁴⁹ Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 6, 2. pkt.
- ⁵⁰ Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, og § 14 a, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 22, stk. 1.
- ⁵¹ Europa-Parlamentsvalglovens § 14, stk. 2, og § 14 a, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 22, stk. 2.
- ⁵² Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1 og 2, jf. folketingsvalglovens § 56 og 58, stk. 4.
- ⁵³ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 6, jf. folketingsvalglovens § 65.
- ⁵⁴ Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 6, jf. folketingsvalglovens § 66, stk. 3.
- ⁵⁵ Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 23, stk. 2.
- ⁵⁶ Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, jf. folketingsvalglovens § 46.
- ⁵⁷ Jf. Økonomi- og Indenrigsministeriets bestemmelse herom som meddelt ved brev af 4. oktober 2013.
- ⁵⁸ Europa-Parlamentsvalglovens § 30, stk. 4.
- ⁵⁹ Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 72, stk. 2.
- ⁶⁰ Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 72, stk. 1.
- ⁶¹ Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, jf. folketingsvalglovens §§ 73 og 74.
- ⁶² Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, jf. folketingsvalglovens § 74, stk. 3.
- ⁶³ Europa-Parlamentsvalglovens § 38.
- ⁶⁴ Europa-Parlamentsvalglovens § 44, jf. folketingsvalglovens § 104, stk. 3.